sibi domum in censu pro.x.annis,aut in vita sua tantum. certū est,
licet dicatur in censu:in re ipsa & veritate est contractus emphyteu
ticus,& non gaudet priuilegio seu natura contractus censualis, et
per contrarium si dicit,do tibi domum in emphyteusim pro te et
omnibus successoribus tuis imperpetuum.dicitur contractus cē
suarius. Et sic dicimus in arbitro & arbitratore,vt in.c.quintaual
lis.de iureiuran.& hoc idem in conspiratione & confederatione,ſm
subiectam materiam assumitur vnum pro alio. Immo ſm nonnul
los theologos opinio Inno.in.d.c.j.de scismaticis non approba
tur,quod in omnibus illis casibus quos Innocen.narrat:permit
tatur coniuratio seu conspiratio.nec obstat illud Judicum.ix. vbi
60 ait. Deus misit † spiritum pessimum,vt poneret diuisionem inter
Abimelech & habitatores Sichen,nam absit quod intelligas ali
ter quā beatus Augustinus & alij doctores ecclesie intelligunt. scz
qđ hoc deus nonnūq̄ permittit ad punitionē seu correctionē ma
lorum.nam nonnūq̄ deus delinquentes per manus infideliū pu
niuit,licet causa victorie & punitionis occultaretur ipsis victorib9.
nam per Sennacherib & Nabuchodonosor regez:& per Antiochū
& per principes Romanorum ac gentilium:populum Israel delin
quentem aliquando captiuauit:aliquando afflixit, vt ipse domi
nus per prophetam ait. Virga furoris assur, qui ignorabat myste
rium victorie & furoris,vt omnia refert beatus Ambrosius, prout
habetur in.c.remittuntur.in.§.j.xxiij. q.iiij.nā vt postillator & alij
61 scribentes Actuū.xxiij.dicunt. Sicut enim vnitas † bonorū vtilis
est,sic vnitaz malorū est nociua bonis.

Cuius causa in conseruationem

ac vtilitatem bonorum,videtur permissum bonis diuidere malos
vt fecit apostolus in.d.c. Actuum.xxiij.vbi posuit diuisionem in
ter Saduceos & Phariseos de resurrectiōe mortuorum,qui alias
erant vniti in persecutione Christianorum.nam vt beatus Grego
rius in moralibus ait. Sicut noxium est:si vnitas desit bonis.sic est
perniciosum [illegible] non desit malis.peruersos quippe vnitas corrobo
rat dum concorda[illegible] tanto magis incorrigibiles, quanto vnani
mes,de quo vide [illegible] er beatū Isidorū in libro de summo bono.lxviij.
c. De malorum concordia ad illud Mat.x.satis solutio est data p
doctores tam ĩi quā in alijs locis,scz q̄ Christus loquitur de pace
mala:que sı[illegible]eu stat in dei offensionem, vt si sunt duo infideles in
matrimono,aut pater & filius in eadem domo pace diaboli,cū sint
extra legem & veram pacem:iniungitur a Christo,vt quilibet ipso
rum possit aliuz dimittere,vt veniat ad Christum & efficiatur chri
stianus & sic diuidatur bonus a malo.vt bene beatus Ambrosius
ad Hilarium,prout habetur in.c.si infidelis.in fine.xxviij.questio
ne prima ait.

Summarium.

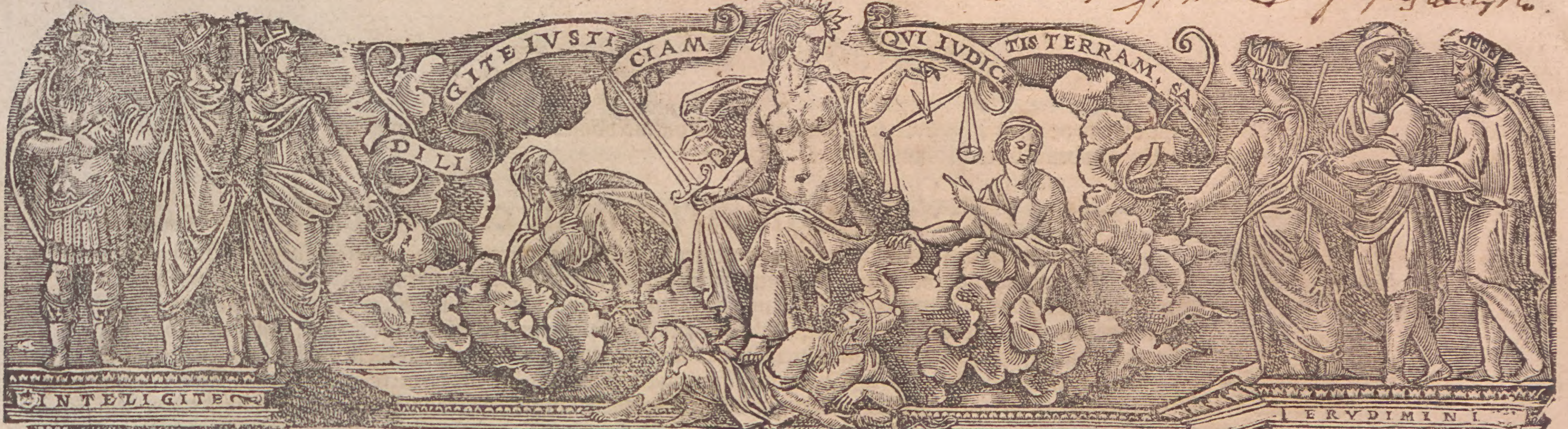
Sectio secunda. Discipulus.

Videtur mihi duo grauia

1 que de pōtifice ais. Primo:quod papa † nō possit
facere confederationem cum aliquo in particulari
ne sibi opponatur,vbi omnium indistincte pastor
& iudex factus sit aduersarius & pars.cum talis ex
ceptio non cadit in papam:qui nunquā nisi in casu heresis desinit
esse iudex,nec in causa ppria excluditur a iudicatura,vt facit text.
in.c.nunc autem.xxj.dist.vbi marcellinus:quia non pe[illegible]nax, fuit
iudex in propria causa.nam vt glo.in.c.cum venissen[illegible]e iudi.ait,
q̄ papa potest esse iudex in causa propria,vt imper[illegible] in causa fi
scali.ff.de his que in testa.delē.l.proxime.nam licet [illegible]in.c.cum di
lecta.de confir.vti.vel inuti.dicat q̄ debet papa in [illegible]ausa sua patri
moniali:aut personali eligere arbitros:aut causam suam alteri de
legare:omnes doctores tam in.d.c.cum venissent.& in.c.querelaz.
de elec.[illegible] ex parte.in primo.de ver.sig.dicunt:hoc est de hone
state:si papa voluerit hoc facere.nam vt gloss.in.c.si quis pecunia.
lxxix.dist.ait. Papa etiam in causa personali,vt ibi:potest dicere
omnibus,deus est qui me iudicat:& ipse omes alios,vt in.c.nemo.
& cuncta.& aliorum.& quasi per totum.ix.q.iij.itaq̄ predictum incō
2 ueniens videtur cessare in papa.cuz ex aliquo † actu nō desinit esse
iudex,nec efficitur pars. Videt̃ scđm graue quod de pontifice:aut
alio principe Christiano dicis:q̄ nō liceat eis,nec possint cū Tur
co aut Soldano qui occupant terram ecclesie:aut alijs principib9
debitam confederationem aut amicitiam facere, seu pacem com
ponere in aliquo casu intelligatur:simpliciter & sine aliqua distin
ctione possit stare.

Nam nulli dubium:

non licet alicui pro recu
peratione rerum suaruz
aut ecclesie:ponere se & suos manifeste morti.naz si fidelis videt bo
na sua occupari a mille:& ipse non habet nisi decem:esset temeritas
magna:& deum tentare:velle cum decem contra mille vi bona sibi
ablata recuperare.aut si videt bona sua cecidisse in mari,& sine ma
nifesto periculo mortis & suffocatione manibus suis nō potest ex
trahere:nulli dubium tanquā sine causa:aut iusta permissione ten
tans deum ac veniens contra preceptum diuinū. Deuteronomij
vj. Matth.iiij.si iste in mari saltaret vt bona haberet, peccaret mor
3 taliter.nam vt Ecclesiasticus.c.viij.clamat. Non litiges † cum ho
mine potente:ne forte incidas in manus illius.& noli cōtra fortio
rem contendere.& in.iiij.c.ait. Noli resistere contra faciem potētis,
nec argueris contra ictum fulminis:quia vt beatus Augustinus
in sermone de puero Centurionis, prout habetur in.c.paratus.
xxiij.q.j.& in.xiiij.de ciuitate dei.c.iiij.dicit.q̄ homo pro conserua
tione vere & perfecte charitatis:satis est vt habeat animum para
tum ad martyrium ante q̄ Christum & eius fidem negaret:sed iudi
caretur de presumptione:q̄ ingereret se martyrio.quam sententiā
sequitur beatus Thomas quolibeto.iiij.ar.xx.hoc idē videtur di
cendum de hominibus paucis:qui vellent pugnare cōtra multos
& fortiores, quos manifeste constat via ordinaria et ex coniecturis
humanis

RANGONA

D. HIPPOLYTI DE MARSILIIS BONONIENSIS.

HIPPOLYTI DE MARSILIIS BONONIENSIS

I.V. Eminentissimi Doctoris, ac Ciuilium studiorum Professoris cōsummatissimi, elegās & accurat⁹ Rubricę de Fideiussoribus in Digesto nouo Commmentarius, In almo Bononiensi Gymnasio solēniter declamatus, & summo artificio atq; luculēto apparatu ad postremā Autoris recognitionē elaboratus, cui præter omnium hactenus æditiones, nouæ accesserunt Additiones iam nunc sub signo ☞ ( ). Summaria item nō indiligēter reposita sunt, cum Indice ingenti studio diligentiaq; minime vulgari concinnato, & aucto supramodum. Et hoc legale Opusculū Auspicijs & nomine Rāgonæ, ab autoris cui dicata est cognomine, Feliciter exit.

M.D.XXXII.

¶ Hippolytus de Marsilijs. J. U. D. Illustrissimo Domino domino Guidoni Rangono Comiti ac armorum ductori dignissimo. S. P. D.

Tatuerã Princeps illustrissime sic cogẽte senili etate qua premor vlterius opus aliquod non componere, nec in medium adducere, vt hactenus consueuerã. Uerũ cognoscẽs me tibi deuinctũ ac pluribus a te cumulatis beneficijs affectum: ne ingratitudinis vitium incurram, quo nil durius apud Persas puniebatur. Et sciens me munus aliquod Illustrissime. D. tue dignũ retribuere nõ posse propositum mutaui et decretum: vt si qꝺ debeo nõ possum, saltem testimonium amoris erga te mei aliquod ostendam, ex quo sinceritatem animi mei percipias ⁊ illam omni euo patefaciã. Quãobrem presenti hoc anno quãdã repetitionem rubrice. ff. de fideiussoribus fabricaui quam Illustrissi. D. tue dirigere ac dedicare cõstitui atqꝫ tuo sub nomine in lucem edere. Non quidem: vt te familiãqꝫ tuam laudibus extollam cum illa a tuis virtutibus atqꝫ ab attauorum celeberrimis titulis sit illustrata. Sed (pace aliorum dixerim) iudicaui me non posse alicui principũ nostri seculi digniori illã dedicare. Reor quippe nullam eloquentiã nec optari nec concipi posse, que vel auiditatez animi mei expleat, vel rei magnitudini respondeat. Ego tamen illam qualẽcunqꝫ dicendi facultatem quam in me esse sentio (vt par est) in tuarum virtutum preconium cõferam, qꝺ si (vt inquit Propertius) deficiẽt vires audacia certe laus erit. In magnis ⁊ voluisse sat est. Solebã antea: dum veterum monumenta historias ⁊ annales euoluebã tẽpora illa felicissima appellare in quibus propter eximios in omni virtute viros res Romanorum adeo creuerũt ⁊ ea etate floruerunt: dolebãqꝫ nõ parũ qꝺ hec tẽpora nullũ produceret virũ qui illis cõferẽdus esset. Sed cũ mores vitãqꝫ tuam ac res tuas preclaras ac strenue: in militari disciplina in Italia gestas cõsideraui nõ mediocri reprehensione dignus visus sum qꝺ prisca tẽpora tã impẽdio cõmẽdaui ⁊ nostra plus equo depressi: ⁊ qꝺ ea ꝗ aspectui subiecta erãt nõ aspiciebã. Quis enim in armis pñceps vbiqꝫ terrarũ reperiri vnꝙ potuit cui nõ modo Illustrissi. Comes Guido Rãgonus cõferẽdus, verũetiã oĩm sentẽtijs preponẽdus nõ sit. Tu vt pauca ex innumerabilibus diuinisqꝫ virtutibus tuis recẽseam ita animũ semper instituisti: vt alij tuo exẽplo facillime ac prudẽtissime viuẽdũ regẽdũ ac gubernãdũ instrui possint. Ingenuarꝫ disciplinarũ cultor es: incredibile est qua beniuolẽtia quibꝰ honoribꝰ quibusue bñficijs prosequeris. Te enim multotiẽs dicẽtẽ audiui: hec habeo ꝗ bonarũ artiũ studiosis dedi: qꝺ nulli mirum videri debet cũ tu omni eruditione ornatus inter eruditos tanꝙ solis nitidissimũ iubar splẽdeas. Beatissimũ ꝓfecto est imperiuz, beatissima est illa res publica (vt testat̃ Plato) que moderatorẽ literarꝫ habet. Hinc Alexãder magnus ad Aristotelẽ preceptorez suũ scribebat se malle disciplinis ꝙ opulẽtijs ⁊ imperio antecellere. Hinc olim a senatu Romano in laudẽ Taciti imperatoris acclamatũ est, qs melius ꝙ literatꝰ imperat. Tu insuper adeo literarum studiosos foues: meritis ornas: maximisqꝫ stipẽdijs ꝓsequeris: vt omniuz bonarũ artiũ ꝓfessores tibi vni ꝙ maxime debere fateant̃: tibiqꝫ de oĩbus bonarũ artiũ studijs optime merẽti certatim quisqꝫ officiũ suũ exhibeat. Qui ingenuas artes ꝓfitent̃ omni studio enitant̃ nomẽ famãqꝫ tuã perpetuis ac indelebilibꝰ literis celebrare ⁊ posteris imitãdũ ꝓponere. Tu vnꝰ doctorꝫ virorꝫ patronus: tu precipuus fautor atqꝫ nusꝙ desinis augere bonarũ artiũ disciplinas: cũ intelligas illas oĩm virtutũ esse fundamẽtũ. Liberalitatẽ tuã ꝗ sola (vt ait Aristoteles) hoiem efficit in cõspectu oĩm gloriosuz extollerẽ nisi tã esse oĩbus notissimã intelligerẽ. Tu veluti Cyrus persarũ rex dicere solitus es: te thesauros diuitiarũ habere amicos. Julianus imperator illud Alexandri magni in ore continuo habebat q interrogatꝰ vbi thesauros haberet: apud amicos se habere rñdidit. Clemẽtia ⁊ humanitate ꝗ ad nullũ magis ꝙ ad principẽ spectat (vt autor est Seneca) maxime excellis nõ immerito. Nã apud Claudianũ Theodosius Honorio filio salubriter precipiẽs inqt. Sis pius in primis, nã cũ vincamur in omni munere; sola deos equat clemẽtia nobis. Nec tñ ita clemẽtia ꝑditꝰ es vt a seueritate discedas: immo bonos premio, malos vero pena ꝓsequeris. Nõ immemor Solonis elogij q rẽ publicã duabꝰ rebus cõtineri dicebat premio. s. ⁊ pena. Ceterũ cũ inter oẽs virtutes iustitiã principatũ tenere cognoscas, illã cõtinue coluisti ⁊ obseruasti adeo vt nullũ fauori: nullũ gratie ac potẽtie locũ cõcedis. Facile audis ac benigne petẽtiũ desideria qꝺ in principe lõge speciosissimũ est. Sed qd de militari disciplina dicã qua polles ⁊ excellis. In qua quãtũ laudis ꝙtũue glorie sis cõsecutꝰ: trophea ⁊ exuuie que ab hoste ⁊ ab hostibꝰ semper reportasti domi forisqꝫ testant̃. Quis enim in armis princeps nedũ in Italia, verũetiã vbiqꝫ terrarꝫ reperiri vnꝙ potuit cui nõ modo Illustrissi. Comes Guido Rãgonus bellorꝫ fulmẽ inuictus cõferẽdus, verũetiã oĩm sentẽtijs ꝑponẽdus nõ sit. Possem equidẽ te antiqs tũ Grecis tũ Latinis cõparare. Nec quidẽ Cesar ipse in tali etate plura facta gessit ꝙ tu ipse feceris. Que enim vbiqꝫ ⁊ in Urbini bello gesseris latẽt neminem. Nã sepius in expeditionibus Italicis rẽ desperatã incolumen reddidisti, ⁊ qꝺ oĩbus castrorũ ductoribus pene impossibile videbat̃ tu solus preter oĩm opinionẽ facile ⁊ ꝓspere egisti. Sed qd hec miror. Nã a pueritia ipsa optime indolis specimẽ ac ꝓbitatis future virtutisqꝫ argumẽtũ satis euidẽs satisqꝫ manifestũ pretulisti: vt ex parua fauilla clarissimũ lumẽ, ⁊ ex scĩtilla micãtissimũ iubar breui erupit. Ea qppe in tenera etate laudabiliter perfecisti, ꝗ etiã senio cõfectis ardua admodũ visa fuissent. Ex quo non immerito de te dici potest carmẽ illud vcꝫ. Ante senẽ senuit, vir fuit ante virũ. Peritissimi igit̃ bellorꝫ imperatores quorũ egregia opera historie cõcelebrãt tibi iã tãdẽ assurgere ⁊ honorẽ eũ quẽ virtutes tue imperatorie deposcũt vltro deferre nõ dedignẽtur. Quis enim nõ intelligat tanta in te vno esse virtus, quãta in oĩbus reliqs imperatoribꝰ quos aut vidimus: aut audiuimus fuere. Labor enim tibi in negocijs assiduus est: fortitudo in periculis: industria in agẽdo: celeritas in cõficiẽdo: cõsiliũ in ꝓuidẽdo: ꝗ oĩa nõ parum meritissime te felicitãt. Nec ista a me princeps dignissime assentatione dici cẽseas queso. Nã absurdũ esset admodũ si tibi quẽ singulari tua clementia maximꝰ bñficijs affectũ esse voluisti assentarer: immo q te minus laudãt admirãturqꝫ inuidi potius cẽsendi sunt ꝙ assentatores. Tu enim vir es tãte virtutis ⁊ eminẽtie: vt merito mortales oẽs te hoiem celitꝰ demissum ad subueniẽdũ rebus humanis colãt ⁊ venerent̃, qꝺ eis talẽ principẽ virtute duce fortuna tradiderit. Quid tuã postremo recẽseã Rãgonũ domus stirpẽ antiquissimã, nobilissimã, magnanimãqꝫ. Ex qua veluti ex equo Troiano tot viri clarissimi exierũt q perpetua nois sui monumẽta reliquerũt. Alij eniz. J. U. peritissimi. Alij armis strenuissimi. Quãplures in administratione rei publice sapiẽtissimi extiterũt. Et nũc quidẽ domꝰ tua tm̃ opibꝰ ⁊ illustriũ virorꝫ numero floret: vt nulli inferior, multis vero supior esse ꝯstat. Et nõ his etiã ꝯtẽta dotibꝰ alũna tibi fortuna fratrẽ tuũ ad Cardinalatꝰ apicẽ superioribus annis ꝓmouit. Cuiꝰ laudes ⁊ virtutes innumeras nõ recẽseo cum satius sit illa silẽtio preterite ꝙ minꝰ sufficiẽter de ipsis minusqꝫ plene loqui. Ipse em̃ inter ceteros Cardinales tm̃ eminet quãtũ sol fulgẽtissimꝰ inter astra existit ⁊ ita splendet, ⁊ refulget vt luna inter sydera supereminet ⁊ excellit. Nõ omitto etiã illũ qꝺ satis notũ est, vcꝫ ꝙ domꝰ tua oĩbꝰ apertũ est refugiũ, liberale hospitiũ, ꝯsilij studiũ, virtutis tutela et Apollinis aditꝰ adeo qꝺ in te vno esse ꝯstat qcqd eius artificio ac potẽtia natura ipsa humano vnꝙ gñi suppetere potuerit: vt te ad summã rerꝫ sublatũ fastigia magna admirent̃ imortalẽqꝫ desiderẽt. Ex quo tãte vir sis discipline, nobilitatis, facũdie, integritatis, fidei, grauitatis, iustitie ac religionis: vt te nihil dignĩꝰ: nil ꝑstãtĩꝰ: nil deniqꝫ excellẽtĩꝰ inter Italicos fasces cõperiri possit. Sũmus Italie splẽdor ac decꝰ imẽsum. Mutinẽsiũ ac Bononiẽsiũ vera ⁊ idelebilis glĩa solaqꝫ felicitas: clarissimusqꝫ honos hac etate nũcuparis. Quid plura in te ꝯspicimꝰ qcqd virtutũ humanũ genꝰ vniuersuz possidet. Tu quippe vaferrimi vir ingenij aliorꝫ doctissimꝰ hoc euo duceris. Tu ꝯsilij plenĩꝰ in rerũ oĩm experiẽtia cedis nemini. Tu quorescũqꝫ cedãt ꝓuidẽtia vteris sapiẽtissimus. Scis te vtriqꝫ fortune prout res expostulat cõstantissime ⁊ prudẽtissime accõmadare. Quãtũ aũt tua valeat apud principes autoritas amicitia ⁊ beniuolẽtia exploratuz vbiqꝫ satis existit. Es quidẽ nature opus mirabile ⁊ virtutũ morũqꝫ oĩm viua ymago fidei ⁊ ꝓbitatis simulachrũ, ꝓbitatũ theatruz, literatorꝫ asillũ ⁊ nr̃i eui speculũ ⁊ exẽplar admirãdũ: ⁊ quoddã diuine ꝓuidẽtie dono genitũ: quẽ indulgẽtissima natura suis quibuscũqꝫ peculiaribus dotibus exornauit: vt quas posset in te virtutes locaret: ⁊ locatas experiret̃: ⁊ expertas ceteris imitandas preponeret. Has igit̃ princeps humanissime lucubrationes meas accipito libẽti queso aĩo: in quibus si quid auribus tuis eruditissimis cõsonũ ⁊ celsitudine tua dignũ reperies plurimũ gratulor: sin minus. Memẽto eos lacte litare qui nõ habẽt thura. Spero tamẽ tua singulari humanitate fretus: te munusculũ hoc nõ recusaturũ. Nõ enim minus imperatoris est (vt rex ille Persarũ Artaxerses dicere solebat) parua munera accipere ꝙ magna elargiri. Proinde si quid mihi maius vel fortuna mea vel ingeniũ tulisset, id tibi lõge libẽtius prestitissem. Cõmentariolum igit̃ hoc meũ leto animo ⁊ ea frõtis qua soles hilaritate accipies, qꝺ tanti quidẽ apud oẽs futurum est quãtũ tu ipse existimãdũ putaueris. Nã sola autoritas tua huic famã afferre potest: cũ etiam minima queqꝫ tuo nomini dedicata maxima esse censeant̃. Reliquũ est ne pluribus agã: vt simul hoc cũ opusculo ⁊ operã quoqꝫ meã studium: diligentiã: fidẽ: ⁊ oẽs deniqꝫ cogitationes meas tue Illustrissi. D. consecrẽ meqꝫ totũ ei ⁊ vsu ⁊ possessione dedã: que nusꝙ precipua quadam pietate destitit me, ⁊ omnẽ familiam summis honoribus et emolumento prosequi: fertilissimos agros imitata qui longe plura ac potiora reddunt ꝙ acceperint. Uale Principum decus virtutum exemplar admirandum ⁊ incomparabile, ⁊ felix viue diu: vite portus ⁊ aura mee ⁊c.

Aurea ac pene diuina Apollinis celeberrimi ac subtilissimi iurisconsul. monarche. D. Hippolyti de Marsilijs repe. rubri. ff. de fideiussoribus. Cum additionibus per eũdem autorem nouiter in lucem sub hoc signo. ☞ ( ) editis Additisq̄ summarijs nouissime compositis.

Summarium

1 ☞ In principijs librorũ nõ requiritur rubrice cõtinuatio.
2 Fideiussor est ille qui alienam obligationem in suam suscipit fidẽ principali tamen debitore remanente obligato.
3 Mãdator dr ille q aliud mãdat alicui, vt sibi vel alij aliqd faciat.
4 Expromissor est qui pro non obligato promittit.
5 Spõsor est qui spõte sine rogatu alicuius pro aliquo intercedit.
6 Differentia inter fideiussorem ⁊ mandatorem.
7 Fideiussor renuncians beneficio de fideiussori. potest conueniri anteq̄ principalis.
8 Cãpsor fideiubens pro aliquo nõ hz bñficiũ excussionis. nu. 358.
9 Fideiussor q iurauit in ꝯctu oblationis bñficiũ excussiõis nõ hz.
10 Excussio qd nõ fiat qñ certum ⁊ notoriũ est principalẽ nõ esse soluendo vel ipsum non facile ad conueniendum.
11 Fideiussor non põt vti beneficio excussionis qñ ipse creditor al's esset debitor fideiussoris ⁊ vellet compensare.
12 Ubi agit de bona fide ⁊ eqtate, fideiussor nõ hz bñficiũ excussiõis.
13 Bñficiũ excussionis fideiussor nõ habet qñ procedit ex forma statuti summarie, ⁊ de plano sine strepitu ⁊ figura iudicij.
14 Fideiussor potest cõueniri priusq̄ principalis qñ principalis est absens a ciuitate seu iurisditione loci vbi fideiussit.
15 Si fideiussor impedit executionem que fiebat contra principalẽ non habet postea beneficium excussionis.
16 Eximens captum pro debito a manibus familie tenetur ad debitum pro quo ille erat captus tanq̄ si pro eo fideiussisset.
17 Notificãs alicuius debitori qd creditor suus q̃rit facere eũ capi ⁊ carcerari tenet creditori ad soluẽ. debitũ illd si ille fugã arripuit.
18 Creditor habens pignus debitoris nõ potest conuenire fideiussorem quando pignus posset commode vendi.
19 Negans se fideiussorem si probatũ, fuit eum fideiussisse perdit beneficium excussionis.
20 Fideiussor succedens debitori tenetur vt principalis ⁊ cessat beneficium excussionis.
21 Si debitor meus cõstituit se precario noĩe meo omnia bona sua possidere, si postea aliqua de dictis bonis alienat possum petere adueniente casu obligationis talia bona alienata ab illo qui illa emit nec requiritur qd fiat excussio contra principalem.
22 Ad tollẽdã excussionem cõtra principalem an sufficiat sola relatio nuntij dicentis se perquisisse in bonis principalis debitoris ⁊ nihil inuenisse ⁊ hec dicatur sufficiens excussio.
23 Fideiussor indẽnitatis nõ potest cõueniri anteq̄ principalis etiã si renuntiauit beneficio de fideiussoribus.
24 Qñ superueniunt bona principali debitori pendente iudicio cõtra fideiussorẽ debet excuti principalis etiã si primo fuit excussus ⁊ hoc si fideiussor non renuntiauit beneficio excussionis.
25 Exceptio dilatoria superueniens lite contesta. prodest ipsi reo.
26 Facta excussione cõtra principalẽ debitorẽ dz iudex pnũtiare eã esse rite factam al's nõ poterit deueniri ꝯ extraneos possessores.
27 Quid sit beneficiũ epistole diui Adriani cedendarum actionum et noue constitutionis de duobus reis. 28. ⁊ 34.
29 Renuntiatio beneficij cedendarum actionum debet fieri specialiter, al's nihil operatur.
30 Generalis exceptionum renuntiatio nunq̄ intelligitur illã exceptionem excludere que ortum habet ex facto aduersarij agentis.
31 Renuntiatio generalis adiuncta renuntiationi speciali solũ trahitur ad eos casus qui sunt specialiter expressi similes seu minores, non autem maiores seu grauiores.
32 Alternatiua cadit inter equipollentia vel parum distantia.
33 Iuramẽtuz interpositũ super renũtiatione generaliter refertur ad casus ad quos refertur renuntiatio.
35 Clausula ⁊ omni alteri legum ⁊ iuris auxilio quid operetur.
36 Renũtiatio bñficiorũ facta per renũtiantẽ qui nescit talia beneficia sibi cõpetere nõ valet etiam si interuenit iuramentum. nu. 38.
37 In qualibet renuntiatione requiritur certioratio.
39 Cautela ad annullãdũ cõtractũ est vt iudex interroget notariuz asserentem in instrumento se certiorasse cõtrahẽtes de beneficio sibi competẽti, qd si nesciuerit notarius corruet instrumentum.
40 In his q̃ depẽdẽt ab animo stat assertioni dicẽtis cũ iuramẽto.
41 Scientia vel ignorãtia probatur iuramento.
42 Creditur ⁊ statur cõfessioni alicuius facte in mortis articulo dũmodo cum iuramento deponat.
43 Salutis eterne quilibet presumitur memor.
44 Moriens nõ presumitur mentiri.
45 Dicta doctorum debent intelligi scdm iura que allegant.
46 Quilibet presumitur bonus ⁊ fidelis.
47 In dubijs capimus intellectũ per quẽ quis nõ cadat in delictũ.
48 Faciens pacem cum aliquo ⁊ pmittens eũ non offendere sub pena si committit adulterium cum eius vxore nõ incidit in penam.
49 Magis creditur testibus laicis deponentibus me nõ deliquisse q̄ testibus clericis dicentibus me deliquisse.
50 In dubio debemus in benigniorem partem inclinare.
51 Filiꝰ natꝰ ex meretrice maritata p̃sumit esse mariti ⁊ nõ adulteri.
52 Licet quis suggesserit falsam interpretationem rescripti qd non presumit qd fecerit hoc per dolum sed per simplicitatem.
53 Causa colorata licet sit fatua excusat a dolo.
54 Consuetudo etiam iniqua excusat a delicto.
55 Ubi verba possunt trahi ad falsum ⁊ non falsum fit interpretatio quod non contineant falsum.
56 Quando reperitur aliud scriptũ a notario q̄ fuerit dictum a partibus qd presumatur error ⁊ non falsum.
57 Qñ aliquod verbũ profert ab aliquo cõtra aliquẽ qd põt sonare in iniuriam ⁊ nõ iniuriã, debet accipi qd nõ sonet in iniuriam.
58 A dolo quis excusatur quibuscunq̄ excusationibus vel presumptionibus etiam iniustis.
59 Uerba impropriantur vt quis dicatur bonus.
60 Si clericus osculat mulierẽ, presumit cã bñdictionis hoc facere.
61 In dubio miles nõ videtur remissus a militia propter dolum.
62 Fideiussor qui cõstituit se principalem debitorem an tunc possit priusq̄ principalis conueniri.
63 Accessoriũ potẽtius principali nõ sequit naturam principalis.
64 Unũquodq̄ etiã minimũ verbum appositum in. l. statuto vel dispositione, cõtractu vel instrumẽto debet aliquid operari. nu. 195.
65 Quando plures interuenerunt fideiussores pro mutuo pecunie si pecunia illa tota peruenit ad manus vnius ipsoruz ille talis est principaliter obligatus, alij habẽtur loco fideiussoruz ⁊ fideiussorum beneficio gaudent. nu. 372.
66 An accipiens fideiussorem minus idoneum videatur eũ approbare adeo qd non possit vlterius petere sibi caueri.
67 Inhabilis citatus ad iudicium cum clausula si tua putaueris interesse non videtur habilitatus.
68 Contrahens cum aliquo videtur eum approbare pro idoneo.
69 Qui facit citare aliquem in testem in iudicio eius personaz reprobare non potest.
70 Citans aduersarium suum approbat eum vt legitimum reum.
71 Creditor habens ex conuentione autoritatem intrãdi possessionem rei debitoris si petit licentiam a iudice intrãdi talem possessionem ⁊ sibi denegetur non poterit vlterius propria autoritate intrare dictam possessionem.
72 Dies commissi delicti si in accusatione ponatur ⁊ non probatur reus absoluitur.
73 Accipiens fideiussorem minus idoneũ an possit dicere qd ignorauit illum non esse idoneum.
74 Qui dedit fideiussorem qui effectus est non soluendo an teneatur iterum satisdare.
75 Inopia repentina dicitur casus fortuitus.
76 Si debitor dedit idoneũ fideiussorem qui statim arripuit fugam vtrũ hoc casu ipse debitor teneat iterũ dare alium fideiussorem.
77 Si aliquis alloquutus est aliquem ad aurem qui statim commisit homicidium, an presumatur factum consilio alloquentis.
78 Si eodem momẽto temporis quo datus est curator minori ipse curator interponit autoritatem in aliqua obligatione ipsius mi-

noris non valet talis contractus.nu.86.
79 Sententia in breui tempore lata est ipso iure nulla.
80 Si consultor repente consultat consilium est nullum.
81 Laudum precipitanter latum est ipso iure nullum.
82 Licentia data ad faciendum molendinum operatur vt iam factũ possit retineri.
83 Statutum dans premium capienti bãnitum habet locum in illo qui bannitum iam cepit.
84 Si papa mandat alicui prouideri in certo loco de prima vacatura qđ poterit illi prouideri de vacante ante illam concessionem pape.
85 Legatum factum pro.B.maritanda si est iam maritata tempore testamenti debet habere legatum.
87 Si vẽditur aĩal qđ moritur.j.triduũ hʒ locũ redhibitoria ad pretiũ.
88 Uendens frumentum pro maiori pretio q̃ qđ taxandum erat de proximo τ id sciebat qđ teneatur emptori.
89 Per nouationẽ factam de obligatione inter debitorem τ creditorem an sit liberatus fideiussor.
90 Si creditur a primo iudice an fideiussor sit liberatus.
91 Fideiussor an teneatur ad augmentũ qđ accessorie aliquo modo venit ad obligationem principalem.
92 Fideiussores obligantur stipulatione seu verbis.
93 Fideiussor illius qui fuit semel liberatus, τ postea ex noua promissione fuit condemnatus non tenetur.nu.212.
94 Fideiussor potestatis nõ tenetur pro tempore quo est refirmatus.
95 Qui promisit fructus vnius arboris que postea est incisa non tenetur ad fructus nouelle arboris ibi nate post.
96 Fideiubens pro pensione domus nedum tenetur pro pẽsione domus, sed etiam pro deuastatione massaritiarum.
97 Fideiussor casu quo teneatur ad augmẽtum an teneatur pro primo tantum an pro omnibus.
98 Si alicui ɔcedit securitas eũdi τ redeũdi itelligit pro prĩa vice tm̃.
99 Qui promisit representare aliquem coram iudice ad ipsius iudicis mandatum liberatur per primam representationem.
100 Infinitas est euitãda nisi verba cõtractus vel dispositionis sint apta ad infinitatem importandam.
101 Iuri offerendi an possit prescribi.
102 Qui promisit aliquẽ representare totiens quotiens fuerit requisitus an liberetur per binam representationem.
103 Si pater facit legatum filiabus suis in casu viduitatis qđ filie poterunt habere illud legatum in omnibus suis viduitatibus.
104 Stante statuto qđ inter affines fiat cõpromissum si semel factũ sit τ expirauit an iterum possint cogi ad compromittendum.
105 Ex cõfessione inualida cui non creditur nõ põt qs pati dãnum.
106 Cancellationes inualide facte per magistratus vel per tabelliones non derogant scripture.
107 De contractu nullo non soluitur gabella.
108 Fideiussor in cã appellationis an teneatur in cã principali τ ecõtra.
109 Fideiussor an liberetur per desertionem instantie.
110 Fideiussor an sit liberatꝰ a fideiussione de iudicio sisti quãdo ille quem promisit sistere mutauit statum seu forum.
111 Quando quis est effectus clericus post delictum cõmissum a quo iudice puniatur an a seculari an ab ecclesiastico.
112 Mulier nupta pdit domiciliũ originis τ efficitur de domicilio viri.
113 Priuilegium concessum mihi τ oĩbus meis descendentibus masculis τ feminis non comprehendit feminas nuptas.
114 Priuilegiũ supueniens eximit quẽ a priore onere qđ incũbebat.
115 Sacerdotiũ superueniens tollit munus publicũ iam iniunctum.
116 Filius si cõmittit aliquã cãm ingratitudinis cõtra patrẽ propter quam possit exheredari si efficiat clericus exheredari non potest.
117 Clericꝰ fi.fa.põt eẽ ĩ iudicio ĩ causis ecclesiasticis sine cõsensu pr̃is.
118 Stante statuto qđ homines ville teneantur capere malefactores non habet locum in clericis malefactoribus.
119 Statutũ arctans litigãtes ad cõpromittẽdum nõ ligat clericos.
120 Pater nõ põt vẽdere filiũ presbyterũ ppter necessitatẽ famis.
121 Limitatio.l.quisquis.C.ad leg.iuliam maiesta.
122 Quicquid acquirit clericus etiam ex causa aduentitia acquirit sibi pleno iure τ non patri.
123 Filius spurius per ingressum religionis efficitur legitimus.
124 Frater religiosus admittitur ad testificandum pro fratre.
125 Ordinatio clericalis tollit infamiam.
126 Clericꝰ nõ põt torqri lʒ eũ sint idicia delicti nisi alr̃s sit infamis.
127 Si sint legata mille alicui si nupserit τ.500.si religionẽ intrauerit si intrauit religionem debet habere mille tanq̃ si nupsisset.
128 Pater potest alienare de rebus que subiacent restitutioni pro filia quam vult ponere in monasterio.
229 Dignior est omnis sacerdos quolibet principe.
130 Si priuatus habet rem cum clerico vel ecclesia iuuabitur vt contra eum non currat nisi prescriptio centum annorum.
131 Clericꝰ τ laicꝰ alicui siͣ obligati dñt ãbo cõueniri corã iudi. ecclĩa.
132 Si iudex ecclesiasticus τ secularis ex cã iudicauerũt simul appellatur ad ecclesiasticum.
133 Fideiussio de iudicio sisti facta coram vno iudice an transeat ad successorem.
134 Mandatum factum sub noĩe dignitatis an finiatur morte mandantis vel transeat ad successorem.
135 Compromissum an finiatur morte arbitri.
136 Fideiussor de iudicio sisti vel de aliquo psentãdo an possit opponere τ dicere se nõ teneri ad presentãdũ illũ qui erat male captus.
137 Eximens aliquem non auditur si velit probare qđ ille non erat creditor qui fecit eum capi.
138 Fideiussor q pmisit aliquẽ exhibere an se exhibẽdo sit liberatꝰ.
139 Pena si sit pmissa totiens quotiens contra factũ fuerit tñ non poterit committi nisi bis.
340 Fideiussor qui promisit representare aliquem ad omnẽ iudicis voluntatem tenetur etiam eum presentare post sententiam.
141 Fideiussor pmittẽs aliqđ sine scriptura nõ tenetur vltra q̃tuor mẽ.
142 Si fideiussor pmisit pñtare reũ iudici ad suũ libitũ vel volũtatẽ sub certa pena quo stãte ille reus fuit captus per illũ iudicẽ deinde manus eius aufugit an tũc fideiussor teneatur vlterius pñtare.
143 Fideiussor liberatur qñ culpa iudicis vel fideiussoris reus presentandus aufugit de carcere.
144 Fideiussor qui tenetur sub pena presentare aliquem non cadit in penam non presentando nisi fuerit requisitus.
145 Stãte statuto q̃ iudex teneatur expedire pcessuʒ ĩfra mẽseʒ sub pena qđ nõ cadit ĩ penã si nõ expediuit pcessum pte hoc nõ petẽte.
146 Statutum dicens qđ sententia ferri non possit nisi cum cõsilio sapientis intelligitur hoc petatur a parte.
147 Statutum disponens causam debere committi per priores sub certa pena intelligitur si petitum fuerit.
148 Iuramẽtũ calũnie dʒ prestari ad validitatẽ pcessus si requiritur.
149 Statutũ qđ bãnitus nõ debeat audiri intelligit si a parte petatur.
150 Fideiussor q pmisit pñtare reum infra mẽsem τ pẽdẽte dicto tpe ipse reus est bãnitus vel accusatus de crimine capitali ex quo ipse reus dubitans carcerari fugam arripuit an sit liberatus.
151 Faciens pacẽ τ pmittẽs aliquẽ nõ offendere sub pena non cadit in penam si eum offendat ex noua causa de nouo superueniente.
152 Que de nouo emergunt nouo indigent auxilio.
153 Affectatio non prodest affectanti.
154 Ignorantia affectata nõ habet locum in casibus in quibus ignorantia excusat a delicto vel a pena.
155 Fideiussor q pmisit se facturũ τ curaturũ qđ talis faciet talẽ ɔctũ an liberetur si ille moriatur an ꝟo obligatio trãseat ad hr̃dẽ illiꝰ.160.
156 Impossibilium nulla est obligatio.
157 Impossibilitas excusat appellantem a prosecutione appellationis adeo vt non dicatur deserta.
158 Emphiteota qui propter eius paupertatem non potest soluere canonem excusatur vt non cadat a iure suo.
159 Difficultas excusat a pena τ a periurio τ ab excõicatione.
161 Fideiussio simplr̃ facta p maleficio extinguitur morte fideiussoris.
162 Protestatio respiciẽs tps futurũ impedit fideiussionẽ sequẽtẽ.
163 Protestatio contraria actui remouet voluntatem ab actu.
164 Protestatio clandestina vnius vitiat actum vtriusq; casu quo propter iustum metum non poterat protestari presenti.
165 Faciẽs actũ cõtrariũ ptestationi videtur ipsi ptestationi renũtiare.
166 Cautio iuratoria subrogatur loco fideiussoris.
167 Qui alr̃s nõ seruauit iuramẽtũ perdit bñficiũ iuratorie cautiõis.
168 Semel periurus nõ admittitur ad iurandum in aliquo casu.
169 Limitatio.c.q̃q̃.de vsuris.lib.vi.
170 Non creditur testi qui alr̃s dixit falsum.
171 Instrm̃ fuisse de nouo repertũ pbatũ per iuramẽtũ producẽtis.
172 Periurus non põt subire iuramẽtũ honoris sed solum oneris.
173 In casibus in quibus solet stari iuramento alicuius non statur si est persona suspecta.
174 Captus lʒ sit relaxandus fideiussoribus ex aliquo delicto, si alr̃s aufugit de carceribus non erit relaxandus.
175 Statutũ loquens de rapiẽte mulierẽ solutã nõ habet locũ in rapiente mulierẽ solutã que alr̃s ab alio fuit carnaliter cognita.
176 Raptꝰ mulieris nõ cõmittitur in muliere nupta inhonestevíuẽte.
177 Monachi non tenentur recipere monachum qui alr̃s bis fugit de monasterio.
178 Stãte statuto qđ de dãno dato stetur sacramẽto dãnum passi qđ si dãnũ datũ est alicui periuro vel alr̃ ifami nõ stabitur sacramẽto suo.
179 Si principalis est diues τ fideiussor pauper vel ecõtra satis est q2 bona eorum reputantur pro vnico patrimonio.
180 Licet ex forma legis vel statuti quis teneatur satisdare in aliquo casu, tamen honesto τ probo viro remittitur satisdatio.
181 Cautio iuratoria non admittitur in criminalibus.
182 Fideiubens p pt̃ate an teneatur de gestis extra officiũ potestarie.
183 Si ex forma statuti debet credi libris artificis vel mercatoris, intelligitur tantum de pertinentibus ad artem suam.
184 Statutum volens bannitum habere pro cõfesso nõ extenditur ad maleficia in libro maleficiorum non descripta.

185 Sindici qui habent sindicare officiales non possunt se intromittere de eo qd gesserunt extra officium.
186 Fideiussor indebite condēnatus an habeat actionem cōtra debitorem principalem.
187 Fideiussor de iudicio sisti & de iudicato soluēdo an possit astringi a creditore ad soluēdū nedū principalē quātitatē sz etiā expēsas quas ipse creditor fecit in litigando & cōuincēdo ipsum debitorē.
188 Connexorum & dependentium idem est iudicium.
189 Procurator ponens manum ad connexa mandati non dicitur excedere fines mandati.
190 Uendita vacha venit vitulus qui est in corpore & etiam vitulus natus qui nondum pascitur herbis.
191 Liberatio super principali extenditur ad connexa & dependentia etiam non expressa.
192 Sententia extenditur ad connexa.
193 Fideiussor an possit agere ad dāna & iteresse ꝯ debitorē pncipalē.
194 Fideiussor nō habens alia bona nisi ea que nō veniunt in generali obligatiōe si fideiussit ꝓ aliquo & obligauit omnia bona sua an talia bona que non veniunt in generali obligatione intelligantur obligata postq̄ non habet alia bona.
196 Dispositio testatoris dz taliter iterpretari vt nō reddat̄ inutilis.
197 Uerbum filius quando non potest verificari nisi in filijs adoptiuis in illis verificatur.
198 Legato blado quem quis habet in ciuitate venit illud qd habet in districtu si nullum habet bladum in ciuitate.
199 Princeps dicitur vti clausula de plenitudine potestatis quādo illa non vtendo actus esset inualidus.
200 Priuilegiū datū epō vt possit testari itelligit̄ d̄ bōis ecclīasticis
201 Statutum loquens de carceratis relaxandis non extenditur ad carceratos pro crimine falsi.
202 Possunt accipi pro pignore illa que spectant ad culturaz agri quando rustici non habent alia bona.
203 Qui iurat non fideiubere an possit postea fideiubere.
204 Primum iuramentum an inualidet secundum.
205 Protestatio contraria facto non releuat protestantem.
206 Fideiussor an possit obligari ad penam corporalem vt valeat fideiussio.
207 Occidens volentem punitur de homicidio.
208 Nemo potest se torture submittere.
209 In criminalibus iurisditio prorogari non potest.
210 Reus criminis an & qn̄ sit fideiussoribus relaxandus.nu.219.
211 Fideiussor de vulnere an teneatur de morte sequuta.nu.365.
213 Fideiussor an possit reuocari inuito creditore.
214 Emphiteota si vult ponere in loco suo vnū qui velit facere illa met pacta domino que ipse faciebat dn̄s tenetur illum accipere.
215 Si emphitheota fecit pactū cū dn̄o de eleuādis suis melioramētis in fi.locationis pōt tn̄ dn̄s hoc sibi ꝓhibere offerendo pretiū.
216 Fideiussor an possit agere contra principalem debitorez anteq̄ soluat, vbi vide plures casus.
217 Fructus de proximo recolligendi habent̄ pro collectis.
218 Basilica ḋ ꝓrio ꝯsecrāda hr̄ ꝓ ꝯsecrata & gaudet ꝑuilegijs ecclīe.
220 Filia que peccauit in corpus suū nō potest exheredari quando per penitētiā est emendata & reuersa est ad bonos mores.
221 Cessante causa an cesset effectus.
222 Odiosa cōstō ꝯ vsurarios edita odio vsure cessat cessante vsura.
223 Locator pōt compellere conductorē relaxare domum cōductā quando vult eam reficere & illa refecta potest cōductor cogere locatorem ad retradendum sibi dictam domum.
224 Pr̄ lz possit vēdere filiū pp necessitatē famis tn̄ si pr̄ facta talivēditiōe puēit ad piguiorē fortunā filiꝰ pt agere ꝯ pr̄ez vt redimat.
225 Si filia renūtiauit hereditati patris ꝑpter fratres qd illis mortuis renuntiatio illa sibi non nocet.
226 Procurator emēs pro dn̄o potest agere contra dn̄m anteq̄ soluat & petere qd dn̄s soluat pretium rei quam ipse pro eo emit.
227 Fideiussor nō possidēs immobilia an sit idoneꝰ & iuste possit recusari.nu.228.229.237.&.240.
230 Nemo carnem suam odio habet.
231 Sicut ꝓpa ifirmitas excusat a ꝯtūacia ita excusat ifirmitas suor.
232 Iniuria facta cōsanguineo meo censetur facta mihi ipsi.
233 Sicut nō valet renūtiatio bn̄ficij facta per metū instātis periculi illatum clerico, ita nō valet per metū periculi imminentis in personam consanguineorum vel affinium ipsius clerici.
234 Magna amicitia idem operatur qd coniunctio sanguinis.
235 Cōiūctio sanguis vel licita affectio hz vim clausule codicillaris.
236 Affectio hz vī reuocatiōis cl'e derogatorie apposite i p'o testō.
238 Fidelis homo approbate vite est idoneus fideiussor lz nō possideat immobilia.
239 Uirtus animi pro satisdatione habetur.
241 Fideiussor lz nō possideat imobilia si tn̄ possidet plura mobilia que de facili exportari non possent dicitur idoneus.
242 In causis summarijs & alijs in quibus potest perueniri ad sn̄iaz diffinitiuam absq̄ litis contestatione non requiritur satisdatio de iudicio sisti dato qd reus non possideat immobilia.
243 Qd est in iure seu in obligatione intelligit̄ esse in patrimonio.
244 Fideiussor datꝰ a testatore ḋr idoneꝰ, lz nō possideat imobilia.
245 Qui possidet immobilia an semper dicatur idoneus fideiussor adeo qd non possit recusari.
246 Casus in quibus possidens immobilia nō est idoneus fideiussor sed tenet̄ satisdare. nu.247.248.249.250.251.252.253.254.255.256.&.257.
258 Forensis non est idoneus fideiussor lz possideat immobilia.
259 Qui nō pōt cōueniri nisi cū difficultate nō ḋr idoneꝰ fideiussor.
260 Potentiores non sunt idonei fideiussores.
161 Possidens immobilia subiecta restōni est idoneus fideiussor.
162 Promittens dare fideiussorē an possit dare forensem vel teneat̄ dare fideiussorē de ciuitate vbi factus est contractus.
263 Nō viuꝰ vel mortuꝰ repertꝰ Bononie i dubio ꝑsumit̄ Bonon̄.
264 Eleemosyna distribuēda pauperibus debet distribui pauperibus illius ciuitatis vbi ordinata est.
265 Fideiussor repetens a debitore solutū pro eo an probet solutionem per solam confessionem creditoris.
266 Mulier habens instrumentum confessionis dotis consequitur omnia priuilegia dotis sicut si esset vera dos.
267 Exceptio cōpetēs principali an competat fideiussori.
168 Fideiussor potest excipere ex persona rei etiam ipso reo inuito.
269 Fideiussor potest opponere exceptionem reo competētē quam non potest opponere reus.
270 Fideiussor mulieris iuuatur beneficio velleyani.
271 Fideiussor excommunicati potest opponere exceptionem compensationis de credito principalis.
272 Fideiussor qui intercedit pro aliquo & promisit libere soluere sine aliqua exceptione nō intelligit̄ renūciasse bn̄ficio excussionis et tunc prius debet conueniri principalis q̄ ipse fideiussor.
273 Exceptio cōpetens principali quandoq̄ vt non teneatur vltra quam facere possit non competit fideiussori.
274 Fideiussor nō gaudet bn̄ficio inhibitorie facte per iudicē ecclesiasticum iudici seculari ne cognoscat de contractu vsurario.
275 Dilatio concessa reo non extenditur ad fideiussorem quādo cōceditur persone & non cause.
276 Pactū liberatoriū factū principali debitori ꝓdest fideiussori.
277 Exceptio dicitur initi equitati.
278 Qui ex aliq̄ cā nō pt oppōere exceptōez, pt tn̄ iplorare offin̄ iud.
279 Si ex forma statuti in cā criali nullus dz admitti ad aliquā exceptionē allegādā nisi psonalr̄ cōpareat poterit tn̄ tali casu iplorari offin̄ iudicis vt ipse iudex ex offō capiat iformationē qd inqsitus est clericus vel qd occisus erat bānitus & poterat impune occidi.
280 Offin̄ iudicis pōt implorari qn̄ pclusa est via excipiēdi vel pbādi vel qn̄ lata est sn̄ia vt ipse iudex se informet de tali exceptione.
281 Quando lapsum est tempus opponendi exceptionem nō numerate pecunie vel non numerate dotis officium iudicis in locū illiꝰ exceptionis deficientis potest implorari.
282 Exclusa quacunq̄ exceptione ex forma statuti non intelligitur esse exclusum officium iudicis.
283 Qn̄ offin̄ iudicis iplorat̄ pt ex ꝑsūpta calūnia p iudicē denegari.
284 Securitas data principali an prosit fideiussori.
285 Accessorium sequitur naturam sui principalis.nu.351.&.354.
286 Inhabilis sustentatur per habilem.
287 Testis valde dignus & testis infamis infamia facti plene ꝓbāt.
288 Si duo notarij simul rogati de vno ꝯctu & vnꝰ ipsorū sit priuatꝰ offō tabellionatꝰ, alter vo sit notariꝰ autēticꝰ vz tn̄ tale instrm̄.
289 Sociꝰ oīm bonor hz excusationē a mūeribꝰ ꝑpter psonā socij.
290 Extraneꝰ testis valde dignꝰ cū dicto m̄ris plene ꝓbāt etatē filij.
291 Fideiussor an possit in plus obligari q̄ principalis & si se obligat in plus an valeat obligatio.
292 Fideiussor pōt obligari ꝓ illo q est ꝓhibitus obligari p statutū.
293 Fideiussor potest se obligari sub guarētigia lz principalis nō sit obligatus eodē modo & talis fideiussor potest petere a principali qd eum liberet ab obligatione anteq̄ conueniatur.
294 Fideiussor potest efficacius obligari q̄ principalis.
295 Fideiussor an possit petere a pricipali vt eum eximat ab obligatione fideiussoria.
296 Qui tenetur dare fideiussorem an dando pignora liberetur.
297 Melius est pignori incumbere q̄ in personam agere.
298 Creditor tenet̄ emēdare dāna pignorum penes eū existentium.
299 Iudeus tenet̄ ad emendationem damni in pignoribus a tineis vel alio modo dati.
300 Qui promisit alicui in instrumento facere eum securum an & qn̄ teneatur sibi dare fideiussorem vel pignora.
301 Uerba in dubio debēt intelligi scdz naturā actꝰ sup quo interponunt̄ & debent impropriari vt intelligant̄ scd̄m naturā actus.
302 Statutum continens id quod ius cōmune debet aliquid operari vltra ius commune ne frustra emanauerit.

303 Ille cui per rescriptum est cōcessum vt possit appellare, poterit tertio appellare vt rescriptum vltra ius cōe aliquid operetur.
304 Stāte statuto qd̄ debeat quis in certo casu ter citari nō sufficiet vnica citatio pro omnibus.
305 Dans pignora vel fideiussorem an dicatur satisfacere obligationi remissiue.
306 Debitor qui dedit pignora creditori si vult dare fideiussorem et repetere pignora an possit.
307 Filiusfamilias an possit esse fideiussor.
308 Pater ⁊ filius censentur vna ⁊ eadem persona.
309 Clericus an possit esse fideiussor, ⁊ si sit an obligetur.
310 Multa fieri prohibentur que tamen facta tenent.
311 Laicus q̄ fideiubet ꝓ clerico an possit corā iudice laico cōueniri.
312 Fideiussor gratis liberatus a creditore an repetat a principali.
313 Aduocatus qui agitauit causam propriam, ⁊ ex sua aduocatione perdidit lucrum alterius aduocationis in taxatione expensaruꝫ poterit illud petere tanq̄ interesse.
314 Fideiussor indēnitatis ad quid teneatur, ⁊ qñ possit conueniri.
315 Mulier non potest fideiubere pro alio nisi ei promittatur indēnitas cum traditione pecunie.
316 Promittens vel dans aliquid iudici vt pro se ferat sñiam tenet̄ pena falsi, secus si promittit de conseruando eum indēnem.
317 Nō valet promissio indēnitatis facta vt maleficium cōmittatur.
318 Fideiussio facta nulla expressa causa, an ⁊ quando valeat.
319 Pactum de non petendo non valet sine causa.
320 Confessio sine causa in iudicio facta plene probat.
321 Fideiussio sine causa extra iudicium facta iuramento validatur.
322 Fideiussor negans se fideiussisse si conuincitur an sibi preiudicet et in quo. nu. 324.
323 Heres negans hereditariam rem perdit falcidiam.
325 Negans possidere rem si cōuincat̄ de mendacio statim priuatur possessione illius rei ⁊ possessio transfertur in aduersarium.
326 Uasallus negās feudū si cōuincat̄ de mēdacio priuat̄ iure feudi.
327 Maritus negans se mārituꝫ perdit bñficia cōpetentia maritis.
328 Negāti sñiam pro se esse latā ad instātiā forte appellātis petētis ipsam exhiberi imponitur silentium vt ammodo illa non vtatur.
329 Negās se hr̄e aliquod instr̄m qd̄ petit̄ exhiberi si ꝯuincat̄ de mēdacio interdicitur sibi omne cōmodū qd̄ ex ipso percipere possit.
330 Negans contractum perdit beneficium contractus.
331 Qui negat possessionem aduersarij nō pōt postea ex illa iuuare.
332 Contradicens libello aduersarij non potest postea super ipso libello fundare.
333 Quis non potest se iuuare ex articulo quem negauit.
334 Non dicitur scriptum pro eo qui venit contra scriptum.
335 Per actum contrarium perditur priuilegium.
336 Negans generaliter litem contestando licet cōuincatur de mendacio non punitur aliqua pena.
337 Negans si peniteat ante litem contestatam non cadit in aliquaꝫ penam vel anteq̄ sit probatum contrarium.
338 Qñ petitio est inepta negans eam non cadit in aliquā penam.
339 Licitum est negare totum propter partem plus petitam.
340 Negans positionem an possit postea se ex illa fundare.
341 Statutum remittēs dimidiā penā cōfitenti delictum non habet locum in illo qui primo negauit, ⁊ postea confessus est.
342 Pena nūq̄ remittit̄ ꝯfitēti delictū qñ īponit̄ a statuto ipso iure.
343 Iniuria trahens secum executionem transit in heredem.
344 Executio vbi fit a lege non potest mora purgari.
345 Iudex accipiens fideiussorē minus idoneū nō tenetur qñ talis fideiussor fuit approbatus per approbatorem fideiussorum. Intellectus. l. cum ostendimus. §. fi. ff. de fideius. tuto.
346 Publicatis bonis principalis an fideiussor sit liberatus.
347 Si ego ꝓcurator tuus quē defendebā satisdedi pro te de iudicio sisti, ⁊ de iudicato soluēdo, ⁊ postea tu efficiaris nō soluēdo potero recusare defensionē tuā nec cōmittet̄ stipl̄o ob rē nō defensaꝫ.
348 Sñia lata ꝯ principalē debitorē an noceat fideiussori nō citato.
349 Sñia lata ꝯtra vnū quē negotiū principal'r tāgit preiudicat in quādā cōsequētiā necessariā ei quē negotiū tangit accessorie.
350 Fideiussor datus in iudicio nullo an sit obligatus.
352 Data inualiditate cōtractus precariū in eo appositum corruit.
353 Corruente instrumento corruit iuramentum in eo appositum.
355 Quando citatio est inualida omnia inde sequuta corruunt.
356 Fideiussio nuda an vestiatur coherentia contractus.
357 Ex pacto nudo oritur actio vbi interpositum est iuramentum.
358 Inter simplicē loquelā ⁊ iuramentum deus nō facit differētiam.
359 Verecūdia est recusare illud qd̄ q̄s ꝓmisit pacto nudo adiplere.
360 Cōtrahēs spōsalia per verba de futuro an teneatur illa seruare.
361 Legatum nudis verbis factum valet.
362 Fideiussor cōuentus pro executione an possit petere executionem contra principalem.
363 Fideiussor soluēs ꝓ pricipali an habeat executionē paratā ꝯ eū.
364 Fideiussor ꝯuēt⁹ ꝓ pricipali an possit soluere de bōis pricipalis.
366 Que incontinenti fiunt videntur inesse.
367 Actus agentium non operantur vltra eorum intentionem.
368 Plures inquisiti simul an possint inuicem fideiubere si tractet̄ de pena pecuniaria.
369 Unus inquisitus a possit testificari pro alio.
370 Fideiussor ad quem peruenit tota pecunia an debeat priusq̄ alij excuti.
371 Tutor qui gessit prius est conueniendus q̄ ille qui non gessit.
372 Si debitor principalis cōsignauit seu deposuit debitum ex quo ipse ⁊ fideiussor erat liberatus, si postea reus accipiat illud qd̄ deposuit ⁊ consignauit, an tunc fideiussor possit conueniri.
373 Non dicitur factum qd̄ non durat factum.
374 Statutū qd̄ bannitus non possit habitare in ciuitate al's possit ibi capi ⁊ decapitari non habet locū in bānito trāseūte ⁊ comedēte in hospitio, ⁊ postea recedente.
365 Statutum puniens conducentem sal ad ciuitatem nō habet locum in conducente sal ad ciuitatem vt alibi transferat.
376 Qui euacuauit domum ex iudicis precepto si postea in eam ingressus est qd̄ dicatur preceptum contempsisse.
377 Si schedula citationis affigatur ostio ⁊ statim eleuetur, citatio non dicitur competenter facta.
378 Creditor si elapso termino solutionis fecit carcerare fideiussorē quo stante petit etiam tenutā bonorū suorum an sit audiendus.
379 Carcer non soluit debitum sed bursa.
380 Captura rei non liberat fideiussorem.
381 Fideiussor an ⁊ quando possit esse testis pro reo principali.
382 Fideiussor an possit testificari pro confideiussore.
383 Creditor potest ferre testimonium in causa sui debitoris.
384 Homini nihil deterius est q̄ tempus inuanum consumere.
385 Remota iustitia nihil aliud sunt regna q̄ magna latrocinia.

¶ De fideiussoribus. Rubrica.

De fideiussoribus. ¶ Ad te dñe
leuaui aīam meam deus meus in te cōfido
non erubescam, ita inquit Dauid psalmo
xxiiij. Et psalmo. cxviij. inqt. Uiuifica me
dñe ſm eloquiū tuū vt sciā testimonia tua.
Et pulchre dixit idē Dauid psal. cxx. Da
mihi intellectū ⁊ scrutabor legē tuā et custodiā illā: in toto corde meo. Et dixit Hieremias. c. xvij. Sana me dñe ⁊ sanabor: saluuꝫ me fac ⁊ saluus ero
qm̄ salus mea tu es. Idcirco supremū ac clemētissimū deum toto
corde inuoco vt dignet̄ linguā calamūq̄ꝫ meū in p̄nti repetitione
regere ⁊ dirigere vt ei⁹ mediāte suffragio scribere ⁊ ī mediū adducere valeā q̄ vera sunt ⁊ maiestati sue grata, et lectorib⁹ delectent
eosq̄ꝫ instruāt ad laudē ⁊ gloriā indiuidue trinitatis. ¶ Hac breui iuocatiōe cōtēt⁹ venio ad ipsam rub. Et omittā cōtinuationē
ipsius rub. q2 ex ꝯtinuatione rubricaꝝ nullā vnq̄ vtilitatē cogno
1 ui. † Et etiā eā omittā q2 sum⁹ in pricipio libri, ⁊ ī pricipijs libroꝝ
regul'r nō reqrit̄ cōtinuatio rubrice vt inqt glo. reputata singularis in rub. s̄. de ꝯdi. furtiua: sꝫ alia est silis in rub. s̄. de lega. iij. istis
2 igit̄ omissis. ¶ † Quero ego solus quid sit fideiussor, nā vt inquit
Tullius de officijs in primo oīs res de qua loq̄mur dꝫ a diffinitione incipi vt intelligat̄ qd sit id de quo disputat̄, ideo dicas qd̄ fideiussor est ille q̄ alienā obligationē in suā suscipit fidē, pricipali
tñ debitore remanēte obligato. ita dixit Host. in summa hui⁹ tit.
3 in principio. ⁊ habet̄ etiā insti. eo. in principio. ¶ † Quero etiā dr̄
in hac rubrica de fideiusso. ⁊ mandatoribus. Quid est mādator in
quo dicas qd̄ mādator est ille qui alteri mandat vt fideiubeat vel
eū rogat vt fideiubeat, ⁊ ideo practica notarioꝝ est qd̄ ī instrumētis fideiussionū dr̄ talis sciēs se obligatū nō esse sed volēs obligari, ideo precib⁹ ⁊ instātia talis principalis debitoris pro eo existit
fideiussor ⁊ ꝓmittit ⁊c. Et de istis habet̄ etiā. s̄ in tit. māda. Subdit etiā Pau. de cast. hic qd̄ mādator etiā intelligit̄ ille cuius cōtēplatione aliqd facio, ⁊ tūc etiā ipse mādator tenet̄ vt fideiussor
vtputa si mihi mādasti qd̄ mutuarē Titio cētū ⁊ ego illi mutuaui
dicta cētū, hoc casu teneris mihi ipso Titio nō soluente tanq̄ fi-
4 deiussor. ¶ † Quero etiā qd est expromissor. in quo dicas qd̄ expromissor est q̄ pro nō obligato promittit vt habet̄ in. l. si q̄s accepto. ff. de cōdi. ob cām. ⁊ in. l. ⁊ eleganter. §. seruus pactionis. s̄. de
dolo. ⁊ in. l. aliqñ. s̄. ad velle. ⁊ in. l. q̄ libertinos. §. fi. s̄. de oper. lib.
et in. l. qd̄ si nō soluere. s̄. de pig. act̄. ¶ Qñq̄ꝫ etiam accipit̄ expromissor improprie ꝓ fideiussore intercedēte ꝓ aliquo obligato vt
fideiussor vt habet̄ in. l. stipulationū alie. §. satis acceptio cū glo.
in verbo expromissores. s̄. de verb. obli. ita dixit do. Alex. in. d. l. si
q̄s accepto. ¶ Scias etiā qd̄ expromissor dr̄ ille q̄ se reponit in locum principalis debitoris. de quo p doc. in locis superius allega.
5 ¶ † Spōsor aūt est ille q̄ spōte sine rogatu vel rogamine alicuius
pro aliquo intercedit, ita dixit glo. in aut̄. de fideius. in prin. q̄ etiā

subdit

subdit qđ lʒ talis sponsor sponte sine rogamine alicuius interce-
dat, attamē hʒ actionē mandati cōtra eum ꝓ quo intercessit. alle-
ga. l. qui fide. ⁊ l. si ꝓ te. ṡ. mandati. Et de istis differētijs omnibus
vide glo. magistrā in. d. aut. eo. de fideius. in princi. ⁊ gl. in. l. si vero
6 nō remunerandi. §. si post creditā. ṡ. māda. ¶ † Quero modo vna
cū glo. q̄ differentia est inter mandatorem ⁊ fideiussorē, in quo gl.
rñdet qđ differētia est: quia fideiussor semꝑ sequitur obligationē,
sed mandator p̄cedit. Sed hoc nō placet Bar. ꝑ tex. in. l. pe. ⁊ in. l.
si stipulatus. ī. eo. in quibus locis habetur qđ etiam ante obliga.
fideiussor potest interuenire, ideo Bar. ipse dicit qđ differētia est
inter fideiussorē ⁊ mandatorē: nam fideiussor ante ⁊ post obliga.
pōt interuenire, mandator aūt ante. allega. aut. eo. post princ. ⁊ l.
si vero nō remunerandi. §. si post creditam. ṡ. man. item fideiussor
obligatur verbis tm̄, vt in. l. blāditus. C. eo. ⁊ l. v. §. satis accepto
cōsi. ṡ. de verb. obliga. sʒ mandator obligatur cōsensu, vt. l. si here-
ditatem. §. j. ṡ. man. Item fideiussor actione stricti iuris ex stipu-
latu tenetur, mandator vero ex bone fidei iudicio conuenitur. ita
dicit Bar. hic. quē sequitur Pau. de cast. ¶ Modo sic premissis
scitote qđ hūc titulum nō legam ordinarie ꝓut iacent leges, sʒ eū
legam ꝑ saltus: nam p̄termittam leges q̄ non habēt materiam sed
breues sunt, ⁊ suꝑ eis nihil scribitur a doctoribus, sed transitū fa-
ciam ad leges vtiles habētes amplaʒ materiā ⁊ quotidianā: et qꝛ
multe q̄ōnes ⁊ notabiles doctrine in materia fideiussorum tradū-
tur a doctoribus in varijs ⁊ diuersis locis que cōmode nō cadunt
sub aliqua lege huius titu. ideo decreui hanc rub. legere ꝑ moduʒ
repetitionis, et in ea ponā q̄ꝓplures q̄ōnes in materia fideiussorū
q̄ sepe cōtingunt de facto, et ego q̄ꝓplures ex eis alias practicaui:
7 ideo erige aures, attēdeq̄ʒ. ¶ † Et primo ꝓ intelligentia tyronū
quero fideiussores quotidie accedūt obligationibus ⁊ fiūt instru-
mēta in quibus ipsi fideiussores obligātur ⁊ in eis apponunt plu-
res clausule ⁊ renūtiationes sub his verbis, vcʒ qui Titius fide-
iussor solēniter se obligauit ⁊ renuntiauit bñficio fideiussoribus,
bñficio epistole diui Adriani, bñficio cedēdarū, ⁊ bñficio noue cō-
stitutionis de duobus reis ⁊ omni alteri iuris auxilio seu bñficio
ꝓ se faciente ⁊c. Quero igit̄ quid importēt p̄dicte renuntiationes
seu clausule. in quo dicatis qđ p̄dicte renūtiatiōes ⁊ clausule sunt
maxime importātie: et primo quātum ad bñficium de fideiussori-
bus scias qđ gn̄aliter quilibet fideiussor intercedens ꝓ alio habet
bñficium excussionis q̄ idem est qđ bñficium de fideiussoribus qđ
tale est vcʒ qđ si fideiussor cōuenitur a creditore principalis debi-
toris pōt dicere ⁊ opponere qđ p̄mo anteq̄ agat ꝯtra eū agat seu
cōueniat principalē debitorem ⁊ excussionem faciat cōtra eum ꝓ
quo fideiussit, et ipso excusso ⁊ reperto non soluendo postea agat
cōtra ipsum fideiussorem. ita habet̄ in aut. p̄sente. vbi tex. de hoc.
C. eo. et in aut. de fideiusso. in princi. Sed si ipse fideiussor in con-
tractu renuntiauit huic bñficio poterit cōueniri non excusso prin-
cipali, nec eo cōuento nec requisito. ſm doct. in dictis locis. et ſm
Spec. in titu. de renūtia. ⁊ cōclu. §. j. ver. viso de bñficio ⁊c. et sic iste
est casus in quo fideiussor potest cōueniri priusq̄ principalis. s. qñ
8 renuntiauit bñficio de fideiussoribus. ¶ † Sed aduertas: nā alij
etiam sunt casus in quibus fideiussor pōt conueniri priusq̄ prin-
cipalis. Et ideo scias qđ si cāpsor/ mercator/ vel similes ꝑsone fide-
iubent ꝓ aliquo: tales ꝑsone possunt cōueniri prius quā p̄cipa-
lis, quia nō habent bñficiuʒ excussionis: immo nō possunt dicere
excutias primo principalem debitorem, sed ipsi tenent̄ soluere: et
hoc ꝓpter eoꝝ precipuā fidem. iste est tex. singu. apud oēs. in aut.
eo. de fideiusso. in. §. fi. ⁊ ibi doc. ⁊ hoc voluit Bal. in terminis. in. l.
frustra. C. de nō nume. pecu. ⁊ in. l. fi. ad fi. C. ad leg. fal. et Ange. de
are. in. §. item si quis in fraudem. in. ix. col. insti. de act. vbi dicit di-
ctum tex. in. d. §. fi. in aut. eo. esse singularem ad hoc. de quo etiam
ꝑ Moder. in. l. si vnus. in princ. ṡ. de pac et facit optime qđ voluit
Bar. in. l. quintus. ṡ. manda. et in. l. fideiussor. la vltima. in fi. ī. eo.
vbi dixit qđ inter mercatores ex pacto nudo oritur actio cū inter
eos agatur de bona fide. vide tamē Lu. roma. ⁊ Moder. in. l. fi. fa.
ṡ. de dona. et vide Bal. in. c. si ꝓ debilitate. de offic. deleg. vbi dixit
qđ bona fides plurimū requiritur in his qui plurimum negotian-
tur, et qđ quo ad eos nō differt pactum nudum a stipulatione. qđ
dictum refert Alex. in. l. iuregentiuʒ. §. sed cū nulla. in fi. ṡ. de pac.
9 et in. l. quintus. ff. man. ¶ † Alius est etiam casus in quo fideius-
sor nō habet bñficiū excussionis, sed ipse potest cōueniri prius q̄
principalis, lʒ non renuntiauerit bñficio de fideiussoribus: vcʒ qñ
ipse fideiussor iurauit in cōtractu soluere, qꝛ hoc casu excluditur a
bñficio excussionis. ita singulariter dixit Bal. in. c. ex rescripto. de
iureiur. in. ij. col. idem firmat Alexā. referens Bal. in. d. c. ex rescri-
pto. in cōsilio suo. ccclxxvj. ſm ordinem meū incip. in causa execu-
tionis. in vlti. col. et do. Alex. in. l. marcellus. in suis apostillis ad
Bar. ī. in hoc tit. idem tenet Pet. de ancha. in. d. c. ex rescripto. lʒ
do. Alex. hoc dictum improbet et sit sibi cōtrarius p̄ter eius mo-
rem. in. l. fi. in princi. in. iij. colū. ṡ. si certum peta. de quo etiam per
Soci. in cōsi. xxiiij. incipiē. visis. in vlti. colū. in. j. volu. et ꝑ. d. Ant.
10 corse. in rub. de iureiu. in. xij. priuilegio iuramēti. ¶ † Item alius
est casus in quo fideiussor potest conueniri et astringi non facta
excussione cōtra principalem debitorem, vcʒ qñ est notoriū prin-
cipalem nō esse soluēdo, vel quādo notorium est ipsum principa-
lem debitorem non posse astringi ꝓpter eius potētiam ꝓpter qđ
faciliter ab eo nō exigeretur pecunia debita: nam isto casu poterit
fideiussor conueniri ⁊ astringi nulla facta excussione cōtra debito-
rem principalē, lʒ nō renuntiauerit dicto bñficio de fideiussorib⁹.
ita dixit glo. not. in. l. x. in vlti. glo. ff. de verb. oblig. et idem firmat
Bar. ⁊ scribē. ꝑ glo. ibi, in. l. fi. in prin. ṡ. si certū peta. idem tenet gl.
et doc. in. l. nisi hoc actū. ṡ. de pac. ⁊ Bar. in. l. marcell⁹. circa fi. ī. eo.
et in. l. iij. circa princi. ṡ. de ver. oblig. ⁊ in. l. iij. §. si is pro quo. ff. qđ
quisq̄ʒ iuris. ⁊ Ange. in. l. exitus cōtrouersie. ṡ. de acquiren. pos. et
in aut. hoc si debitor. C. de pig. in. ij. colū. et Lu. roma. in cōsi. xxij.
incipiē. allegationes. in prin. et in cōsi. xciij. incip. visis ⁊c. post p̄n.
et Bal. in consi. suo. lv. incipiē. ꝓponitur. in. ij. col. in. j. volu. et do.
Fran. are. in cōsi. suo. cxxvij. inci. in causa dñe Antonie. in. ij. col. et
Ange. are. in. §. item si quis in fraudē. in. v. colū. circa fi. ver. et pre-
dicta ꝓcedunt. insti. de act. idem tenet Ange. in. l. ij. ff. si qs omissa
causa testa. et. d. Feli. in. c. ecclesia sancte Marie. in. xxxvj. col. ver.
quarto adduco ⁊c. de cōsti. ꝑ quibus faciunt dicta ꝑ Bal. in. c. con-
tingit. in. vj. col. in fi. extra de dolo ⁊ cōtu. vbi dixit qđ soluēdo non
dicit̄ ille qui ꝓpter potētiam exigi nō potest. Et vide. d. Feli. in. c.
cū olim. in. viij. col. in prin. de re iudi. et Bal. in. d. cōsi. lv. inci. ꝓpo-
nitur in. ij. col. in. j. vol. et Jas. in. l. ij. in. viij. col. ante me. ṡ. solu. ma.
de qua materia notorij. ego l ite dixi anno p̄terito. ī. l. j. C. de execu.
11 rei iudi. vbi vide. ¶ † Item etiam adde aliū casum in quo fideius-
sor non habet bñficium excussionis, vcʒ qñ creditor a's esset debi-
tor fideiussionis et vellet vti cōpensatione: qꝛ hoc casu fideiussor
nō potest dicere excutias primo debitorem principalē, sed potest
cogi ꝑ creditorem ad faciendū secum cōpensationē absq̄ʒ alia ex-
cussione facta cōtra principaleʒ. ita singl'r dixit Bal. in. l. exceptio-
nes. circa princi. C. de euic. qđ dictuʒ referunt ⁊ approbant quidā
12 nouissimi. in. c. ꝑuenit. extra eo. ¶ † Itē adde etiam alium casum
in quo fideiussor nō pōt opponere de bñficio excussionis, vcʒ vbi
agitur de bona fide ⁊ de equitate: nam tunc non pōt ꝑ ipsum fide-
iussorē opponi exceptio excussionis, qꝛ talis exceptio est inuenta
ad rigorē iuris cōseruādū. ita colligitur ex dictis Bar. in repe. l. j.
in fi. ṡ. de cōdi. indebi. et voluerunt p̄fati Moder. in. d. c. ꝑuenit. et
idem tenet Ang. are. in. §. item si quis in fraudē. in. ix. col. ver. q̄ro
statuto cauet̄, vt est in curia mercatoꝝ ⁊c. insti. de acti. et ꝑ eundeʒ
13 in. §. in bone fidei. in pe. col. ver. quid si dicatur. eo. tit. ¶ † Et ideʒ
dicas vbi ex forma statuti in causis ꝓcederet̄ summarie ⁊ de plano
sine strepitu ⁊ figura iudicij. ſm Soci. in cōsi. suo. xxiiij. incip. visis.
in vlti. colū. ver. insuꝑ. vbi plura allegat. ꝓ quo dicto faciunt dicta
ꝑ Bal. in. l. mancipia. C. de euic. lʒ cōtrarium ipse Bal. teneat in. l.
fi. §. sed si quis. in. iiij. col. ver. fuit q̄situm. C. cōia de lega. pro quo
vide Bar. in extrauag. ad reprimendū. in versi. videbitur in fi. ver-
14 bis. sed ꝓ cōcordia vide que posui in. d. c. ꝑuenit. ¶ † Adde etiā
alium casum in quo fideiussor nō habet bñficium excussionis, sed
potest conueniri priusq̄ principalis, vcʒ quando principalis de-
bitor est absens a ciuitate seu iurisditione iudicis sub qua facta
est obligatio. ita ꝓbat tex. in. d. aut. p̄nte. ⁊ ibi docto. C. eo. de quo
latius ꝑ Alexan. in cōsi. suo. c. incip. discussis. in pe. col. in. v. volu.
15 ¶ † Itē adde etiam alium casum in quo fideiussor non habet be-
neficiuʒ excussionis, sed tenetur ipse soluere absq̄ʒ alia excussione
qui casus est quando ipse fideiussor impediuit excussionem que
fiebat cōtra ipsum debitorem principalē, quia dānuʒ qđ quis sua
culpa sentit sibi imputēt iuribus vulgaribus. Si eñ ipse non est
passus excussionem cōtra ipsum principalē non pōt vlterius pe-
tere cū agitur cōtra eū q̄ fiat excussio cōtra ipsum principalē de-
bitorem: nam ipse venit cōtra illam excussionē q̄ fiebat cōtra prin-
cipalem eam impediēdo, ideo nō debet audiri petendo excussio-
nem fieri. arg. eius qđ habetur in. l. gn̄aliter. C. de reb. cre. et in. c. ꝑ
tuas. de ꝓba. ⁊ eorum q̄ habētur in. l. sicut. C. de act. ⁊ obliga. ⁊ in. l.
ij. C. quan. liceat ab emp. disce. et hec est limitatio mea noua ad. d.
16 aut. p̄nte. † Ex quo etiam ego infero ad vnum, tu scis qđ ille qui
eximit aliquē de manibus familie tenetur ipse ad debitum ꝓ quo
ille erat captus tanq̄ si ꝓ eo fideiussisset. tex. est not. in. l. quotiēs.
C. de exact. tribu. lib. x. et ibi docto. et voluit Bal. in. l. additos. C.
de episco. audi. Ang. de aret. in. §. penales. insti. de act. doc. in. l. j.
ṡ. ne quis eum qui in ius vocatus est vi eximat. et voluit etiā hoc
Bart. Bal. Ang. ⁊ Pau. de cast. in. l. sed eximendi. et in. l. seq. per
17 illos tex. eo. tit. ne quis eū qui in ius est vi exi. † quinimo fortius
dico qđ nedum ille qui de facto eximit recte captum de manibus
familie tenetur creditori ad solutionē illius debiti ac si ꝓ eo fide-
iussisset ꝑ dicta iura, sed etiā ille q notificauit debitori alicuius q̄
ausugere deberet, qꝛ creditor suus ordīnabat facere eū capi et de-
tineri tenet̄ creditori ad soluēdū debitū illud si ille fugā arripuit.
ita no. dixit Pe. de an. in cōsi. suo. cccxlj. incip. viso themate in fi.
Qđ istis casib⁹ talis q habet̄ loco fideiussoris nō habebit bñficiū
excussionis: ⁊ si ꝯueniat̄ a creditore nō poterit iste dicere excutias

primo ipsum debitorē principalē, eo q2 ipse eũ excutientem impe
diuit ꝓpter eius delictũ, ergo dz ꝑdere tale bñficium: nō eñ iuuat
bñficio legis qui spernit legē, ꝛ frustra legis auxiliũ inuocat q cō-
mittit in legem. c. q2 frustra. de vsur. ꝛ. c. an sit. de app. l. sancim⁹. §.
si vero postq̄. cũ si. C. de iur. delib. ¶ Item adde hic Pau. de cast.
18 in. l. inter eos. in. §. creditor. ĩ. in hoc tit. vbi dixit: † qd̄ lz qñ credi-
tor hz pignus debitoris nō possit cōuenire fideiussorez, hoc dicit
esse verum quādo pignus pōt cōmode vendi: secus aũt dicit esse
quādo tale pignus nō posset cōmode vendi, q2 tunc posset agere
cōtra fideiussorē qd̄ dicit esse sing. notañ. q2 si facta excussione re-
periant̄ bona immobilia ipsius principalis debitoris sufficiētia,
si tamē nō possunt cōmode vēdi, et creditori debet̄ pecunia ꝑinde
poterit cōueniri fideiussor ac si nō reperirent̄ bona, qd̄ dicit perpe
tuo esse mēti tenēdũ: q2 ipse alibi nescit hoc dictuz. et ita limitabã
dictam aut̄. ꝑñte ego solus, quas oēs limitationes tene menti: q2
forte faciliter ita simul collectas nō inuenies alibi, vt hic. ¶ Itez
videas vnam aliã limitationē ꝑ Cēpo. in caute. sua. cxxxviij. inci.
19 ego do tibi. ¶ † Itē adde aliã limitationē qd̄ fideiussor pōt con-
ueniri nō excusso principali quādo ipse fideiussor negauit se fide-
iussorem et postea ꝓbatum fuit ipsum esse fideiussorem: nam tũc
ꝑdit bñficium excussionis. ita dixit Bal. in aut̄. cōtra qui ꝓpriam.
in. iij. col. C. de nō nu. pecu. ꝛ Alex. in. l. si dubitet̄. in. §. j. post Bar.
et Ang. ibi. ĩ. eo. et Alex. in. l. etiã. §. lz in dotalibus. in. ij. col. s̄. so.
ma. de quo etiã ꝑ Joã. de imol. in. l. sed hoc ita. §. j. s̄. de re iudi. ad
qd̄ vide q̄ latius dicã. ĩ. in q̄stione illa: an fideiussor cōuent⁹ negãs
20 se fideiussisse ꝑdat bñficium fideiussoris ꝛc. ¶ † Limita etiam si
fideiussor succederet debitori tanq̄ heres, q2 tũc extincta est obli-
gatio fideiussoria: et tenet̄ ipse fideiussor vt principalis: et tũc ne-
cessario cessat bñficium excussionis. tex. est in. l. fideiussoris. et ibi
Ang. ꝛ doc. C. eo. de fideius. qd̄ tamē restringe, vt ibi ꝑ Ang. ꝛ vide
omnino Ang. de are. in. §. si quis in fraudē. in. vj. co. in fi. ver. adde
21 predictis. insti. de actio. † et vide Ange. in. l. fi. in. j. col. C. de acqui.
pos. vbi dicit qd̄ si debitor meus constituit se ꝑcario noie meo oĩa
sua bona possidere si postea aliq̄d ex dictis bonis alienat possum
petere adueniente casu obligationis talia bona alienata ab illo q
illa emit, nec requiretur qd̄ fiat excussio cōtra principalez. et idem
dixit Bal. in. c. cum venissent. in vlt. verbis. de restit. spolia. et vide
Ange. in. l. pretor. in. §. hec actio. in fi. ff. vi bono. rap. et in. l. cũ cre
ditorē. ff. de fur. et mod. in. §. itē si in fraudē. insti. de actio. et Bal.
in. l. j. in. §. j. ff. ꝓ socio. Jac. but. in. l. fi. C. q̄ res pig. ob. pos. et Ang.
in. l. exitus. ff. de acqui. pos. Bal. in. l. j. C. de reuoc. his q̄ in fraudez
alie. sunt. et Bar. in. l. creditores. in repe. C. de pigno. ꝛ. d. Philip.
deci. in consi. lvj. incip. in causa. in. ij. col. et Sali. in. l. si filiussa. ante
fi. ver. quero nunc quinto. C. ne fili. ꝓ pa. et. d. Fran. are. in consilio
suo. xlix. incip. diligenter ꝛ mature. in. vj. colũ. et Bar. in. l. nomen
22 quoq3. C. que res pig. ob. pos. ¶ † Et an sufficiat sola relatio nũ-
tij dicentis se perquisiuisse in bonis principalis debitoris ꝛ nihil
inuenisse: et hec dicatur sufficiēs excussio. vide ꝑ Alex. in. l. si ꝑtor.
§. fi. in lectura. ff. de ope. no. nũ. et vide q̄ dixi in sing. meo. ccxx. inci.
fideiussor. et in materia vide omnino Alexã. in cōsi. suo. cclxxvj.
incip. in causa. in. v. col. et in consi. c. inci. discussis his ꝛc. in. iij. col.
circa fi. in. v. volu. et vide in tabula illoruz consilioꝝ. v. volu. in ver.
fideiussor. Et vide q̄ ego dixi in repet̄. mea. l. fi. C. de ꝓba. in. xxxv.
char. in. j. faciata in margine. Et circa hãc materiam fideiussoruz.
vide not. verbũ Aret̄. in tracta. malefi. in verbo, ꝓ quibus Anto-
nius fideiussit. in ver. debes etiã aĩaduertere ꝛc. in fi. ꝛ vide Soci.
23 in cōsi. xxiiij. incip. visis. in. vj. col. ver. ij. ex iure ꝛc. ¶ † Et visis ca-
sibus in quibus fideiussor non habet bñficium excussionis lz non
renuntiauerit dicto bñficio ꝛ possit cōueniri priusq̄ principalis.
Tene mēti vnũ casum in quo fideiussor nō potest cōueniri anteq̄
principalis etiam si renuntiauit bñficio de fideiussorib⁹, qui casus
est: quādo quis est fideiussor indēnitatis: nã tũc necessario primo
debet cōueniri principalis debitor ꝛ nō fideiussor: lz vt dixi ipse
fideiussor renũtiauerit bñficio de fideiussoribus, et hoc ꝓcedit: q2
natura ipsius rei ꝛ ipsius ꝓmissionis hoc importat. ita singulari-
ter dixit Bar. in. l. j. C. de cōuenien. fisci debitoribus. lib. x. ꝛ Bart.
in. l. q̄ro. in princ. ff. loca. et Barto. in. l. j. C. de decurio. lib. x. et in. l.
post. ĩ. in hoc tit. et Bart. in. l. si pater. s̄. de dote ꝑlegata. et in. l. vñ
querit. ꝓ illum tex. ff. cōmo. ꝛ in. l. iij. in prin. ff. de duo. reis. et vide
Alexã. in cōsi. cccxxviij. incip. sup eo ꝛc. post prin. et q2 Barto. in
dictis locis videt̄ variare, ideo vide ꝓ cōcordia Bal. in. l. si ꝓ ea. in
ver. duodecimo q̄ro ꝛc. C. mãdati. de quo etiã ꝑ Bal. in. l. si heres.
in ver. ego modo q̄ro. C. de his q̄ in frau. credi. et in. l. j. C. de sentē.
que sine certa quãti. Ang. in aut̄. vt spon. larg. §. et sup hoc. Bal.
in. l. eum qui. ff. si certum pet. Bal. in. l. si mater. C. ad velleia. ꝛ Lu.
ro. qui allegat Bar. ꝛ eũ sequitur in. d. l. j. et. ff. de cōue. fisci debi. et
in cōsi. suo. ccxj. inci. alleg. doc. ꝛc. et in cōsi. suo. ccxlj. inci. spectabi-
les dñi ꝛc. in. ij. col. Bar. in. l. cũm q̄ritur. s̄. cōmo. Ang. de are. in. l.
si quis ab alio. §. j. ff. de re iudi. Bart. in. l. si quis ꝓ eo. §. fi. ĩ. in hoc
titu. Bal. in rubri. C. de verbo. sig. et in. l. cum tibi. C. de euic. ꝛ doc.
24 in. l. ij. extra de fideius. ¶ † Teneas etiam menti vnum aliud qd̄

quandoq3 anteq̄ fideiussor possit cōueniri requiritur neduz vna
excussio in bonis principalis, sed etiaz requiruntur due excussio-
nes anteq̄ ipse fideiussor possit astringi, qui casus est: pone tu vis
cōuenire fideiussorem, ipse aũt obĳcit bñficium excussionis quo
casu cōpetit sibi si nō renuntiauit, vt in. d. aut̄. presente. quo stãte
tu excutis debitorem principalē qui finalr̄ reperitur inhabilis et
nō soluēdo quibus stantibus creditor agit cōtra fideiussorem, et
incepto iudicio superueniunt aliqua bona ipsi reo principali, vt
puta ꝑ donationem vel heredis institutionē, vel q2 morit̄ aliquis
ab intestato cui ipse debitor principalis succedit tanq̄ proximior
vel ex aliquo fortune cursu superueniunt sibi bona, isto casu pote
rit fideiussor cogere creditorē agentē cōtra se ad faciendũ excussio
nem de nouo cōtra ipsum principalē debitorem: et idē erit in ter-
tios possessores extraneos cōtra quos ageretur ꝑ ipsum credito-
rem. ita singu. dixit Pet̄. ꝛ Cy. in. d. aut̄. presente. C. eo. in pe. qōe.
et Bal. in. l. peremptorias. C. senten. res̄. nō pos. in vlti. col. Bal. et
Pau. de cast. in. l. fi. §. j. s̄. si certum peta. ita etiam firmauit Alexã.
in cōsi. suo. c. incip. discussis. in pe. col. in. v. volu. vbi subdit qd̄ etiã
plus dixit Ray. in. d. aut̄. presente. et Jaco. de bel. in. d. l. fi. §. j. ff. si
cer. peta. vcz qd̄ etiã quādo dicta bona superuenissent principali
debitori lite iam contestata cōtra tertium possessorem vel contra
fideiussorem, qd̄ adhuc ipse tertius possessor et pari ratione fide-
25 iussor poterit istã exceptionem excussionis opponere, † q2 exce-
ptio etiam dilatoria supueniens reo lite cōtestata ꝓdest ipsi reo.
allegat text. in. l. si mulier diuerterit. ff. solu. matri. et tex. in. l. si pe-
cunie. §. fi. ff. vt in pos. lega. et. l. penulti. §. fi. iuncta glo. ff. de vaca.
mu. et. l. fi. ff. rerum amotarũ. de quo ego latius dixi in cōsi. meo. lj.
26 qd̄ incip. super articulo ꝛc. in. iiij. char. circa mediũ. ¶ † Itē etiaz
tene menti qd̄ facta excussione contra principalem debitorem iu-
dex debet ꝓnuntiare causaz esse rite factam, al's non poterit de-
ueniri contra extraneos possessores. ita dixit Bal. in. l. tutores. s̄.
27 de cōfirma. tuto. ¶ † Modo vlterius progrediendo sequitur vi-
dere de beneficio epistole diui Adriani, in quo breuiter dicas qd̄
beneficium epistole diui Adriani est ꝙ q̄uis aliqui sint insoliduz
obligati tamen per eius bñficium, si omnes presentes sint etiam
soluendo tempore litis contesta. possunt postulare vt diuidatur
actio inter eos et vnusquisq3 pro virili portione conueniatur: et
nisi tali beneficio iuuarentur, posset creditor quem vellet insoli-
dum conuenire. Si ergo huic beneficio sit renuntiatum poterit
creditor quem voluerit insolidum cōuenire, de quo beneficio epi-
stole diui Adria. habetur in. l. fi. C. de cōsti. pecu. ꝛ insti. eo. de fide-
iusso. §. si plures. et in. l. inter fideiussores. ĩ. in hoc titu. et ꝑ Spec.
in titu. de renuntia. et cōclu. §. j. ver. in primis. et ibi per Bald. in
28 addit. in versi. quatuor sunt beneficia. ¶ † Videndũ est modo de
bñficio cedēdarũ actionuz, qd̄ quidē est, vcz ꝙ fideiussores q sunt
obligati in vna obligatione ꝑñt petere quādo astringunt̄ soluere
sibi cedi iura ab ipso creditore contra alios fideiussores, alioquin
nisi sibi credantur talia iura possunt recusare solutionem facere,
de quo beneficio habetur in. l. fideiussoribus. ĩ. eo. et in. l. modesti-
nus. ĩ. de solu. et in. l. stichũ aut pamphilũ. §. pe. eo. titu. et ꝑ Spe.
in dicto titu. de renun. et cōclu. §. j. versi. postremo dicendũ. et per
Bal. in dicto versi. quatuor sunt bñficia ꝛc. Si tamē ipe fideiussor
huic beneficio renuntiauerit poterit cōueniri absq3 eo qd̄ sibi ce-
29 dantur iura. fm doc. in dictis locis. † Et tene tamen menti qd̄ re-
nuntiatio facta de hoc bñficio cedendaruz debet specialiter et ex-
presse ad hoc fieri vt ipse fideiussor renuntians possit astringi sine
cessione, nec sufficeret gñalis renuntiatio omniũ bñficioꝝ facta a
choreis seu a fideiussoribus: q2 talis renuntiatio gñalis omnium
bñficioruz facta a coreis vel a fideiussoribus nō extenditur ad be-
neficium cedendarum actionum. ita dixit not. Bal. in. l. si diuersa.
C. loca. quē refert ꝛ sequitur do. Alex. in. l. hi qui. ĩ. eo. in suis apo-
stillis ad Bart. et in. l. si ex duobus. §. si a titio. s̄. de duo. reis. idez
firmat Ludo. roma. in consi. suo. cccclxxij. incip. in eo qd̄ queritur.
circa mediũ. qd̄ dicit probare quatuor rationibus primo q2 gene-
ralis ademptio bñficiorum nō extēditur ad illud bñficium: qd̄ qs
habiturus est non statim, sed post alicuius cōditionis ei adiecte
implemētum. casum allega. quē dicit singularem in. l. paulo. §. pō
ponius. ff. de legat̄. iij. sed hoc beneficium cedendarum actionum
competit coreo seu fideiussori sub tacita cōditione si soluere soli-
dum agenti paratus sit: et sic ex eius implemento dependet, vt. l.
modestinus. ĩ. de solutio. Scd̄o dicit ipse Lud. quia generalis renũ
tiatio iurium seu ademptio nunq̄ extēditur ad exclusionē illius
iuris qd̄ habet ortum ex causa de futuro, qd̄ ptz: quia tunc incipit
cōpetere cũ vnus ex coreis seu fideiussoribus insolidũ cōuenitur
30 et insolidũ est paratus soluere. igitur ꝛc. ¶ † Tertio q2 gñalis re-
nuntiatio exceptionum nunq̄ intelligitur illã exceptionē exclu-
dere, q̄ ortum hz ex facto aduersarij agentis. casus est no. ff. de con
trahen. emp. l. qui officij. §. fi. et facit. l. cũ ꝓponas. C. de nau. feno.
31 † Quarto et vltimo dicit ipse Ludo. ro. si causa renũtiationis ge-
neralis adiuncta renũtiationi speciali solũ ad eos casus trahitur
qui sunt spãliter expressi similes seu minores nō aũt maiores seu
grauiores,

beneficium cedendarum actionum est tercium fideiussoris privilegium.

Renunciatio de isto beneficio debet esse specialiter facta aliter non valet

grauiores,vt expresse firmat Guil.de cu.cuius opi.oẽs sequũtur
in.l.sed ⁊ siquis.§.quesitũ.ff.siquis cautio.⁊ sequunt canoniste in
c.j.de cõmo.ꝙ hac rõne ꝓbatur,qꝛ genus iniunctũ speciei per co-
pulatiuam coniunctionẽ intelligitur ea solum includere que sunt
32 eiusdẽ qualitatis seu similis speciei,† cum em̃ alternatiua solum
cadere videt inter equipollẽtia vel parũ distantia vt probatur.ff.
de vi.triti.lega.l.fi.§.cui dulcia.⁊ de penu lega.l.nãq; liquide.§.si
cui penus.et de rebus dubijs.l.j.de appel.l.j.§.sed nõ semp.iũcta
glo.in versi.ob aliam iustam causam.et glo.in.l.si fugitiui.in glo.
sup ver.alia pena.C.de seruis fugi.et de rescri.c.sedes.de pcu.claz
non potest:sed hoc beneficiũ cedendarum maius est ⁊ grauius est
omnibus his quib⁹ est specifice renuntiatuz,vt expresse apparet.
33 ergo et † subdit postea ipse Lud.roma.ibi,ꝙ etiam si esset iuratũ
sup tali renuntiatione generali nõ extenditur:tamẽ ad hoc bene-
ficium cedendarũ:qꝛ ad illos solum casus iuramẽtum refertur,ad
quos refertur renũtiatio ⁊ non vltra.alle.in argu.l.fi.qui satisda.
cogã.l.fi.C.de non nu.pecu.et.l.fi.ad municipa.et ita dicit tenere
Bar.in.d.§.q̃situm.ita residet ipse Lud.ro.in hoc passu.in dicto
cõsi.suo.ex quibus oĩbus apparet firma cõclusio ꝙ in gñali renun
tiatione oĩm beneficioꝝ nõ intelligitur esse renuntiatum bñficio
34 cedendarũ.¶ † Restat modo videre de bñficio noue cõstitutio-
nis de duobus reis:de qua habet in aut.sed hoc ita.C.eo.qd̃ qdez
bñficium fraternizat cũ beneficio epistole diui Adriani:nam per
tale bñficium subuenitur duobus reis debendi vel ꝓmittendi vt
possint postulare se non teneri nec cõueniri posse insolidum:sed
ꝓ parte:sed si renuntiarent huic bñficio posset creditoꝛ cõuenire
insolidũ quemvellet.de quo p Specu.in titu.de renuntia.⁊ cõclu.
in.§.j.versi.sicut videre.et p Bal.ibi,in additio.in dicto ver.qua-
35 tuoꝛ bñficia.¶ † Restat modo vltimo loco videre de impoꝛtãtia
clausule et omni alteri legũ ⁊ iuris auxilio p se faciente ⁊c.in quo
dicas qd̃ hec clausula importat qd̃ si non esset aliter renuntiatum
expresse tamen p dictam clausulaz intelligitur esse renuntiatum
oĩbus exceptionibus in fauoꝛem ipsius renũtiantis facientibus.
ita dixit Bal.in.l.j.C.de cõuenien.fisci debito.lib.x.circa.iiij.col.⁊
do.Alexã.in cõsi.suo.xj.incipi.viso ⁊c.in.j.volu.in.v.col.⁊ in con-
silio.xlij.incip.super premisso.in xj.col.in.j.volu.ꝓ quib⁹ faciunt
dicta p Pau.de cast.in cõsi.suo.lxxiij.inci.visis.et facit text.in.l.fi.
iuncta doctrina Bar.in aut.matri ⁊ auie.C.qñ mulier offic.tuto.
fungi põt.de qua clausula etiaz vide Alexan.in cõsi.ccclxxvj.inci.
in causa executionis.et Ludo.ro.cõsi.cclj.inci.clarissime.vbi dicit
qd̃ p dictam clausulã intelligitur nõ solum esse renũtiatum auxi-
lio iuris ciuilis,sed etiam auxilio iuris municipalis:lz secus vide-
retur,qꝛ cũ nominamus ius in dubio de ciuili intelligimus,vt ha
betur insti.de iure naturali.§.sed quotiẽs.cũ multis si.de qua etiã
clausula vide Lud.ro.cõsi.ccccl xxij.incip.in eo qd̃ querit.circa me.
et Specu.in tit.de renun.⁊ cõclu.§.j.in.xiij.col.ver.item generali-
ter ⁊c.do.Fran.de are.in cõsi.xxxiij.incip.ꝯsultatio premissa.in.v.
col.Soci.in cõsi.suo.ccxiiij.incipi.in causa Nofrij ⁊c.et do.Phili.
decium in cõsilio suo.xxvij.in fi.j.col.⁊ ibi,in.iij.col.ante medium.
36 ¶ † Modo visis de istis beneficijs q̃ro an valeat renũtiatio ipso-
rum beneficioꝝ quando renuntiãs nescit talia beneficia sibi com-
petere:in quo dicas qd̃ nõ,qꝛ si aliqui puta minoꝛes mulieres ru-
stici vel similes intercedunt pꝛo alio et nescientes talia bñficia sibi
competere illis renũtiant talis renuntiatio nihil operatur,qꝛ nõ
videtur quis renũtiare iuri qd̃ ignoꝛat sibi cõpetere,vt in.l.mater
decedens.ff.de inofficio.testamẽ.⁊ facit.l.fi.in argu.C.de fur.in.§.
sinaũt.⁊.l.cũ aquiliana.⁊ ibi doc.ff.de transac.⁊.c.ad apostolicam.
de regula.ita tenet Spec.in ti.de renũ.⁊ cõclu.§.j.versi.cessat aũt.
et Hosti.in summa.in ti.de fideius.§.⁊ siqs.in versi.idem est.⁊ Jo.
37 an.in.c.ij.de pac.in.vj.vbi dicit † qd̃ in qualibet renũtiatione re-
quiritur certioꝛatio.de quo etiam p do.Fran.are in cõsilio.xxxiij.
incip.cõsultatio premissa.in.v.col.post me.p Alexã.⁊ alios in.l.fi.
§.fi.s̃.ad velleia.et latius p Alex.⁊ doct.in.l.sciendũ.s̃.de verbo.
38 obli.vbi etiam doc.tenent.† Idem etiam si in tali renuntiatione
interuenerit iuramẽtuz,secus aũt si fuerunt certioꝛati:qꝛ tunc re-
nuntiãdo obligãtur,vt in dictis locis:et ideo mos qd̃ notarij cer-
tioꝛant ꝯtrahentes de bñficijs sibi cõpetentibus:et hoc attestant
in ipsis instrumẽtis,lz foꝛte talis eoꝝ attestatio nõ plene pꝛobet
dictam certioꝛationez,vt p doc.in.d.l.sciendũ.⁊ in alijs locis ꝓxi-
39 me allegatis.¶ † Teneas tamẽ menti ꝑpetuo not.cautelam ad
faciendũ coꝛruere obligationem seu instrumẽtum vt facias qd̃ iu-
dex interroget notarium qui attestat se certioꝛasse partẽ seu illuz
qui renuntiauit bñficio,quid est illud bñficium qd̃ ipe asserit cer-
tioꝛasse partẽ:et hoc casu,si ipse notarius nesciat non valebit tale
instrumẽtuz,nec talis obligatio:qꝛ nõ põt certioꝛasse partẽ de eo
qd̃ ignoꝛat:et si pars non habuit notitiam ⁊ nõ fuit certioꝛata de
bñficio sibi cõpetenti:lz eidem renuntiauerit,tamẽ nõ valet renũ
tiatio,vt dixi.s̃.ergo coꝛruet instrumentum ⁊ obligatio.ita singlr
dixit Albe.de rosa.in.l.fi.§.fi.s̃.ad velleia.vbi refert hoc habuisse
in facto ⁊ practicasse et obtinuisse. (Vide do.Rochũ cur.in.c.fi.
in.cvij.col.de cõsuetu.) Quam doctrinaz sequit ibi Rapha.ful.
et do.Alexã.post eũ subdens ipse Alex.ꝙ p hac doctrina Albe.
facit glos.in.l.generali.C.de tabu.lib.x.dũ querit an notarius de-
beat scire leges:postea ipse do.Alex.se remittit ad dicta p eũ in.l.
sciendum.ff.de verbo.obli.et in.d.l.sciendũ.in.viij.col.pꝛimo dicit
illud dictum Albe.ꝑpetuo menti tenendum.postea mutat opi.⁊
dicit qd̃ cõtra hoc dictum et hanc pꝛacticã Alberi.facit tex.et do-
ctrina Bart.ibi cõmuniter appꝛobata in.l.si quis in graui.§.j.ff.
ad sylleia.vbi Bar.cõcludit qd̃ si testis examinatus in causa depo
suit cõtra Titiuz postea in articulo moꝛtis dicit se deposuisse fal-
sum,vel iudex in articulo moꝛtis dicit se tulisse falsam sententiaz
cõtra Titium ꝙ p hoc non infringit qd̃ factum est:ita ergo videt
fm eum in casu Alberi.ꝙ non attendatur illa rñsio notarij in qua
dicit se ignoꝛare quid sit illud bñficiũ:et sic ad infringendũ instru-
mentum cũ posset hoc malitiose rñdere vt dãnificaret partem.ex
quibus dicit ibi do.Alexã.qd̃ in pũcto iuris teneret cõtra Alber.
¶ Mihi aũt videt qd̃ opi.Albe.sit verioꝛ,nõ obstantib⁹ dictis p
do.Alex.nã illaz doctrinã ibi sequit Rapha.fulgo.et p ipsa facit
glo.in.d.l.generali.C.de tabula.lib.x.quaz alle.p illo dicto Albe.
do.Alex.in.d.§.fi.et illam doctrinã sequitur Alexã.in apostillis.
in.d.l.generali.C.de tabula.lib.x.item qꝛ plures p̃sumptiones cõ-
currunt ꝓ ista parte q̃ ꝓ cõtraria parte:concurrit em̃ pꝛesumptio
ignoꝛãtie cũ scire quid sit beneficiũ velleiani est quid extrinsecũ ⁊
extriseca nõ p̃sumunt.l.ex quacũq;.s̃.de publi.cũ si.item hoc ꝓce-
dit maxime in hoc casu in quo est magis p̃sumenda ignoꝛantia q̃
scientia dicti bñficij velleiani in notario,qꝛ vt cõmuniter cõtingit
et experientia rerũ magistra hoc docet notarij vtplurimum sunt
ignoꝛantes:et si reperitur vnus doctus et expertus reperiuntur
xxv.ignari et inexperti nullam habẽtes notitiam similiũ bñficio-
rum.Cõcurrit ⁊ alia pꝛesumptio ꝙ si ipse notarius sciret qd esset
dictum beneficiũ:et de hoc haberet doctrinã ⁊ intelligentiã vellet
fateri et nõ vellet ostendere se ignoꝛãtem ⁊ se vitupetare vt tertio
cõplaceret:nã quilibet cupit melius sibi q̃ alteri,et pꝛima chari-
tas incipit a seipso.l.pꝛeses.C.de serui.⁊ aqua.quinimo nedũ ho-
mo ostendit liberaliter sciẽtiam suam,et illud qd̃ sit vere sed mul-
totiẽs ostẽdit scire qd̃ penit⁹ ignoꝛat vt quotidie dignoscit:ideo
nõ est pꝛesumendũ qd̃ ipse notari⁹ assereret se nescire quid est illd̃
bñficium velleiani si illud sciret.et ex istis pꝛesumptionibus mihi
videt verioꝛ opi.Albe.⁊ Fulgo.¶ Nõ obstant modo adducta in
cõtrarium p do.Alex.et pꝛimo nõ ob.dictum Bart.in.d.l.siqs in
graui.§.siqs moꝛiens.qꝛ rñdeo ꝙ non est bona similitudo,nec vz
argu.in hoc casu de teste ⁊ iudice ad notariũ:qꝛ in casibus istis est
magna differẽtia inter eos,qd̃ ptz:nã illud qd̃ asserit notarius in
casu Albe.nõ potest ꝓbari alio medio nisi solo dicto ipsi⁹ notarij
cũ sciẽtia vel ignoꝛantia alicuius rei in homine stet in solo intelle-
ctu ipsius hois:et p ꝯñs non possit aliter ꝓbari q̃ p dictuz ipsius,
40 qꝛ † in his q̃ dependent ex aĩo alicuius statur dicto suo cum eius
iuramẽto.fm glo.in.§.alie.insti.de actio.quam alle.⁊ sequit Pe.
de ancha.in cõsi.suo.clviij.in fi.inci.rationes q̃ superi⁹ ⁊c.⁊ Ange.
in cõsi.suo.cccxiij.inci.viso dicto testamẽto.in.ij.col.circa fi.⁊ facit
glo.in.c.si vero.le.ij.de sentẽ.excõi.⁊ glo.in.c.significasti.de homi.
et text.in.c.lectum.xxxiij.q.vlt.et in.c.innotuit.de elect.⁊ in.c.pa
stoꝛalis.de excep.et facit glo.in.l.si cui.§.hisdem.ff.de accus.et gl.
in.l.at qui natura.§.cum me absente.ff.de nego.gest.et glo.in.l.fi.
in glo.magna.C.de anna.exceptio.glo.in.l.j.§.hoc interdicto.ff.
de iti.actuq; pꝛiua.et faciunt dicta p Bal.in.l.celsus.s̃.de vsucap.
41 † Faciat etiã:nam scientia vel ignoꝛantia cũ pendeat ex solo aĩo
ꝓbatur p iuramẽtum eius qui eã allegat.fm do.Ant.in.c.cum in
tua.qui matri.accusa.pos.et voluit gl.in.c.qꝛ humanis.xij.q.ij.gl.
in.c.ꝓposuisti.lxxxiiij.distin.et voluit Abb.in.c.innotuit.in vlti.
col.de elec.et Abb.in.c.ij.de cõstitu.vbi alleg.ad hoc plures glo.⁊
Abb.in cõsi.suo.xxxv.inci.videtur pꝛimo.in vlti.colũ.vbi ad hoc
alle.pꝛo singu.glo.in.d.c.ꝓposuisti.et hoc etiaz voluit Oldra.cõ-
silio.cclxxxj.incip.in electionis negotio.in.ij.col.vbi alleg.hoc te-
nuisse Inno.in.c.illam.in vlti.col.de elec.et ibi Hosti.⁊ Cõpostel.
et in.c.cum dilec.de cõsuetu.in glo.magna.et voluit etiã Pet.de
ancha.in dicto cõsi.clviij.in fi.et in cõsilio.clxxiij.incipi.dñs Laza-
rius ⁊c.in vlti.col.et Cepo.in cõsi.xxiiij.inci.visa accusa.in pe.col.
vbi alleg.ad hoc.l.marcellus.ff.rerũ amotarũ.l.pñti.C.de his qui
ad eccle.confu.c.j.de purg.cano.et dicit qd̃ hoc tenuit Ange.in.l.
42 plagij.la.ij.ff.de plagia.† sed in casu Bar.in.d.§.si quis moꝛiens.
in teste ⁊ iudice est diuersa ratio:qꝛ nõ stat solo dicto testis qd̃ dixe
rit falsum vel solo dicto iudicis ꝙ tulerit falsam sententiã,qꝛ non
stat solo dictoꝝ ipsoꝝ,sed ista possunt aliter ꝓbari:nã in teste põt
ꝓbari p aliquos cõtestes vel p cõfessionẽ partis vel alr:et in iudi-
ce põt ꝓbari de iustitia vel iniustitia sñie ex inspectione ꝓcessus:
nimirum ergo si nõ credit eoꝝ dicto cum eius dictum vt dixi non
faciat plenã ꝓbationẽ:secus aũt est in notario asserente se nescire
quid sit bñficiũ velleiani,qꝛ si dicat illud nescire eius dictum facit
plenã fidez attẽto qd̃ hoc dependet ex aĩo suo solũ ⁊ aliter nõ põt
ꝓbari vt dixi,et scia vel ignoꝛantia ꝓbat per dictũ asserẽtis:vt sa-
tis dictum est:rñdeo ⁊ aliter nõ obstare dictũ Bart.in.d.§.si quis

moriens,q2 tale dictũ testis vel iudicis in articulo mortis dicẽtis se falsuz dixisse:vel falsam sententiam tulisse nõ spernitur nec refutatur in totũ,sed facit indiciũ cõtra eũ in cuius fauorẽ testificatũ est vel sentẽtiatũ.ẽm Ang.ibi.qd etiã approbat ibi Lu.ro.dũmodo talis testis vel iudex hoc deponant cũ iuramẽto.et idem videt sentire Bal.in aut.si dicat.C.de testi.et in.c.l'ras.in fi.de p̄sump.et in.c.qm frequẽter.vt lit.nõ cõtesta.Preterea ego z si minim⁹ sum attamen nõ habeo illud dictum Bart.in.d.§.si quis moriens.in totum p vero z expedito.Et ad hoc dicendũ nõ moueor,ex certa vice mea,sed moueor iuribus et doctrinis notabilib⁹.moueor em primo ex glo.singu.z vnica apud oẽs in.l.j.in glo.fi.circa medium.C.de fal.causa adiecta legato.q dixit qd lz cõfessus se habuisse et recepisse pecuniam ab aliquo possit infra bienniũ opponere exceptionem nõ nu.pecu.l.in cõtractibus.in prin.C.de non nu.pecu.cũ si.tamẽ cõfitens in articulo mortis se habuisse z recepisse pecuniam ab aliquo ipse nec eius heres nõ poterit opponere talẽ exceptionem,q2 moriens nõ expectabat futurã numerationẽ:z illam glo.ibi multum cõmendat Bal.in.j.col.in fi.et illã etiam p singulari ad hoc allegauit ipse Bal.in titu.de pace cõstan.in versi.vasalli nostri.et Bal.in.d.c.literas.de p̄sump.et illã sequitur Alexã.in consilio suo.xlv.incip.habita supra his.in p̄nc.iij.col.in.j.vol.Moueor etiã ex doctrina Ang.in cõsi.suo.v.incip.visis instrumẽtis z iuribus.in fi.vbi dixit q cõfessio facta in extremo vite preiudicat,nec p̄sumitur facta spe future numerationis.ad hoc etiam me mouet nota.verbũ do.Anto.in.c.si cautio.in.iij.colũ.de fide instru.vbi dixit,q lz al's confessio sine causa non valeat.l.ij.in.§.circa.ff.de doli excep.fallit tamen nisi sit facta in mortis articulo,q2 tunc valebit nec poterit reuocari:et hoc p glos.predictam:et p glo.in.l.j.in fi.in ver.apud iudicem.ff.de interroga.actio.quaz ad hoc dixit singu.Barba.in repe.rubri.de fi.instru.in.iij.char.in.iij.colũ.pro qua dicit esse casum.et hoc voluit ibi Bal.in.l.sicut.j.de repu.here.et bene facit ẽm eũ ibi text.in.l.eum p quo.ff.de in ius vocã.et dictam glo.in.d.l.j.de interroga.actio.alle.et sequitur do.Alex.in cõsi.suo.xiij.inci.ex his que in themate zc.in.iiij.col.in.j.volu.et dicit qd hoc sentit glo.in.c.fi.extra de cõfes.et Cy.in.l.generaliter.C.de nõ nume.pecu.de quo latius dixi legendo in.l.contrahitur.ff.de pigno.et in repe.mea.l.fi.in.lxxij.char.C.de pbat.Ex istis ergo apparet qd credit et statur cõfessioni alicuius facte in mortis articulo,et sic cõtra dictum Bar.in.d.§.si quis moriẽs.et licet ista iura p me adducta loquant soluz quo ad p̄iudiciũ ipsi⁹ cõfitentis z nõ tertij.et illud dictum Bar.loquatur quo ad preiudicium tertij,attamẽ forte idem posset dici quo ad p̄iudiciũ tertij cũ talis in extremo vite sue cõfitens p̄sumatur dicere veritatẽ nec
43 presumatur indebite et cõtra veritatẽ velle obesse tertio.† quilibet em̄ p̄sumitur memor salutis eterne.l.fi.C.ad leg.iul.repetũ.c.sancimus.j.q.vij.et maxime ille qui laborat in extremis cõtra quẽ non potest cadere aliqua p̄sumptio q mentiatur,q2 si vnq̃ habet veritas ab homine habetur quando est recessurus ab hoc seculo.
44 † et ideo dixit Bal.in consi.suo.xxv.incip.casus zc.in.ij.col.in.j.volu.q moriẽs non p̄sumit mentiri,z ideo in inclita ciuitate Mediolani viget quoddã decretũ ducale quo cauet q vltime confessioni reorum facte qñ debẽt decapitari z sunt ibi ante suppliciuz vel sup furcis stet dicto eorũ circa delictũ p eũ cõmissum.s.circa socios vel auxiliãtes vel mãdantes vel associãtes vel similes:z illud ducale decretũ vult q talis vltima cõfessio rei z vltimum' dcm̄ habeat p plena z plenissima pbõne,qd qdẽ ego pluries vidi practicari in dicta ciuitate Mediolani dũ morã traherem cũ Illustrissimo duce Joãne Galeacio tũc duce Mediolani qd decretũ profecto habet rationẽ in se,q2 cõstitutus in vltimo vite sue cognoscẽs de proximo aiam debere separari a corpore nõ p̄sumit aliqua presumptione deierare z mentiri.¶ Respondeo et aliter qd dictum Bart.in.d.§.si quis moriens nõ habet obstare doctrine Albe.q2
45 † dicta doctor sunt intelligenda ẽm leges quas allegãt ẽm Bar.in.l.nõ solum.§.si liberationis.ff.de libera.leg.et Lud.ro.in repe.rubri.ff.de arbi.in.viij.char.in.ij.colũ.in fi.sed Bar.pro dicto suo alleg.tex.ibi,in.d.§.si qs moriẽs.qui tex.nihil obstat dicto Albe.quia loquitur in causa criminali,vcz vt non credatur dño asserẽti se vulneratum a seruo qd pfecto rationabile est,q2 in causis criminalibus pbationes debent esse luce clariores.l.fi.C.de pba.item quia esset vnicus testis,ergo non probaret etiam in causa ciuili.l.vbi numerus.ff.de testi.cum vul.Item quia in causa ppria,ergo propter ista non creditur dño in dicto casu.sed ista cessant in casu Alberi.q2 sumus in causa ciuili:item quia ipse notarius hoc asserendo facit plenam pbationez,vt dixi.item nec deponit in causa propria,ergo ille text.nec doctrina Bar.ibi habent obstare dicto Alberi.in.d.l.fi.§.fi.ff.ad velle.et ideo ex istis forte dictum Bart.et sequaciũ nõ est tutum:et ideo intelligerem illud dictũ Bart.in moriente qui non esset cõpos mentis sed vacillaret,vt cõiter accidit in morituris de proximo:secus autez crederem in morituris de proximo q fruunt intellectu z vera cognitione zc.¶ Nõ ob.modo illud qd vltimo loco alleg.d.Alex.cõtra doctrinã Albe.in.d.l.fi.

§.fi.vcz q nõ credit notario rñdenti se nescire quid sit beneficium velleiani,q2 posset hoc malitiose asserere z dicere vt damnificaret partẽ zc.q2 ad hoc est facilis rñsio que est q hoc non p̄sumit esse
46 nec fieri ab ipo notario,† cũ quilibet presumatur bon⁹ z fidelis.l.non omnis.§.a barbaris.ff.de re mili.l.merito.ff.pro soc.cum vul-
47 ga.† z vbi põt capi duplex intellectus,z capiẽdo vnũ qs dicit delinquere,z capiendo aliũ nõ dicit delinquere,tunc semp in dubio sumit intellectus p quem quis nõ dicatur delinquere.ita optime pbat doctrina Barto.in.l.nõ solum.§.sed si cũ posset.alias.§.sed vt pbari.ff.de ope.noui nũtia.quã doctrinã refert z sequit Abb.in.c.auditis.de prescrip.in antepenulti.colũ.z Lu.roma.in consi.suo.cxiij.incip.pro decisione zc.vbi alle.etiam nota.per Bal.in.l.matrẽ.C.de pbatio.et p eundem in.l.eũ actũ.C.de nego.gest.pro quo faciunt dicta p Bart.in.l.ij.in fi.ff.de duo.reis.vbi dixit qd si accusatus est Titius q cognouit carnaliter Bertã p vim qd hoc dicunt testes:q dz intelligi qd ipse Titius est passus vim ab ipsa
48 vt excludat dolus z delictum.† Et faciũt dicta p Bart.in.l.verũ.ff.de fur.vbi dicit q si duo fecerũt pacẽ insimul z pmiserunt se nõ offendere sub pena.modo vnus adulterat vxorem alterius,an cadat in penã.decidit ibi Bart.qd nõ:q2 debemus potius p̄sumere q hoc fecerint libidinis causa q̃ causa iniuriandi illum:et hoc vt euitet delictum.p quo facit qd voluit Inno.in.c.ad audientiam.
49 de homi.† Et adduci põt glos.singu.apud oẽs in.c.clerici.lxxxj.dist.q dixit q si duo testes clerici testificãtur me deliquisse in hoc loco:hac hora duo alij testes laici testificãtur cõtrariũ.s.me nõ deliquisse in dicto loco illa hora qd hoc casu credet testib⁹ laicis deponẽtibus me nõ deliquisse:lz clerici digniores sint laicis,vt habetur in.c.denicq.iiij.dist.et in.c.duo sunt genera.xij.q.j.et habet in.c.cũ ex iniuncto.de hereti.z in.c.sacerdotibus.xj.q.j.et dignioribus standũ esset.c.in nostra.de testi.l.ob carmen.ff.eo.de testi.cũ fi.et illam glo.in.d.c.clerici.dixit singu.Lu.ro.in cõsi.ccxlj.incipiẽ.
50 spectabiles dñi collaterales.in.j.col.† p quibus facit:nã semp in dubio debemus in benigniorem partẽ inclinare.l.semp in obscuris.ff.de reg.iur.l.arrianus.ff.de actio.et obli.l.absentem.ff.de pe.
51 cũ si.† Et p istis etiã adduci põt tex.not.quẽ ibi doc.dicũt singu.in.l.miles.§.defuncto.ff.de adulte.vbi habet qd filius nat⁹ ex meretrice maritata p̄sumitur esse mariti z nõ adulteri vt euitet delictum,lz posset esse tam adulteri q mariti.quẽ tex.ad hoc alle.do.Alexã.in cõsi.suo.xxxvij.inci.in causa mota.in.v.col.circa mediũ.in.j.volu.faciat etiam glo.in.c.pastoralis.in verbo,exonerare.de
52 offi.delega.† Et adduci etiã potest tex.et glo.singu.in.c.sup l'ris.de rescrip.q dixit q lz quis suggesserit falsam interpretationem rescripti qd nõ presumit,qd fecerit hoc p dolum sed per simplici-
53 tatem.† Et facit glos.et qd ibi dixit Ange.in.l.ex consensu.ff.de appel.q voluit qd quelibet causa colorata excuset a dolo,lz sit fatua.et idem voluit glo.in.l.j.ff.de eo p quẽ factuz erit.et glo.in.l.j.
54 ff.si quis ius di.nõ obtẽpe.† et facit glo.in.c.cũ venerabilis.extra de cõsuetu.que dixit qd cõsuetudo etiaz iniqua excusat a delicto.
55 † Et faciunt dicta p do.Alex.in cõsi.suo.lxx.incipiẽ.viso pcessu.in.ij.col.in.j.volu.vbi dixit qd vbi verba possunt trahi ad falsum et nõ falsum fit interpretatio q nõ cõtineant falsum.ita dicit voluisse glo.in.l.iurisgentiũ.§.qd fere.in ver.approbetur.ff.de pact.quã ibi ponderant docto.ẽm eũ.et Bal.in.l.imperator.ff.de statu
56 homi.z Sali.in.l.de tutela.C.de in integ.resti.mino.¶ † Et facit no.verbũ Bar.q superiorib⁹ annis habui in facto apud Januã,in.l.quotiens.§.j.p illum.ff.de here.insti.vbi dixit q si reperiatur qd notarius aliter scripserit,quã dictum fuerit sibi a partibus tpe actus gesti qd p̄sumitur potius p errorem quã p doluz:et q notarius excusatur a falso qd cõmitti nõ potest sine dolo.l.nec exẽplũ.C.de fal.qd dictum refert et sequitur do.Alex.in cõsi.lxxiiij.in.iij.
57 char.in.j.col.in.j.vol.† Et faciunt optime dicta p Bar.in consilio suo.cviij.inci.in.q.vertente inter dnm.M.z.S.vbi dixit q quãdo aliquod verbũ pfertur ab aliquo cõtra aliquẽ qd potest sonare in iniuriã,et nõ iniuriã:qd accipiendũ est in mitiorem partẽ,vcz qd
58 nõ sonet in iniuriam.p.l.si de interpre.ff.de pe.† Et facit qd dixit Ang.in tract.malefi.in verbo,falsario.in primis verbis.vbi dixit q a dolo quis excusatur quibuscũq: excusationib⁹ vel p̄sumptionibus etiã iniustis.alle.l.igit.§.j.ff.de lib.cã.et.l.j.in fi.z ibi Bart.ff.de abige.et alle.etiã dictũ Bar.in.d.l.quotiens.§.j.et q notat et subdit qd Bal.in.l.j.C.de sacrosan.eccle.dicit qd quotiẽscunq: vnũ verbũ põt importare falsitatẽ et nõ falsitatem facimus coniecturã qd falsitatẽ nõ importet.p quo ẽm eũ faciunt dicta p Bal.
59 in.l.errore.C.de testa.alia etiã alle.de qbus ibi p eũ.† ad predicta etiã facit glos.in.c.ne qs arbitret.xxij.q.ij.que dixit qd verba improprient,vt qs dicat bonus.et facit glo.in.c.nauiganti.extra de vsu.que dixit qd in dubio quis nõ presumit vsurarius.z facit glo.in.c.accedens.de cri.fal.que dixit qd in dubio qs non presumitur falsarius.et facit not.dictũ Bal.in.c.in p̄ntia.in.iiij.col.ver.pone
60 quidã.extra de pba.† Et facit gl.in.c.absit.xj.q.iij.que dixit qd si clericus osculat mulierẽ presumit cã bndictionis hoc facere.quaz gl.ad hoc refert Ang.de are.in tra.malefi.in verbo,che hai adulterata

terata la mia dōna.ver.an patri liceat.vbi iocose subdit qđ a tali
61 benedictione clericoꝝ liberet nos deus.† Et vltra p̄dicta adduci
potest glo.in.l.ij.§.ignominiosa.in ver.cur miles.ff.de his qui no.
infa.q̄ dixit qđ in dubio miles nō videt̄ remissus a militia ꝓpter
dolū.et faciūt optime dicta ꝑ me in repe.mea.l.fi.C.de ꝓbat.in.l.
char.vbi in materia ista cumulaui plusq̄ centū iura ⁊ doctrinas,⁊
locutus sum nedū ad saturitatē sed potius ad fastidiū in hac ma-
teria.¶ Et ex istis satis liquide cōstat ꝙ nō obst.illud qđ vltimo
loco adduxit do.Alex.cōtra dictū Alberi.in.d.l.sciendū.in q̄tuꝫ
dixit ꝙ notariꝰ dicēs se nescire qd sit beneficiū velleiani,istud dice
ret fraudulenter seu malitiose vt dānificaret partē:q2 istud in du-
bio nō presumit̄:immo magis p̄sumit̄ cōtrariū ꝑ supradicta,et sic
modo ex istis oībus supradictis simul cōiunctis videt̄ mihi ꝙ do
ctrina Albe.de ros.in.d.l.fi.§.fi.ff.ad velle.sit verior ⁊ sustētabilior
quā opi.do.Alex.in.d.l.sciendū.que oīa tene mēti,q2 sunt noua,
nec ab aliquo scribente dicta vsq3 in p̄ntē diem.et vide in materia
doctrine Albe.Cepo.in caute.cxcvj.inci.notarius ⁊c.et ibi in cau
62 tela seq.¶ † Mō reuertendo ad materiā rub.nr̄e q̄ro primo fide
iussor cōstituit se principalē debitorē,an hoc casu poterit priusq̄
principalis cōueniri,in quo dicas qđ nō:nā certū est eū ꝑ alio in-
teruenire ⁊ origo inspiciēda est.ita no.Azo in summa de fideius.
et Spec.in tit.de renū.⁊ cōclu.§.j.ver.sed si fideiussor.alle.in arg.
l.qui id qđ.ff.de donat̄.⁊.l.si filiꝰ.s̄.ad macedo.⁊ idē tenet Pet.de
ancha.in.c.accedens.extra de ꝓcur.⁊ Bart.in rub.s̄.iudi.solui.in
vlt.col.ꝓ quibus faciūt dicta ꝑ Cy.⁊ Bal.in.l.j.C.de satisdan.sed
mihi videtur qđ hec doctoꝝ decisio nō possit ꝓcedere siue loqua-
mur de equitate siue loquamur de rigore iuris:nā si loquimur de
equitate poterit cōueniri priusq̄ principalis nedum hoc casu qñ
cōstituit se principalē debitorē:sed si esset simplex fideiussor etiā si
nō renuntiasset bñficio de fideiussoribus,vt satis late dictū ⁊ ostē
sum est.s̄.in.v.col.in.vj.fallē.dū tractaui qñ agitur de equitate et
bona fide ꝙ tunc fideiussor nō hꝫ beneficiū excussionis ⁊c.qđ non
repeto ne replicē idem ꝑ idē:si aūt loquimur de rigore iuris,ideꝫ
videt̄ dicendū ꝙ ipse fideiussor qui cōstituit se principalē debito-
rem poterit cōueniri anteq̄ principalis,q2 si aliter diceremꝰ seq̄re
tur qđ ista cōstitutio de debitore principali facta ꝑ ipsuꝫ fideiusso
rem nihil operaret̄:sed supfluo esset dicta ⁊ apposita in cōtractu,
qđ nō est dicendū.iuxta ea q̄ habent̄ in.l.ampliorē.§.in refutato-
rijs.C.de app.et in.§.quibus.in prima constitu.C.⁊ in.c.solite.de
maio.⁊ obe.cū si.seq̄retur etiā ꝙ nō esset differētia qñ qs obligat
se tanq̄ principalē debitoreꝫ,et qñ se obligat tanq̄ simplicē fide-
iussorem,qđ non est dicendū:si em̄ ideꝫ essent cur diuersis noībus
nūcuparent̄.iuxta.l.fi.C.de codicil.¶ Nec ob.ratio alleg.ꝑ Spec.
et alios,vcꝫ ꝙ origo est inspicienda:q2 rñdeo qđ hoc esset verum,
nisi post originē seq̄retur aliud idem importās qđ ipsa origo:naꝫ
tunc cū ista duo sint paria,nō dꝫ attendi origo,q2 subseq̄ns pari-
63 ficatur cū ipsa origine.ꝓ quo facit:† nā habemꝰ regulā qđ accesso
rium sequit̄ principale.c.accessorium.de reg.iur.in.vj.l.fi.C.de nō
nu.pecu.l.fi.ff.de cōsti.prin.cum vul.et attendit̄ qđ principaliter
agit̄.l.si qs nec cām.s̄.si cer.peta.attamē si superuenit accessoriuꝫ
eque vel magis potens principali attendit̄ ipsum accessoriū reli-
cto principali qđ est originarium:hoc ptꝫ pluribusmodis.primo
in iuramēto:nā si factus est cōtractus de sui natura nullus vel ex
ꝓhibitione legis,vel ex aliqua alia cā:et sup eo interponat̄ iura-
mētum qđ est accessoriū validabit̄ ipse cōtractus,et nō attendet̄
origo ⁊ esse seu natura ipsiꝰ cōtractus,sed attendet̄ accessoriū:⁊ sic
iuramētum hoc ptꝫ in pluribꝰ locis.ptꝫ em̄ in.c.cum cōtingat.de
iureiur.in.c.lꝫ mulieres.eo.ti.in.vj.in.c.ij.de pac.eo.lib.in aut̄.sac.
puberū.C.si aduer.vē.habet̄ in.l.si qs maior.C.de trāsac.in.l.ij.C.
de rescin.vē.et in alijs locis q̄ breuitatis cā omitto.Faciat etiā:nā
sicut verba testatoris ⁊ priuilegioꝝ in dubio sunt intelligenda,vt
nihil sit in eis superfluū,vt.l.si qñ.de leg.j.et in.c.si papa.de priui.
lib.vj.ita verba cōtrahentiū debēt sic intelligi,vt in dubio nō sint
superflua sed aliquid importēt.l.si stipulatus in prin.cū gl.sua.ff.
de vsur.glo.ordinaria est in.l.j.ff.de pericu.⁊ cōmo.rei vē.⁊ no.i.l.j.
C.de pac.pigno.⁊ voluit Are.in cōsi.suo.cxlix.inci.paucis ⁊c.in.ij.
64 colū.† Et ideo dixit no.Bal in rub.C.de cōtrahen.emp.in.ix.q.
ꝙ vnūquodq3 verbū etiā minimū appositū in cōtractu seu instru
mēto dꝫ aliquid operari.qđ dictū refert et sequit̄ do.Alex.in cōsi.
suo.clj.incip.viso themate.in.ij.col.in.ij.vol.et in cōsi.clvij.inci.in
causa ⁊ lite.in.iij.col.in eo.volu.et in cōsi.cxxxiij.inci.sup quesitis.
in fi.in.v.volu.et in cōsi.lxviij.inci.visis ⁊ oportune.circa mc.in.v.
vol.et Joā.de ana.in cōsi.suo.xcviij.incipi.visis ⁊c.et idem voluit
Barba.in rub.de rescri.in pe.char.in vlti.col.et in.c.sedes aposto
lica.in.vij.char.eo.titu Modo in casu nostro si diceremus qđ ille
qui cōstituit se principalem debitoreꝫ nō possit principaliter cō-
ueniri omisso principali debitore sequeret̄ qđ ista cōstitutio prin
cipalis obligationis quā fecit iste fideiussor nihil operaret̄,qđ nō
est dicendū ꝑ predicta:et sic ex oībus istis dico qđ fideiussor q con
stituit se principalē debitorē poterit tāq̄ principalis debitor con
ueniri p̄ncipaliter omisso ipso p̄ncipali debitore,siue loquamur
de bona fide et equitate,siue loquamur de rigore iuris,nō obstan
65 tibus dictis a Spec.et sequētibus in locis p̄dictis.¶ † Ulterius
anteq̄ intrē alias q̄ones aduertas ad vnum qđ nolo omittere in
hac rub.vcꝫ ꝙ si plures rei debendi cōstituerent̄ apud aliquem ꝓ
mutuo pecunie vel alterius rei,lꝫ habeāt beneficium de duobus
reis ⁊c.attamē si in rei veritate ad vnū eoꝝ tm̄ ꝓuenit pecunia vel
res mutuata:ille talis est p̄ncipalis obligatꝰ:alij aūt habent̄ loco
fideiussoꝝ,et fideiussoꝝ beneficio gaudent.ita sing.dixit Guil.de
cu.in.l.sed iulianus.§.idem ait si duos.ꝑ illum tex.ff.ad macedo.
qđ dictū ꝓ valde no.refert et sequit̄ Lu.ro.in cōsi.suo.cxiiij.inci.
visis supra cōsultis ⁊c.in prin.et idē firmat do.Alexā.in.l.marcel-
lus.j.eo.⁊ Jo.de ana.in cōsi.suo.lx.inci.in q̄one ista ⁊c.de quo dixi
☞ in singu.meis singu.scđo,vbi videas. (Uide ad p̄dicta oīno Flo.
in.l.nullus.post prin.ff.de testi.et vide.j.in.lxxxv.colū.versi.lvij.)
Et ꝑ hoc dicto facit:nā in casibus in quibus fideiussor nō hꝫ be-
neficiū excussionis,tūc si ipse fideiussor doceat principalem cōde-
bitorem emolumētum negotij esse cōsecutuꝫ,tunc dicere poterit
excutias primo debitorē principaleꝫ sumptibus meis,⁊ hoc casu
facta tali oblatione tenebit̄ creditor excutere primo principalem
debitorē anteq̄ fideiussorē.ita ꝓbat tex.et ibi Bart.⁊ latiꝰ Pau.
de cast.in.l.vnde q̄ritur.in princi.s̄.cōmo.et hoc etiam decidit̄ ex
his q̄ no.Bart.in.l.in duobꝰ.§.j.post me.ver.quero,pone ad vnū
ex choreis.ff.de duo.reis.et ꝓ hoc est bonus tex.in.l.cū plures.§.
vestimēta.ff.loca.et facit tex.in.l.si vt certo.§.nunc videndū.le.ij.
66 in versi.sumptus.s̄.cōmo.¶ † Modo ingrediēdo q̄ones quero:
secūdo vtrū recipiens fideiussorem minus idoneū videatur eum
approbasse,adeo ꝙ non possit petere vlterius sibi caueri,in quo
dico qđ sic,ꝙ sibi preiudicat,et ꝙ videt̄ euꝫ approbasse:nec ꝓpter
hoc poterit petere iteruꝫ sibi caueri.ita ꝓbat tex.in.l.qui satisda-
re.que est.l.iij.j.eo.in.§.fi.et in.l.inter causas.in.§.abesse.s̄.māda.
et tex.in.l.si is a quo.§.fi.s̄.vt in pos.lega.idem tenet Alex.in cō-
☞ silio suo.lx.inci.cōsideratis.in.j.colū. (Et in cōsi.xxxiij.incipiē.
cōsideratis.in.j.col.i.vij.vol.) Pro quo facit qđ dixit Jo.de ana.
in.c.intelleximus.in.xj.col.de adul.in ver.nec ob.si dicat̄.vbi dixit
ꝙ actor ꝓuocans reū inhabilē ad iudicium videt̄ eum habileꝫ ad
litigandum reputare,adeo ꝙ non poterit postea eius personam
67 impugnare.† Idem etiam firmat Lud.ro.in repe.rub.ff.de arbi.
in.ix.char.in fi.iij.col.ver.an sicut ⁊c.nisi fm eū.ibi,in citatione sit
apposita clausula cōpareas,si tua putaueris interesse:q2 ꝑ talem
clausulam inhabilis citatus non videt̄ habilitari.alleg.ad hoc do
ctrinaꝫ Bal.in.l.libertus a patrono.s̄.de in ius voc.et voluit etiā
Bal.in.l.fi.C.de edic.diui adria.tol.et in.l.si suspecta.ff.de inoffic.
testa.et Ludo.roma.in.l.de pupillo.in princ.ff.de ope.noui nun.
68 et Cepo.in cautel.ccv.incipi.si facis.† Item ꝓ predictis facit qđ
dixit Alexan.in cōsilio.cxlij.inci.viso ꝓcessu.circa fi.vbi dixit qđ
ille qui cōtrahit vel compromittit cum aliquo videtur eū appro-
bare ꝓ idoneo.allega.l.qui cū alio.ff.de reg.iur.et.d.l.iij.j.eo.⁊.d.l.
inter causas.§.abesse.et facit etiam qđ voluit Bal.in.l.si qs testi-
bus.C.de testi.vbi dixit ꝙ si produxi instrumētum manu cuiusdā
notarij al's inhabilis videor eum approbare,adeo ꝙ si postea cō-
tra me ꝓducatur aliud instrumētum manu eiusdem notarij non
potero illum notariū vt inhabilem repellere:ex quo semel videor
ipsum approbare.et faciat dictum Bal.quem ibi sequitur Jo.de
imol in.l.qui testamēto.ff.de testa.vbi dicit ꝙ si approbaui ꝑsonā
legatarij in fauorem testamenti in quo sum heres institutus non
possuꝫ postea eum repellere si voluerit deponere pro suo legato.
69 † Ad qđ facit dictum Bal.in.l.data opera.in.xv.col.C.qui accu.
nō pos.vbi dixit ꝙ si feci citare aliquē in testē in iudicio amplius
eius ꝑsonam nō potero reprobare.qđ etiam voluit Bal.⁊ Jmol.
70 in.l.ad testium.§.cōditionē.ff.de testa.† Et facit qđ voluit Bal.
in.l.ij.i.xv.col.C.de edic.diui adri.vbi dixit ꝙ ille q facit citare ad-
uersarium suum ad iudiciū,videt̄ eius ꝑsonā approbare adeo qđ
nō potest postea illū improbare.⁊ idem dixit Bar.in.l.cū mulier.
in.ij.col.ff.solu.ma.Barto.in.l.de pupillo.§.seruo.ff.de ope.noui
nūtia.et Bal.in.d.l.cū mulier.in.x.colū.⁊ Bal.in.l.ij.circa fi.C.de
pac.et Bal.in.l.j.§.offidius.ff.ne quis eum qui in ius voc.⁊ Bal.
in.l.ob maritoꝝ.C.ne vxor ꝓ ma.et Bal.in.l.quinquaginta.ff.de
excusa.tu.Bal.et Ang.in.l.si suspecta.de inoffi.testa.Bal.in.c.cū
inter.in.iij.col.de elec.Bal.in.c.testimoniū.in fi.de testi.Bal.in.c.
in noīe dñi.⁊ in.c.de testi.eo ti.Ange.in.l.fi.fa.§.ad defendendū.
ff.de ꝓcur.Joā de ana.in.d.c.intelleximus.de adul.in.xj.colū.et
Jmo.in.c.cū inter.de excep.quē sequitur ibi do.An.et idē tenēt
docto.in.l.j.§.cū dicit̄.et in.§.hec stipulatio.ff.si cui plusq̄ ꝑ legē
fal.et.d.An.in.c.exhibita in antepe.col.de iudi.ita etiam firmat
Cepo.in cautela sua.ccv.incipi.si facis.vbi singulariter loquitur.
71 ¶ † Jstis etiam addi pōt theorica Barto.in.l.creditores.in sua
repet̄.C.de pig.⁊ Bal.in.l.j.C.de serui.et aqua.vbi dixerunt qđ si
vendo tibi domū,cū hoc ꝙ si infra annū nō solueris mihi pretiuꝫ
licitū sit mihi ꝓpria autoritate ingredi fundū tuū si labit̄ annus:
et non sit soluta talis pecunia ⁊ ego accedā ad iudicē et petam qđ
mihi det licētiam ⁊ autoritatē intrandi fundū tuū ꝓ satisfactione

pecunie mee qđ si iudex recusat dare mihi talē licētiā non potero
postea ingredi ꝓpria autoritate absq̃ pena q̄ mihi imputetur, si
poterā ingredi ꝓpria autoritate ⁊ accessi ad iudicez pro licentia,
ideo hāc viā quā mihi elegi debeo pati.l.mulier.§.fi.ff.qđ me.cau
sa.pro quibus etiā faciūt dicta per Bald.in.l.tale pactū.in.§.qui
72 prouocauit.in.x.col.š.de pac.† Et pro istis facit qđ voluit Ang.
de are. in lib.malefi. in verbo de anno presenti.in ver.ij. quero ⁊c.
vbi dicit qđ lʒ dies de necessitate in libello criminali nō sit appo-
nēdus per.l.libellorū.ff.de accu.nihilominus si per accusatorē ap
ponat ⁊ nō probet de ipso die,lʒ oīa alia ꝓbent tñ reus debet ab-
solui imputet hoc sibi accusator si postea nō ꝓbat.allegat.l. habe
bat.ff.de instito.Et ex istis satis cōstat in ꝓposito questionis no-
stre,qđ ille q̄ recipit fideiussorē minus idoneū,videt eum appro-
bare: nec pōt se cōqueri de hoc q̄ est sibi imputādū per predicta.
73 ¶ † Sed queri pōt,tertio vtrū ipse q̄ talē fideiussorē recipi possit
dicere qđ ignorauit illū nō esse idoneū, ideo petit sibi de nouo ca
ueri in quo dicas qđ sic,qđ talis creditor hoc pōt dicere et petere
ꝭm glo.in.l.si quis stipulatus sit stichū aut pāphilū.§.fi.š.de ver-
bo.oblig.que probat,qđ receptio fideiussoris nō idonei ignoran
ter facta a creditore sibi nō preiudicat. ad idē glo. in.d.l.inter cau
sas in.§.abesse.š.māda.⁊ in.d.l.si is a quo.§.fi.pro quibus glo. fa-
cit.l.promittendo.§.si a debitore.ff. de iure do.sed do. Alexan.in
hoc dubio in cōsil.suo.lx.incip.cōsideratis preallegato in.j.col.in
v.vol.tenet cōtrariū,⁊ hoc q̄ ille qui accepit dictū fideiussorē pre-
sumit habuisse sciētiā cōditionis sue,nā ille qui cū aliquo contra-
hit presumit scire vel scire debet cōditionē suaʒ.l. qui cū alio.ff.de
reg.iur.cū si.ibi allega.⁊ paria enim sunt scire vel scire debere.l.qđ
te.ff.si cer.pet.l.late.in prin.j.de ver.signi.l. si titius.j. eo. ⁊ subdit
ibi ipse do.Alex.qđ si talis creditor vult dicere nesciuisse illū fide-
iussorē non esse idoneū ⁊ petere qđ debitor de nouo satisdet erit
sibi necesse probare qđ ille fideiussor nō idoneus cōmuni opinio
ne reputabat idoneus diues ⁊ soluēdo ad hoc vt ipse qui eū acce
pit excuset.alleg.l.iij.ff.ad mace.⁊.l.miles.§. mulier.ff. de adult.l.
barbariꝰ phi.ff.de offi.preto. vel esset opus ipsi creditori probare
qđ debitor sibi affirmasset qđ dictus fideiussor erat soluendo per
d.l.si titiꝰ.j.eo.ita est de mēte Ang.in.l.j.š.si quis in ius voc.nō ie.
et ibi hoc clarius ponit Paul.de ca.ita tenet Pau. de cast.in.d.l.
qui satisdare.j.eo.vbi dicit qđ si quis recipit fideiussorē non ido-
neū facultatibus ignoranter nō tñ per hoc poterit petere iterato
aliū fideiussorē idoneū sibi prestari nec etiā interesse aliquod sibi
dari nisi interuenerit dolus debitoris prestātis fideiussorē q̄ affir
mauerit illum esse idoneū vel nisi iustissima ignorātia recipiētis
interuenerit,vtputa q̄ cōiter reputabat idoneus ipse fideiussor
al's imputet sibi creditor qui accepit talē fideiussorem quare non
explorauit eius conditionē,⁊ ita dicit de facto seruari, ideo dicit
qđ per cōitates solēt deputari quidā approbatores fideiussorum
qui approbāt fideiussores suo periculo,ita dicit do. Alexā.in di-
cto cōsi.suo.lx.incipiē.cōsideratis ⁊c.in.v.volu.⁊ ibi etiā rñdet ad
glo.superius alleg.cōtrariū innuētes,vcʒ ad glo.in.d.l.si quis sti-
pulatus sit stichu.§.fi.cū alijs preallegatis.qđ verū est,qđ qñ credi
tor recipit ignorater fideiussorē nō idoneū facultatibus sibi non
preiudicat.s.quātū ad hoc q̄ pōt agere ad interesse cōtra illū qui
tenebat p̄stare fideiussorē,vcʒ quāti sua itersit p̄stitū nō esse fide-
iussorē idoneū,ita scđm eū loquit text.⁊ gl.i.d.l. si quis stipulatꝰ.
§.fi.sed ad fideiussorē nouū idoneū prestandum agere nō potest
creditor:vt in.d.l.iij.in fi.j.eo.⁊ subdit ipse Alexan. qđ hanc opi.
sequitur Bar.⁊ Ang.in.d.l.iij. ⁊ Pau.de cast.ibi, ⁊ reprobat ipse
Alex.opi.seu respōsionē cōtrariā datā ibi a Joan.de imol. ita resi
det do.Alexā.in dicto consi.suo.lx.⁊ in.l.si cum dotem.in.§.si mu
74 lier.ff.solu.matri. ¶ † Quero quarto vlterius subsequēter pone
datus est fideiussor idoneus a debitore ipsi creditori q̄ est diues:
et soluendo sed ex post efficitur inhabilis pauper inops ⁊ nō sol-
uendo:vtrum hoc casu creditor possit cogere debitorem ad pre-
standum iterum alium fideiussorem idoneuʒ in quo dicas distin-
guendo qđ aut quis tenebatur satisdare officio iudicis aut ex cō-
uentione partium,⁊ sic aut satisdatio est pretoria aut cōuētiona-
lis,primo casu si datus sit fideiussor idoneus qui postea efficiatur
inops potest debitor iterum cogi ad satisdandum ⁊ prestandum
nouum fideiussorem idoneum : vt habetur in.l.pretorie.la.ij.j.de
preto.stipu.⁊ in.l.si is a quo.in fi.š.vt in pos.lega.et in.l.si ab arbi-
tro.š.qui satisd.cog.et in.l.pretor.§.penul.š.de ope.no.nū. secū-
do autem casu qñ quis tenet satisdare seu fideiubere ex cōuentio
ne partiu:vtputa de euictione rei vēdite,⁊ tūc si dedit fideiussorē
idoneum qui postea efficiatur inops,et non soluendo nō tenetur
debitor prestare nouū fideiussorē.ita ꝓbat text.in.l.pupilli.§.lo-
ror.j.de solu.⁊ in.l.si nomen.š.de here.vel act.ven.ita in hac q̄ōne
tenet Bart.in.l.iij.in fi.j.eo.et in.l.pretorie.la.ij.de preto.stipula.
Bar.⁊ Ang.in.l.quotiens.⁊ in.l.si arbitro.ff.qui satis.cog.Pet.
de ancha.in.c.ex rescripto.de iureiu.de quo etiā p Hosti.in.c.cum
olim.extra de arbi.p Abb.antiquū in.c.vt clericoꝝ.de vita et ho.
cle.p Inno.in.c.fi.extra de ꝓcu.p do.Alexā.in dicto consi.suo.lx.

vtrum qui recepit fideiussorem minus idoneum possit dicere quod ignorauit et petat de nouo sibi caueri.

creditor qui fideiussorem diuitem accepit et postea efficitur inops an possit creditor cogere debitorem ad sibi prestandum nouum fideiussorem

incipiē.cōsideratis his.in vlti.col.in.v.volu.et p doct.Mod.in.l.
ij.š.qui satis.cog.vbi etiā querūt:pone qđ est datum pignus cre-
ditori p debitorem qđ pignus deperditū est absq̃ culpa vel dolo
creditoris:vtrum possit petere aliud pignus sibi dari.vide ibi per
eos,et p Pet.de ancha.in.d.c.ex rescripto.de iureiur.et p Mod.
in.l.si cū dotem.§.mulier.ff.solu.mat.de quo etiam p Spec.in tit.
de offi.iudi.in.§.deseruit.in ver.item aduocatos.circa fi.al's inci.
Item faciat ⁊c.et tene mēti,ꝙ lʒ quando datus est fideiussor ido-
neus qui postea efficit inops,et nō soluendo nō possit cogi debi-
tor ad iterum dandū aliū fideiussorem quādo sumus in cōuentio
nalibus p iura.š.allegata tamē istud fallit in dote,q̄ si fuit datus
fideiussor mulieri p dote qui erat soluendo si postea efficiat inops
debet iterum sibi caueri idonee.casus est sing.ꝭm Ang.in.d.l.si cū
dotem.§.si mulier.et ibi docto.š.solu.ma.quem tex.ad hoc ꝓ no.
75 allega.Ange.in.d.l.quotiens.š.qui satis.cog.† Et in materia ista
adde Bal.et Barba.post eū ibi.in.v.col.in.c.sedes apostolica.de
rescri.vbi dicunt qđ inopia repentina dicit casus fortuitus.alleg.
tex.in.l.si res pupillaris.ff.de admini.tuto.et adde etiam in mate
ria not.verbum,vcʒ ꝙ si iudex maleficioꝝ acceptauit fideiussores
nō idoneos et captum relaxauit,nihilominus pōt iterum capere
reū et facere qđ iterum p̄stet fideiussores,quibus p̄stitis nihilomi
nus etiam primi fideiussores sunt obligati.ita singul'r dixit Bal.
in.l.j.ff.si quis in ius voc.nō ierit.qđ dictum ꝓ not.refert ⁊ sequit
do.Augu.de ari.in suis addi.ad Ang.in tra.maleficioꝝ.in verbo,
76 fama publica.in.xj.char.in.j.addi.versi.et tene menti. ¶ † Item
iuxta p̄dicta q̄ro quinto:debitor dedit fideiussorē vel expromisso
rem idoneū creditori,qui tamē fideiussor vel expromissor statim
arripuit fugā:vtrum hoc casu ipse debitor teneat iteruʒ dare aliū
fideiussorem vel expromissorem idoneū,in quo dicas ꝙ sic:nā ista
breuitas tēporis facit p̄sumi qđ ipse debitor fuerit cōscius ipsius
fuge ex quo iterum teneatur ad dandū aliū fideiussoreʒ seu expro
missorem:et hoc maxime ꝓcedit in causa dotis.p.d.tex.l.si cū do-
tem.§.si mulier.š.solu.ma.vbi est casus sing.ad hoc ꝭm Ange.ibi
post Bal.quos sequūtur ibi Moder.si aūt debitor tenebatur ex
ex alia causa et tunc dicas ꝭm.d.Alexan.ibidem,ꝙ lʒ nō sit nulla
delegatio ⁊ cōsignatio illius expromissoris,q̄ illa operant,vt ip̄e
debitor a prima actione liberet,tamē ꝯtra eū datur actio de dolo
ad interesse.alleg.l.sub p̄textu.la.j.C.de transac.et not.in glo.ibi,
in.d.§.si mulier.qđ dicit esse menti tenendū.quaʒ partem ibi fir-
mat Rapha.cu.et Pau.de cast.qui alle.ꝓ hoc.l.fi.š.de eo p queʒ
factum erit.sed ꝭm do.Alexā.melius allegasset.l.quotiens.š.de
prescri.ver.et not.p Bal.in.l.j.š.de cōdi.ex.l.⁊ ratio huius potest
esse ꝭm Jo.de imol.in.d.§.si mulier.q̄ dolus debitoris p̄sumitur
et colligit quādo in breue tp̄s talis expromissor fugam arripuit.
77 p.l.si vētri.§.eoꝝ.š.de priuile.cre.p quem tex.dicit ibi Bar.ꝙ † si
aliquis alloquat ad aurem famulū suum,qui famulus postea illo
instāti offendat inimicū ipsius dñi ꝙ p̄sumit qđ dñs ei hoc māda
nerit.qđ dictuʒ refert et sequit Bal.in.l.j.in iiij.col.C.de ser.fugi.
ꝓ quibus facit ꝭm do.Alex.in.d.§.si mulier.qđ no.Bal.in.l.mul-
tum.C.si quis alteri vel sibi.et not. p Bart.in.l.qui in alienam.§.
si is qui.š.de acqui.here.et q̄ habētur in.c.veniens.le.ij.et in.c.fi.
de sponsa. ¶ Sed vltra p̄dicta ꝓ hac parte dico qđ ꝓ istis adduci
78 possunt alia q̄plura similia.† Et primo adduci potest qđ voluit
Pet.de ancha.in cōsilio.suo.lxxij.inci.visis diligenter actis.vbi
dixit qđ si eodem momēto tp̄is quo quis est designatus curator
minoris p decretuʒ iudicis p̄stita sit autoritas in certa obligatiōe
minoris p ipsum curatoreʒ datum,⁊ interposita sit autoritas seu
decretū iudicis,ꝙ non tamē valebit actus:q̄ nō interuenit cause
cognitio ipsius curatoris interponentis autoritatem ex modici-
tate vel ex breuitate tp̄is,q̄ cause cognitio in similibꝰ interuenire
dʒ.et illud cōsilium Pet.de ancha.refert ⁊ sequit.d.Alex.in cōsi.
suo.ccxvij.inci.visis verbis ⁊c.in vlti.col.et Barb.in cōsi.suo inci.
scripsit ecclesiasticus ⁊c.qđ est inter cōsilia do.Alex.in ordine meo
ccccLxx.in vlti.col.et idē dixit ipse Pe.de ancha.in cōsi.suo.xxxv.
inci.visa quadam peti.in.j.col.et in cōsi.suo.cxv.inci.ꝭm ordineʒ.
79 in.ij.col.† et facit optime qđ dixit Dñicus de sancto Gemi.in.c.
ponderet.l.distin.vbi dixit not.cōtra iudices quibꝰ de mane mit-
titur ꝓcessus et in vesperis ferunt sentētiam,vt talis sententia sit
ipso iure nulla:q̄ ex breuitate ⁊ modicitate tp̄is non p̄sumit adhi
buisse cause cognitionē debitam.qđ dictū refert ⁊ sequit Barba.
in.c.sup questionū.§.intentionis.in.iiij.col.de offic.delegat.et in
dicto cōsi.inci.scripsit ⁊c.in pe.char.in vlti.col.vbi subdit ꝙ idem
voluit Bal.in.l.ꝓlatam.in fi.C.de sen.vbi ꝓ hoc alleg.casum in.c.
tū ex literis.extra de in integ.rest.alleg.etiā ad hoc tex.i.l.ius ali-
mentoꝝ.§.sed si non constat.ff.vbi pupil.edu.debe.et idem dixit
Pau.de cast.cōsi.cxxxv.al's.cxxxvij.inci.in q̄stione que vertit.in
ij.col.et Pet.de ancha.in cōsi.clxxxviij.inci.visis.post prin.⁊ facit
etiam no.verbū Gemi.in.c.j.de rescrip.in.vj.qđ refert et sequitur
80 Barba.in.c.ab excōicato.in.ij.col.de rescrip.† et faciunt dicta p
do.An.in.c.si ꝓ debilitate.de officio deleg.vbi dixit qđ si cōsultor
repente consulat consilium est nullum ipso iure.qđ dictum refert
et sequitur

⁊ sequitur do. Alex. in. d. l. platā. ⁊ faciūt optime dicta per do. Fely. in. c. ecclesia sancte Marie. in. viij. col. de cōsti. ⁊ ibi ꝑ. vj. colū. sequētes vbi omnino videas, ⁊ illud dictū Bar. in. d. l. prolatam. refert ⁊ seqtur. d. Ant. in. c. ij. de re iudi. ⁊ in. c. post electionē. de ꝯces. prebē. ⁊ in. c. in vestra. de coha. cleri. ⁊ mulie. ⁊ Pet. de ancha. in. c.
81 j. de re iudi. in. vj. ⁊ Imol. in. c. cū Bertoldus. de re iudi. † Et facit quod dixit Iaco. butri. in. d. l. prolatā. vbi dixit ꝙ laudū latū precipitāter, ⁊ sic in modico tpe est nullū: quinimo etiam talis sñia de qua. s. ⁊ tale laudū est nullum etiā si sit bene lata vel latū. ita dixit Bar. in. l. is apud quē. in. j. col. C. de edē. quod dictū refert ⁊ approbat Barba. in. c. sup questionū. §. intētionis. in. iiij. col. de offi. deleg. sed illud improbat ipse Barba. in. c. causamqꝫ. in. vj. char. ver. no. ibi si literarū. extra de rescrip. ¶ Quod tñ ego limito nisi ipsa causa seu cōtrouersia ante factū cōpromissum fuisset lōgo tēpore ruminata, ⁊ disputata corā illo qui postea fuit factus seu electus arbiter qui postea tulit laudū statim facto cōpromisso, q꞉ hoc casu tale laudū valebit nō obstāte breuitate tēporis si habet alia solēnia a iure requisita q꞉ nō potest hoc casu dici laudū latū esse nō precedēte cause cognitiōe: q꞉ cause cognitio precessit: licet nō precesserit post factū cōpromissum. sed nō refert quid ex equipollētibus fiat. l. iij. C. de insti. ⁊ substitu. sub cōdi. fac. cū si. (Idem dixit
82 Soci. in cōsi. cxxj. inci. in causa. in. iiij. colū. in. ij. vol.) Pro † quo faciūt dicta per Pau. de cast. in. l. si quis filio. §. irritū. ff. de inoffi. testa. vbi dixit ꝙ si iudex dedit licentiā alicui vt faciat molendinū in flumine publico ꝙ si ille habebat iā factū potest illud retinere virtute illius cōcessiōis. ad q̄ vide omnino Barba. in. c. cōstitut⁹. in peñ. ⁊ vlti. colū. de rescrip. ⁊ do. Fely. omnino in. c. qm̄. in. xij. colū. de cōsti. ⁊ in. c. cōstitutus. in pe. col. ver. si scribitur. de rescrip. et vide dicta per me in. l. ij. in. iij. char. in. ij. col. ff. de testa. pro qbus facit tex. ⁊ ibi Bal in. l. titius. in. §. lucius. ff. de libe. ⁊ posthu. ⁊ qd volu it Bal. in. l. sed si de sua. in. §. j. s. de acq. hered. ⁊ Bald. sup statu-
83 tis. in verbo capere. in versi. statutū ꝙ † quicunqꝫ. vbi dicit ꝙ si statutū dicit ꝙ quicūqꝫ ceperit bannitū habeat centū qd habebit locū in illo, qui iam cepit bannitū. Et faciūt dicta per do. Alexan. post Pau. de cast. in. l. vt militibus. in prin. C. de testa. mili. vbi dixit ꝙ si papa cōcessit epo vel abbati vt possit facere testamentū de redditibus beneficiorū qd talis licētia extēditur etiā ad testamentū antea factū, itez pro hac mea limitatiōe noua, faciūt etiā dicta per Dominicū de sancto Gemi. in. c. vnico. in. ij. col. in prin. de excessi. prela. in. vj. vbi dixit se vidisse de facto hic Bononie in fratribus de obseruātia qbus data fuerat licētia a papa edificādi sibi vnū monasteriū supra montē ꝙ illud edificarūt, sed ꝑpter magnitudinē, ⁊ multitudinē venti nō poterāt habitare in dicto monasterio ꝙ ipsi vigore dicte licētie iā habite potuerūt sine alia noua licētia edificare nouū monasteriū in loco vbi nūc est, licet istud dictū nō ita bñ seruiat ad propositū huius limitationis, vt faciūt
84 alia ꝑxime adducta. † Itē pro predictis etiā optime facit, qd voluit Cyñ. in. l. cū vxori. C. qñ di. leg. ced. Bal. ⁊ Ang. per illū tex. in d. l. titius. §. lucius. de lib. ⁊ posthu. vbi dicūt ꝙ si papa mādat alicui prouideri in certo loco de prima vacatura ꝙ poterit illi prouideri de illa que vacabat ante dictā prouisionē seu cōcessionē pape saltē si papa ignorabat illū vacare, ad quod faciūt no. in cle. j. de cōces. prebē. ⁊ p Moder. in. l. hec cōditio filie mee. §. fi. ff. de cōditio. ⁊ demōstra. ⁊ faciūt dicta per Pau. de cast. in. l. lucius titius. ff. de le
85 ga. ij. † Et per Bal. in. l. fi. in vlti. col. C. de sentē. que sine cer. quāti. vbi dixit ꝙ si testator legat centū pro Berta maritāda ⁊ ipsa iam erat maritata tēpore testamēti qd tamē debebunt sibi illa centū ꝑ l. si iam facta. ff. de cōditio. ⁊ demō. ⁊ per. l. antepenul. C. de institu. ⁊ substi. sub cōditio. fac. qd dictū refert ⁊ seqtur do. Alex. in consil. suo. cxlvj. incip. in causa ⁊ lite. in. ij. colū. in. v. volu. vbi etiam refert Cyñ. in. d. l. cū vxori. ⁊ subdit etiā ibidē quod pro istis facit tex. in l. iulia. ⁊ qd ibi no. s. q satisda. cog. vbi si Titius sine mādato meo egit cōtra te nomine meo, ⁊ a te accepisset fideiussores iudicatum solui, postea pendente dicto iudicio mandaui sibi vt ageret cōtra te videor ratificare quod antea fecit, ⁊ ideo fideiussores qui ꝓmiserūt iudicatū solui obligabuntur mihi, ⁊ dicit ꝙ domini de Rota decisio. ccccxliij. incipit, itē fuit dubitatū vtrū procurator ad causam ⁊c. volūt qd procu. habēs mandatū ad substituendū si substituat vnū qui antea sine mādato egerat videt̃ ratificare iam gesta. alleg. etiā ipse do. Alexā. in dicto cōsi. alia ad hoc propositū q̄ non refero breuitatis causa. pro qbus faciunt que voluit Pau. de cast. in. l. cū quidā. ff. de leg. ij. vbi dixit ꝙ si pater facit legatum filie que remanebit vidua cōprehendit etiā filiā que ante testamentū erat
86 vidua. ¶ † Ex quibus omnib⁹ doctrinis possunt limitari doctrine ille superius allegate, videlicet ꝙ nō valet interpositio autoritatis curatoris in obligatione vel alienatione rei minoris, quādo eo instanti est decretus curator, ⁊ statim interponit autoritatē in cōtractu ipsius minoris non valet talis actus seu cōtractus: q꞉ ex breuitate tēporis nō presumitur ꝙ ipse curator adhibuerit cause cognitionē debitam. ſm Pet. de ancha. in dicto cōsi. suo. xxij. incipiē. visis diligēter, nō habet locū vbi ipse curator habuisset plenā cognitionē dicte obligatiōis vel cōtractus ipsius minoris anteq̄ fuisset decretus curator, q꞉ tūc vz talis interpositio decreti ⁊ autoritatis ⁊ ꝑ cōsequēs talis cōtractus: q꞉ cessat ratio ꝑpter quam nō valebat, ⁊ idē dicas in iudice habēte ꝓcessum cause in mane et ꝓferente sentētiā in vesperis: q꞉ valebit nō obstante breuitate tēporis si anteq̄ causa esset sibi cōmissa fuisset plene instruct⁹ de meritis ipsius cause ⁊ de iustitia partiū q꞉ tūc licet sentētia fuerit lata in vesperis: attamē valebit nec poterit dici lata absqꝫ cause cognitione. Idē in laudo ⁊ in aliis similibus per predicta que oīa tene mēti: q꞉ hanc limitationē nō inuenies ab aliquo traditā nec tactam: sed est limitatio ⁊ inuētio mea noua nuper in lucem edita ⁊
87 nō audita vsqꝫ ad hec secula. ¶ † Modo redeūdo ad materiā breuitatis tpis ex qua ꝑsumit̃ dolus ⁊ fraus, adde qd voluit Io. and. in additio. Specu. in tit. de emp. ⁊ vēdi. §. sciendū. in additio. incipi. de illo q simpliciter ⁊c. vbi dicit ꝙ si vēditur animal qd morit̃ infra triduū ⁊ sic infra modicū tēpus qd habet locū redhibitoria ad pretiū, qd dictū refert ⁊ sequit̃ Io. de imol. in. l. si quis cū aliter. ff. de verbo. obliga. ⁊ Bal. in. l. ij. in. iij. col. versi. ⁊ si dubitatur. C. de rescin. vēdi. ⁊ in. l. j. in peñ. col. C. de edil. actio. ⁊ Io. de ana. in. c. pre
88 terea. in vlti. col. de cleri. percus. † Et facit etiam optime not. deci. Bar. in. l. cōtra legē. s. de legi. vbi dixit ꝙ si aliquis est magn⁹ homo in ciuitate ⁊ est de aliquo cōsilio in quo fit ordinamentū, ꝙ nō possit vēdi corbes frumēti nisi pro. x. ⁊ anteq̄ tale ordinamētū publicetur ille talis magnus homo, ⁊ de cōsilio vendidit frumētum pro maiori quātitate q̄ nō vēdidisset publicato ordinamēto, qua vēditione facta incōtinenti fit proclama ꝙ nō possit vēdi corbes frumēti nisi pro. x. dicit ibi Bar. ꝙ talis vēditio poterit retractari tanq̄ sit facta in fraudē propter modicū tēporis interuallū inter vēdi. ⁊ publica. illius ordinamēti, idē etiā voluit Bar. in. l. quero. s. de actio. emp. ⁊ Bald. in. l. ij. C. de peri. ⁊ cōmo. rei vēdi. ⁊ Ludo. roma. in singu. suo. cclxxxv. ſm ordinē meū qd incipit, nunquid si sum magnus dñs ⁊c. vbi pro hoc allegat text. in. l. si vina. al's si qs vina. versi. plane. ff. de peri. ⁊ cōmo. rei vēdi. itē pro predictis etiaz adduci pōt quod voluit Odof. quē refert ⁊ sequitur ibi Bal. in. l. quotiēs. C. de rei vēdi. vbi dixit ꝙ si dubito mihi moueri questionē super domo ⁊ eā alieno, deinde statim mouetur mihi q̄stio sup ipsa domo quod ex breuitate seu modicitate tēporis presumitur dolus ex parte mei vēdentis, adeo ꝙ talis vēditio reuocatur ꝑ titulū de aliena. iudi. mutā. causa fac. qd est etiā de mēte Bar. in. l. q petitorio. s. de rei ven. ⁊ Bart. in. l. ij. §. fi. s. de alie. iudi. mutā. causa fac. ⁊ Ang. in. l. si autē. §. j. s. de rei vēdi. pro qbus faciūt dicta ꝑ Inno. in. c. dilecti. de excep. per Bald. in. l. si is qui reipublice. s. ex qbus cau. maio. per Dy. in regula possessor. de regu. iur. in. vj. per Bart. in. l. fulcinius. §. peñ. ff. ex qbus cau. in posses. eat̃. ⁊ ꝑ Pau. de cast. in cōsi. suo. xcj. inci. sup eo quod querit, de qua materia dixi vltra predicta in repeti. mea. l. fin. C. de ꝓba. in. lxxj. char. ⁊ in. l. statulibe. in penul. ⁊ antepe. colū. j. de questioni. ¶ Modo in ꝑdicta questione ex istis cōcludo, ꝙ si debitor dedit expromissorē q statiz arripuit fugā non est liberatus: q꞉ presumit̃ in dolo per predicta. ¶ An autē debitor principalis qui aliū subdelegauit vel subrogauit loco sui apud creditorē sit liberatus si ipse subdelegat⁹ arripiat fugā vel efficiatur nō soluendo nō examino hic: q꞉ nō est ꝓprie materia cadens in materia fideiussorū, sed me remitto ad dicta per me in. l. ij. in. iiij. char. in. j. ⁊. ij. col. C. de execu. rei iudi. vbi la
89 te examinaui hāc questionē vide ibi. ¶ † Quero sexto ⁊ vlterius de alia questione vtili ⁊ quotidiana profecto, videlicet an si principalis creditor cū debitore principali aliquo mō alterat obligationē inter eos existentē pro qua fideiussor intercessit sine sciētia ⁊ cōsensu fideiussoris, vtrū ipse fideiussor sit liberatus vt puta debitor principalis tenebatur creditori ad soluendū centū aureos in termino sex mēsium vel vnius anni ⁊ huic obligationi interuenit fideiussor, postea pēdente termino solutionis fiende creditor ꝓrogauit terminū solutionis ipsi debitori vel secū cōuenit de accipiēdo frumentū vinū vel aliqd aliud loco pecunie vel aliter alterauit obligationē sine cōsensu, ⁊ sciētia ipsius fideiussoris an his casib⁹ ipse fideiussor sit liberat⁹, in quo dicatis ꝙ sic: q꞉ quotiēs res ipsa vel pretiū mutat̃, tūc videt̃ esse nouus cōtractus. tex. est no. in. l. pacta cōuēta. in. §. paul⁹. ff. de cōtrahē. emp. ⁊ in. l. aliā. j. de nouatio. ☞ (Uide Alex. in cōsi. lxxij. inci. habita ⁊c. in. vj. vol. in. j. col.) Et facit optime tex. in. l. labeo. la. ij. ff. de arbi. ⁊ in. l. itē queritur in. §. qui impleto. ff. loca. ⁊ in. l. si cū hermes. C. eo. tit. loca. ⁊ habetur ꝑ glo. ⁊ docto. in. c. cōstitutus. extra eo. ⁊ facit. l. nouatione. C. eo. vbi habet̃ ꝙ si fiat nouatio fideiussores primi cōtractus liberantur si in sequenti se non obligauerūt ⁊ hāc partē ꝙ sit liberatus firmat Ioan. de imol. in cōsi. suo. xij. incip. viso quodā. in fi. vbi consuluit ꝓ Gatamelata qui fuerat fideiussor apud Petrū de nauarino ꝓ vno stipendiario, idē etiā tenet Dyñ. Bald. ⁊ alij in. l. titius. ff. de excusa. tuto. ⁊ facit text. in. d. l. labeo. §. si per fideiussorē. ⁊ ibi Barto. ff. de arbi. hāc partē etiā tenet Bart. in. l. valerianus. ff. de ꝓto. stipu. per illū text. ⁊ Cyñ. ⁊ alij in. l. fi. C. de noua. ⁊ idē post longaz disputationē ad partes firmat expresse Raph. fulgo. in ꝯsil. cxxx.

an obligationis alteratio nem fideiussor liberet

incip. Mattheus cimator ⁊c. sed cõtra hãc partẽ, vꝫ ꝙ talis fide-
iussor nõ sit liberatus est bonus tex. in. l. si vnus. §. j. ff. de pact. pro
quo etiã est tex. in. l. si cũ dies. in prin. ff. de arbi. ⁊ in. l. sed si manen
te. ff. de precario, in quibus iuribꝰ probari videtur ꝙ per nouatio
nem factam de obligatione inter debitorẽ ⁊ creditorem non sit li-
beratus fideiussor, ꝓ quo optime facit text. in. l. fin. in fi. C. de vsur.
rei iudi. vbi fideiussor tenet̃ licet sit reo principali prorogatus ter
minus: quapropter doct. in hac q̃stione in locis preálleg. veniunt
ad hãc distinctionẽ, vꝫ qd̃ aut fideiussor obligauit se ad tẽpꝰ vt-
puta quia dixit volo teneri pro isto vsq; ad mensem ⁊ hoc casu nõ
tenetur facta prorogatiõe tẽporis, aut obligauit se pure ad debi
tum ⁊ sine aliqua prefinitione tẽporis ⁊ tunc prorogato termino
nõ est liberatus fideiussor, idem dicendũ est quando aliud est con
uẽtum inter debitorẽ ⁊ creditorem soluere aliud quã fuerit in pri-
ma obligatione: quia aut fideiussor se obligauit soluere tantũ rez
illam existentẽ in prima obligatione, ⁊ tunc facta permutatione
vel obligatione inter debitorẽ ⁊ creditorẽ de alia re soluẽda fide-
iussor nõ tenetur aut simpliciter fideiussor se obligauit satisfacere
creditori ⁊ tũc tenetur facta permutatiõe seu nouatione de alia re
inter debitorẽ ⁊ creditorẽ: quia eadeꝫ ratio est in hoc quod in pri-
mo casu. ita cõcludunt docto. cõmuniter in dictis locis. ⁊ do. Ale
xan. in. l. vbicunq;. j. eo. ⁊ in. l. dies cautionis. ff. de dam. infec. in fi.
prin. de qua q̃stione habetur etiã per Bar. ⁊ Angel. in. l. qd̃ dicit̃.
§. miles. ff. de testa. mili. ⁊ per Specu. in tit. de fideiuſ. in. §. j. versi.
illud autẽ. ⁊ vide omnino do. de Rota in antiquis decisio. decisio.
dcclxxj. incip. penes Titiũ cãpsorẽ ⁊c. ⁊ Bal. in. l. ex diui. in fi. C. lo
ca. Cardi. in cle. j. §. vos itaq;. in fi. de iureiur. de quo etiã per doc.
in. d. c. cõstitutus. extra eo. per Bal. in. l. tã mandatori. in. ij. col. C.
de nõ nu. pecu. per Bar. post Dyñ. in. l. lucius. §. paulus. ff. de ad-
ministra. tuto. per Alexan. post Ange. in. l. si vnus. §. j. ff. de pac. ꝑ
Bart. ⁊ docto. in. l. labeo. §. j. ff. de arbi. per doc. in. l. itẽ queritur. §.
qui impleto. ff. loca. ⁊ in. l. si cũ hermes. C. eo. loca. per Bal. in cõsil.
suo. ccxc. incip. Gabriel ⁊c. in. j. volu. per Ange. in. d. l. sed si manen
te. ff. de precario. per gl. ⁊ doc. in. c. hi qui autoritate. de preben. in
vj. per Bar. in. l. j. §. hi quibus. ff. de lega. iij. Bart. in. l. meminisse.
ff. de offic. proconsu. ⁊ per Alexã. in. d. l. dies cautionis. in fin. prin.
ff. de dam. infec. vbi alios alleg. examinantes hanc questionem de
quibus ibi per eũ. ⁊ per Cyñ. ⁊ Bar. in. l. quotiens. C. de preci. im-
90 pe. offe. ¶ † Quero septimo vlterius si receditur a primo iudice,
vtrum fideiussor sit liberatus, vt pone tu cõuenisti me corã ancia-
nis, ⁊ ego tibi dedi fideiussorẽ iudicatũ solui i. de soluẽdo omne il
lud quod ipsi iudicabunt me tibi debere, postea tu ex eodẽ cõtra-
ctu vel ex eadẽ re me cõuenis corã alio tribunali, vtputa corã po-
testate ⁊ reportas sententiã pro te in qua ego sum cõdẽnatus ad
dandũ tibi centum, vtrũ hoc casu me non soluẽte possis agere seu
astringere fideiussorẽ meũ q promisit pro me iudicatũ soluere co-
ram ancianis ad soluẽda dicta cẽtũ, in quo dicas ꝙ nõ. iste est tex.
in. l. iij. in prin. ⁊ in. l. cũ querebatur. §. fin. ⁊ in. l. cũ apud. j. iudi. sol-
ui, ⁊ hoc voluit ibi Bar. ⁊ doct. idẽ expresse firmat Jo. de imol. in
cõsi. suo. xlvij. incip. in casu premisso ⁊c. vbi subdit idẽ dicendũ esse
in fideiussore de iudicio sisti: q2 illa etiã satisdatio respicit instan-
tiam iudicij. ẜm glo. in aut. de his qui ingre. ad appel. circa princ.
col. v. ⁊ dicit ꝙ hoc etiã voluit Bar. in. d. l. cũ apud. pro q̄bus etiaꝫ
91 faciũt, ẜm eũ q̃ habent̃ in. l. grece. §. post litẽ. j. in hoc ti. ¶ † Vlte
riꝰ q̃ro, octauo de not. q̃stione, videlicet vtrũ fideiussor teneat̃ ad
augmentuꝫ, qd̃ accessorie aliquo modo venit ad rẽ seu obligatio
nẽ principalẽ, vtputa promitto soluere illud qd̃ debet soluere Ti
tius vel ad quod tenetur vigore talis instrumenti, modo pone ꝙ
ipse Titius cõtrauenit illi instrumẽto ex quo ex forma statuti ca-
dit in penam mille, an hoc casu ego fideiussor tenear ad illa mille.
vel pone statuto cauetur vt est hic Bononie ꝙ ꝑ vnaquaq; posi-
tione negata negãs cadat in penã si sit probata ꝑ ponentẽ, tu pe-
tebas a me centũ ego hoc negabã, dedi tibi fideiussorẽ qui se obli
gauit ad soluendũ illud, qd̃ apparebit me esse debitorẽ tuuꝫ, quo
stãte fecisti mihi plures positiões veritatẽ cõtinentes quas nega
ui tu eas legitime ꝓbasti, adeo ꝙ cecidi in penã ⁊ fui condẽnatus
ad dandũ tibi centũ pro vero ⁊ principali debito, ⁊ cẽtũ pro pena
incursa ꝓpter positiões negatas an hoc casu fideiussor teneat̃ nõ
solũ ad centũ pro debito principali, sed etiã ad penã illã incursaꝫ,
in quo dicas ꝙ ipse fideiussor nõ tenetur ad dictã penã nec ad ali-
quod augmentum, quod accessorie venit ad principalẽ obligatio
nẽ, ita probat text. in. l. fin. j. eo. ⁊ tex. in. l. fideiussores magistratũ.
eo. tit. ⁊ tex. in. l. libertus. j. ad muni. ⁊ in. l. j. ff. de in litẽ iuran. et in
l. pignoribus. C. de vsur. ⁊ in. l. grece. §. fin. a cõtrario sensu. ff. de pi
gno. in quibus locis glo. alleg. alias concordantias, ⁊ hoc etiã no.
in. l. quero. in princip. ff. loca. vbi est glo. not. in materia, ⁊ habetur
in. l. centũ capue. ff. de eo quod cer. loco. ⁊ in. l. ij. §. fin. ff. qui satisd.
cog. hanc partẽ etiã firmat glos. not. in. l. siue in duplum. ⁊ ibi doc.
omnes. ff. qui satisd. cog. ⁊ Ludo. ro. in cõsi. suo. cclxx. incip. ꝓ deci
sione. in fi. ⁊ in cõsi. cccccvij. inci. in casu ⁊c. ⁊ idẽ tenet Ang. de are.
in. §. sequens. in. ij. col. in versi. in glo. in ver. in rẽ ⁊c. insti. de actio.

⁊ Jo. andr. in addi. Spec. in titu. de fideiusso. §. j. in vlti. addi. vbi
ꝓ hac parte allegat plura iura ⁊ alleg. etiã rationẽ ad hoc quare fi-
deiussor non tenetur ad augmentũ seu ad accessoriũ, quod aliquo
92 modo aduenit principali obligationi, ⁊ dicit ꝙ ratio est: † q2 fide-
iussores obligãtur stipulatiõe seu verbis tantũ. l. j. ff. de verb. obli
ga. ibi, vtroq; loquente ⁊c. l. blãditus. C. de fideiuſ. habetur in. l. si
vero nõ remunerãdi. §. si post creditã. ff. mãda. effectus eñ stipula
tionis nunq̃ extẽditur vltima verba. vt habetur in. l. dãni. §. si is
qui. ff. de dam. infec. ⁊ in. l. quicquid. ff. de verbo. oblig. de eo añt ꝙ
nihil fuit dictũ plusq̃ absurdũ esset dicere ꝙ fideiussores teneren
tur ad illud, ita resideт ibi Jo. and. adducẽs etiã alia iura, et alias
rationes ꝓ hac parte, de q̄bꝰ ibi per eũ. ꝓ qua optime facit quod
voluit Specu. in tit. preallegato de fideiuſ. in. §. j. versic. sed pone
R. vulnerauit. A. P. ⁊c. vbi dicit ꝙ si ex forma statuti pro vulne-
re sit pena centũ, ⁊ pro homicidio sit pena mille, ⁊ fuerit formata
inquisitio cõtra Titiũ de vulnere pro quo fideiussit Seius iudica
tum solui pẽdente ꝓcessu vulneratus decessit qd̃ fideiussor nõ te-
netur in mille, idẽ dixit do. Alex. in. d. l. siue in duplũ. ⁊ alleg. Spe
cu. in dicto loco. ⁊ Bal. ibi. ⁊ doct̃. in. d. l. fideiussores magistratuꝫ,
de quo etiã per Jaso. in. l. j. ante fi. ff. de iureiurã. ⁊ vide etiã. j. in. q.
93 lv. ¶ † Pro istis etiã optime adduci põt quod voluit sing. Bar.
in. l. fin. ff. de pact̃. vbi dixit ꝙ si aliq̄s officialis ꝑ sindicatu suo de-
dit fideiussorẽ qui pro eo fideiussit q officialis fuit absolutꝰ, post-
ea inde ad annũ vel bienniũ fuit factũ statutũ, quod nõ obstante
quacũq; absolutoria possint reuideri processus, ⁊ visis ꝓcessibus
iste officialis qui iã fuerat absolutꝰ fuit cõdẽnatus dicit ibi Bart.
ꝙ iste fideiussor nõ tenetur, ⁊ dicit ꝙ ita de facto fuit obseruatuꝫ.
qd̃ dictũ refert ⁊ sequitur pro no. Ange. de tracta. malefi. in ver. ꝓ
quibꝰ Antonius fideiussit. in versi. ⁊ mẽti habeas, ꝓ quo dicto fa
ciũt dicta per Bal. in. l. pacta nouissima. in antepe. col. C. de pac. ⁊
per eundẽ in. l. fin. in princ. C. ad macedo. ⁊ vide etiã Are. in dicto
verbo, pro q̄bus Antonius fideiussit. in versi. q̃ro an fideiussor ⁊c.
94 † Et pro istis faciunt optime dicta per Bald. in. l. si cũ hermes. in
prin. C. loca. vbi dixit ꝙ fideiussor qui fideiussit ꝑ potestate nõ te-
netur nisi ꝓ tẽpore quo durat officiũ, sed si ipse potestas finito tẽ-
pore sui officij refirmetur in officio talis fideiussor nõ erit obliga-
tus ꝓ isto tẽpore refirmationis, licet hoc non fuerit expressum in
instrumẽto sue ꝓmissiõis. idẽ voluit Ange. in. l. legẽ. in fi. C. loc. ꝓ
quibus etiã vide dicta per doc. in. c. cõstitutus. extra eo. ⁊ Bald. ⁊
Jmo. in. l. cũ pater. §. pater certã. ff. de lega. ij. ⁊ Bal. in. l. etiã. in fi.
95 C. de iure do. ⁊ in. c. olim. le. iij. de resti. spo. † Facit etiã ad predicta
glo. multũ no. in. l. dãni infecti. §. si is qui vicinas. in verbo auge-
ri. ff. de dã. infec. que dixit ꝙ si ꝓmisi tibi fructus istius arboris, q̃
postea est incisa vel vi ventorũ deiecta qd̃ nõ teneor ad fructus no
uelle arboris ibi nate post, ⁊ idẽ dicit ꝙ si rusticus promisit militi
aquã frigidã in estate in mansiõe quã habebat qd̃ si domus cõbu-
ratur, ⁊ postea reedificet̃, qd̃ ipse rusticus nõ tenetur, et idẽ subdit
ibi illa glo. esse in ꝓcuratore promittẽte defendere dñm ꝙ intelli
gitur tantũ de q̃stionibus presentibus, nõ añt de his que postea
emerserũt, qd̃ ibi etiã firmat Bar. rñdẽdo ad cõtraria que adduci
possent. Jtẽ ⁊ vltra p̃dicta adduci põt vnũ, vꝫ qd̃ nedũ fideiusso
res nõ tenẽtur ad augmentũ, sed nec etiã principalis qd̃ ꝑꝫ, nam
pẽsio fundi locati nõ est augẽda cõductori etiã si fundꝰ cõductꝰ cre
scat ꝑ alluuionẽ. ita sing. dixit Ang. in. l. legẽ. C. loca. quod est not.
Adde etiã circa hoc ꝙ augmentũ nũq; nõ nocet nec obligat prin
cipales. ẜm Abb. in. c. quãto. de cẽsi. vbi dixit ꝙ si fornarius se obli
gauit coquere panẽ ꝓ tota familia pro. x. in anno ⁊ augeat̃ familia
aliquibꝰ ꝑsonis ꝙ nõ põt petere maiorẽ salariũ ratio est: q2 istud
pẽdebat a fortuna, ⁊ ideo si diminuta esset familia ꝑ mortẽ vel per
absentiã nõ deberet habere minꝰ. ¶ Et sic ex istis remanet cõclu
sio qd̃ fideiussor non tenetur ad augmentũ qd̃ aliquo modo venit
circa obligationẽ ꝑncipalẽ, ⁊ licet ista sit cõis opi. attñ aliqui sunt
tex. cõtra eã quos ꝑpetuo tene mẽti. primꝰ eñ est in. l. si ab vno. ff.
vt lega. noĩe ca. q tex. optime ꝓbat ꝙ illud qd̃ accrescit principali
obligationi accrescit etiã fideiussori. quẽ tex. ꝓ valde no. allegauit
ad hoc Ludo. ro. in singu. suo incip. q̃ro an id ⁊c. in. iiij. char. in for
mis in. ij. col. ¶ Aliꝰ est etiã text. in. l. amissi. in. §. fideiussores. ẜm
secũdã lectu. glo. ibi. j. in hoc tit. Ex quo tex. dicit Ludo. ro. in sin-
gu. suo incipi. an fideiussor intercedẽs ⁊c. in formis. in. xvj. char. et
in. l. fideiussor. §. fi. ff. qui satisd. cog. qd̃ si quis fideiussit ꝓ scholari
pro pẽsione domus, per eũ cõducte, tenet̃ nedũ ad pẽsionẽ, sꝫ etiã
tenetur ꝓ deuastatiõe massariciarũ vel suppellectiliũ, ⁊ dicit illuꝫ
96 tex. fore singularẽ ad hoc qd̃ tene mẽti. ¶ † Adde hic etiã tex. sin
gu. quẽ ego solus allego in. l. ij. ff. in q̄bus cau. pig. tacite cõtraha.
vbi dicit tex. qd̃ inquilinus est obligatus nedũ pro pẽsione domꝰ:
sed etiã ꝓ deterioratiõe domꝰ cõducte, ⁊ inuẽta ⁊ illata erũt etiã
obligata ꝓ deterioratiõe domus sicut ꝓ pẽsione qd̃ est valde not.
cũ sepe occurrat in facto ⁊ ideo forte fideiussor ꝓ pẽsione domus
erit obligatus pro deterioratiõe domus sicut pro deterioratione
massariciarũ. arg. d. l. amissi. §. fideiussores, qd̃ no. ⁊ hoc mihi tãto
magis videt̃ ꝓcedere q2 obligatio solutiõis pẽsionis domꝰ habet

maiorem

maiorē propinquitatē, ⁊ cōnexitatē cū ipsa domo φ̄ habeat cum massaricijs domus, patet q̄: nulla facta est mētio in obligatiōe pē sionis de massaricijs, ⁊ tñ ad illas tenet̄, sed de ipsa domo facta est mētio: ergo. ⁊ vide etiā Cepo. in caute. xxvij. inci. ille q̄ fideiussit. ¶ Alius est tex. in. l. si qs pro eo. §. si nūmos. j. eo. ⁊ tex. not. in. l. si postea. j. rē pupil. sal. fore, in qb⁹ iurib⁹ similiter habet̄ φ illud qđ accedit seu accrescit principali obligationi accrescit etiā fideiusso ri pro solutiōe. vide Bar. ⁊ alios in. l. centū capue. ff. de eo qđ certo
97 loco. ⁊ in. l. j. §. de in litē iuran. ¶ †Quero nono iuxta predicta in casibus in qbus fideiussor tenet̄ ad augmentū, vtputa in casu. d. l. amissi. in. §. fideiussores vel in alijs casib⁹. s. allegatis, an teneatur pro primo augmento tm̄ an vero pro omnibus augmentis succe- dētibus, pone exemplū statuto cauetur vt est hic Boñ. φ condu- cens domū nisi specialiter eā renūtiet dño debito tēpore intelliga tur eā recōduxisse eisdē pactis, modis, ⁊ cōditionib⁹ pro anno se- quēti, qđ etiā cautum est de iure ciuili. vt habet̄ in. l. legē. C. locati. modo scholaris cōduxit domū p vno anno ⁊ dedit fideiussorez q̄ vt dixi tenet̄ etiā pro deuastatione massariciarū, ⁊ in fine anni iste scholaris nō renūtiauit domū ⁊ sic intelligitur eā recōduxisse pro anno seqūēti, vtrū ipse fideiussor tenet̄ pro dicta pēsione, ⁊ p mas- saricijs ⁊ si dictā domū similiter nō renuntiat in plurib⁹ annis se- quētibus an teneatur semp fideiussor quousqz durabit dicta loca tio vel reuocatio tacita dicte locationis, vel pone qđ diruptis et deuastatis primis suppellectilib⁹ vel massaricijs iterū dñs impo- nit alias massaricias postmodū alias ⁊c. an semper ipse fideiussor teneatur, in quo breuiter dicas φ nō tenebitur ipse fideiussor nisi p prima recōductione tacita ⁊ pro primis suppellectilibus subro gatis loco primarū deuastatarū, quinimo nedū ipse fideiussor nō tenetur p prima recōductione, sed nec ipse principalis nō potest cōueniri vt domū recōducat nisi p prima recōductione tātū ⁊ hoc vt infinitas euitetur. argumēto text. in. l. fideicōmissa. in. §. si quis decē. ff. de leg. iij. vbi dicitur φ si testator grauauit heredem. vt da- ret. x. Titio, ⁊ si illa. x. perdiderit rursus grauauit ipsum vt daret sibi alia. x. qđ si illa perdiderit nō tenetur vlterius ad illa danda: q̄: intelligit̄ de prima vice tm̄ qua perdiderit dicta decē ⁊ non de alijs vicibus, ⁊ hoc vt euitetur infinitas, ad idē est tex. in. l. boues. §. hoc sermone. ff. de ver. signi. ⁊ in. l. inter socerū. §. fi. ff. de pac. do- ta. ⁊ in. l. cū pater certā. ff. de leg. ij. ⁊ in. l. matrimonij. ff. qui ⁊ a qb⁹. in. l. dotis promissio. ⁊ in. l. si sponsalibus. ff. de iure do. cū simili. in glo. dictarū legum allegatis, pro quibus optime faciūt dicta per Bal. in. l. licet. in pe. col. C. loca. in versi. quarto quero. vbi dixit φ si quis cōduxit molendinū cū pacto quod ipsum deberet reapta- re qui cōductor illud semel reaptauit, sed iterū postea destructum est an iterū teneatur cōductor ad reaptandū ⁊ decidit ibi Bal. φ nō. allegat. d. l. fideicōmissa. §. si quis. x. ff. de lega. iij. quod dictū re fert ⁊ sequit̄ do. Alex. in cōsil. suo. ccclx. qđ inci. breuiter in casu ⁊c.
98 †Facit etiā nā si alicui cōceditur securitas eūdi ⁊ redeūdi intelli- gitur pro prima vice tantū, ita sing. dixit Jo. de pla. in. l. j. C. de na uicu. lib. xj. quē refert ⁊ sequit̄. d. Alexā. in dicto cōsi. suo. ccclx. ƀm ord. meū incip. breuiter in casu premisso ⁊c. in prin. ad q̄ etiā facit ƀm Alexā. ibi tex. in. c. nō potest. §. j. de prebē. in. vj. vbi habet̄ φ si alicui a papa cōceditur qđ simul possit recipere duo bñficia cura- ta intelligitur de duob⁹ primis que impetrabit vel obtinebit, itē subdit do. Alexā. in. d. cōsi. qđ si alicui cōceditur licentia intrandi clausurā monialiū intelligit̄ de prima vice tm̄, ⁊ alle. rationē dicēs φ in materia restringibili debet intelligi cōcessio facta p prima vi ce tm̄. alleg. hoc voluisse Alberi. de rosa. in. ij. parte statu. q. clxxxj. incip. qđ per do. fratrē Ubertū ⁊c. subdit etiā do. Alexā. φ si statu tū disponit φ si quis ceperit vexillū Florentie habeat certum pre miū qđ intelligit̄ de prima vice ⁊ de prima captura tantuz, ita vo- luit Bar. ƀm eū in. l. in hoc articulo quisqz in vlti. col. ff. de hered. insti. qđ est no. p statuto Boñ. disponēte φ ciuis elect⁹ ad aliquā potestariā debeat habere vnū vexillū a cōitate, nā itelligit̄ p pmo officio tm̄, ⁊ ita in me ⁊ in alijs ciuib⁹ obseruatū fuit licet plura et
99 plura habuerim officia. ¶ †Ad pdicta etiā faciūt ƀm. d. Alex. in d. cōsi. nā si quis pmisit representare aliquē corā iudice ad ipsi⁹ iu dicis mandatū liberat̄ per primā representationē, ita dixit Bñdi ctus de plū. ƀm eū in. l. duob⁹. §. j. per glo. ibi. in verbo exhibuerit eū. ff. de iureiur. ⁊ ibi Pau. de cast. post eū. ⁊ idē dixit Joā. andr. in addi. ad Spe. in. iij. parte in ti. de accu. in addi. q̄ inci. Qdof. ⁊ ideo dixit Bal. in. l. diuortio. §. quod in anno. ff. sol. ma. qđ si aliqs vēdi dit vuas vel rosas viridarij sui q̄ fructificabat bis in anno qđ intel ligit̄ de primis tm̄, itē p istis etiā facit, ƀm eū, qđ voluit Bar. in. l. cū qdā. ff. de annu. leg. vbi dixit qđ si testator relinqt fratribus mi norib⁹ in festo scti Frācisci vnā pitātiā itelligit̄ semel tm̄, ad quod etiā alle. Bar. in. l. eū q calēdis. ff. de verb. ob. Ex qbus iurib⁹ ⁊ do- ctrinis ɔcludit ipse. d. Alex. in. d. cōsi. suo φ statutū Boñ. loquēs ⁊ disponēs qđ nisi cōductor dom⁹ renūtiauerit debito tpe condu- ctioni φ intelligit̄ recōduxisse p anno sequēti φ hoc intelligit̄ p prima recōductiōe tm̄ vt euitet̄ infinitas, sꝫ vltra adducta per. d. Alex. dico φ p hac parte etiā faciūt q̄ voluit Ang. in. l. si finita. ff.

de dā. infec. ⁊ in. l. ij. ff. de custo. reo. ⁊ in. l. oratiōe. §. de ferijs. ⁊ in. l. veluti. §. hec vox. ff. de edē. ⁊ Lud. ro. in ɔsi. suo. xv. inci. plura sunt q̄ querunt̄, ⁊ idē dixit Alex. in cōsi. suo. cxlv. incip. qm̄ abūde ⁊c. in ij. vol. vbi dixit φ pmittēs presentare iudici aliquē totiens quo- tiēs sibi placuerit φ si bis presentauerit est liberat⁹. ⁊ dixit Bal. in l. si duo. §. semel. ff. de arbi. qđ si sit pmissa pena totiēs quotiēs fue rit cōtrafactū qđ ista pmissio verificat̄ in bina cōtrafactiōe vt bis tm̄ exigat̄ pena si cōtrafiat. ⁊ dixit Bal. in. l. j. in. ij. col. C. vt in pos. leg. φ si data est potestas arbi. vt arbitret̄. j. x. dies cū potestate p- rogādi nō tñ poterit progare vltra tres mēses, faciat etiā p predi ctis no. verbū Dñici de sctō Gemi. in. c. j. §. licet. circa fi. de pcu in vj. vbi dixit φ si aliqs est cōstitut⁹ pcurator alicuius cū potestate substituēdi qđ talis substituēs pcuratorē nō poterit sibi dare po testatē substituēdi ne possit substitutio pcuratoris pcedere in in- finitū, qđ dicit tñ nō habere locū in pcuratore effecto dño litis, q̄: tūc poterit substituere cū potestate substituēdi: q̄: talis pcurator habet̄ loco dñi, itē faciūt q̄ voluit Fal. in. c. sua nobis. j. de app. vbi dixit φ si data est potestas arbitro progandi tēp⁹ cōpromissi qđ illud nō poterit prorogare nisi bis vt infinitas euitet̄, item fa ciūt etiā q̄ voluit do. An. in cōsil. suo. xxxj. incip. dubiū ingerit ⁊c. in prin. ⁊ faciūt optime dicta p Barba. in cōsi. suo. v. incip. viso te- stamēto ⁊ statutis municipij in. j. ⁊. ij. char. ⁊ faciūt dicta p Alexā. in. l. q bona. §. fi. ff. de dā. infec. in vlti. col. ⁊ p do. Fely. in. c. innoua- mus. per totū. de treu. ⁊ pa. ⁊ in. c. licet. le. ij. de testi. ex istis ergo cō cludo qđ dict⁹ fideiussor in. q. §. formata nō tenebit̄ nisi pro prima
100 recōductiōe, vel p primis massaricijs deuastatis. †Et hoc illa ra tiōe, vt infinitas euitet̄ vt in dictis iurib⁹ cauet̄ in qua tñ materia infinitatiōnū omitto duo. primū qđ vera est regula ista qđ ifinitas est euitāda. istud tñ fallit ⁊ limitat̄ nisi verba ɔtract⁹ vel dispositio nis sint apta ad infinitatē importādā q̄: tūc admittit̄ infinitas, ⁊ de hoc pōt poni exēplū, qñ in dispositiōe sunt apposita verba to- tiēs quotiēs opus fuerit nā tūc admittit̄ infinitas: q̄: natura ver- borū hoc importat. ita pbat̄ in. l. si ita stipulat⁹ a Seio, ⁊ ibi p Bar to. post gl. j. in hoc ti. Idē etiā esset dicendū in verbis qñcūqz, vel quotiēscūqz, q̄: similiter talia verba sunt apta ad infinitatē, sec⁹ si verba nō sunt apta cōprehēdere infinitatē, ita dixit. d. Alex. in cō sil. suo. cxlv. inci. qm̄ abūde ⁊c. in fi. pe. col. in. ij. vol. cōsiliorum, vbi subdit hoc esse verū etiā si ex multiplicatione actuū multiplicari posset dānū vel interesse. vt pbat̄ in. d. l. si ita stipulat⁹. ƀm Joā. de imol. ibi q hoc exēplificat in dictiōe qñcunqz: q̄: tūc tolerat̄ infini tas ex mēte disponētis, idē etiā est de mēte Bar. ƀm do. Alexā. in d. cōsi. in. l. q bona. §. fi. ff. de dā. infec. vbi dicit φ si loqmur de infi- nitate numeri, puta de multiplicatiōe prestatiōis et tūc dicit φ si verba disponētis sunt expresse apta ad infinitatē toleratur infini tas. alleg. l. in annalib⁹. C. de lega. ⁊. d. l. si ita stipulatus. ⁊. l. si duo.
101 §. fi. ff. de arbi. †Et facit optime qđ voluit Bar. in. l. cū notissimi. in fi. prin. C. de prescrip. xxx. vel. xl. anno. vbi dixit φ si ius offeren di cōpetit alicui per modū cuiusdam facultatis: vtputa si debitor pōt qñcunqz vult offerre debitū creditori ⁊ pign⁹ reluere tunc ista facultas nō potest vnφ̄ pscribi nec tolli. de qua q̄stione vide etiaz Bal. in. c. j. in fi. de feu. dato in vi. l. cōmisso. ⁊ in. l. licet. C. de iu. deli. ⁊ in. l. pignori. ff. de vsuca. ⁊ Ang. in. d. l. cū notissimi. Bar. in. l. j. ff. de cōdi. ex. l. in. ij. col. Jmo. ⁊ Ro. in. l. quādiu. ff. de acq. here. Jmo. in. c. qm̄ frequēter. in glos. fi. vt lit. nō cōtest. Bal. in. c. nō liceat. de prescri. in prin. Ang. in. §. actionū. in. xv. char. de actio. Ang. in cō sil. lv. incip. Gnil. Abb. in. c. fi. in. xxj. col. vt lit. nō cōte. Ang. in ɔsi. ccclj. incip. ad hereditatē Bernardi ⁊c. Et ad predicta facit qđ vo luit Jo. and. in. c. nō est de cōsue. in. vj. vbi dixit φ illa q̄ sunt in me ra volūtate cōtinēt infinitatē ⁊ nō sunt pscriptibilia, de quo etiaz p Fely. in rubri. de pscri. in vlti. char. in. ij. col. in fi. ⁊ in. c. cū accessis- sent. in. xiij. col. versi. ij. declarat̄ de cōsti. (Et in rubri. de pscrip. in peñ. col. in prin. ⁊ p Barba. in. c. olim. in. iij. colū. extra de rescrip. ⁊ p do. Fely. in. c. causamqz. in. xv. col. de rescript.) Jtē pro ista opi. optime facit tex. ƀm Alex. in. d. cōsi. in. l. j. §. j. in ver. totiens quo- tiēs. ff. si fa. fur. fe. dica. ⁊ insti. de eo cui libe. causa bōa adi. §. j. ⁊ idē est de mēte Spec. in titu. de arbi. §. fi. versi. qd si dictū est in cōpro-
102 misso qđ pena ⁊c. †Et ideo dixit. d. Alex. in. d. cōsi. cxlv. φ nō im- merito Jo. de imol. ⁊ Lud. ro. in. d. l. si finita. in prin. reprehendūt dictā decisionē Ange. ⁊ cōcludūt nō esse verū φ ille q promiserit aliquē representare totiēs quotiēs fuerit regsitus liberet̄ per bi- nā representationē: q̄: illa verba totiēs quotiēs sunt apta ad infi- nitatē, vt sentit glo. in. d. l. si finita. in prin. in versi. iterū, ⁊ pbat̄ in
103 l. veluti. §. fi. ff. de edē. †Et idē voluit Pau. de cast. in. l. duob⁹. §. quotiens. ff. de iureiur. Ego aūt vltra do. Alex. adduco. d. Ant. in cōsi. xxxj. inci. dubiū ingerit. vbi cōsuluit qđ si pater dixit in testa- mēto domū meā relinquo filiabus meis in casu viduitatis, φ hoc casu tales filie poterūt habere dictā domū nedū in prima viduita te sed in omnib⁹ eorū viduitatib⁹, ⁊ hoc ex presumpta mēte testa- toris ⁊ ex alijs pluribus rōnibus ⁊ iuribus ibi per eū allegatis, q̄ nō refero breuitatis causa. ⁊ vide etiā Alexā. in cōsi. xxiij. incip. cō fideratis verbis. in. j. colū. in. ij. volu. ⁊ ibi in cōsi. xj. inci. viso. in. iij.

col.versi.rursus.scdo limita z tene méti q ppter infinitaté euitá-
dá dispositio gñaliter loqués verificat, z adimpletur in bino actu
istud est verũ si talis binus actus sit valid⁹ z habeat effectũ, secus
aũt si sit inualid⁹ z careat viribus z effectu, qz tũc nõ verificabitur
104 in primo actu, nec in secũdo.† Exéplũ pone statuto cauetur, qd
inter affines de litib⁹ inter eos vertétibus fiat cõpromissuz pone
q factũ est cõpromissum semel inualidũ vel qd expirauit z nõ est
secutũ laudũ, vtrũ hoc casu sit satisfactũ tali statuto p tale cõpro-
missum adeo qd nõ teneant ipsi affines si requirant nouiter face-
re cõpromissum, in quo dicas q nõ est satisfactũ dicto statuto, sed
necesse erit vt de nouo fiat cõpromissum. ita no. dixit Ludo. ro. in
cõsi. suo. cccccííj. incipi. in casu pposite cõsultatiõis. alleg. ad hoc
l. hec cõditio. la gráde. ff. de cõdi. z demõ. z l. si is a quo. in. §. fin. vt
in possef. leg. l. j. §. de ope. no. nũ. l. pretor ait. versi. z si satisdatũ. z l.
arbitro. §. q satis. cog. ipsi⁹ em cõstitutionis verba sunt intelligen-
da cũ effectu. ff. qd qsqz iur. l. j. §. hec aũt verba. z ff. ne quis eũ q. l. si
per aliũ. §. edocere. de quo etiá p Bal. in. l. veluti. §. j. ff. de edé. et p
Barba. in. c. olim. in. iij. col. de rescrip. z p Bal. in. d. l. fideicõmissa.
§. peñ. ff. de leg. iij. p qua limitatiõe etiá facit. l. iiij. §. condénatuz.
ff. de re iu. l. nõ putauit. §. nõ queuis. ff. de bo. pos. contra tabu. cum si.
act⁹ em inualidus q nõ habet effectũ nõ est in cõsideratiõe. l. quo-
tiés. §. q satis. cog. l. scire opz. §. sufficit. ff. de excu. tut. l. si accusatu-
rus. ff. de adul. z ideo dixit sing. Bal. in. l. ij. in. ij. col. C. de epis. aud.
q licet emphitheota alienãs ré irrequisito dño cadat a iure suo. l.
fi. C. de iu. emphi. cũ si. fallit nisi alienatio sit inualida z nõ sortiat
effectũ, qz tũc nõ cadit a iure suo. z dixit no. Bal. i. l. etiá. C. de exe-
cu. rei iudi. z in. l. absentis. ff. si cert. peta. q státe statuto q instr̃m
guarentigiatũ habeat executioné paratá nõ extendit ad casuz in
quo instrumentũ est inualidũ, accedat q dixit do. Anto. in. c. ij. de
offi. deleg. vbi dixit, q si statutũ tollit exceptioné cõtra gesta p su-
105 perioré intelligitur si illa gesta sint valida al's sec⁹.† Ité p hac par
te facit not. doctrina Bald. in. l. vnica. in. viij. col. C. de confes. vbi
dixit q ex cõfessione inualida cui nõ creditur nõ potest quis pati
dãnũ nec cõprehendit sub statuto faciéte mentioné de cõfessione,
de quo etiá aliquid per Bal. in. l. inuictus. in peñ. col. C. de peur. z
in aut. decernim⁹. C. de arbi. faciat etiá ná mandatũ inualiduz qd
nulli parat preiudiciũ nõ est punibile. casus est nota. z ibi Bal. in
l. fin. ff. qd fal. tu. auto. idé dixit Bal. in. l. diuus. C. de falsi. z addu-
ci põt qd voluit Pau. de cast. in cõsi. cxlix. inci. si qs falsificauerit,
vbi dixit q si mercator falsificat libros ex qua falsificatiõe null⁹ pa
titur damnũ qd non debet puniri nec pená sentire ex tali falsifica
106 tiõe, qd an sit verũ examino nũc cũ nõ sit materia nostra, † z addu
ci possunt q voluit Bal. in. l. si preses. circa fin. C. qñ z qñ iudex.
vbi singu. dixit q cácellatiões inualide facte p magistrat⁹ vel per
tabelliões nõ derogát scripture qd dicit esse not. z méti tenédũ, p
quo faciũt dicta p Bal. z dock. in. l. scrinearios. C. de testã mili. z fa
ciũt dicta p Bald. in. l. ná ita diuus. ff. de adop. vbi dixit q omnis
citatus cõparens a iure est monitus vt nõ recedat illicétiatus, vt
habet in. c. si post q. de elec. li. vj. qd dicit esse verũ si citatio tenuit
z fuit valida al's põt recedere impune qñcũqz, qd dictũ refert z seq
tur Barba. in. c. cõsuluit. in. x. char. de offic. deleg. facit etiá naz li-
cet publicatis testib⁹ nõ possint ampli⁹ pduci testes. c. presentiũ.
extra de testi. cũ si. fallit tamen nisi publicatio nõ sit rite z recte fa
cta qz si est inualida post talé publicationé inualidá poterũt pdu
ci testes. glo. est not. in cle. j. in versi. rite. de testi. z facit dictũ Bar.
in. l. q per saluté. ff. de iureiuran. vbi dixit q si dictũ testis sit inua-
lidũ, licet pars didicerit testificata vel publicatũ sit illud dictũ te-
stis, tamé põt adhuc probare pars. allegat. d. l. quotiens. ff. qui sa
tisd. cog. z facit optime glo. not. in. c. ex tenore. in glos. j. in fi. de re-
scrip. z glo. in. c. nõ prestat. de regu. iur. in. vj. z glo. iiij. in. c. cum no
stris. de cõces. prebé. q dicũt q licet in secundis literis debeat fieri
métio de primis, al's nõ valeát secũde, tñ illud est verũ si prie erát
valide secus si erant inualide z nulle. qd etiá probat in. c. bone. de
cõfir. vti. vel inuti. z voluit Jo. and. in. c. ex parte. de rescrip. et do.
Alex. in cõsi. suo. cclxxxvj. inci. viso pcessu zc. in. ij. col. z dixit sin-
gu. Bal. post Jaco. but. in. d. l. quotiés. §. q satisd. cog. z quod si in
aliqua causa fm formá statuti nõ est procedédũ nisi dato fideius-
sore qd si curia accipit fideiussoré nõ idoneuz qd perinde impedit
processus ac si nullũ recepisset fideiussoré, z faciũt dicta per Bar.
107 in. l. j. §. vsus. ff. de pcur.† Et facit etiá qd dixit Bald. in. l. ij. C. de
euic. vbi dixit q si cõtractus est null⁹ z nõ sortiatur effectũ nõ de-
bet pro eo solui gabella stante statuto qd de quolibet cõtractu sol
uatur gabella, quod etiá voluit Bald. in. l. non dubiũ. C. de legi. z
in. l. j. C. de eunuchis. z Bal. in. l. si duo. §. sed qz nostra. C. cõia de
lega. z idé dixit Guil. de cug. in. l. ab emptiõe. §. de pac. de quo etiá
per Bald. in. l. si cõstáte. C. de dona. ante nup. z per Ang. in aut.
de nup. in. §. sed quia vero. in fin. de qua materia dixi vltra omnes
in repeti. mea. l. fin. C. de proba. in illa. q. an testis dicens falsuz de-
beat puniri quádo eius edictũ est nullũ z inualidum aliquo respe
ctu vbi videas, z etiá in cõsi. meo. xxj. incip. impone domine zc. in
j. char. que omnia tene menti ad propositum huius limitationis.

108 Ludo. roma. in. d. suo cõsil. ¶ † Quero modo. x. vlterius an fide-
iussor in causa appellatiõis teneatur de causa principali z ecõuer
so an fideiussor dat⁹ in causa principali z ecõuerso an fideiussor da
tus in causa principali teneatur in causa appellationis in quo cir
ca primũ reperio Jo. de imol. tenenté qd fideiussor datus in cau-
sa appellatiõis non teneat de causa principali, z hoc ipse tenet in
cõsi. suo. lxxxix. incip. in casu premisso, mouetur em ad hoc dicens
q dictũ dicétis restringitur fm suá causam, vt habetur in. l. si is q
animo. ff. de acqui. possef. z in. l. adigere. in. §. quis. ff. de iurepatr.
p quo etiá poterat allegare illud quod actus agentiũ nõ operat
vltra eorum intentionem. l. non omnis. §. si certum peta. l. obli-
gationum substantia. §. de actio. z obligatio. habetur in. l. absen-
tis. C. si cer. peta. et faciunt optime dicta. §. in illa. q. vtrũ fideius-
sor teneatur ad augmentũ in. ij. col. in princi. Si enim diceremus
q talis fideiussor in causa appellatiõis teneret pro causa princi-
pali sequeret indistincte qd ipse fideiussor teneretur ad augmétũ
q tacite venit, z ideo si lata esset senteñtia prima in qua pars esset
cõdénata in certo pretio z in expensis z victus appellaret z daret
fideiussoré de iudicato soluédo, si ipse victus nõ prosequeretur ap
pellationé sed tráfiret tépus z desertaret appellatio z ipsa senten
tia tráfiret in rem iudicatá reperiret ipse fideiussor illaqueatus et
obligatus vltra eius menté z intentioné ad soluendũ principale
debitũ z ad expésas cause principalis z cause appellatiõis, qd eét
cõtra supradicta iura: ergo ideo bñ z diligéter essent ponderanda
verba obligatiõis ipsius fideiussiõis qz possent esse cõcepta, adeo
large z ample qd cõprehenderét causam appellatiõis z cãm prin
cipalé quo casu teneretur ad vtrũqz ipse fideiussor, secus si verba
solũ adaptarentur ad ipsam causam appellationis quia tunc nõ
tenetur p causa principali, p quo faciũt que dixi. §. in dicta. q. an
fideiussor teneatur ad augmentũ zc. vbi videas. ¶ Quo antez ad
secundũ an fideiussor cause principalis teneatur in causa appella
tionis dicatis q nõ, ita dixit glo. no. in. l. cũ apud. j. iudic. sol. alle-
gat bonũ tex. in. l. iij. in prin. z in. l. cũ querebat. in. §. fi. eo. tit. z idé
tenet glo. in aut. de his qui ingre. ad appel. in prin. in ver. in per-
soná q allegat rationé dicés, qd nõ est mirũ si nõ tenetur qz prima
satisdatio est finita finito primo iudicio. causa em appellatiõis est
diuersa a prima patet qz testes de nouo inducũtur. vt in. l. eos. §.
si qs auté. C. de appel. z. C. de tépo. appel. l. p hanc. ité hanc parté
etiá firmat Bar. in. d. l. cũ apud. in vlti. col. versi. ij. casu. vbi etiam
allegat. l. ij. C. de pcura. z. §. si vero aliquis. insti. de satisdatio. idez
etiá firmare videtur ipse Bart. in. d. l. cũ apud. in. j. col. vbi dicit q
p mutationé in statu liberátur fideiussores. alle. l. ij. ff. eo. indi. sol.
sed causa appellatiõis dicitur alia instátia a prima. vt pbatur ex
l. fin. C. de testi. z in. d. l. p hanc. vbi per docto. z eandé senteñtiam q
fideiussor in causa principali nõ teneatur in causa appellatiõis fir
mat Bar. in. l. grece. in prin. j. in hoc tit. vbi allegat glo. in. d. l. cum
109 apud. idé firmat Ange. in. l. ij. §. in fideiussoré. §. qui satis. cog. z ita
teneas in hac. q. ¶ † Quero. xj. de alia. q. vcz an fideiussor de sisté
do aliqué in iudicio sit liberatus p desertioné seu peritioné instá-
tie in quo dicas q sic. ita dixit Bar. in. l. grece. §. z post lité. j. e. vbi
p hoc allegat glo. in. l. peñ. C. eo. tit. z text. in. l. ij. j. iudicatũ solui. z
tex. in. l. si seruus. §. de diuer. z tépo. pscrip. qui tex. parũ facit. Idé
etiá voluit Bar. in. l. cũ apud. in fi. j. iudi. sol. vbi alleg. d. l. ij. idé fir
mauit Ange. in. l. ij. §. in fideiussoré. §. qui satis. cog. vbi allegat gl.
in. d. l. penul. C. eo. z dicit quod idé voluit gl. in. §. sed hodie. insti.
eo. de fideiusso. sed corrupte allegat. hác etiá parté tenuit ipe An
ge. in. l. sancimus. C. eo. de fideius. z do. Alex. in. d. l. ij. §. in fideius-
110 soré. §. qui satisd. cog. z Bal. in. d. l. sancim⁹. C. de fideius. ¶ † Que
ro vlterius z. xij. si fideiussor promittat sistere Titiũ in iudicio an
sit liberatus, si ipse postea mutat conditioné vel efficiatur de alio
foro, vtputa qz tépore fideiussiõis erat laicus, postea est effectus
clericus in quo dicas q ipse fideiussor est liberatus cũ sit factus de
alio foro. ita dixit do. Card. in cle. j. in. ix. q. de celibus. vbi dicit q
per alteratioñé status mutauit forũ vtammodo per iudicé secu-
larem astringi non possit. alleg. c. j. de cle. coniuga. in. vj. z. c. tuam.
de ord. cogni. c. lator. qui fil. sint legi. z de senté. excõ. c. si iudex. lib.
vj. z. ff. si ex noxa. causa agatur. l. ij. §. sed vltra predicta pro hac parte
mihi videtur optime facere in arg. text. in. l. si filius. ff. de tute. z ra
tioni. distra. la prima. vbi probatur qd fideiussio qua pater ex for-
ma legis tenetur pro filio finitur filio effecto sui iuris. z ibi Bald.
not. illũ tex. ad hoc. ité pro hac parte facit qd voluit Jaco. bu. per
illũ tex. in. l. quisquis. C. de episcop. z cleri. vbi dixit q licet ratiõe
cõtractus quis possit cõueniri in loco contractus etiá si mutauit
domiciliũ, hoc tamé fallit nisi cum ipsa mutatiõe fori cõcurreret
etiá mutatio status persone vt quia post cõtractũ laicus efficeret
clericus: qz tunc corá iudice seculari etiá ratione precedétis con-
tractus nõ poterit cõueniri. idé tenet Bal. post Cyñ. in aut. cau-
sa que fit cũ monacho. C. de episco. z cleri. z do. Ang. z Jo. de imo.
in. c. proposuisti. de foro cõpe. z Moder. in. l. cũ quedaz puella. §.
de iurisdi. om. iudi. facit etiá quod voluit Bal. in addi. Specu. in
titu. de accusa. in penul. col. ver. sed quid si familiaris zc. vbi dicit
q si bánitus

hypo. in n° 110 dicit q si fidejussor promittat sistere Ticium in judicio si clericus efficiatur ille q quo fidejussit liberatur a fidejussione.

si laicus comi sset delictum p quo decapitari debeat . si clericus efficiat non liberat a pena mortis . suppo hic n.iii.

ꝙ si bānitus est familiaris potestatis ꝓ quo ipse potestas teneba
tur tūc est liberatus ipse potestas.⁊ dicit ibi Bal.ꝙ cū familia de-
linquit ⁊ potestas nō vult teneri faciat ante tēpus sindicat⁹ pone
re talē delinquentē in bāno per aliquē aliū officialem ciuitatis.⁊
111 tūc ipse potestas erit liberat⁹ qđ est no.†Itē ꝓ hac parte facit nā
si laic⁹ cōmisit delictū ꝓ quo citatus fuit a iudice seculari, si postea
efficiat clēric⁹ nō poterit puniri ab ipso iudice laico qui fecit ipm
citari nisi hoc faciat in fraudē. fm Bar.i.l.j.j.de penis.Bal.⁊ oēs
in.l.cū qdā puella.s̄.de iur.om.iud.Bar.in.l.hos accusare.§.hoc
bñficio.j.de accu.Bar.in.l.adultera.§.si eo tpe.ff.de adul.Bart.et
Bal.in.l.fi.s̄.si ex noxa.causa agat, de quo etiā ꝑ Bar.Bal.⁊ An-
ge.in.l.si qs postea.s̄.de iudi.ꝑ Bal.in.l.officiales.C.de epis.⁊ cle.
ꝑ Bal.in aut.causa q̄ fit cū monacho.e.ti.⁊ in.l.si qs decurio.C.de
fal.⁊ in.l.idē vlpia.s̄.de excu.tut.ꝑ Bald.Ange.⁊ Pau.de cast.in
l.nemo potest.s̄.de leg.j.ꝑ Bal.in.l.si crimen.C.de or.cog.⁊ in.l.j.
C.an seruus ex suo facto.per Bald.in.c.at si clerici.in.v.col.de iu-
di.⁊ in.c.cū nō ab hoīe.eo.tit.ꝑ Bal.in.c.cū accessissent.in fi.de cō
sti.als de pba.ꝑ Bal.in.c.qꝛ verisimile.de presumpt.in fi.ꝑ Abb.
in.c.ꝓposuisti.in.ij.⁊.iij.col.de foro cōpe.ꝑ Bal.in.c.ecclia sancte
Marie.de cōsti.⁊ in addi.Specu.in ti.de reo.ver.qđ si lit.pendē.
⁊ ꝑ Jo.and.⁊ Pe.de anch.in regula ea q̄ in.xij.q.de reg.iur.in.vj.
ꝑ Jo.and.in.c.j.de oblig.ad ratioci.ꝑ Cy.in.d.aut.cā q̄ fit cū mo-
nacho.ꝑ Old.q no loquit in hac.q.⁊ asserit ita fuisse iudicatū in
cōsi.sub.iiij.incip.qđ laic⁹ ⁊c.ꝑ Bal.in.l.affinitatis.in fi.C.cōia de
successio.per Ange.de aret.in trac.malefi.in versi.cōparent dicti
inquisiti ⁊ in termino defensionis.in.ij.char.in versi.quid autē si
opponit.⁊ per Pet.de ancha.in sua disputatione incipit laicus
quidā.⁊ do.Card.in.c.perpendim⁹.de sentē.excō.⁊ Mod.in.l.nō
solū.§ fi.ff.de excusa.tuto.per Bald.in.l.si crimen.C.de ordi.cog.
per Albe.de rosa.in.j.parte statu.in.q.xlj.per Dominicū de sctō
Gemi in.c.j.§.fi.in fi.de cle.cōiuga.in.vj.vbi allegat dños de Ro-
ta.⁊ per Nico.de neapo.in.l.idem vlpia.§.sunt ⁊ alij.s̄.de excu.tu-
to.⁊ per do.Bartho.cepo.in consil.xj.incipit, casus talis est ⁊c. in
iiij.colū.Itē pro hac parte quod fideiussor sit liberatus a fideius-
sione de iudicio sisti, quādo ille quē promisit sistere mutauit statū
112 seu forū facit.†Nā licet regulariter domiciliū loci originis muta-
ri non possit.vt.l.assumptio.in princ.⁊ ibi Barto.s̄.ad municipa.
l.origine.⁊ ibi Bart.C.de municipibus ⁊ originariis.lib.x.⁊ habe
tur in.c.iij.de tēpo.or.in.vj.tamen hoc fallit in muliere nupta que
perdit domiciliū originis ꝓpter matrimoniū ⁊ efficitur de domi
cilio viri propter virtutē ipsius matrimonij ⁊ sic per mutationem
status.ita post glo.cōcludit Bar.Bal.⁊ cōiter docto.in.l.cū q̄daꝫ
puella.s̄.de iurisdi.om.iudi.⁊ Bar.in.l.fi.§.idem rescripserunt.j.
ad municip.⁊ Bart.in cōsi.suo incipit, in Christi nomine amē in
q.vertente.⁊ in.iij.col.⁊ Bal.in rub.s̄.soluto matr.⁊ Bal.⁊ Saly.
in.l.ij.C.de iurisdi.om.iud.⁊ Abb.in.d.c.ꝓposuisti.de fo. compe.
113 †pro quo facit dictū Bart.in.l.quotiens.C.de priuile.scholariū
lib.xij.vbi sing.dixit ꝙ priuilegium cōcessuꝫ mihi ⁊ omnib⁹ meis
descendētibus masculis ⁊ feminis non cōprehendit feminas nu-
ptas, quod dictū refert ⁊ sequitur Lud.ro.in.d.l.cū quedā puella.
⁊ idē posset dici in vidua.fm Bar.in.d.§.idē rescripserūt.⁊ Ang.
⁊ Pau.de cast.in.d.l.cū quedā puella.Barto.in.l.fin.C.de verbo.
signi.⁊ Bal.in.l.cū te.C.de nup.⁊ Bald.in.l.volūtas.C.de fideius.
vidua enim dicitur manere in primo matrimonio.l.omnes. C.de
bo.mater. quod tamē nō affirmo in vidua propter dictū Bar.in
d.l.quotiēs.vbi cōcludit qđ licet tale priuilegiū nō cōprehendat
feminas nuptas tamē cōprehēdet viduas, sꝫ posses respōdere ex
dictis Bald.quē vide in.d.l.voluntas, ideo in hoc me remitto ad
dicta per do.Alex.in.d.l.cum quedā puella.Et ex istis posset in-
ferri a simili ⁊ paritate rationis quod si quis fideiussit de iudicio
sisti pro aliqua muliere soluta sit liberatus si illa mutat statum in-
grediendo religionē vel contrahēdo matrimoniū cū non supposi
to iurisditioni illius iudicis corā quo fideiussit.Mutatio eñ sta-
tus operatur quāplura patet, nā paganus qui deliquit existēs pa
ganus ⁊ iā accusatus de crimine si efficiatur miles non poterit de
tali crimine agi sub primo iudice sed debebit agi corā secūdo iudi
ce ipsius militis, vt habetur in.l.qui cū vno.in.§.reus.ff.de re mi-
114 li.⁊ in.l.hos accusare.in prin.⁊ in.§.j.de accusa.ideꝫ†videmus in
priuilegio superueniēte: quia tale priuilegiū superueniēs eximit
queꝫa priori onere quod incūbebat.vt.s̄.de excu.tuto.l.spadonē.
§.si nautē quis.⁊.l.iure periros.in prin.idem videmus in dignita-
te superueniēte, nā talis dignitas superueniēs soluit vinculū obli
gatiōis precedētis etiā voluntarie cōtracte.vt.s̄. de operis lib.l.
interdū.facit etiā ꝓ hac parte qđ habet in toto tit.C.de his q ad
eccle.confugiunt.⁊ extra de immunitate ecclesiarū.⁊ in autēti.de
mandatis principū.§.sed neqꝫ.⁊.§.neqꝫ aūt homicidijs.in quib⁹
iuribus habetur qđ laicus existens extra ecclesiā in loco profano
confugiens ad ecclesiā habet immunitatē vt non possit ex ipsa ec-
115 clesia abstrahi etiam pro crimine vel delicto ab eo cōmisso.†Iteꝫ
pro istis etiā facit naꝫ sacerdotiū superueniens tollit munus pu-
blicū iam iniunctū.vt.ff.de vaca.mu.l.pretor.circa princ.ibi, vel si
qui sacerdotiū nati sunt similiter sacerdotiū soluit cōpromissum
iam factū.vt.s̄.de arbi.l.nō distinguemus.§.sacerdotio.ex quib⁹
omnibus cōcludo qđ fideiussor laici ꝓmittēs eū sistere in iudicio
liberat a tali fideiussione si ille reus pro quo fideiussit effectus sit
cleric⁹ ⁊ istud operatur mutatio fori ⁊ ordo clericalis ⁊c.circa quē
ordinem clericalem teneas menti aliqua notabilia ⁊ multū singu
laria licet aliquantulū extra propriam materiā principaliter sed
☞ accessorie. (De ordine clericatus vide glos.not.in.c.admonere.
116 xxxiij.q.ij.in verbo monasteriū.) †Et primo quod licet filius in
potestate si cōmittat vnam de sexdecim causis cōtētis in.§.aliud
quoqꝫ capitulū.in aut.vt cū de appel.cog.⁊ per gl.in.c.quintaual
lis.de iureiuran.possit exheredari a patre.attamen si talis filius
postq̄ cōmisit causam ingratitudinis effectus sit clericus non po
terit exheredari a patre.iste est text.multū not.in.c.nō liceat.xix.
q.vlti.⁊ ibi docto.idē dixit glo.in.l.fi.in versi.quasi ingratū. C.de
epis.⁊ cleri.idē probat tex.⁊ glo.ibi clarius in aut.de monachis.in
prin.de quo etiā vide Bal.in.l.deo nobis.in.iiij.col.in fi.C.de epi
sco.⁊ cleri.⁊ idē dicas in filio iudei veniente ad fidē Christi: qꝛ nō
poterit postea exheredari a patre licet ante cōmiserit aliquā cau-
sam ingratitudinis.fm do.Fely.in.c.iudei.le.ij.post princi.de iu-
117 deis.†Itē fi.fa.nō potest esse in iudicio sine cōsensu patris.l.cum
non solum §.necessitatem.C.de bo.que libe.tamen istud fallit in
filio clerico in causis beneficialibus vel ecclesiasticis.vt habetur in
c.fi.in fi.de iudi.in.vj.⁊ voluit Bal.in.d.§.necessitatē.⁊ Specu.in
tit.de actore.in.§.j.in.vij.char.in.ij.col versi.sed cum clericorū bo
na ⁊c.⁊ Bar.in.l.si infanti.in iij.col.versi.⁊ ideo aduerte.C.de iure
delibe.Itē scias quod stāte statuto ꝙ quicūqꝫ declinauerit iuris-
di.potestatis possit impune offendi nō habet locū in clerico decli
nante dictā iurisditionem.ita dixit Bart.in.l.si quis sub cōditio
ne.in fi.ff.de cōdi.institu.qđ dictū refert ⁊ sequitur.d.Alex.in ꝯsi.
118 suo.liij.incipit, queritur ⁊c.in antep.col.in.v.vol.†Itē pro predi
ctis facit.nā stante statuto ꝙ homines ville teneātur capere male
factores nō intelligitur de clericis malefactoribus.ita dixit Bal.
in.c.cū non ab homine.in vlti.col extra de iudi.quod dictū refert
⁊ seqtur.d.Fely.in.c.ecclesia sancte Marie.in.xlvj.col.versi.adde
etiā hic ex.de cōstitu.itē adduci potest not.doctrina Jo.calde.in
disputatiōe sua incip.statuto ciuitatis cauetur qđ si ab actore ⁊c.
in solutione vltimi dubij, vbi cōcludit quod si statutū dicit ꝙ so-
lutio debiti nō possit ꝓbari ꝑ testes sed solū per instrumētū ꝙ hoc
statutum nō habebit locū in laico effecto clerico post editū.d.sta-
tutū.idē tenet Pet.de anch.in repe.c.ea que in fi.de reg.iu.in.vj.
⁊ Joā.de imol.in.c.ecclesia sancte Marie de cōstit.idē firmat do.
Alex.in consil.suo.ccx.incipit, visa facti narratione ⁊c.in.ij.col.in
fin.in.ij.volu de quo dixi in repe.mea rubrice.C.de proba.in.x.co
lū.in versi.v.limitat ⁊c.⁊ in singulari meo.xxix.incip.statuta ⁊c. et
facit qđ voluit Abb.in.c.qđ clericis.de foro cōpe.⁊ in repeti.c.ec-
cle.s.Marie.circa vlti.char.de cōstitu. vbi dixit statutū disponit
qđ si emptor nō apprehēderit possessionē j.annū rei empte ꝙ cō
tractus presumatur simulatus qđ tale statutū nō habebit locū in
clerico.qđ dictū refert ⁊ seqtur do.Ale.in dicto suo cōsi.ccx.in.iij.
119 col.†Itē ad ꝑdicta etiā optime facit no.verbū Bal.in.c.cū venis-
sent.extra de eo q mitti.i pos.rei seruāde causa.circa.iij.col.vbi di
xit ꝙ statutū arctans litigātes ad cōpromittendū non ligat cleri
cos etiā solūmodo in minoribus cōstitutos.qđ dictū refert ⁊ seq-
tur do.Alex.in cōsi.ccx.in peñ.col.vbi subdit.pro hoc dicto facit
c.ij.cū ibi not.per docto.de fo. cōpe.⁊ dicit ꝙ hoc etiā voluit Bal.
in cōsi.suo incip.venantius ⁊c.⁊ dicit ꝙ ad hoc etiā facit text.quē
ibi ponderat do.An.in.c.tua nuper.de decimis.sed ego vltra do.
Alex.dico ꝙ hoc voluit in terminis ipse Bald.in cōsil.suo.clxxj.
incip.nunqd clericus ⁊c.in.ij.vol.vbi videas, ⁊ idē etiā aperti⁹ te-
nuit Bald.in cōsi.suo.cvij.incip.dictat statutū.⁊ idem firmat do.
Pet.de perusio frater Bal.in sua subscri.quā fecit ad dictū consi.
120 Bald.cvij.in.vj.volu.†Et facit singu.verbū Hosti.quem alij se-
quuntur ibi in.c.iudeorū.de eta.⁊ quali.vbi dixit ꝙ licet pr̄ possit
vendere filiū propter necessitatē famis.vt.l.ij.C.de patribus qui
fi.distra.⁊ habetur in.c.presbyteros.in glo.de cōse.dist.v.⁊ ꝑ glos.
⁊ docto.in.c.iij.de fur.tamē istud nō habet locū in filio presbyte-
ro: qꝛ pater nō poterit eū vendere ꝓpter necessitatē famis.quod
dictū refert ⁊ sequitur Joā.de ana.in.d.c.iij.de fur.in.ij.col.in ver.
tu adde ⁊c.de quo dixi in singu.meo.cj.incip.pater potest ⁊c.Iteꝫ
predictis adde quod licet filij ex crimine lese maiestatis cōmisso ꝑ
patrē puniātur ⁊ patiātur penā: quia priuantur omnibus bonis
paternis tā ex testamēto q̄ ab intestato ⁊ perpetuo sunt infames
⁊ ab omnibus honoribus ⁊ officijs sunt exclusi ⁊ supplicātes pro
eis principi efficiūtur infames.vt habetur in.l.quisquis.C.ad.l.
iul.maiesta.tamē ista nō habent locū in filio clerico.ita dixit glos.
valde not.in.c.satis peruersum.lvi.dist.quā glo.refert ⁊ sequitur
do.Alexā.in.d.l.quisquis.in apostil ad Bar.pro qua glo.facit qđ
voluit Ange.de are.in tracta.malefi.in versi.⁊ eius bona publica-
mus.in versi.quid si fi.fa.dānatur.in fi.vbi dixit ꝙ si pater in crimi
ne lese maiesta.esset cōdēnatus nō intelligitur publicatū bñficiū

ecclesiasticū filij vel sua prebēda, sed immo ipsi filio reseruādū est,
vt not.glos.ſm eū in cle.pastoralis.de re iudi.τ Jo.de imo.in.l.cū
filius.ff.de verbo.obli.τ faciūt dicta per do.Augu.ari.in addi.ad
Ange.are.in tract.malefi.in verbo, che hai tradita la toa patria.
121 in.ij.char.in pe.addi.† facit optime pro istis sing.verbū Archid.
in.c.si sis.vj.q.j.vbi dixit ꝙ dicta.l.quisquis.C.ad.l.iul. maie. non
cōprehendit filios clericos quod est valde notandū ad limitatio-
nē.d.l.quisquis.facit etiā nā filius in potestate patris cōstitutus
nō potest scribere testamentū licet sit notarius in quo pr̃ sit insti-
tutus heres.vt est text.in.l.de eo.ff.de fal.τ in.l.diuus.in prin.τ in
l.si pater.eo.ti.istud tamē fallit in filio presbytero:qꝛ si sit notariꝰ
pōt cōficere testamentū in quo pater sit institutus heres.ita sing.
dixit Bar.ꝑ optimas rōnes in cōsil.suo.lxj.incip.si.fa.presbyter.
122 † Et subdit ipse ibi circa fi.dicti cōsilij qd̄ licet quicquid acquirit
filius ex causa aduētitia quo ad vsumfructū acquirat patri, vt hr̃
per oēs in.l.cū oportet.C.de bo.que libe.τ in.l.placet.ff.de acqui.
heredi.tñ hoc nō habet locū in filio presbytero:qꝛ quicquid acq-
rit talis filiꝰ presbyter acquiritur sibi pleno iure, etiā si sibi quera
tur ex causa aduētitia cōtēplatione sui τ nō cōtēplatione ecclesie
vel sacerdotalis officij, ita tenet Bar.in dicto cōsi.lxj.τ dicit quod
hoc tenet Cyñ.in aut.presbyteros.C.de epis.τ cleri.τ Jnñ.τ Ho
123 sti.in.c.qꝛ nos.extra de testamētis.† Addo etiā predictis singu.
verbū Guil.de cug.in.l.j.C.de sac.san.eccle.quē ibi refert τ sequit
Bald.vbi sing.dixit ꝙ per ingressum religionis filius spuriꝰ effi-
citur legitimꝰ, qd̄ dictū etiā refert τ sequitur Lud.ro.in repe.aut.
similiter.in.vij.priuilegio.C.ad.l.fal.τ.d.Fely.in.c. testimoniū.in
xj.col.in fi.extra de testi.τ in.c.ex tue.de symo.in.j.colū.circa med.
☞ (Et.d.Ant.rosel.in trac.suo legitimationis.in vlti.colū.in fin.τ
Bertha in reperto.in verbo bastardꝰ.in pe.col.in.iiij.versi.τ ver.
legitimatio a quibus.in.j.col.ad fin.τ idē dixit Barba.in.c.in pre
124 sentia.in.lxxix.col.de ꝓba.) † Nec etiā omitto qd̄ voluit Joā.
de imol.in.c.cū.R.de offic.deleg.vbi dixit ꝙ licet frater nō possit
esse testis pro fratre.vt in.l.parētes.cū si.C.de testi.tñ istud fallit
in fratre religioso, nā talis frater religiosus admittitur ad testifi-
candū pro fratre, qd̄ dictū refert τ sequit Barb.in.d.c.cū.R.'cano
125 nicus.in.v.col.τc.† Addo etiā ꝙ ordinatꝰ ad clericatū nō est vlte-
riꝰ infamis si antea erat infamis qꝛ talis ordinatio tollit infamiā
ſm Jnno.τ alios in.c.cū te.de re iudi.quos refert τ sequitur ibi.d.
Fely.in.v.col.referēs etiā alios hoc tenētes de quo ibi ꝑ eū, τ vide
q̄ dixi in.c.cōsensus.in vlti.glo.in fi.extra de rebꝰ eccle.nō alie.Et
adde etiā hic dicta ꝑ do.Jas.in.l.filie licet.in.ij.col.C.de colla.vbi
dixit ꝙ si pater emit filio studēti libros τ sibi tradidit nisi sit factꝰ
doctor ante mortē patris tenetur illos cōferre fratribꝰ post mortē
patris, qd̄ dicit secꝰ esse in filio clerico studēte etiā si solū habet pri
mā tonsurā:qꝛ nō tenebitur illos cōferre cū fratribꝰ post mortem
patris, allegat hoc voluisse Alberi.in.l.si donatiōe in vlti.colū.C.
de colla.τ alia plura τ plura ad hoc allegat de quibus ibi per euz.
126 † Jtē in hac materia nō omittendū puto qd̄ sing.admodū dixit
Abb.antiquꝰ in.c.grauis.extra de deposito, quē ibi sequit Pau.
de leaza.vbi dixit ꝙ iura dicētia τ volētia qd̄ vbi precedūt legiti-
ma indicia cōtra aliquē potest talis seruatis seruādis poni ad tor
turā, vt habetur in toto tit.ff.τ.C.de q̄stioni.nō tñ habēt locū cō-
tra clericos:qꝛ si ipse clericꝰ q habet indicia cōtra se nō sit al's infa
mis nō poterit pretextu quorūcūqꝫ indiciorū poni ad torturā qd̄
ꝑfecto est sing.verbū, qd̄ dictū refert τ sequit Jo.de ana.in.c.j.cir
ca.v.col.de cleri.percus.τ.d.Abba.in.c.cū in cōtēplatiōe.extra de
reg.iu.τ.d.Fely.in.c.veniēs.in.ij.col.extra de testi.de quo ego dixi
☞ in singu.meo.lv.incip.aduertas ad vnū τc. (De ordine clericatꝰ.
vide glo.no.in.c.admonere.xxxiij.qd̄.ij.in verbo monasterium.)
¶ Adduci potest etiā ad predicta nā ordo clericalis/ sacerdota-
lis/ vel religiōis vltra ꝑdicta operatur maximū effectū, nam tollit
mutat seu remouet volūtatē testatoris defuncti τ alterat seu im-
127 propriat verba testamēti qd̄ apparet, † nam si testator dicit lego
mille Sēpronio si duxerit vxorē vel si cōtraxerit matrimoniū cuz
aliqua τ ducētū si religionē intrauerit vel habitū clericalē assum-
pserit, τ ipse Semproniꝰ ingrediat monasteriū vel assumat habi-
tū clericalē tñ debet hr̃e mille ac si cōtraxisset matrimoniū, τ idez
est eadē rōne si legeť mulieri eodē mō. Jta sing.dixit Jo.and.i ad-
di.Spec.sup rub.de statu mona.τ.d.An.τ alij in.c.in presentia.de
ꝓba.in.xx.col.Bar.in.l.ij.ff.de his qui pene noīe. Ro.in.l.stipu-
latio hoc modo.in.vij.col.ver.vlti.ad idē.ff.de verb.ob.τ.d.Abb.
in repe.c.ecclesia.s.Marie.in.xxxj.col.de ꝯsti.τ Alberi.de rosa.in
j.parte statu.q.cv.τ q̄stione sequēti.τ Bal.in.d.c.in ꝑsentia.in.vj.
col.versi.sed qd si testator.τ Matthe.in nota.suo.lij. incipit. not.
qd̄ si testator τc.idē tenet do.Alex.in cōsi.suo.cxxj.incip.viso the
mate suprascripto τc.in.iiij.col.in.ij.vol.τ in cōsi suo.cclviij.incip.
sup cōtētis in dicto themate.in.iij.col.idē firmat Fel.post.d. Frā.
de are.in.d.c.in presentia.in.xix.col.versic.τ ex istis remanet τc.et
ista est cōis opi.licet Bal.fuerit sibi cōtrariꝰ τ tenuerit cōtrariū in
l.deo nobis.C.de epis.τ cle.τ in aut.nisi rogati.C.ad trebel.τ Joā.
de imol.in.l.lucius titiꝰ.ff.de heredi.insti. Pro qua cōi opi.facit
optime qd̄ voluit Pe.de anch.in cōsi.suo.cclxxiiij.inci.ꝑ τ cōtra.
Et faciūt dicta per Archi.in.c.si qua mulier.xxiiij.qd̄.iij. vbi dicit
ꝙ si ille q est rogatꝰ restituere si ille cui debet fieri restitutio nō in-
trauerit monasteriū tñ admittiť restitutio licet ille ingressus fue-
128 rit monasteriū, τ ita dicit tenere Goffre.in.d.c.in ꝑsentia.† Et fa
cit qd̄ voluit Bart.in aut.res que.in.ij.col.versi.q̄ro an ꝑ filia τc.
C.cōia deleg.vbi dixit ꝙ sicut pater pōt alienare bona q̄ subiacēt
restitutioni ꝓ cōstituēdo dotē filie maritāde, ita pōt alienare ta-
129 lia bona pro ingressu filie in monasteriū qd̄ est notādū. ¶ † Jtez
vltra predicta ꝓ isto ordine clericali, τ eiꝰ dignitate adduco.c.soli
te.de maio.τ obe.vbi habeť qd̄ dignior est omnis sacerdos quoli-
bet principe. Et dixit tex.in.c.quis dubitet.xcvj.dist.qd̄ sacerdo-
tes sunt reges, τ principes, patres τ magistri omniū fideliū. Et di
xit tex.in.c.cū ex iniuncto de hereti.qd̄ sunt dij. Et dixit glo.in.c.
deniqꝫ.iiij.dist.qd̄ quilibet clericꝰ maxime in sacris cōstitutꝰ est in
dignitate, τ est dignior laico.vt in.c.cū ad verbū.xcvj.di. Et dixit
Bar.in cōsi.suo incip.q̄ritur si aliqua possessio qd̄ clericalis digni
130 tas est maior quacūqꝫ dignitate laicali. ¶ † Quinimo dico vnuz
qd̄ est fortiꝰ, vcz qd̄ ordo clericalis est tāte dignitatis τ potētie ꝙ
nō solū priuilegiat in pluribꝰ ipsum clericū, vt vidimꝰ sed etiā pri
uilegiat laicū cōcurrētē cū ipso clerico, ideo dixit sing. Jnno.in.c.
ad audientiā.de prescrip.qd̄ licet ꝑscriptio currat contra priuatū
spatio.x.vel.xx.annorū, tñ si priuatus habet cōe ius cū clerico vel
ecclesia iuuabiť vt cōtra eū nō currat nisi ꝑscriptio cētū annorū, τ
idē videť tenere Abb.in.c.j.de ꝑscrip.τ ita tenet.d.Alex.eos refe
rēs in cōsi.suo.cccclxix.ſm or.meū qd̄ inci.viso pūcto τc.in.v.colū.
131 post me.de quo dixi in repe.mea l.fi.C.de ꝓba.in.v.char.† Et ad-
de etiā hic Bar.in.l.precipimꝰ.in.§.eodē obseruādo.de app.vbi
dixit ꝙ si clericꝰ τ laicus sint simul obligati alicui qd̄ debebūt am-
bo cōueniri corā iudice eccl'iastico, ꝑ qbꝰ etiā facit qd̄ voluit Bar.
in.l.fi.in.iij.col.versi.sed circa hoc.ff.de colle.illicitis, vbi dixit ꝙ si
in aliquo collegio sunt clerici τ laici qd̄ rector talis collegij nō po
terit esse laicꝰ, sed debebit eē clericꝰ, τ idē dicit Bar.ī rectore scho
lariū.in aut.habita.in.viij.col.C.ne fi.ꝓ pa.in ver.scdo q̄ro τc.τ in
§.hec aūt tria.in.ij.col.ver.ij.q̄riť in ꝓemio digestor. Jtē dixit sin
gu.d.Car.in.c.ioānes.de testa.ꝙ si clericꝰ τ laicus sunt executores
132 testamēti iudex eorū erit iudex ecclesiasticꝰ.† Jtē adde hic Bart.
in.l.j.§.si quis in appellatiōe.in.iij.col.ver.q̄ro pone.ff.de appel.
vbi dicit ꝙ si iudex laicꝰ τ iudex ecclesiasticꝰ simul iudicarūt qd̄ dz
appellari ad superiorē iudicē ecclesiasticū, τ nō ad secularē, τ idem
dixit Lud.ro.in cōsi.cclxv.incip.in casu ꝓposito τc. Facit etiaz qd̄
dixit Bart.in.l.solēt.in peñ.col.ff.de ali.τ ciba.lega. vbi dixit ꝙ si
duo sunt facti heredes vnꝰ clericus, τ alter laicus, q in aliqua diui
sione fiēda se discordēt ꝙ debebūt adire iudicē ecclesiasticū, ꝑ qbꝰ
etiā faciūt optime dicta ꝑ Pe.de anch.in regula ea q̄.de reg.iu.in
vj.in.j.parte prime qōnis ꝑncipalis.τ vide oīno τ nō omittas.d.
Fely.in.c.placuit.in.iij.τ.iiij.col.de ꝑscrip.τ oīno.d.Fel.in.c.eccl'ia
scte Marie.in.xlij.col.circa me.de cōsti.τ in suo tracta.qñ lr̃e apo
stolice noceāt patronis ecclesiarū.in.vj.col.vide tñ Gādi.in tract.
suo maleficiorū sub rubri.de aliqbus q̄stionibꝰ varijs in maleficijs
in vlti.ver.vbi ponit vnū casuz in quo ecclesia est deterioris cōdi-
tionis q̄ laicus, τ in materia vide.d.Fely.in rub.de appel.in peñ.
col.in ꝑn.tene mēti ꝑdicta:qꝛ sunt memoratu digna, τ si extra ma
teriā principalē huiꝰ rubri.sint attñ incidēter mihi visuz fuit hec
adducere ꝓ quodā scholastico documēto. Alia sunt priuilegia pe
ne numero infinita cōpetētia clericis, τ religiosis q̄ omitto cū hic
133 nō sit locꝰ accōmodatus, sed adduxi ista tāq̄ digniora. ¶ † Que-
ro.xiij.vlteriꝰ an fideiussio de iudicio sisti fcā corā vno iudice trās-
eat ad successorē, in quo rñdeo distinguēdo hoc mō vcz aut dicta
satisdatio ꝑstita fuit dicto iudici, vtputa vicario potestatis non
tāq̄ vicario, sed tāq̄ delegato superioris τ tūc fideiussio talis nō
obligat fideiussorē corā successore.casus est in.l.iij.in prin.ff.iudi.
sol.τ in.l.nō a iudice.§.j.ff.de iudicijs.τ facit.l.si vnꝰ.§.ante oīa.ff.
de pac. Aut talis fideiussio ꝑstita fuit ipsi vicario nō vt delegato,
sed tanq̄ vicario, τ tūc aut in ipsa satisdatiōe fuit appositū nomē
ꝓpriū iudicis seu vicarij recipiētis dictā satisdationē, τ tunc talis
satisdatio nō obligat apud aliū iudicē successorē nisi adiectum sit
vel qui in locū dicti iudicis successerit.casus est in.l.cū apud.ff.iu-
di.sol. Aut nō est adiectū propriū nomen ipsiꝰ vicarij, sed solū no
mē officij τ tūc talis satisdatio obligat apud successorē, qm̄ idē tri-
bunal, idēqꝫ iudiciū esse cēseť.l.proponebatur.ff.de iudi.ita dixit
Lud.ro.in cōsil.suo.ccx.incip.circa primū τc.allegat hoc voluisse
Specu.in tit.de iudi.delega.§.excipitur.versi.sed quid si plures.
τ Barto.eum referendo in.d.l.cū apud. Aut in ipsa satisdatione
vtrūqꝫ nomē tā propriū q̄ officij est expressum, τ tūc debet inspici
ꝙ nomē precedat, τ quod priꝰ sit expressum allegat.ff.de stipu.ser-
uo.l.cōmunis seruus.τ not.per Bar.in.l.more maiorū.τ in.l.τ qꝛ.
ff.de iur.om.iu.ita resid et Lu.ro.in.d.cōsi.suo.ccx, de qua materia
etiā vide Bal.in.l.fi.in peñ.col.C.de heredi.insti.τ vide Ang.no.
loquētē.in aut.vt nulli iud.§.τ hoc.τ Bal.in.c.j.in pe.col.in ti.de
inuesti.in maritū facta.τ Bald.in.c.j.§.j.in.iij.col.de his qui feu.
dare pos.

dare pos. Bar. in. l. q liberis. §. hec verba. ff. de vul. ⁊ pup. Bal. late in. l. fi. §. j. C. cõia de leg. cano. in. c. qm̃ Abb. de officio leg. Inno. in
134 c. vno de lega. de offi. de leg. ¶ † Quid aũt in mandato facto sub noĩe dignitatis an finiat̃ morte vel trãseat ad successorẽ dicas qꝺ trãsit ad successorẽ. casus est in. c. gratiose de rescri. in. vj. ⁊ hoc firmat Bal. Sali. ⁊ Raph. i. l. more. ff. de iu. om. iu. ⁊ doct. in. d. c. si gratiose: ⁊ in. d. c. qm̃ Abb. ⁊ in. c. licet vndiq₃ eo. ti. ⁊ Ange. in. d. auth. vt nulli iudicũ. §. ⁊ hoc: ⁊ vide gl. in cle. fi. de procu. Jo. de imol. in c. ij. de testa. in. vj. Bal. in auth. si tñ. C. de tẽp. appel. Oldra. in cõsi.
135 suo vlti. incip. factũ sup quo ⁊c. ¶ † Quid autẽ in cõpromisso an finiat̃ morte arbitri dicas qꝺ si fuit compromissum in aliquẽ sub proprio noĩe qꝺ finit̃ morte, secus si fuit cõpromissum sub noĩe dignitatis ßm Bal. in. l. fi. §. sed ⁊ si qs in. j. col. C. cõia de lega. de quo
136 etiã p doc. in locis preallegatis. ¶ † Quero modo. xiiij. vlterius an fideiussor de iudicio sisti vel de aliquo presentãdo possit opponere ⁊ dicere se non teneri ad presentandũ illũ eo q2 ille erat male captus et debebat relaxari oĩno a carceribus: in quo primo mihi videt̃ dicendũ qꝺ sic p illã regulã qꝺ oẽs exceptiones cõpetentes principali cõpetũt etiã fideiussori: vt in. l. oẽs cũ si. ff. de excep. sed ista exceptio qꝺ reus sit male captus ⁊ ideo debeat relaxari a carceribus cõpetit ipsi reo. ergo debet cõpetere fideiussioni. Et p hac parte optime facit tex. ⁊ ibi doc. in. l. si eum in prin. ff. si qs cautio. vbi habet̃ qꝺ ille q promittit aliquẽ sistere in iudicio si videt se nõ posse illũ sistere: vt q2 ille aufugit tunc põt excusari si cõpareat ad defendẽdũ eũ in cã in qua promiserat eũ sistere. ad idẽ est tex. ⁊ melior in. l. sancimus in. §. s₃ si qꝺe post statutũ. C. eo. de fideius. ⁊ hãc partẽ firmat. d. Alex. in. d. l. si eũ in prin. ⁊ sic per ista videt̃ dicendũ in casu nostro qꝺ possit opponere ⁊ dicere illũ pro quo ꝓmisit esse male captũ: ⁊ ideo nõ tenere eũ presentare nec sistere. Sed contra p̃dicta fortiter facit tex. in. l. nec eximẽdi. in. §. itẽ si qs. ff. ne qs eum ĩn ius voc. est vi eximat vbi est tex. qꝺ eximẽs aliquẽ irite captum cadit in penã illi⁹ edicti etiã si ille nõ esset debitor p quẽ text. dicit
137 ibi sing. Ang. qꝺ † eximẽs aliquẽ nõ audit̃. Si velit pbare qꝺ ille nõ erat creditor q fecit eũ capi. quã doc. Ang. sequit̃ ibi. d. Alex. ⁊ d. Bartho. cep. in cõsi. suo. xiiij. inci. pro declaratione. in. iiij. colũ. Quid ergo dicendũ. Ego in hoc passu tenerẽ primã opi. qꝺ ille q promisit aliquẽ sistere in iudicio possit eũ defendere dicẽdo eũ nõ esse debitorẽ: ⁊ nõ cadere in penam qñ sc₃ fine dolo vel culpa fideiussoris ille abesset vel p absentiã vel p mortẽ vel aliter ⁊ sic procedant iura primo allegata. Secus aũt si culpa vel dolo ipsius fideiussoris ipse reus nõ posset sisti. Jta sentit expresse gl. in. d. l. sancimus. in verbo nõ possit. C. de fideiusso. Et idẽ dicas nisi tue fideiussionis ipse fideiussor ꝓmisisset aliqua exceptione nõ obstante presentare ipm̃ reũ: q2 tũc nõ põt cõparere volens ostẽdere ipsum esse male captũ. Jta dixit tex. in. d. l. sancimus. Nec habẽt obstare iura allegata in cõtrariũ q2 illa loquuntur nõ in fideiussore. sed in eximẽte in qbus lõga est differẽtia: nã ipse eximẽs delinqt: ⁊ incidit in penã eximẽdo. ideo merito ꝑpter ei⁹ delictũ priuat̃ hac exceptiõe: ⁊ cõmodo. vt nõ possit dicere exẽptũ fore male captũ vel nõ esse debitorẽ. Secus aũt est in ipso fideiussore q nullũ cõmisit delictũ: ⁊ iõ põt opponere dictã exceptionẽ ⁊ ista mihi vr̃ vera decisio ad hãc qõnẽ: ⁊ vera solutio ad dicta cõtraria attñ cogita. An aũt fideiussor possit opponere de nullitate ꝓcessus: vide Jaso. in
138 l. ij. in. §. j. in. j. col. s. q sat. cog. ¶ † Ultra p̃dicta q̃ro. xv. si fideiussor ꝓmisit aliquẽ exhibere an semel exhibẽdo sit liberatus, ĩ quo dicas qꝺ aut talis fideiussor ꝓmisit simpliciter illũ exhibere: ⁊ tũc ille semel exhibẽdo vr̃ liberat⁹ ßm gl. no. quã ibi ad hoc ponderat Bñdictus de plubi. in. l. duobus. §. si ei. in verbo si exhibuerit. s. de iure iu. quã gl. ad hoc refert. d. Alex. in. l. ij. §. in fideiussore in. ij. col. ff. q satis. cog. ⁊ in. l. grece. §. ⁊ post. j. in hoc ti. p qua gl. dicit be nefacere qꝺ no. Bart. in. l. dotis. ff. de iure dot. ⁊ in. l. eũ q calẽdis. ff. de verb. obli. ⁊ in. l. boues. §. hoc sermone. ff. de verb. sig. ⁊ not. p Bal. in. l. j. ff. ad. l. iul. maie. p qbus etiã faciũt dicta p me. s. in materia infinitatis euitãde qꝺ etiã fortius ꝓcedit in fideiussore promittẽte presentare aliquẽ absentẽ. p quo ꝓmittit q ꝓ binã p vnicã p̃sentationẽ ßm. d. Alex. i. d. l. grece. vbi dicit qꝺ ita d₃ intelligi tex. ibi ⁊ titulus. ff. si qs in ius voca. nõ nõ ie. ⁊ dicit qꝺ ita declarat Bar. dictũ ti. si qs in ius voc. nõ ierit in. l. j. in prin. eo. ti. si qs ĩ ius voc. nõ ie. ⁊ qꝺ hoc volũt doc. in. l. ij. §. fi. ff. q satis. cog. allegat etiã dicta p Lu. ro. in rub. C. de carbo. edicto. in. ij. char. aut fideiussor nõ ꝓmisit presentare reũ simpliciter: sed ꝓmisit illũ p̃sentare totiẽs quotiẽs fuerit requisitus: ⁊ tũc videret̃ qꝺ p binã presentationẽ esset liberatus ipse fideiussor ⁊ hoc vt infinitas euitet̃ iuxta. l. fideicõmissa. §. si quis. ⁊. ff. de leg. iij. ita dixit Ang. in. l. si finita in prin. ff. de dã. infec. Sed Jo. de imo. in. d. l. si finita reprehẽdit opi. Ang. q2 talia verba totiẽs quotiens. Sunt apta ad infinitatẽ importandũ. allegat gl. ibi ⁊. l. si ita stipulatus a seio. j. in hoc ti. ⁊ alle gat alia de quibus ibi p eũ. pro quibus optime faciunt q̃ dixi. s. in materia infinitatis euitande in prima limitatione. Et subdit ibi Jo. de imo. Ro. ⁊ d. Alex. qꝺ dictũ Ang. posset procedere si fideiussor promisisset semel tñ ⁊ nõ rursus vel iterũ representare: na₃

tũc esset liberatus ßm eos p binã presentationẽ. Et subdit Ro. in d. l. si finita qꝺ Ang. in. l. ij. §. q exhibendi. ff. de cust. reo. ⁊ in. l. oratione. ff. de ferijs tenuit idẽ in hac questione qꝺ tenuit in. d. l. si fi-
139 nita † p qua opi. facit ßm Ro. qꝺ no. Spec. in ti. de arbi. §. sequit̃ ver. quid si in cõpromisso penali. ⁊ Bal. post Cy. in. l. si duo. §. fi. ff. de arbi. vbi dicũt qꝺ si dicat̃ in cõtractu qꝺ pena cõmittat̃ totiẽs quotiẽs cõtrafactũ fuerit qꝺ nõ poterit cõmitti nisi bis p. d. l. fideicõmissa. §. si qs. ⁊. itẽ adducit p Ang. dictũ Bal. in. l. j. C. vt in pos. leg. tñ postea ipse Ro. reprehẽdit opi. Ang. ⁊ sequit̃ opi. Jo. de imo. p rõnes ipsi⁹ Jo. de imo. quã opi. ⁊ rõnes ipse Ro. cõprobat: ex pluribus. Et primo dicit q2 ipse fideiussor de iudicio sisti vel de aliquẽ p̃sentãdo est obligat⁹ vsq₃ ad sñiam. l. grece. §. ⁊ post litẽ. j. in hoc ti ergo iniquũ esset dicere qꝺ licet presentasset bis añ sñiam nõ teneret̃ etiã ad iterũ presentandũ post sñiam si op⁹ esset. Scꝺo ipse Lu. ro. p hac pte adducit Bar. i. l. si eos reũ in. ij. col. j. de
140 custo. reo. vbi voluit qꝺ † si fideiussor ꝓmisit representare aliquẽ ad oẽm iudicis volũtatẽ vr̃ etiã obligare se ⁊ ꝓmittere eũ p̃sentare post sñia₃ si opus fuerit l₃ ßm Ro. Bal. in. l. si crimẽ. C. de accu. Sequutus Dy. in. l. cõtinuus. §. ix. qs de ver. ob. tenuerit in hoc cõtra Bar. ⁊ voluerit qꝺ talis fideiussor teneat̃ solũ vsq₃ ad sñia₃. Adducit etiã Lu. ro. alia ɔtra opi. Ang. in. d. l. si finita. in prin. de qbus ibi p eũ ⁊ p. d. Alex. post eũ q similiter tenet cõtra Ang. i. d. l. si finita in prin. vbi late loquit̃ circa hãc materiã nõ tñ vr̃ firmare pedes nec cõclusiue loqui, ipe tñ refert Pau. de ca. Spe. ⁊ alios examinãtes hãc questionẽ. ideo videas eum ibi. ⁊ in. d. l. grece. §. ⁊ post litẽ. ⁊ in. l. ij. §. fi. s. q satis. cog. ⁊ vide q̃ dixi. s. in materia infinitatis euitãde vbi plura posui incidẽter circa hãc materiam. Et hic adde etiã Bal. in. d. l. ij. in. §. fi. ff. q satis. cog. vbi dicit qꝺ l₃ promittẽs p̃sentare aliquẽ nõ teneat̃ post sñiam, fallit nisi fuerit adiectũ verbum quotiẽscũq₃ q2 tũc tenet̃ etiã vltra sñiam. casum dicit esse singularẽ in. l. qꝺ si nolit. §. si aũt. als si vero. ff. de edi. edic. qꝺ dictũ refert ⁊ sequit̃. d. Frã. de cre. in sing. suo. xj. incip. si qs promiserit ⁊c. Et in materia ista vide Ang. de are. bene loquentẽ in trac. malefi. in ver. p quibus Ant. fideiussit in. ij. versi. incip. ⁊ sis bene cautus ⁊ ibi in addi. ⁊ ibi in ver. se. incipit debes: ⁊ per Lud. ro. in
141 cõsi. xv. inci. plura sunt ⁊c. in fi. ¶ † Teneas tñ menti vnũ ve₃ qꝺ quotiẽs qs promittit p̃sentare aliquẽ: nec apponit terminũ prefixũ. j. quantũ tẽpus obligatio talis duret vel eodẽmodo ꝓmittit aliquẽ sistere in iudicio si talis ꝓmissio sit facta sine scriptura non tenet̃ elapsis quatuor mẽsibus ad presentandum vel sistendũ, casus est in. l. si fideiussor. C. de fideius. ⁊ ibi Bar. facit no. ⁊ magistralem distinctionẽ quã ibi vide: ⁊ vide Jo. and. idẽ tenentẽ in addi. Spec. in ti. de accus. in. iij. parte. §. sequit̃ in addi. inci. Odof. et in materia ista seu p̃me qõnis. s. vide p. d. Lanfranchũ brisiensem in trac. suo de arbi. in rub. quibus modis cõpromissum finitur in
142 pe. char. in. iij. col. ¶ † Modo iuxta p̃dicta quero. xvj. fideiussor promisit presentare reũ iudici ad suũ libitũ: vel ad suã volũtatem sub certa pena quo stante ille reus fuit captus p iudicem deinde manus eius aufugit an fideiussor teneatur vlterius ad eum presentandũ an vero sit liberatus. Jo. and. in addi. ad Spec. in tit. de accus. in. iij. pte. §. sequit̃. ver. itẽ q̃rit̃: ecce Titius ⁊c. dicit qꝺ talis fideiussor hoc casu est liberatus si ille reus fuit captus ab ipso iudice pro eadẽ cã. secus si fuit captus p alia cã q2 tunc ipse fideiussor non esset liberatus. allegat rationẽ dicens, qꝺ nõ referta quo fiat dũmodo fiat vt in. l. cũ seruus. ff. de ver. obli. ⁊ habet̃ etiã in. l. ij. ff. de condi. insti. ⁊. l. iij. ff. mandati. subdit etiam pro hoc facere: nam solutione eius qꝺ debet̃ oĩs tollitur obligatio vt instit. quibus modis tol. ob. in prin. ⁊. l. soluendo. ff. de nego. gest. Subdit tñ Jo. an. ibidem qꝺ licet ipse reus esset captus pro alia cã tñ esset liberatus ipse fideiussor si qñ pro alia causa erat in manibus potestatis seu iudicis fideiussor cõpareret ⁊ protestaret̃ ipsi iudici qꝺ ipsum haberet pro presentato: q2 tunc similiter esset liberatus q2 protestatio eum iuuaret per. l. nensenius. ff. de nego. gest. ⁊ auth. si captiui. C. de epi. ⁊ cle. ⁊ hãc doctrinã refert ⁊ sequitur. d. Catal. in trac. sindi. in ver. ccclxxviij. incip. adde qꝺ si qs ꝓmisit iudici ⁊c. et Ang. in. l. ij. §. fi. ff. de custo. reo. vbi dicit qꝺ hec doctrina Spe. est mẽti tenẽda: q2 est quotidiana, quã tñ ipe restringit ⁊ limitat nisi in tali promissione esset clausula qꝺ teneat̃ fideiussor eũ p̃sentare quotiẽs videbit̃ iudici: nã tũc nõ esset liberat⁹ p talẽ presentationẽ. Sed forte liberaret̃ p scꝺam presentationẽ ar. l. fideicommissa. §. si quis. ⁊. ff. de leg. iij. ⁊ ibi Ang. respõdet ad cõtraria: ⁊ vide do. Nellũ in trac. bãnitorũ in. j. parte scꝺi tempo. in. xv. q. vbi exami-
143 nat hanc questionẽ. ¶ † Quero. xvij. ⁊ consequenter pone fideiussor promisit soluere p reo vel ipsum reũ presentare ad carceres pone qꝺ ipse fideiussor fecit reũ carcerari. s₃ ipse reus aufugit culpa iudicis an fideiussor sit liberatus: in quo dicas qꝺ ipse fideiussor hoc casu est liberatus. Jta pbat tex. in. l. ij. §. similiq₃ modo. ff. si qs cau. ⁊ ibi doc. ⁊ Pan. de ca. in rub. de eo p quẽ factũ erit nõ em d₃ ipse fideiussor grauari ex delicto vel culpa alteri⁹. l. sancim⁹. C. de pe. ipse em̃ presentãdo eũ ad carceres est liberat⁹, nã solutione eius qꝺ debetur oĩs tollit̃ obligatio. insti. quibus modis tol. ob.

qñ do pro sit qs promisit quem sistere in iudicio an semel exhibendo sit liberatus in qua distingueret ibi

in prin. adimpleuit eni p parte sua promissa p eū ergo est liberat⁹ iuxta ca q̄ habent̄ in. l. q̄ro. §. inter locatorē. ff. lo. ꝛ in. l. si q̄s maior. C. de trāf. videastū. d. Barth. cep. in ꝯſi. xxv. incip. cū p ser Jac. ꝛc. ꝛ vide q̄ dixi. s. in hac rub. in. vj. col. in fi. verbis vbi allegaui Pet. de anch. in cōſi. ccccxlj. inci. viso themate in fi. Et teneas menti qḋ nedū ipse fideiussor liberat̄ qñ culpa iudicis reus au fugit ſʒ liberaret̄ si alter cōfideiussor dedisset causam fuge ipsius rei arg. text. in. l. fi. §. j. ff. de cust. reo. vbi est tex. qḋ si sunt duo custodes carcerū ꝛ vnus ipsoꝝ aufugiat cū carcerato qḋ alteri custodi parcit̄ adeo qḋ nō tenet̄ in aliquo. quē tex. p sing. allegauit Lu. ro. i sing. inci. si dicit statutū ꝛc. ꝛ illū tex. etiā allegauit Ang. de are. in trac. ma-
144 lefi. in ver. fama publica in. xiiij. char. ver. ꝛ aduertas. ¶ † Quero. xviij. si fideiussor promisit iudici sub pena presentare reū. j. mēsem si ipsum nō presentauit q2 nō fuit reqſitus a iudice vt ipſū representaret vtrū cadat in penā. in quo reperio Pau. de cast. cōsuluisse in facto: ꝛ tenuisse qḋ talis fideiussor nō ceciderit in penā si nō fuerit reqſitus a iudice vt presentaret. Ita tʒ ipse in consi. suo clxviij. inci. vr qḋ dictus Joānes Petrus ꝛc. vbi dicit qḋ talis fideiussor nō vr esse in mora presentādi dictū reū per lapsum dicti mēsis q2 illa p̄missio de p̄sentādo vr habere cōditionē istā ſcʒ si et qñ iussus fuerit p̄sentare tex tūc incipiat currere dictū tēpus mēsis: ꝛ nō ante. allegat. l. si decesserit. s. q̄ satis. cog. ꝛ subdit qḋ absurdū esset dicere qḋ fideiussor deberet presentare nō reqſitus cū presentatio p̄sone soleat fieri p̄pter aliqḋ explicādū circa causam per curiā: ꝛ ipse fideiussor anq̄ p̄sentaret ignorat an p̄sentatio sit accepta curie sicut videmus in opibus debitis a liberto q2 dies earuʒ nō cedit anteq̄ fuerint petite. l. si q̄s hac. §. iudiciū in fi. s. de ope. libe. absurdū eni est qḋ aliq̄s faciat seruitiū p̄sone mee anq̄ velim vt inq̄t Bar. fm eū in l. si non sortē. §. libertus. ff. de cōdi. indeb. ꝛ in. l. cū patronus in prin. de ope. lib. ita residet Pau. de cast. in. d. cōsi suo. Ego aūt p hac cōclusione Pau. de ca. adduco aliqua similia. primo eni adduco tex. in. l. j. §. magistratibus. s. de magi. cōue. vbi tex. dicit qḋ magistratibus imputat̄ si nō dederint tutorez vel curatorē minori. subdit tñ ibi tex. hoc intelligendū esse si moniti vel reqſiti nō dederint ꝛc. ꝛ p illū tex. dicit ibi Bal. qḋ si p statutū punit̄ potestas nō inquirēs qḋ excusat̄ si nemo denuntiauit maleficiū qḋ nō erat notoriū quē tex. dicit ibi Bal. esse ad hoc me
145 liorē de iure ad excusationē officialiū † pro q̄bus optime facit qḋ voluit Abb. in. c. pe. in pe. col. de iudi. vbi dixit qḋ si ex forma statuti iudex tenet̄ expedire p̄cessum. j. mēsem sub pena qḋ ipse iudex nō cadit in penā si nō expediuit processum eo q2 pars hoc nō petit nec apud eū institit vt deberet dictū processum expedire. ꝛ idē dixit ipse Abb. in. c. fi. i vlti. col. extra eo. ti. de iudi. quā doctrinā refert ꝛ sequit̄ Barba. in rub. de accus. in. j. col. ꝛ in. c. de causis in. vj. col. de officio deleg. Et idē dixit Bal. in. c. j. §. iudices de pace iuramēto fir. in. iij. col. quē refert ꝛ sequit̄. d. Catal. in trac. sindi. in ver. xlij. vbi allegat bonā glo. in. l. si curatoris. C. de iur. delibe. ꝛ alia de q̄bus ibi p eū: ꝛ idē dixit Bald. in cōsi. lxj. sup cōtētis in. vj. volu. ꝛ Jo. cal. in cōsi. suo. iij. in ti. de pe. incip. statuto imponitur. pro qua optime facit tex. in. l. iiij. §. hoc aūt iudicium ꝛ ibi doc. s. de dā. infec. ꝛ gl. no. quā allegat Abb. in. d. c. pe. i fi. de rescri. in vlt. glo. pro quibus etiam ego solus allego gl. not. in. l. vniuersa. C. de preci. impera. offe. vbi dicit tex. qḋ inducie facte debitori soluēdo nō valēt nisi ipse debitor satisdationē prestet de soluēdo adueniēte tpe. tñ dicit ibi gl. hoc esse verū si creditor hoc petierit alias se-
146 cus. ¶ † Jtē pro predictis optime faciunt dicta per. d. Alex. in cōsi. suo. cxvij. incip. viso processu in pe. col. in. ij. volu. vbi inq̄t qḋ si statuto canetur qḋ sententia ferri nō possit nisi cū cōsilio sapientis al's non valeat qḋ istud debet intelligi si hoc petat̄ a parte vel ab altera ipsarū: sed si nō petitur valebit sn̄ia sine cōsilio sapientis nō obstante statuto. alleg. d. l. iiij. §. hoc aūt iudiciū. ff. de dā. infec. ꝛ gl in. d. c. fi. ꝛ ibi doc. de rescrip. ꝛ. d. Anto. in. d. c. pe. de iudi. Jtē pro istis optime facit tex. in. l. pe. in. §. fi. ff. de leg. ij. per quem tex. dicit ibi Pau. de cast. in lec. paduana. qḋ sepe allegauit illum tex. ad questionē statuti dicētis qḋ appellās vel petēs restitutionē in integrū debeat cauere cōfideiussore de restituēdis expēsis in casu succūbētie al's processus p eū factus nō valeat ꝛ petita est restitutio in integrū vel interposita app. ꝛ nō est satisdatū fm formā statuti q2 nō fuit hoc petitū a parte: qḋ tñ valebit processus inde factus. q2 dictū statutū dʒ intelligi si talis satisdatio fuerit petita p partē. alleg. d. l. iiij. §. hoc aūt iudicium. s. de dā. infec. quā doctrinā refert ꝛ seq̄t̄. d. Alex. in cōsi. suo. ccccxliij. incip. visis narratis
147 ꝛc. in prin. † Jtē predictis etiā addo Ang. in cōsi. suo. cxl. incip. statutū predictū. vbi dicit qḋ statutū disponēs qḋ priores teneant̄ causam cōmittere sub certa pena. intelligi debet si hoc ab eis petatur. allegat. d. l. j. §. magistratibus: ꝛ. d. l. iiij. §. hoc autē iudiciū. Jdeo dicit ipse Ang. qḋ si causa appellationis nō fuit cōmissa p priores vt cauet̄ ex forma statuti tñ prima sn̄ia trāsit in rē iudicatā. si nō fuit petita ꝛ requisita dicta cōmissio cause p partē. Faciat etiā nā iudex qui omittit id qḋ facere dʒ punit̄. l. nō quicq̄d. ff. de iudi. hoc tñ intellige fm Bar. ibi qḋ iudex punit̄ si omisit ꝛ fuerit requisitus a parte al's si non requisitus omisit non punit̄ fm eum
148 ibi. † Facit etiā nā iuramētū calūnie dʒ prestari a litigātibus al's nō vʒ iudicium vt habet̄ in. l. ij. §. sed q2 veremur. C. de iur. calū. illud est verū si petitū fuit al's secus ita volūt doc. in. d. §. sed q2 veremur ꝛ in. c. j. eo. ti. in. vj. ꝛ voluit Pau. de cast. in. d. l. vniuersa. C. de preci. impera. offe. in fi. itē addo predictis tex. ꝛ ibi doc. Ange. in. §. si q̄s pro redēptione in auf. de eccle. titu. vbi habet̄ qḋ heres nō adimplendo volūtatē defuncti infra annū soluēdo legata ad pias causas priuatur officio distribuēdi ꝛ soluēdi. d. legata. ꝛ talis distributio vadit ad episcopū. istud est verū si ipse heres fuit monitus ꝛ interpellatus vt solueret dicta legata nedum per vnā interpellationē sed per binā qḋ est not. fm Ang. ibi. itē facit glo. in l. de pupillo. §. q̄ procuratorio. ff. de ope. noui nū. vbi tex. ibi dicit qḋ ille qui procuratorio noīe nuntiat nouū opus debet satisdare dn̄m rem ratā habiturū al's nō vʒ nuntiatio. glo. ibi dicit hoc esse verum si talis satisdatio exigatur a parte al's vʒ sine satisdatione.
149 † Jtē adduco no. verbū Ang. in. l. venditioni in prin. C. de vsucap. pro emp. vbi dicit qḋ statutū dicēs qḋ bānitus nō debeat audiri debet intelligi si hoc a parte petat̄. allegat hoc voluisse Joā. and. in. c. statutum de rescrip. in. vj. ꝛ tex. in. l. j. §. q̄q̄. ff. ad trebel. Et sic ex istis cū Pau. de cast. cōcludo qḋ talis fideiussor qui promisit presentare aliquē iudici. j. mēsem sub pena qḋ non cadet in penā si eū nō presentauit eo q2 nō fuit requisitus a iudice per predicta. Scias tñ ꝛ mēti teneas qḋ licet predicte doctrine vere sint tñ qñ quis promittit vel obligatus est ad faciēdū aliqḋ ex aliqua particulari obligatione ꝛ etiā statutū eum arctat ad illud faciēdū tūc vt statutū aliqḋ operet̄ tenet̄ illud facere sine monitione al's cadit in penā. ita dixit Fede. de se. in ꝯsi. suo. ciiij. incip. qḋ nō fecerit residētiam ꝛc. quē refert ꝛ sequit̄ Abb. in. c. qm̄ frequēter in. §. porro in. vj. col. vt lit. nō cōtest quos refert ꝛ sequit̄ Soci. in consi. suo. cxxxiij. incip. profecto ꝛc. in fi. de quo etiaʒ dixi in singu. meo
150 ccexlj. incip. ille qui tenetur ꝛc. ¶ † Quero vlterius: ꝛ. xix. aliquis promisit p̄sentare Titium sub pena. j. mēsez. pēdēte isto tpe ipse Titius est bannitus vel est accusatus de crimine capitali ex qua accusatione ipse Titius dubitās carcerari fugā arripuit an fideiussor sit liberatus in quo mihi vr dicendū qḋ si ipse nō procurauit tale bānū vel talē accusationē. p q̄bus optime faciūt que dixi. s. in questiōe illa an promittēs presentare aliquē sit liberat⁹ si ille mutat cōditionē vel statum. itē faciūt dicta p Spe. i ti. de accus. in iiij. parte in. §. sequit̄ in ver. itē q̄rit̄ ecce Titius ꝛc. vbi dicit qḋ in similib⁹ casib⁹ subuenit̄ p exceptionē fideiussori. dicit etiā qḋ hoc casu nō pōt dici qḋ stet p fideiussorē ſʒ p ipsum iudicē bannientem. alleg. l. ſʒ ꝛ si q̄s in prin. ff. si q̄s cau. allega. etiā alia q̄plura iura ad partes ſʒ finaliter remanet in hac opi. idē firmare vident̄ scribentes in. d. l. ſʒ ꝛ si q̄s in prin. vbi dicūt qḋ iō excusandus ē fideiussor q2 facto iudicis impedit̄ quo casu nō dʒ hoc parti imputari. ꝛ faciūt dicta p Ang. ꝛ alios in. l. sancim⁹. C. de pe. Ego aūt vltra p̄dictos doc. tenēs hāc p̄tē illā cōprobo aliq̄b⁹ aliis iurib⁹ ꝛ mediis: di
151 co igit̄ qḋ ipse fideiussor in q̄one nr̄a dʒ esse liberatus. † Nā i qualibet p̄missiōe semp subintelligunt̄ illa verba vcʒ reb⁹ sic stātibus ꝛ aliqḋ de nouo nō supueniente etiā si sit p̄missio iurata. ita p̄bat tex. c. cū inter. P. Gāfredi de renū. ꝛ in. c. quēad materiā de iureiu. ꝛ in. c. clericus. e. ti. ꝛ in. l. fi. ff. q̄ satis. cog. ꝛ in. l. fi. C. de nō nu. pe. ꝛ in. l. fi. ff. ad muni. ꝛ no. Bar. in. l. j. §. ꝛ post operis. ff. de ope. noui nun. ꝛ Bald. in. c. cum. M. ferrariēsis. in. v. col. de cōsti. ꝛ Fede. de se. in cōsi. cclxxxj. inci. casus talis est statuto cauet̄. pro q̄b⁹ optime facit. l. si vnq̄. C. de reuo. do. ille ergo q̄ promisit repsentare Titiū intelligit̄ se obligasse cū illa cōditione ſcʒ rebus sic stantibus ergo superueniēte bāno vel accusatione criminali fideiussor erit excusat⁹. ꝛ ideo si debitor iurauit nullā exceptionē opponere ſʒ soluere tali die ꝛ post hec supior motu p̄prio cōcessit dilationē q̄nquēnalē poterit nō obstāte iuramēto opponere exceptionē dicte dilationis cōcesse. ita dixit Cy. in. l. fi. in. iiij. q. C. si cōtra ius vel vti. pub. quē sequit̄ ibi Sali. ꝛ Pau. de ca. in. l. fi. s. q̄ satis. cog. faciunt etiā ad predicta. nā noua cā supueniēs liberat quē a prima obliga
152 tione. † Et iō ille q̄ promisit aliquē nō offendere sub pena nō cadit in penā si eū offendit ex cā supueniēti de nouo vtputa si talis cū quo est facta pax ꝛ p̄missio de nō offendēdo fecerit nouā offensam vel noniter post pacē factā fuerit bānitus. ita dixit Bar. in. l. aut facta. §. cā. ff. de pe. arg. illius tex. ꝛ. l. si de certa. C. de trāf. ꝛ. l. cū querit̄. ff. de re iudi. idem voluit Bal. in. c. j. in. ij. col. de pace tenē. vbi p hoc alle. no. p Host. ꝛ Jo. an. in. c. fi. de iniur. idē tʒ. d. Ant. ꝛ Jo. de imo. in. d. c. cū inter. P. Gāfredi. ꝛ Pau. de castr. in. l. qui seruū. ff. de ver. obli. Lu. ro. in. l. ser mora. ff. so. ma. Bart. in. l. quid ergo. in. §. si heres. ff. de leg. j. Bal. in. l. gracchus. C. de adul. Bar. Bal. ꝛ alij in. l. C. qñ liceat se sine iudi. vindi. ꝛ Joan. an. in addi. Spec. in ti. de treu. ꝛ pace Ang. ꝛ Jmo. in. l. si ex legati cā. ff. de ver. obli. Bal. in. l. pacisci. C. de pac. Alex. in cōsi. ccccxliij. inci. viso themate in. ij. col. ꝛ in consi. xix. incip. viso processu in. j. colū. in. j. volu. ꝛ Lud. ro. consi. clv. incip. premissum laudum circa fi. ꝛ in consi. clxxxiij. incip. in casu p̄posito in prin. ꝛ in cōsi. cclviij. incip. in casu

proposito

proposito ⁊c.in prin.itē ꝑ predictis facit regula illa vulgata vcȝ q̄
de nouo emergūt nouo indigēt auxilio.l.de etate.§.ex cauſa.ff.de
interrog.act.⁊ ibi Bar.⁊ doc.in.c.paſtoralis.de excep.⁊ in.l.pla
ne.ff.vt in poſ.lega.⁊ in.l.j.in prin.ff.de vē.inſpi.⁊ in.c.ceteꝝ de iu
ramēto calū.cū ſi.⁊ ꝑ ſupradicta mihi vr̄ cōcludendū in caſu que
ſtionis noſtre qḋ fideiuſſor q ꝓmiſit aliquē p̄ſentare iudici ſub pe
na ſit excuſatus ſi ille reus poſtea ſit bānitus vel accuſatꝰ de aliquo
crimine capitali ex quo latet vel aufugit qḋ ipſe fideiuſſor ſit excu
ſatus nec cadat in penā aliquā.qḋ etiā voluit Gādi.in trac.ſuo ma
leſi.ſub rub.de aliquibꝰ queſtionibꝰ varijs in maleficijs in.vij.col.
ver.itē pone q̄ōnē ⁊c.⁊ in eo.trac.ſub rub.de multis qḋ.dependē.a
ſtat.in.ix.col.ver.pone queſtionē.⁊ in eo.trac.ſub rub.qd ſit agen
dū reo abſente circa fi.⁊ ibi ſub rub.qd ſit agēdū reo p̄ſente in vlt.
col.ver.vel pone ⁊c.poſt prin.Qḋ eſt intelligēdū ⁊ limitādum niſi
ipſe fideiuſſor dederit cauſam huic bāno:⁊ opa ſua ille reus fuerit
bānitus q2 tūc talis fideiuſſor tanq̄ dās cauſam bāno:⁊ tāq̄ affe
153 ctator eiuſdē nō erit liberatꝰ.†Affectatio em̄ nō ꝓdeſt affectāti.
l.ſpadonem.§.fi.ff.de excu.tut.⁊ facit tex.in.l.⁊ qui data opa.ſ.ex
quib.cau.maiores.vbi dr̄ qḋ ille q ſponte ꝓcurauit ambaſiatā nō
gaudet priuilegio abſentiū ꝑ re publica ꝓpter eius affectationē.
Pro qbus facit qḋ voluit Jo.de imo.in.c.decetero:de cleri.non
reſi.vbi dicit qḋ clericus q ſpōte queſiuit ſe abſentare non gaudet
bn̄ficio reſidētis lȝ ſecus ſit in illo qui ſe abſentauit ex neceſſitate
nō ab eo q̄ſita nec ꝓcurata.Et facit qḋ voluit Bart.in.l.ſi ſeruus
in.§.qḋ aūt.ff.de furt.vbi dixit qḋ ſi ambaſiator ꝓcurauit amba
ſiatā:⁊ fuit derobatus qḋ non reficiunt̃ ſibi dāna per mittentem.
Secus aūt dicit eſſe ſi fuit miſſus re q̄ſitus.Accedat no.dictū dño
rū de rota in antiqs deci.deci.iiij.in ti.de teſtamētis vbi dixerunt
qḋ ſi aliq affines alicuius minoris fuerūt ſollicitatores vt ei da
retur curator tanq̄ prodigo poſtea ipſe cui datus fuit curator in
ſtituit heredes ſuos tales eorū affines q ſollicitauerūt vt ei daret̃
curator tanq̄ ꝓdigo,ſed veniētes ab inteſt.volūt hereditatē dicē
tes illū nō potuiſſe teſtari tanq̄ prodigū,mō tales inſtituti volūt
probare ipſum nō eſſe prodigū vtrū admittant̃ ⁊ decidūt qḋ non,
q2 ipſi fuerūt cā vt ei tanq̄ prodigo daret̃ curator ideo nō debent
audiri. quā doctrinā refert ⁊ ſequit̃.d.Frā.de cre.in no.ſuo.xcvij.
154 incip.curator ⁊c.†Itē p̄dictis adde qḋ in caſibus in qbus igno
rātia excuſat a delicto vel a pena nō hȝ locū i ignorātia affectata.
ita voluit gl.quā ibi ad hoc pōderat Dñicus in.c.fi.§.vt autē de
officio dele.in.vj.⁊ gl.in.c.ad falſariorū de cri.fal.⁊ gl.in cle.j.de cō
ſan.⁊ affi.⁊ gl.in.c.eos de tēp.or.in.vj.Ad q̄ vide etiā.d.Feli.in.c.
q̄ in eccleſiarū in.xxiiij.col.ver.⁊ inq̄tum extra de cōſtit.⁊ q̄ dixi in
repe.l.fi.C.de proba.in.xvj.char.⁊.d.Feli.in.c.cū.M.in.xiiij.col.
de cōſti.Et faciūt dicta ꝑ Pet.de ancha.in cōſi.ccccix.incip.pro
bata tāta viri ſceuitia.vbi conſuluit qḋ ſi maritus verberauit hic
vxorē que ꝓpter timorē aufugit Ferrariā poſtea eaȝ accuſauit de
adulterio ⁊ cōdēnata fuit in amiſſiōe dotis cōſuluit qḋ ipſe mari
tus hoc caſu ꝓpter affectationē ſuā illius cōdēnatiōis nō debebit
habere illā dotē:⁊ idē dixit idē Pe.de ancha.in.c.paſtoralis de cō
ceſ.prebē.faciūt dicta late in materia iſta ꝑ Lu.ro in.l.ſi vero.§.de
155 viro in.xxxvj.fallē.ff.ſol.ma.⁊ per Feli.in.c.fi.de teſti.¶†Quero
xx.ſi fideiuſſor promiſit ſe facturū ⁊ curaturū qḋ talis faciet talem
cōtractū vel qd aliud an liberet̃ ꝑ mortē illius an vero obligatio
tranſeat ad heredes in quo Abb.in cōſi.ſuo.xc.incip.circa primū
dubiū in.j.⁊.ij.col.tenet qḋ ſit liberatus q2 difficultas ſeu impoſſi
bilitas ſuperueniēs impedit pene cōmiſſionē.l.ſi vehēda.ff.ad.l.
rho.de iac.⁊ ibi Bar.⁊ in.l.cōtinuus.ff.de verb.obli.idē dicit ipſe
Abb.ibi tenuiſſe etiā in fortiori caſu Fed.de ſe.in conſi.ſuo.cxvij.
vbi dixit qḋ ſi qs promiſit ſub certa pena ſe facturū ⁊ curaturū qḋ
Titius cōtrahet matrimo.cū Sēpronia ſi fecit qcqd potuit.⁊ ip̄e
Titiꝰ noluerit cōtrahere nō tenet̃ ad penā q2 ſatiſfecit obligatio
ni q̄tū in eo fuit.Sȝ in caſu nr̄o nō ſolū ſupuenit difficultas ſed
etiā impoſſibilitas q2 impoſſibile eſt poſt mortē curare vt ille fa
ciat cōtractū ergo ex pſona ſua ipſius decedētis fideiuſſores nō te
nent̃:q2 factū inherēs pſone defuncti non trāſit ad heredē.l.ſi de
ceſſerit.ff.q ſatiſ.cog.⁊ ibi ꝑ Bar.vbi dicit qḋ ſi qs promiſit ⁊ cōue
nit cū creditore poſſe capi pſonaliter ꝓ debito talis cōuētio ⁊ obli
gatio nō trāſit in heredeȝ.allegat.l.vnicā.§.ſinaūt in fi.C.de cad.
tol.ita reſidet.d.Abb.in.d.ſuo ꝯſi.xc.in.j.col.Ego aūt ꝓ hac pte
vltra.d.Abb.allego aliqua:⁊ primo qḋ impoſſibilitas aliquē nō
156 obligat†immo impoſſibiliū nulla eſt obligatio.l.impoſſibiliū.
ff.de reg.iur.l.cū heres.§.j.ff.de ſta.li.l.ſi ſtipulet̃ in.j.⁊.ij.reſpōſo
ff.de ver.obli.l.inter ſtipulātē.§.ſacrā.ff.de ver.ob.§.impoſſibilis
inſti.de hered.inſti.c.abbati.liiij.di.c.fine exceptione.xij.q.ij.c.fi.
de pac.c.nemo de regu.iur.in.vj.cū ſi.Et ideo dixit tex.in.l.fi.ff.q̄
ſnīe ſine ap.reſcin.qḋ p̄ceptū iudicis impoſſibile eſt nullius mo
mēti.cōcordat tex.in.l.ſi cū dies in.§.antepe.ff.de arbi.Et dicunt
doc.poſt gl.in.c.q̄ōni.de app.qḋ impoſſibilitas excuſat ab excōi
catione.Itē videmus etiā qḋ impoſſibilitas vitiat ⁊ annullat cō
tractū.l.impoſſibilis.ff.de ver.ob.⁊ ibi docto.l.nō ſolū.ff.de act.⁊
obli.§.impoſſibilis inſti.de inuti.ſtipu.l.certi cōditio.ff.itē queri.
157 ff.ſi cer.pe.†Itē impoſſibilitas excuſat appellantē a proſecutiōe
appellationis adeo qḋ elapſo tp̄e dato ad proſequēdū appellatio
nē nō dr̄ deſerta appellatio ſm̄ Inn.⁊ alios in.c.ex rōne de appel.
⁊ Bal.in.l.fi.C.de cōdi.inde.Bar.in.l.ſi ꝓcuratorē.§.ignorantes
ff.mā.Guil.de cu.in.l.eos.C.de app.Bal.in.l.ſi qs teſtiū de teſti.⁊
in.l.ij.§.ſi qs in iudicio.ff.ſi qs cau.⁊ in.l.nūmis.ff.de in lit.iur.⁊
in.c.j.de eo q mit.in poſ.rei ſeruā.cā Bal.in.l.acceptā.C.de vſur.
Ang.poſt Bart.in.l.illud.C.de anno.⁊ trib.lib.x.Matha.in no.
ſuo vltimo:⁊.d.Frā.de cre.in not.ſuo.cxxj.incip.ſtatuto cauetur
moder.in.l.qḋ te.ff.ſi cer.pe.Bald.in.l.continuus in.§.illud.ff.de
ver.obli.ꝑ qbus facit gl.in.l.minoribus in vlti gl.C.de his qb.vt
158 indig.†Et facit qḋ dixit Bald.in.c.querelā de iureiur.vbi dixit
qḋ impoſſibilitas excuſat emphitheotā q nō pōt ſoluere canonē
☞ propter inopiā.vt nō cadat a iure ſuo. (⁊ idē dixit Anto.in.c.ſi
gnificāte in.j.col.de pigno.) Ideo ex iſtis videt̃ mihi cōcludēdū
vt.ſ.p.d.Abb.in.d.cōſi.qḋ in queſtione iſta ipſe fideiuſſor ꝓpter
impoſſibilitatē erit liberatus ſi moriat̃ ille quē promiſit facere cer
tū qd.Quinimmo dico qḋ nedū impoſſibilitas.ſȝ etiā difficultas
159 excuſat quē ab obligatione.ideo dicūt doc.qḋ† difficultas excu
ſat a pena.vt dixit Bart.in.l.qḋ te.ff.ſi cer.pe.⁊ ibi alij poſt eum.⁊
Bal.in.l.ſi pr̄.C.de colla.⁊ Bar.in cōſi.ſuo.inci.martinus.⁊ Dy.
in.l.ſi vehēda.ff.ad.l.rho.de iac.⁊ in.l.ij.ff.ſi qs cau.⁊ in.l.ꝯtinuus.
§.cū qs.ff.de ver.ob.Excuſat etiā ipſa difficultas a periurio vt in
c.breui.de iureiur.⁊ voluit Bar.in.l.labeo.in fi.ff.de iureiu.⁊ glo.
xxij.q.ij.c.beatus.⁊ volūt cano.in.c.odoardus de ſolu.⁊ Bal.in.l.
acceptam.C.de vſur.in.xxiiij.q.⁊ in.l.fi.C.de nō nu.pec.⁊ in.c.j.§.
porro q̄ fuit prima cā bn̄fi.ami.in vſi.feu.⁊ habet̃ ꝑ doct.in.l.qḋ te.
ff.ſi cer.pe.vbi ꝑ Alex.⁊ ꝑ eundē in.d.l.ſi pater in fi.⁊ in conſi.ſuo
xcij.in pe.col.in.j.vol.vbi idē dicit eſſe in mora.pro qbus optime
faciūt dicta ꝑ Barb.i.c.P.⁊.G.in.iij.col.de officio dele.vbi dixit
qḋ difficultas excuſat ab excōicatione.Et idē firmat Old.in cōſi.
cclxxvij.incip.qḋ abbas ⁊c.ita dicendū puto a fortiori in caſu no
ſtro in quo interuenit nedum difficultas ſed etiā impoſſibilitas
160 ergo ⁊c.†Itē redeūdo ad queſtionē noſtrā dico qḋ hāc partem
etiā qḋ fideiuſſor predictus ſit liberatus mortuo reo tenuit etiaȝ
Bar.in.d.l.ſi deceſſerit ⁊ in.l.ſi vero.ſ.q ſatiſ.cog.⁊ ibi vide Alex.
allegātē alios tenētes hāc partē de quo etiā ꝑ Ang.⁊ alios ī.l.ſan
cimus.C.de fideiuſ.⁊ ꝑ Ang.de are.in lib.maleſi.in verbo pro qbꝰ
Antonius fideiuſſit in pe.verſi.Et in hac materia vnū tene mēti
qḋ ſicut fideiuſſor liberat̃.vt.ſ.ꝑ mortē rei nec obligatio rei trāſit
161 ad heredes.†Ita etiā fideiuſſio facta pro maleficio extinguitur
morte fideiuſſoris.ita qḋ talis fideiuſſio nō tranſit ad heredes:q2
ſicut morte extinguit̃ crimē nec regulariter trāſit cōtra heredem
delinquētis.vt ī.l.j.cū ibi no.ꝑ gl.Bal.⁊ doc.C.ne ex deli.defun.⁊
in.l.j.⁊ ibi Bar.ff.de priua.delic.⁊ in.l.lex indicioꝝ.⁊ ibi glo.Dy.
⁊ Bar.ff.de accuſ.ita extinguit̃ fideiuſſio.ita dixit glo.ſing.apud
oēs in.§.fideiuſſor.inſti.de fideiuſ.quā ibi ſumme no.Ang.de are.
Et idē dixit ipſe Ang.in trac.maleſi.in ver.pro quibus Antoniꝰ
fideiuſſit in ver.pe.Et ibi ſubdit ipſe Ange.in.d.§.fideiuſſor qḋ
hoc dictū eſt verū ⁊ procedit qn̄ fideiuſſio ſimpliciter eſt facta pro
furto vel alio delicto,ſecus autem ſi eſt facta pro pena vt quia fi
deiuſſor promiſit penā.c.licet dicat pro furto vel alio delicto quia
tūc penalis ſtipulatio trāſit ad heredem:⁊ etiā cōtra hereditateȝ
iacentem qn̄ ſit pura obligatio vel in diem vt.l.ad diē.ff.de verb.
obli.⁊ ibi Bart.Ange.⁊ Imo.ſecus ſi ſit ſub cōditione:⁊ nullam
ſubſiſtentiā incipit habere contra defunctū q2 ſtipulatio penalis
nō pōt cōmitti cōtra hereditatē iacentē q2 tractat̃ de magno pre
iudicio qḋ hereditas iacēs pati nō pōt vt.l.ſi ſeruus hereditarius.
ff.de ſtip.ſeruo.⁊.l.ſi ſeruus hereditarius.ff.de diuer.⁊ tēp.p̄ſcrip.
facit qḋ not.Bart.Dy.Ange.⁊ Imo.in.l.cum filius.§.in hac.ff.
de ver.ob.⁊ qḋ habetur in.l.emilius:⁊ ibi Bar.⁊ in.l.etiā.ff.de mi
no.⁊ qḋ no.Bal.in.c.j.ſi vaſ.do.ſerui.debeat:⁊ ꝑ Bart.⁊ doc.in.l.
162 ij.C.ſi aduer.vē.pig.ita reſidet Ang.in.d.§.fideiuſſor.¶†Que
ro.xxj.Sēpronius requiſitus a Gaio debitore Titij vt velit eſſe
fideiuſſor ſuus apud ipſum Titium,ipſe Sempronius nolēs effe
ctualiter obligari.ſed volēs tantū ſeruire de verbis ipſi Gaio dicit
⁊ proteſtatur extraiudicialiter Titio qḋ nō accipiat ipſum in fi
deiuſſorem q2 proteſtat̃ ſibi qḋ ſi eum receperit nō vult ſibi teneri
nec ei ſoluere modo aliquo. An hoc caſu ſi ipſe Titius recipiat
ipſum Sēproniū in fideiuſſorē ipſe Sēpronius ſit effectualiter
obligatus an vero iuuet̃ illa proteſtatione quā fecit,in quo dicas
qḋ q2 talis ꝓteſtatio reſpicit tēpus futuꝝ.ideo impedit fideiuſſo
rē ſequētē ſm̄ Cy.⁊ Pau.de ca.in.l.pacta nouiſſima.C.de pac.et
Spe.in ti.de fideiuſ.§.j.ver.qd ſi fideiuſſor prius de quo etiā per
Ang.in.l.mora in.iij.col.ff.de vſur.⁊ per Bart.in.l.non ſolum.§.
morte.ff.de ope.noui nun.in.vij.col.⁊ ibi per Ro.pro quibus fa
ciūt dicta ꝑ Inno.in.c.cū.M.ferrarienſis.de cōſti.vbi dicit qḋ qn̄
proteſtatio habet verba denotātia tēpus futuruȝ qḋ extenditur
ad actus futuros.⁊ idem ſentit ipſe Inno.in.c.cumana.de elec.et
Imo.in.d.§.morte q2 actus nō operat̃ vltra intentionē agentis.
l.non omnis.ff.ſi cer.pe.l.obligationum ſubſtantia.§.fi.ff.de act.

7 obli.7 ita tenet.d.Feli.in.d.c.cū. M.ferrariēsis.in pe. charta.in j.col.in fi.vbi subdicit qđ ita etiā pōt intelligi tex.7 qđ ibi no. Bar. in.l.si tibi liberū.ff.de act.empt.quē late declarat Imol.ꝭm eum in.l.quotiens.§.sed si cuz primum.ff.de heredi.insti.7 in.l.j.§.pe.
163 ff.de verb.obli.†Itē pro hac parte optime facit qđ dixit Bal.in trac.scisma.in.xxij.col.vbi inquit qđ protestatio cōtraria actui remouet voluntatem ab actu:7 idē dixit.d.Alex.in.l.iurisgentium §.qđ fere.ff.de pac.Et dixit etiaz Bal.in.l.si qs testibus in vl.col. C.de testi.in ver.hic dubitat̃ qđ protestatio excludit cōsensuz.Et dixit idem Bal.in.l.vt debitū in.j.oppo.C.de heredi.act.7 in.d. trac.scisma.in.xiij.col.qđ protestatio in his q̄ depēdēt ab animo preualet actui cōtrario.Et dixit Bar.in.l.q in aliena.§.celsus in j.no.ff.de acq.heredi.qđ ꝑtestatio in his q̄ depēdēt a mera volūta
164 te ꝑtestātis impedit actū sequētē cōtrariū.†Itē ꝑ istis facit nā protestatio clādestina vnius vitiat actū vtriusq; casu quo ꝑpter iustū metū nō poterat ꝑtestari ꝑsenti ꝑpter iustū metū ꝭm Dy.7 Bal.in.l.si repetēdi.ver.vltimo ꝑ istā.l.C.de cōdi.ob causam:7 in l.clari.ver.sed an valeat protestatio.C.de fideicōmis.7.d.Feli.in c.sicut tuis in prin.de simo.Sz cōtra ꝑdicta facit nā faciēs actū cōtrariū ꝑtestationi vr̃ ipse ꝑtestationi renūtiare vt no.vt in.c.gratū de officio deleg.7 in.c.sollicitudinē de ap.7 in.l.ad solutionez. C.de rei vē.7 in.l.cū plures in.§.locator horrei.ff.loc.7 no.p Bar. in.l.nō solū.§.morte.ff.de ope.noui nū.7 ꝑ.Hosti.in summa de cōdi.appo.§.q̄ cōditio.versi.qđ si ante carniscopula.ergo talis fide-
165 iussor protestās nolle obligari si postea se obligat 7†sic facit actū cōtrariū ꝑtestationi vr̃ renūtiare ipsi ꝑtestationi,quapropter doctores in locis superiꝰ allegatis 7 maxime in.d.c.cū.M.ferrariensis distinguūt in hac materia:7 plures faciūt distictiōes 7 iter alias dicūt qđ aut talis fideiussor statim post ꝑtestationē factā se obligat:7 tūc iuuat̃ protestatione:qđ nō obligat̃ aut se obligat ex interuallo post ꝑtestationē:7 ꝑtestatio nō iuuat eū q: tūc propter internallū vr̃ omisisse ꝑtestationē.alias ēt faciūt distinctiones circa hūc passum quas vide ibi ꝑ eos quas ego nō refero breuitatis cā:7 etiā q: nō esset scribere s; trāscribere,de qbus distinctionibꝰ 7 de ista materia videatis ad plenū ꝑ.d.Alexā.in.d.l.nō solum.§. morte ꝑ eūdem in.d.l.pacta nouissima.7 ꝑ Bar.7 alios in.l.si quis in prin.š.de leg.iij.7 ꝑ Spe.in ti.de fideius.§.j.ver.qđ si fideiussor prius.7 ꝑ Jo.an.in addi.Spe.in rub.de iureiu.7 ꝑ doc.in.d.c.cum M.7 ꝑ.d.Feli.in.c.sicut tuis in prin.de simo.in qbus locis examināt hāc materiā ꝑ.vj.col.7 vltra q̄ oīa ibi posita ꝑ eos si vellē hic recitare starē forte ꝑ quatuor lectiōes ideo videatis ibi ꝑ eos vbi cōgruētius ponit̃ hec materia protestationis q̄ꝫ hic vbi est materia
166 mera fideiussoris 7c. ¶†Quero.xxij. aliqs obligat̃ ex forma.l. vel statuti in aliquo casu ad fideiubēdū 7 dādū fideiussorē idoneū vel pignus q tū ꝑpter eius inopiā 7 paupertatē vel q: est forēsis non pōt dare pignus nec etiā inuenit fideiussorē an isto casu loco fideiussoris vel pignoris subroget̃ cautio iuratoria, in quo dicas qđ sic nā impossibilitas eū excusat cū ad impossibile qs nō teneat̃ vt late dixi.š.in.xx.q.s; in spē hoc ꝑbat̃ in auc.generaliter:7 i corpore vñ sumit̃.C.de epis.7 cle.7 insti.de satisda.in.§.s; hodie:7 in l.vnica post prin.C.vt oēs iudi.tā ciuiles q̄ꝫ crimi.7 in.§.si qs aūt ꝑ pecuniaria.in auc.de sctis epis.7 in auc.cui relictū.C.de indi.vidui.tol.7 in corpe vñ sumit̃:7 no.gl.7 doc.in.l.j.ff.q satis.cogan.et hoc tz gl.in.c.ex ꝑte el.j.in ver.ꝑ ꝯtumacia circa fi.de verb.sig.quā ibi approbat.d.Abb.ꝑ qua ꝑte optime facit tex.in.l.si cōstāte.§. quotiēs.ff.so.ma.7 tex.in.l.fi.fa.i.§.diuus.ver.idē princeps.ff.de leg.j.Et hāc partē tz Bart.in.l.filio.ff.vt leg.noīe ca.7 in.l.ꝑtorie la vlti.ff.de ꝑto.stip.7 Bar.in.l.vsufru.C.de vsu 7 habita.7 Lu.ro. in.l.ij.in.ix.col.ff.so.ma.7 Lu.ro.in cōsi.suo.ccccxxxix. incip. circa primū 7c.in fi.ad qđ allegat bonū text.in.l.fi.in.§.sup.C.de asser. tol.7.§.si vero crimē in auc.vt nulli iudi.7.c.alma de snīa excōi. in vj.7 idē tz Ang.in cōsi.suo.xcj.inci.sctā carmelitaꝝ religio in vlti. col.Et hāc partē expressius firmat Jo.de imo.in.l.cū nō facile.ff. si cui plusq̄ꝫ ꝑ.l.fal.7 Ang.de are.in trac.malefi.in ver.pro quibus Anto.fideiussit in ver.7 aduertas.7 vide.d.Feli.in.c.legebat post prin.de maio.7 obe.Et idē tz.d.Alex.in cōsi.suo.lviij.inci.ponderatis in.iij.col.7 in.l.j.in pe.col.ff.q satisda.cog.de quo late dixi in
167 cōsi.meo.xlvj.incip.in curia mercatoꝝ Bonoñ.7c.¶†Hanc tū cōem opi.7 cōclusionē limito sing.nō habere locū in illo q al's prestauit iuratoriā cautionē seu fideiussionē 7 postea fuit periurus 7 nō seruauit promissa ꝑ eū,q: tali hoc casu nō admittet̃ ad prestādā talē fideiussoriā cautionē iurādo 7c.q: semel malus semꝑ presumit̃ malus in eodē genere mali,vt habet̃ in regula semel malus de reg.iur.in.vj.vt habet̃ in.l.nō oīs in.§.a barbaris.ff.de re mili. ita dixit Bal.in auc.ei q in prin.C.de bo.auc.indi.pos.quē refert 7 sequitur Feli.in.c.ex parte in.j.col.in fi.de testi.vbi alia adducit in materia ista:7 vide eundē Feli.in.c.pastoralis in.xj.colū.in ver. limita scđo de excep.7 in.c.j.de offi.ordi.7 eundē Feli.in.c. per tuas in vlti.col.de simo.el.j.ita dixit Bal.in auc.ei q in prin. C.de bo.auc.indi.pos.quem refert 7 sequitur Feli.in.c.ex parte in j.col.in fi.de testi.vbi etiā alia adducit in materia ista.7 vide eūdē Feli.in.d.c.pastoralis in.xj.col.ver.limita scđo de excep.7 eūdem Feli.in.d.c.j.de officio ordi.7 in.c.ꝑ tuas el.j.in vlti. colū.de simo.
168 ¶†Et ꝑ hoc facit.Nam ille q semel est periurus non admittit̃ vlterius ad probandū ꝑ iuramentū.c.paruuli:7 ibi glo.7 doc.xxij. q.v.7 faciūt notabilia verba Bal.in auc.cui relictū in.iij.colū.ver. attēde.C.de indi.vidui.vbi dixit qđ stat̃ iuramento seu iuratorie cautioni illius q nō pōt ꝑpter eius paupertatē dare fideiussorē, qđ tū dicit secus esse in eo q nō inuenit fideiussorē ꝑpter eius dolositatē:7 corruptos mores.nā ꝭm eum nō debet credi iuramēto illius cuius mores sunt corrupti.allegat iura subdens qđ iuramētū villiū personarū nullū habet pondus:7 quasi ꝑ nihilo reputat̃
169 apud bonos 7 graues.†Subdit etiā Bal.ibi qđ si vsurarius manifestus fecit cautionē:7 postea interpellatus nō seruauit eaz qđ perinde est ac si nunq̄ꝫ cauisset,qđ dicit esse not.dignū.quā doctrinam nota diligenter ad limitationem.c.q̄ꝫq̄ꝫ.de vsur.in.vj.Item pro istis optime faciunt qđ dixit Spe.in ti.de instru.edi.§.instrumentū in.vij.volu.in versi.qđ si aliqđ instrumentū 7c.in fi.7 dicta per.d.Alex.in cōsi.suo.ccclxiij.incip.in causa.in.iiij.colū.vbi di-
170 xit†qđ nō credit̃ testi q al's dixit falsum:7 fuit periurus.allegat c.testimoniū de testa.gl.in.c.in nostra eo.ti.7 Inno.in.c.fraternitatis de hereti.Bal.7 alios in.l.si ex falsis.C.de trās.7 Bal.i rub. de cōtro.inuesti.7 in.l.fi.in.iiij.opp.C.de edic.diui.7 Spe.in.d.§. instrumentū:7 in ti.de teste.in.§.j.ver.item qđ aliqđ de suo.Ang. in.l.j.§.si qs simpliciter.ff.de ver.ob.Archi.in.c.si ad sacras.ix.di.
171 7 Oldr.in cōsi.xxxvj.incip.ad primū 7c. ¶†Itē etiā ꝑ predictis optime facit:nā clarū est qđ an instrumentū sit de nouo repertuz necne statur iuramēto eius q illud producit vt voluit Bar.7 doc. in.l.admonēdi.ff.de iureiu.7 habet̃ in.c.pastoralis.de exce.7 facit ratio quā circa princ.huiꝰ rub.adduxi.vcz qđ in his q̄ depēdēt ab aīo stat̃ dicto asserētis cū iuramēto ꝭm gl.in.§.alie.insti.de act.et habet̃ in.c.vt circa de elect.in.vj.7 in.c.significasti.de homicidio. Attamen ista limitat Lu.ro.in.d.l.admonēdi.fore vera 7 locū habere dūmodo ille q taliter vellet iurare non esset al's periurus, q:
172 in dictis casibꝰ nō staret̃ iuramēto suo ꝑ.d.c.paruuli†nā periurꝰ nō pōt subire iuramentū honoris.sed solū oneris vt no.in.c.cum in tua de iudi.7 voluit glo.in.d.c.paruuli.xxij.q.v.7 cum hac opi. pertransefit moder.in.c.fi.de iureiu.7 Feli.in.c.ex parte in.j.colū.
173 in fi.de testi.†Sed tu adde glo.not.in cle.j.de testi.que vult qđ in casibus in quibus solet stari iuramento alicuius non statur si est persona suspecta quā glo.allegauit ad hoc.d.Jo.bap.de cazalup. sequens hanc partem in repe.d.l.admonendi in.vij.colū.in prin. vbi dicit qđ pro ista parte etiam faciunt dicta per Bald.in.l.non
174 hoc.C.vnde legi.¶†Itē vltra predicta pro istis facit glo.multum sing.in.l.lege cornelia.ff.ad sille.q̄ probat qđ licet quis sit relaxādus fideiussoribus ex aliquo delicto.nec carcerandus si tamē al's semel de carceribus aufugit carcerandus est:7 diligenter custodiendus 7 per hoc amittit beneficiū.l.j.ff.de custo.reo. quā glo.refert 7 sequitur Ang.are.in trac.malefi.in ver.fama publica in.xiij. char.in versi.iiij.notañ.est vbi pro hoc etiā allegat ea q̄ habent̃ in l.quid sit fugitiuus.ff.de edili.edic.Et illam glo.in.d.l.lege cornelia.dicit ibi Lu.ro.non fuisse consideratā ab aliquo.tu tū vide ibi Bal.qui eā pōderauit de quo ꝑ Bal.indi.in.l.nemo deinceps.C.
175 de epali audi.in fi.7c.¶†Addo etiā predictis singulare verbum Pau.de ca.in cōsi.suo.cccv.incip.viso dicto statuto vbi consuluit qđ statutū loquens de rapiēte mulierem solutam qđ puniat̃ pena capitis qđ tale statutū non habebit locum in rapiente mulierem solutam que semel ab alio fuit tacta vel quā alius osculatus est q: tunc nō presumit̃ rapta per vim cōtra eius voluntatem cuz semel
176 volūtarie alteri ꝯsenserit.†pro qua doctrina etiā faciunt dicta ꝑ Albe.de rosa.in.iij.parte statuto.q.lij.vbi dicit vna cū Dy.q: raptus mulieris non cōmittit̃ in muliere nupta inhoneste viuente 7 talis rapiēs eā nō punit̃ pena raptus,alias sic,l; al's eam cognouisset qđ est sing.no.Item pro istis etiā optime faciunt dicta per Pau.de ca.post Bald.ibi in.l.j.C.de proba.in fi.vbi dixit qđ ille qui soluit vsuras alicui potest repetere ab eo illas vsuras licet nō probet illas sibi soluisse si tamē probat qđ ille al's erat solitus mutuare sub vsuris et recipere seu exigere tales vsuras qđ est not.ad
177 qđ allegat hoc voluisse Jo.and.in.c.q̄ꝫq̄ꝫ de vsur.in nouella.†Et faciunt etiam dicta per Host.in.c.cum in ecclesijs.7 maio.7 obe. vbi dixit qđ monachi non tenētur amplius recipere monachum qui al's bis fugit de monasterio.qđ dictum refert 7 sequit̃.d.Feli.
178 in.c.ad abolendam in.j.colū.de hereti.†Et in hac materia non omitto sing.verbuz Ang.in.l.qui iudicio.ff.de accus.vbi dixit qđ stante statuto qđ de dāno dato statur sacramento damnum passi qđ si est datum dānū alicui periuro vel aliter infami q al's deierauit qđ non stabitur sacramento suo:7 ita dicit vidisse de facto seruari,qđ dictum pro valde no.refert 7 sequit̃ Barba.in.c.j.in.iij. col.extra de accusatio.7 idem voluit ipse Barba.in.c.per tuas per glo.ibi de simo.7 per.d.c.paruuli:7 faciunt dicta per eum in.c.euidentia.de accus.7 pro predictis etiam facit optime tex.7 glo.in.l. cassius.ff.de senato.q̄ oīa tene mēti ad hāc legitimationez q: ista

forte

forte taliter simul cumulata nõ reperies. Alias etiã limitatiões:
⁊ notabilia dicta in hac materia qñ nõ stat iuratorie cautioni ali-
cuius vide p Feli.in.c.q in ecclesiarũ in.xxiiij.col.ver.⁊ inquãtum
extra de cõsti.⁊ p.d.Alex.sing. loquẽtẽ.in.l.j.ante fi.§.q satis.cog.
q nõ refero breuitatis causa.Sed accipias aliũ casum in quo licet
statutum arctet quẽ ad satisdandum.attamen ille talis nõ tenet
satisdare qđ est cõtrariũ casui pcedẽti.nã in casu pcedenti qs rele-
uat satisdatione ppter paupertatẽ sed ecõtrario accipe casum in
quo qs releuat a fideiubendo vel a satisdãdo ppter diuitias suas.
nã si extat statutũ qđ qs non possit adipiscere possessionem talis
officij nisi primo idonee satisdederit tũc si acceptãs officium velit
acquirere possessionẽ si ipe est idoneus facultatibus non tenetur
satisdare sed satis est qđ ipse fideiubeat ⁊ promittat cuz generali
obligatione bonorũ suorũ sm Bar.in.l.qcũqz la.ij.p illũ tex.C.de
fun.patri.li.xj.⁊ ibi Alex.in aposti.idẽ dixit Pau.de cast.in.l.di-
uortio.§.interdũ.ff.so.ma.⁊ in.l.j.ff.qui satis.cog.p quo allegat.d.
l.qcũqz ⁊ not.in.l.de creationibus.C.de epis.audi.pro quo dicto
facit optime tex.in.l.j.in ver.ppter amplissimas facultates.ff.de
custo.reo.⁊ text.in.l.j.§.si magistratus.ff.de magistra.conuen.et
text.in.l.testamento.§.nec satis.ff.de testa.Et hãc partẽ etiaz fir-
mat.d.Alex.in cõsi.xxxvij.inci.viso ⁊ oportune ⁊c.in prin.v.col.
in.ij.vol.pro qbus faciũt q voluit Bal.in.l. abstinendũ.C. quorũ
179 app.non recipi.¶ †Et teneas menti in hac materia duo,primo
qđ vbicũqz quis tenet ex forma statuti satisdare p forma in ali-
quo casu tũc si ipse est diues ⁊ idoneus põt prestare quẽlibet fide-
iussorẽ etiã inopẽ ⁊ egenum qꝛ bona principalis ⁊ fideiussoris in
tali casu aggregant ⁊ reputantur pro vno ⁊ idẽ patrimonio:⁊ idẽ
est si principalis debitor est pauper ⁊ fideiussor sit ditissimus quia
tunc sufficit ⁊ satisfactuz est legi.ita no.dixit Bal.in.l.mulier in fi.
C.de iur.do.allegat gl.quam dicit non esse alibi in.l.si plures.§.j.
in ver.aggregante.j.in hoc tit.⁊ illum tex.⁊ gl.allegat ad hoc etiã
Lu.ro.in cõsi.cccxx.in fi.prin.incipi.hec istorum.⁊ idem dixit ipse
180 Bal.in aut.sz hodie in primo nota.C.de actio.⁊ obli. ¶ †Scđo
etiã teneas mẽti qđ quotiens quis tenet satisdare ex forma.l.vel
statuti tũc remittitur sibi talis satisdatio si sit homo honeste vite:
ita dixit gl.apud omnes singularis in.l.j.ff.de ripa muniẽda.quã
glo.dixit singularẽ Bal.in.c.ij.de iudi.⁊ illam dixit forte stupen-
dam Barba.in.c.coram in vlti.col.extra de offi.delega.vbi ponit
aliqua in materia ista ⁊c.pro qbus facit gl.in.l.titio fundus.§.de
cõdi.⁊ demõ.⁊ q late dixi in.l.j.in.§.ad questionẽ in.ij.⁊.iij.q.j.de
questio.⁊ in.d.l.j.§.fi.in.iiij.colũ.⁊ in.l.qui falsam in.xv.colũ.j.de
181 fal.†Et teneas etiã mẽti qđ licet cautio iuratoria admittat qñqz
vt dixi,tñ in causis criminalib⁹ nõ admittit.ita dixit Bal.in addi.
Spec.in ti.de accus.in.iiij.parte in ver.in criminali cã pauper ⁊c.
de quo tñ vide Bal.in addi.Spec.in ti.de sen.in vlti.charta.in.j.
col.in ver.titius fideiussit ⁊c.⁊ Bald.in.l.iij.circa fin.C.de epis.au
di.⁊ in.l.satis.§.j.§.de in ius voc.vbi tenet in oĩbus dictis locis qđ
hoc solũ habet locũ in masculo sed secus sit in femina.⁊ idez tenet
Ange.de are.in trac.malefi.in ver.pro qbus Antonius fideiussit
182 in ver.⁊ aduertas ad predicta ⁊c.¶ †Quero.xxiij.statuto cauet
in ciuitate qđ quilibet massarius artium vel quilibet officialis vel
quilibet saltuari⁹ vel ministralis teneatur satisdare anteq admi-
nistret officium suum.Modo officialis vel massarius artis vel sal
tuarius vel ministralis dedit fideiussorez in principio officij,que-
ro pro quib⁹ rebus tenebitur talis fideiussor.In quo dicas qđ so
lum tenebit pro male gestis vel ministratis circa ipsum officium,
non autem tenetur si principalis deliquit modo aliquo circa non
pertinentia ad officium suum.sed circa extranea ⁊ remota ab ipo
officio. ita dixit Lud.ro.in consi.suo.ccccxxiij. inci.in quo que-
ritur ⁊c.in vlti.verbis.vbi dixit qđ licet officiales teneant p eorũ
barisellis et nuntijs ac familia,procedit si in eo delinquerunt ad
qđ sunt deputati.allegat.l.j.§.serui.ff.furti aduersus naut.⁊ in.l.
j.§.qđ nouissime.⁊.§.familie cum ibi plene nota.per Barto.ff.de
publi.⁊ dicta per Bald.in.l.obseruare.§.proficisci.§.de offi.pro-
consul.⁊ Bald.in rub.de pena iudi.qui male iudicauit.⁊ plene no
tata in.c.cum ad sedem de resti.spol.Et subdit ipse Ludo.roma.
in.d.consi.qđ ipse officialis in casibus in quibus tenetur pro ali-
quo de predictis pro delicto per eum commisso liberatur exhibẽ
do ipsum delinquentem.qđ dixit voluisse Bar.in dictis locis.et
dicit etiam hoc probari in.l.quante.ff.de pub.ita residet ipse Lu.
☞ ro.in.d.suo consi. (vide Alexan.in consi.cxiij.incip.visa conclu-
sione ⁊c.in.vij.volu.) Ego autem vltra euz allego Bald.in.l.j.in
prin.ff.de magi.cõue.vbi dicit qđ ille qui fideiubet pro aliquo ca-
stellano alicuius roche non tenetur si ille facit robariam quia ille
fideiussor fideiussit apud rem publicam non autem apud priua-
tos.Et pro istis etiã adduco Bal.in aut.hoc ius porrectũ in vlti.
col.versi.iij.C.de sacrosan.eccle.vbi dixit qđ si aliquis mutuat pe-
cuniam istis factoribus q sunt deputati a dño ad recolligendos
fructus vel ad custodiam castrorum qđ istud non potest repeti a
183 dño.†Item pro hac parte adduco no.dictum Joã.and.in addi.
Spec.in ti.de instrumento.edi.§.nunc dicendum in addi.magna
in prin.vbi singu.dixit post Nico.de mata.qđ si ex consuetudine
vel ex forma statuti debet credi libris artificis vel mercatoris in-
telligitur de pertinentibus ad artem suam non aũt de alijs.quam
doctrinam refert ⁊ sequit Lu.ro.in cõsi.suo.ccv.incip.in puncto
preposito ⁊c.in.j.col.⁊.d.Feli.in.c.post miserabilem in.ij.colũ.in
fi.de proba.⁊ eam refert ⁊ sequitur.d.Fran.de aret.in consil.suo
xxxiij.qđ incipit consultatio premissa ⁊c.in.j.col.⁊c.pro quo ipse
allegat etiã Bal.in.l.fi.C.ad maced.vbi Bald.sing.dixit qđ si sta-
tutũ dicit qđ nõ possit cõtrahi cum filio familias nisi sit mercator
modo aliquis est fi.fa.⁊ aliquis cõtrahit secum non in causa mer-
cantie.sed in alia causa diuersa an valeat cõtractus:⁊ fi.fa.obliget
decidit ipse Bal.ibi qđ nõ.allegat.l.iij.§.ceterũ.ff.nau.cau.⁊ stab.
Et hoc dictum Bald.etiam refert ⁊ sequitur.d.Feli.in.c.post ces-
sionẽ de proba.in.ij.col.in fin.⁊ in.c.petrus in pe.col.de homici-
184 dio.†Et facit optime no.verbum Bal.in.l.si aduersarius.C.de
fide instru.vbi dixit qđ statutũ volẽs bannitũ haberi pro cõfesso
non extẽditur ad maleficia in lib.malefi.non descripta.qđ dictum
etiã retulit.d.Feli.in.d.c.petrus vbi videas qꝛ etiã ad materiam
istam multa addit ⁊ singulariter loquit.Item pro istis optime fa
cit dictum Bart.in.l.iij.ff.ad.l.iul.repe.vbi dixit qđ instrumentũ
notarij condẽnati de falso nõ vz, istud est verũ si commisit falsum
circa officium tabellionatus secus si commisit falsum circa aliud.
idem tenet Abba.⁊ Joã.de ana.in.c.fraternitatis de hereticis.⁊
Bart.in cõsi.incip.ser Jo.de castro.⁊ Bald.in.l.ij.C.de senten.et
in.l.⁊ in militibus.C.de testa.mili.⁊ in.l.qui depositum.C.deposi.
et in.l.ij.C.de fi.instru.⁊ in.l.iubemus.§.sane el.j.C.de sac san. ec-
185 cle.⁊ Feli.refert eos in.c.fraternitatis de hereticis.† Item pro
istis etiam optime facit qđ voluit Guil.de cu.in.l.nulli.C.quoruz
app.non recip.vbi dixit qđ sindici qui habent sindicare officiales
non possunt se intromittere de eo qđ gesserunt extra officiuz.Et
ibi etiã dicit idẽ esse in prioribus artium qꝛ licet habeant potesta
tem ex forma statuti ministrãdi ius inter homines sue societatis
illius artis intelligitur tm circa res pertinentes ad ipsam artem:
⁊ non circa alia.quas doctrinas Guil.refert ⁊ approbat Barba.⁊
in materia plura alia adducit in.c.cuz ordinẽ.in vlti.col.de rescri.
vbi videas:⁊ vide etiã do.Catal.in trac.suo sindica.in ver.ccxxvj.
inci.adde qđ si officialis.⁊ doc.in locis prealleg.⁊c.⁊ vide omnino
Jas.in.l.age in.j.⁊.ij.col.C.de transactio.⁊ do.Feli.in.c.petrus.in
186 iij.col.ver.scđo declara ⁊c.extra de homi. ¶ †Uigesimoquarto
quero an fideiussor coactus indebite soluere habeat tamen actio
nem cõtra debitorẽ principalem in quo Bal.in.l.vẽditor.in.§.so-
let.ff.de heredi.vel ac.ven.dicit per illum tex.qđ fideiussor iniuste
cõdẽnatus q fecit quicqd potuit ne cõdẽnaret habet actionẽ con
tra principalẽ debitorẽ pro quo fideiussit,nã satis est ei qđ fuit cõ
dẽnatus sine dolo suo:⁊ totũ istud negotiũ principaliter pertinet
ad debitorem ⁊ periculum contingẽs arg.illius text.⁊ idez firmat
Abb.in cõsi.suo.lx.incip.qm satis abunde in.j.colũ.in.j.volu.vbi
dicit qđ si fideiussor fecit quicquid potuit nec pro eo defecit quin
exceptiones reo vel sibi cõpetentes admitterent:sed vi fuit cõpul
sus ad soluendũ sine culpa sua etiã si per iniuriã superiorum hoc
acciderit põt nihilominus agere cõtra principalem mandatorẽ:
⁊ dicit qđ hoc probatur ad literã in.l.exceptiones.§.de excep.⁊ di
cit qđ hãc opi.tenet ibi Bar.⁊ Jo.an.in regula dãnũ.de regu.iur.
in.vj.item dicit ipse Abb.in.d.cõsi.qđ ipse pro hac parte adducit
tex.apertum iuncta glo.in verbo iudicium in.l.nam ⁊ seruius.ff.
de neg.gest.⁊ pro hac parte faciũt dicta p Bal.in.l.si nomen.§.de
heredi.vel ac.vẽ.vbi ponit no.verbũ in materia ista:⁊ euz refert ⁊
sequit do.Alex.in.l.sciendũ.in.ij.col.ante fi.ff.de verb.obli.et fa-
ciũt etiã dicta p Abb.in cõsi.suo. lxxij.inci. cõditor omniũ ⁊c.in
fi.verbis ⁊ p do.Alex.in cõsi.suo.ciij.inci.visis scripturis ⁊c. in.ix.
colũ.ver.ij.respondeo in.ij.volu.de qua questione vide etiã Sali.
187 in.l.si pro ea.in fi.C.mãda.¶ †Uigesimoquinto quero an fide-
iussor de iudicio sisti ⁊ de iudicato soluendo possit astringi a cre-
ditore ad soluẽdum non soluz debitũ principale sed etiã expẽsas
quas creditor fecit in litigãdo ⁊ in cõuincẽdo ipsum debitorẽ:ista
questio multũ fraternizat cũ questione.viij.superius examinata
⁊ multa ibi dicta possunt hic adduci in qua questione mihi videt
dicendũ qđ talis fideiussor possit cogi ⁊ cõpelli ad soluendũ nedũ
principale debitum:sed etiã dictas expẽsas ⁊ hoc per text.in arg.
in.l.lucius.in.§.paulus respõdit.ff.de admini.tuto.vbi habet qđ
qñ fideiussor obligat pro certa administratione alicuius similiter
censet obligatus pro omni actu cõnexo ad illã administrationẽ.
⁊ illũ tex.ibi no.ad hoc Jac.de are.⁊ Bar.pro quo etiã facit tex.⁊
qđ ibi voluit Bar.in.l.non quasi.§.j.ff.rẽ pu.sal.fo.vbi dicit Bar.
qđ si tutor quedam negotia pupilli gessit ⁊ quedã non,qđ tñ pro
nõ gestis etiã tenet ⁊ hoc propter cõnexitatẽ,que ratio multũ fa-
188 cit ad hãc questionẽ.†Nã cõnexorũ ⁊ depẽdentiũ:idẽ est iudiciũ
⁊ idẽ iudicamus de cõnexo qđ de principali.l.proinde si seruuz.§.
ad.l.aql.vbi si tu occidisti seruũ quez alteri tradere obligatus erã
sub pena teneris non solũ ad estimationẽ serui:sed etiaz ad illam
penam tanq depẽdentẽ ⁊ cõnexam.ad qđ etiã facit.l.cũ actum.§.

de neg.gest.⁊ facit glo.in.l.diuus.ff.de admini.tuto.vbi text.dicit
qđ de gestis post pupillarẽ etatẽ vnus tutorũ nõ conueniť pro fa-
cto alterius ⁊ insolidũ:sed ꝓ eo qđ gessit ⁊ glo.ibi hoc limitat nisi
gesta post pubertatẽ essent cõnexa gestis tpe pubertatis,nã in il-
lis quilibet conueniť insolidũ qđ etiã probať in.d.l.qd ergo in.§.
sufficit.ff.de cõtrario iudi.tut.⁊ ibi Bal.colligit qđ connexorꝫ idẽ
est iudiciũ.⁊ ꝑ istis facit optime tex.in.c.quãto de iudeis.⁊ dicta
ꝑ Abb.in.c.preterea.de offi.deleg.⁊ in.c.trãslato.de consti.⁊ facit
tex.in.l.ij.ff.de iurisdi.om.iudi.⁊ in.l.oratio.ff.de spõsa.⁊ in.c.lite-
ras.de iura.calum.⁊ qđ volunt doc.in.l.si de certa.C.de transac.et
Jo.de ana.in.c.licet hely.in fi.extra de simo.⁊ faciunt not.verba
Bal.in.l.peremptorias ante fi.C.sen.res.nõ pos.vbi dixit qđ si te-
stes fuerunt inducti sup mutuo ⁊ sup articulo mutui ⁊ facto testi-
monio sup tali mutuo addiderũt postea qđ etiã ipsi interfuerunt
qñ ipse mutuãs fecit pactũ de nõ petẽdo qđ hoc casu probãt etiã
pactũ de nõ petẽdo:qꝛ cõprehẽdit cõnexa ⁊ depẽdẽtia.⁊ dicit qđ
hoc voluit Jnn.in.c.pastoralis.de excep.⁊ facit dictum Bal.in.l.
ordinarij.C.de rei vẽ.vbi dixit qđ si qs dixit cõtractũ esse vsurariũ
vel simulatũ ⁊ ideo petijt ab epo se absolui a iuramẽto sup eo in-
terposito qđ post talẽ absolutionẽ nõ poterit corã alio iudice age
re de vsuris vel de ipsa simulatiõe sꝫ poterit agere corã epo tantũ
ꝓpter cõnexitatẽ quã hꝫ cũ ipso iuramẽto.qđ dictũ refert ⁊ sequiť
189 do.Alex.in ꝯsi.suo.cxcvj.inci.circa primũ in vlti.col.in.ij.vo.†et
ad predicta etiã optime facit no.verbũ Pet.de ancha.in cõsi.suo
xxx.vbi dicit qđ ꝓcurator ponẽs manũ ad cõnexa mãdati non dꝛ
excedere fines mãdati,qđ etiã dixit Pau.de ca.in cõsi.xxviij.inci.
viso pacto.⁊ hoc dictũ refert ⁊ approbat do.Feli.in.c.trãslato.in
iij.col.de cõstitu.vbi subdit idẽ esse in delegato:ad qđ alle.glo.pri
mã in.c.licet ergo.vij.q.j.⁊ idẽ dicit esse in arbitro ſm Jnno.in.c.
cũ dilectus de arbi.qđ etiã dixit Abb.in cõsi.suo.lxij. incipit in cõ
trouersia ⁊c.in.ij.col.in.iij.volu.pro qbus facit tex.in.l.sꝫ ades.§.
si qs mulierẽ.ff.loc.⁊ dicta per Bal.in.c.j.de capi.qui curiã ven.et
190 in.d.c.trãslato.de cõstitutio.vbi dixit† qđ vẽdita vacha venit vi
tulus q est in corpore:⁊ etiã vitulus natus q nondum pasciť her-
bis.⁊ faciũt alia plura ⁊ plura singularia dicta in materia ista per
do.Feli.in.d.c.trãslato.⁊ in.c.causamqꝫ de re iudi.in.ij.⁊.iij.col. et
faciũt alia plura q̃ ego adduxi in.l.j.§. diuus adrianus.ff.de que-
stioni.⁊ faciũt etiaꝫ dicta ꝑ Albe.de rosa.in.ij.parte statu.q.lxiiij.
inci.item retentor ⁊c.vbi dixit qđ ille q tenetur ad emendationem
dãni teneť etiã ad expẽsas q̃ fiũt occasione predicta.alle.l.si seruus
seruũ.§.rupisse.in verbo verũ sumptus.ff.ad.l.aql.⁊ faciunt etiaꝫ
dicta ꝑ Pau.de cast.⁊ Alexã.in.l.ij.in prin.per illũ tex.ff.si quis
cautio.vbi dixerũt qđ trãsactio facta sup sorte operať etiaꝫ super
pena:tanq̃ sup cõnexo.qđ dictũ refert ⁊ sequiť do.Feli.in.c.super
literis.in.xiij.col.de rescrip.vbi etiã dicit qđ iurisditio sup princi-
191 pali extẽdiť ad cõnexa.† Jtẽ facit nã liberatio sup principali ex-
tendiť ad cõnexa ⁊ dependentia etiã nõ expressa:ſm.d.Feli.in.d.
c.sup literis ad qđ alleg.Bart.in.l.aurelius.in.§.gaius.in.vj.q.ff.
de libe.lega.⁊ faciũt etiam que ego dixi in singu.meo.cclj. incipit
cõnexorꝫ idẽ est iudiciũ ⁊c.Et faciũt dicta ꝑ Abb.in ꝯsi.suo.xviij.
inci.in causa ⁊ questiõe.in.iij.col.in.ij.vo.vbi dixit qđ arbiter põt
cognoscere de coherẽtibus:⁊ cõnexis etiã si in cõpromisso non sit
dictum,ad qđ alleg.plura de qbus ibi ꝑ eũ:faciũt etiã ad predicta
que dixit do.Fran.de are.in cõsi.suo.xxix.incip.diligenter in.xij.
col.in ver.his breuiter premissis ⁊c.⁊ facit qđ voluit Jo.de ana.in
c.licet hely.in pe.col.de simo.vbi dixit qđ vꝫ snĩa sup non petitis
qñ nõ petita sunt cõnexa vel dependentia:⁊ facit etiã nã illud qđ
est de appẽditijs dꝛ ad propositũ ⁊ pertinẽs ad articuluꝫ:ita dixit
Bal.in.l.testiũ.in.iij.col.C.de testi.⁊ Ang.in.l.iam dubitari.ff.de
here.insti.Jtẽ facit nã dispẽsatio extenditur ad cõtigua ſm glos.
in.c.qꝛ intantũ de preben.Jtẽ iuramentũ vt habeť in.l.si duo pa-
troni.§.si qs iurauit.ff.de iureiu.Jtẽ etiã mandatũ procuratoris
192 vt.ff.dixi extẽdiť ad cõnexa ſm gl.in.c.licet.viij.q.j.† Jtem snĩa
etiã extendiť ad connexa:vt habetur in.l.si cũ tibi.C.de iudi.⁊ ibi
Bar.⁊ similiter ptãs delegati extẽdiť ad cõnexa ſm Jnno.⁊ Bal.
in.c.causam q̃.extra de re iudi.q̃ vltimo dicta ponit do.Feli.in.c.
de testi.in.iij.col.de testi.vbi etiã ponit aliqua alia ad materiã istã
faciẽtia:⁊ facit etiã nã licet de vnoquoqꝫ actu pars debeat citari
l.de vnoquoqꝫ.ff.de re iudi.cũ vulga.tñ cõtumax in vno actu non
citať ad aliũ actũ fiendũ qñ hꝫ cõnexitatẽ necessariã cũ actu pro-
cedẽdi ita dixit Gemi.in.c.si capitulo.§.j.in vlti.no.in fi.de cõces.
prebẽ.in.vj.qđ dictũ refert ⁊ sequiť do.Feli.in.c.cũ olim.in.j.colũ.
in fi.de testi.⁊ faciũt not.verba Albe.de rosa.in.j.parte statuto.in
q.cxxiiij.inci.itẽ pone statuto caueri qđ nullus ⁊c. vbi formaliter
dicit pone statuto caueť qđ nullus in cõsilio debeat cõsulere vltra
vel extra propositionẽ propositã ⁊ si consultuꝫ fuerit nõ fiat inde
partitũ:⁊ si cõtrafiat non valeat.modo aliqs cõsuluit aliqd depẽ-
dens a propositione ⁊ facto partito obtentũ est queriť an valeat,
in quo dicit vidi obtineri qđ sic ar.ff.ad trebel.l.apud iulianũ.§.
antistita:⁊ ꝑ hoc facit qꝛ dependentia videť pars eorꝫ a quibus
depẽdent vt extra de elec.c.cupiẽtes.§.deniqꝫ in fi.li.vj.vbi diciť

postulationes agentiũ depẽdere:⁊ idem puta de cõnexis ar.ff.de
admini.tuto.l.tutores q tutelam:⁊ de neg.gest.l.eum actũ.ita for
maliter dicit Albe.de rosa.vbi.ff.⁊ faciunt dicta per do.Feli.in.c.
significauerũt in.iiij.col.de exceptio.vbi dixit qđ materia expensa
rũ dꝛ cõnexa principali articulo.ex qbus oĩbus cõcludendũ puto
in presenti questione qđ fideiussor de iudicio sisti ⁊ de iudicato sol
uendo poterit astringi ad soluendũ expẽsas in lite factas per cre-
ditorẽ ꝑ iura preallegata.ad qđ etiã faciũt dicta ꝑ Spec.in titu.de
193 accusa.in.§.j.in.vj.col.ver.qd si vulneratus.¶ †Uigesimo sexto:
quero an fideiussor possit agere ad dãna ⁊ interesse cõtra debitorẽ
principalẽ in quo mihi videť dicẽdũ qđ sic:nã de natura fideiussio
nis est qđ fideiussor cõseruetur indẽnis etiã si nõ sit dictũ expresse
tñ inest tacite ſm Bal.in.l.cõstitutionibus.C.de vsur.vbi dicit qđ
de hoc est casus singu.in.c.ꝑuenit in versi.alioqn extra de fideius.
⁊ refert etiã Jaco.de are.dicere qđ magna est iniqtas si fideiussor
remanet in dãno.Jtem hanc parteꝫ qđ fideiussor possit agere ad
dãna ⁊ interesse firmauit Abb.in cõsi.suo.lx.incip.qm̃ satis ⁊c. in
j.col.vbi dicit qđ fideiussor põt agere ꝯtra mãdatorẽ seu fideiusso
rẽ:nedũ pro sorte principali quaꝫ pro eo soluit sed etiã ad dãna ⁊
interesse,ad qđ alle.d.c.peruenit ⁊.c.cõstitutus.eo.tit.⁊ q̃ habenť
in.l.iter causas.in.§.impẽdia:⁊ in.l.q mutuũ ĩ fi.ff.mãda.⁊ subdit
qđ principalis tenetur etiã ad dãna que passus est fideiussor casu
fortuito.ad qđ alleg.Jnno.in.c.sicut.el.ij.de iureiur.⁊ Jo.and.in
regula accessorium.de reg.iur.in.vj.in mercu.Predictã tñ cõclu-
sionẽ intelligit verã Abb.qñ fideiussor fuit diligens:⁊ fecit qđ po
tuit ⁊ opposuit debitas exceptiones al's secus, de quo ibi latius
per eum.pro quibus faciũt optime dicta.ff.in.q.xxiiij.⁊ ideꝫ vide
tur firmare Abb.in consi.suo.lxxxij.incipit conditor oĩm ⁊c.circa
fi.⁊ vide Bart.in.l.exceptione.in fi.ff.in hoc titu.vbi ponit an qñ
fideiussor succũbit in causa an tũc repetat sumptus quos fecit in
lite a principali.⁊ dicit qđ sic argu.l.etiã.ff.manda.⁊.l.si mandato
meo.§.si fideiussor ⁊ subdit Bar.in.d.l.exceptione.in fi.se putare
qđ pendente tali iudicio fideiussor poterit petere a reo vt sibi det
pecuniam pro expensis:qꝛ eius negotium gerit, arg.l.si vero non
194 remunerãdi.§.fi.ff.mãda.¶ †Uigesimoseptimo:quero de alia
no.questione vꝫ quidã non habẽs alia bona nisi ea que non ve-
niũt in generali obligatiõe fuit fideiussor pro aliquo:⁊ obligauit
oĩa bona sua an talia bona que nõ veniũt in generali obligatiõe
intelligant obligata postq̃ non habet alia bona.in quo puto di-
cendũ qđ sic ex pluribus iuribus ⁊ rationibus:⁊ primo qꝛ si aliter
diceremus sequereť qđ talis obligatio ⁊ cõtractus nihil operareť
qđ nõ est dicendũ argu.§.qbus in prima constitutione.C. et in.l.
amplioreꝫ.§.in refutatorijs.C.de appel.⁊.c.solite de maio.⁊ obe.
cũ si.habemus enim de iure qđ nedũ nõ debemus vti superfluis:
195 sed immo vnũ quodqꝫ† verbũ positũ in aliqua dispositiõe,lege,
statuto,cõtractu,vel obligatione intelligiť esse appositũ cũ mini
sterio aliqd operandi:ita dixit Bald.in rub.C.de cõtrahen.emp.
in.ix.q.quẽ refert ⁊ sequiť do.Alex.in cõsi.suo.clj.incip.viso the-
mate.in.ij.colũ.in.ij.volu.⁊ in cõsi.clvij.incip.in causa ⁊ lite.in.iij.
col.in eo.volu.⁊ in cõsi.cxiij.incip.super quesitis.in fi.in.v.volu.⁊
Joã.de ana.in consi.suo.xcviij.incip.visis ⁊c.Scđo pro hac parte
optime facit tex.no.cõiuncta glo.in.l.pediculis.in.§.itẽ cuꝫ que-
ritur.ff.de auro ⁊ argẽ.lega.vbi habeť qđ licet in legato generali
non veniant res venales.l.generali.§.vxori ⁊ ibi Jaco.butri.ff. de
vsufruc.lega.tñ fallit qñ sub tali legato non possent nisi tales res
includi qꝛ tũc continereñť in legato.Jta etiã firmat Ludo.ro.in
l.si cõstante.ff.sol.ma.⁊ Bal.in rub.C.de verbo. signi.in.iiij.q.pro
quibus facit tex.in.l.fundus qui locatus.ff.de fun.instru.et facit
qđ dixit Bal.per illũ tex.in.l.si ita scripsisset.ff.de lega.ij.vbi dixit
qđ licet legato credito intelligatur de puro ⁊ non de in diem nisi
adijciať vt ibi,tñ si testator nullũ habet creditũ purũ intelligiť de
196 illo qđ habet in diẽ.† Jtẽ facit tex.in.l.titia cũ testamẽto in.§.lu
cius.ff.de leg.ij.vbi dꝛ qđ dispositio testatoris debet taliter inter-
pretari:vt nõ reddať inutilis.pro quo faciũt dicta ꝑ Abb.in.c.in
presentia.de proba.in.v.col.⁊ in hac materia adduci põt no.ver-
bũ Bal.in.l.eã quam.in.xij.col.C.de fideicõ.vbi dixit qđ si nõ ha-
beo nisi filios spurios:⁊ hoc sciens Titius mihi cõcedit feudum
vel emphitheosim pro me ⁊ filijs meis qđ tale feudum:vel emphi
theosis transibit ad filios meos spurios:qđ dictum refert ⁊ sequiť
Barba.in.c.veniens.in.j.col.de accusa.⁊ in.c.nonnulli.in.v.char.
de rescrip.pro quo est optimus tex.quẽ alle. Bal.in.l. heredibus
in.§.fi.ff.ad trebel.Et faciunt etiã dicta per Bal.per illũ tex.in.l.
quibus diebus.ff.de cõdi.⁊ demonstra.vbi dixit qđ licet testator
mãdando vt soluantur debita nõ intelligatur de prescriptis cum
bona fide tñ si nulla alia debita habeat nisi prescripta intelligiť
197 de illis.† Et dixit Bal.in.l.si quis posthumos in prin.ꝑ glo.ibi
ff.de liber.⁊ posthu.qđ licet al's in priuilegijs verbũ filij nõ intelli
gatur de adoptiuis.C.de adoptiuis.si de feu.fu.cõtro.⁊ Spec.in
tit.de loca.in.§.nũc aliqua ver.lxviij.tñ hoc fallit vbi verbũ filijs
non posset verificari nisi in adoptiuis:vt puta si erat talis qui nõ
poterat generare vel clericus in sacris cõstitutus,qđ dictũ refert
⁊ sequiť

et sequitur do.Feli.in.c.j.in.v.col.ver.et dixit Bal.extra de rescri. et faciūt dicta p Bal.in titu.de pace cōstan.in verbo,vassalli.le.ij. vbi dixit qd si quis cōduxit fundū tpe guerre z impediatur ,ppter guerrā vti re locata q nō poterit petere remissionē,q2 talis ɔductio nō poterat intelligi de alio tpe.et dicit qd ita tenet Bal.in.l. si ea lege.in vlt.col.C.de vsur.quos refert z sequit.d.Alex.in cōsi. suo.vj.incipi.videret.in vlti.col.in.ij.volu.item facit ad pdicta qd dixit Abb.et ibi.d.Feli.in.c.postulasti.de rescri.vbi dicit qd lz lre ad ecclesias cathedrales quo ad bñficia earū non includāt canonicatus,vt dicūt oēs in.c.fi.de pben.tñ fallit vbi nō sunt ibi alia be-
198 neficia.† et istis seruit qd dixit Albe.de rosa.in.l.j.§.j.in.j.col.ē. de offic.pfecti vrb.vbi dixit qd lz legato blado qd quis hz in ciuitate non veniat illud qd hz in districtu:tamē si nō hz nisi illud,ve-niet in legato:et ibi subdit idez esse in testatore qui legat chartas nam si nō hz alias chartas tunc libri cōtinentur in tali legato per l.libroz.ff.de lega.iij.Item vltra predicta faciunt not.verba Bal. in.l.qui rome.in.§.duo fratres.in.vj.q.ē.de verb.oblig.z p Alex. in cōsi.suo.ccvij.incipi.viso summario.in.ij.col.in.ij.volu. (Vide Alexan.in consi.cij.incipi.viso themate.in.j.col.in.vj.volu.) Et facit text.in.l.stipendia.C.de execu.rei iudi.et que ibi dicūt doct. et glo.in.l.spem.C.que res pig.obli.pos.z glo.in.l.executores.eo. titu.et glo.in.l.cōmodis.ff.de re iudic.et dicta p Alexan.in consi. suo.lxviij.incipi.visis zc.in.ij.colū.post me.in.v.vol et facit optime in arg.text.in.l.si vt certo.in.§.plane.ē.cōmo.vbi dicit qd si tu cōmodasti mihi equum vt irem ad belluz:si equus sit mortuus in bello nō teneor tibi ad soluendū equum,q2 sciebas aliud regulr z cōmuniter euenire nō posse de equo tuo,q2 cōiter equi interficiūtur in bello.de quo p Sali.in.l.qm.in.viij.col.C.ad leg.iul.de vi.et p Alex.in cōsi.cxij.in.iij.col.in.j.volu.et facit tex.in.l.arboribus. in.§.nauē.ē.de vsufru.vbi bonus tex. (Adde hic dicta p Jas.in l.si a me.in pe.col.C.de succes.edic.) Pro quibus etiam faciunt dicta p Lu.roma.in consi.suo.cccxcv.incip.vt res zc.circa me.et p Bal.in.l.lz.versi.scdo quero.C.loca.et facit optime in arg.l.noiatim.ē.de libe.z posthu.vbi qui hz vnum filiū tm pōt dicere:exheredo filium meum.et dicit noīatim exheredatus postq̄ nō hz nisi vnicū.et faciunt optime dicta p excellentis.V.J.interpretem do. Hieronymū zanetinū mihi auunculū hoñ.in cōsi.suo.incip.pun
199 ctus sup quo petitur cōsilium zc.in.ij.char.† Facit etiam not.et sing.verbū Pau.de ca.in cōsi.suo.cclxxxiiij.inci.in facto pñti nō intendo adulari.vbi dixit qd lz in dubio princeps nō videatur vti plenitudine potestatis,tamē qñ actus esset inutilis z aliter nō valeret nisi princeps vteret plenitudine potestatis:tūc in dubio pnceps intelligit vti plenitudine ptātis,alle.l.etiam.ff.de bo.lib.qd dictum refert z sequit Alex.in.l.ij.in ver.iuxta pdicta.C.de testa. mili.et ibidem in primo no.illius legis.et idem dixit Pau.de ca. in.l.ex impfecto.C.de testa.et eū sequitur do.Feli.in.c.j.in prin.in ix.col.de cōsti.et in.c.cū inter priorem.in.v.colū.de excep.z in.c.in causis.in.ij.col.de re iudi.z Alex.in.l.idem vlpianus.§.sunt z alij. in apostillis.ē.de excusa.tuto.de quo dicto latius valde locut9 suz in singu.meo.lxxxiiij.incip.princeps in dubio zc.et idem in simili dixit Semi.in cōsi.xvij.inci.p declaratione.in fi.ij.col.et do.Phi. decius in cōsi.cxl.in.ij.col.p quo facit etiam qd in simili dixit idē do.Feli.in consilio suo.lxxvij.incip.viso puncto.in fi.pe.col.et in illo consi.in.iiij.col.vbi refert et sequitur Pau.de ca.in dictis locis.Pro quibus etiā faciunt dicta p.d.Feli.in.c.j.in.v.z.vj.col.de rescript et que ego dixi in.l.j.in princi.in fi.pe.char.ē.de pigno.et in.l.j.C.que res pig.obli.nō pos.et in cōsilio meo.liij.incip.querit a me zc.vbi latissime locutus sum in hac materia.Et faciunt etiaz dicta p do.Joā.bap de sancto Seuerino in repe.l.omnes populi. ff.de iusti.z iure.in.cxij.col.in prin.et p do.Feli.in.c.sedes aposto-
220 lica.in.xj.colū.post me.de rescript.† Et facit qd voluit Pet.de ancha.in cōsi.suo.clxxxvj.incipi.p parte ecclesie.in vlt.col.vbi dixit qd priuilegiū datum episcopo vt possit testari intelligitur de bonis ecclesiasticis,vel ab ecclesia quesitis:nō aūt de patrimonialibus de quibus poterat absq3 vllo priuilegio testari.qd dictū refert et sequitur do.Feli.in.c.j.in.iiij.col.in fi.de rescri.et dixit Bal. in.l.j.in.iiij.col.versi.quinto oppono.C.si seruus extero.qd facultas testandi data simplici monacho p papam intelligitur de bonis que de facto tenet,q2 nō pōt alia bona habere.et dixit Cardi. in.c.fi.circa me.de prebē.qd mandatum de puidendo de beneficio in certa ecclesia includit canonicatus si in ea non sunt alia bñficia licet als secus per.c.q̄uis.le.j.de pben.in.vj.et adduci etiam pōt not.verbum Joā.de imol.in.l.tam is.in.§.j.ē.de donatio.cā mor. facte a filio in potestate oporteat patrez cōsentire nominatim,vt in.l.filius.ff.de dona.tamen si filius donat causa mortis patre presente et dicat:si non valet iure testamēti valet iure codicillorum z cuiuscunq3 alterius vltime voluntatis certe,ex quo nō potest habere locuz alia vltima volūtas,nisi donatio causa mortis perinde erit ac si nominatim esset facta specificatio donationis causa mortis.qd dictum refert et sequitur do.Feli.in.c.sedes.in pe.colū.de
201 rescrip.† Et adduci potest etiam ad pdicta:nam statutū loquēs de carceratis relaxandis nō extenditur ad carceratos pro crimine falsi.fm Bar.in.l.lucius.ē.ad turpil.et Pet.de ancha.in repe.c.j. de cōstitu.in.xxxix.char.in ver.vnde si statuto zc.z Ang.in disputatione sua incip.exorta guerra.de quo latius dixi in singula.meo clxiij.incip.crimen falsi zc.hoc tamen fallit nisi in carceribus non essent nisi carcerati p crimine falsi:q2 tunc tale statutum extendet ad ipsos.Ita no.dixit do.Joan.bapti.de cazalup.in repeti l.oēs populi.in.cxij.col.in princi.ē.de iusti.et iure.Item ad pdicta etiā adduci potest qd voluit Bal.in.l.liberti.C.de ope.liber.vbi dixit qd si filia cedat omnia iura q̄ habet in hereditate patris,an tūc videatur cessisse iura que habet ad dotem maternam in hereditate patris et dicit qd sic.si aliud ius non habebat ipsa filia in hereditate patris.p quo ipse alle.d.l.fund9 qui locatus.ē.de fun.instru. et facit qd voluit Ange.et Imo.in.l.iij.ē.de legat.j.vbi dixerunt qd si dixero lego tibi equum meū morellum z nullum habeo morelluz sed vnū albū tñ habeo q ille cedet legato.et ista duo dicta refert z sequitur Alex.in.d.l.ij.ē.de libe.z posth.z dixit no.Ang. de are.institu.ad leg.aquil.in prin.in.j.col.in ver.nota qd eque zc. qd appellatione pecudum veniunt oia animalia quadrupedia et subdit:qd si quis legat pecora sua et non habet nisi boues qd illi continentur in legato.et faciunt dicta p Barto.in.l.aurelius.§. gaius.in.ij.col.ē.de libe.lega.et facit etiam nota.verbū Sali.in.l. vbi adhuc in.iiij.colū.ver.quero quinto.C.de iure do.zc.Et vide Cazalupum in tracta.suo de debi.susp.et fugi.in vlti.ver.ante fi.
202 † et ex istis omnibus teneas mēti qd lz habeamus cautū in iure q ea que ptinent ad culturam agri p pignore auferri non possint, vt habet in.l.executores.z in.l.pignoz gratia.z in aut.agricultores.C.que res pigno.obli.non pos.istud est verum qñ debitor hz alia bona,q2 tunc talia non poterunt auferri pro pignore:secus si non habet alia bona.ita dixit glo.no.in d.l.executores.quā tenet Cy.et Sali.in.l.spem.eo.titu.vbi reprobant Specu.tenentē contrarium et p illā glo.mihi videt qd possit limitari et restringi glo. que solet allegari p singulari in.l.nepos pculo.ī.de verbo signifi. q̄ dicit qd p pignore non possunt auferri arma militibus nec libri scholaribus,qd illa glo.habet locū quādo miles vel scholaris habent alia bona que possint pignorari:sed secus teneo qñ non haberent alia bona,q2 tali casu arma z libri possent pignorari:z hoc ne ipsi cū aliena iactura locupletarentur,p regulam locupletari. de regu.iur.in.vj.et.l.nam hoc natura.ē de cōditio.indebi.cū si.et pro hac limitatione facit optime text.z glo fi.in.l.stipendia.C.de execu.rei iudi.que omnia tene menti ad materiā huius q̄stionis.
203 ¶ † Uigesimo octauo quero de alia q̄stione:pone qd Titi9 iurauit nō fideiubere p aliquo,postea requisitus a quodaz amico suo vt fideiuberet p eo fideiussit:an talis fideiusso obligetur.in quo reperio Oldra.sup hac qōne cōsuluisse.in cōsi.suo.xc.inci.quidaz iurauit zc.vbi ipse distinguit dicēs:q aut iste qui iurauit nō fideiubere erat clericus aut laicus:si erat clericus,z tunc nō valet fideiussio:q2 iuramētum nō videt illicitū.q2 ad hoc tenetur de iure.s. ad nō fideiubendū.p.c.j.extra de fideius.z.c.te quidem.xj.qō.j.sec9 aūt dicit esse in laico:q2 si iurat nō fideiubere tale iuramentū videtur illicitum cōtra bonū charitatis qd iuramētum nō obligat,vt xxij.q.iiij.c.qui sacramēto.z.c.inter cetera.z de iureiu.c.cū quidā. et laicus tenetur p proximo fideiubere,vt in.c.sicut.xj.qō.j.et dicit Archi.ibi,qd peccat si nō fideiubet,ideo in laico tale iuramētum videt esse illicitū.Postea aūt ipse Oldra.dicit q videt qd in laico tale iuramētum nō sit illicitum:nā ad hoc vt tale iuramentum sit illicitum requiritur qd per eius obseruantiam vtraq3 salus spiritualis z tpalis periclitet,vel saltem altera,vt.xxij.q.iiij.§.si qd nō est hic,q2 alio modo necessitatibus proximi possum9 subuenire qd sufficit,vt habet in fi.d.§.dicit postea ipse Oldra se tamē credere q si tanta esset necessitas qd nisi iste iurans fideiuberet qd altera salus periclitaretur vel corporalis vel spūalis,q nō obstante isto iuramēto posset fideiubere etiā clericus.ar.lxxxvj.dist.c.nō satis. q2 nō videt iurasse nō fideiubere in tāta necessitate,vel si hoc sensit iuramētū esset illicitū.arg.de iureiur.in.c.quato.et de hoc etiā habet p Archi.in.c.nō est.xxij.q.j.ita formalr dicit Oldra.ī dicto cōsi suo.xc.ē.allegato.et dictū consiliū in hac.q.referūt z sequunt doc.in.c.fi.de foro cōpe.lib.vj.Sed mihi videt alr dici posse,vcz q talis fideiussio nō valeat,et p ɔñs qd talis fideiussor nō sit obliga-
204 tus.† Ad qd dicendū me mouet glo.no.in.c.lz mulieres.in vlt. glo.de iureiur.lib.vj.que dicit q si aliquis primo iurat aliqd licitum nō facere postea illud facit cū iuramēto qd tale factū secūdo loco nō valebit,sed primū iuramētum debebit seruari.z dicit illa gl.qd hoc voluit etiā Hosti.in.c.cū cōtingat.de iureiu.z alle iura de quibus ibi p eū.quā glo.refert z approbat Bart.in.l.si prediū. C.de iure do.et do.Feli.in.c.cū.M.Ferrariēsis.in pe.colū.de constitu.et eam approbat Archi.in.d.c.lz mulieres.z do.Alexā in.l. duobus.in.§.idē pōponius.ē.de iureiu.de qua glo.etiam late loquitur idē do.Alexā.in consi.suo.ccxxix.fm ordinem meū inci. ponderatus zc.et pro dicta glo.facit optime qd voluit Specu.in titu.de empt.et vendi.in.§.tertio loco.in ver.quid ergo.et in ver.

Ubi sequẽti.inci.generale cõsilium ⁊c.vbi dicit q̃ consilium mulie
rum ⁊ parẽtum suorum est vt quando mulier traditur nuptijs pa
ter faciat eam iurare ꝙ nunꝗ̃ cõsentiet alienationi rei dotalis nisi
coram iudice causa cognita ⁊ ꝓbata,scꝫ necessitatis instantis nõ
ficte sedvere:tunc em̃ si aliter cõsentiat ⁊ iuret nõ valebit talis alie
natio,cũ tale iuramẽtum sit cõtrarium priori iuramento licito et
honesto,vt extra de iureiuran.c.eam te.et hoc dictum Specu.ap-
probat Bal.in additio.suis.in additio.incipi.quando alienatur
dos ⁊c.vbi dicit q̃ in tali casu primum iuramẽtum derogat secũ-
do:et sic concordat cũ glo.d.c.licet mulieres.quam glo.et dictum
Spec.vbi.s.approbat Hemi.in.d.c.licet mulieres.in fi.et ꝑ dicta
glo.est text.expressus in.c.intellecto.de iureiur.et sic ex istis mihi
videt̃ dicendum q̃ siquis iurauit non fideiubere ⁊ postea fideiu-
beat etiam cum iuramento ꝙ talis fideiussio non valeat,nec fide-
iussor sit obligatus:et nõ obstat si diceretur q̃ immo talis fideius
sor debet in tali casu obligari,eo quia lꝫ iurauerit se non obligare
vel fideiubere,tamẽ postea fideiubẽdo facit actum cõtrarium ꝓte
stationi seu promissioni quo casu nõ iuuatur ex tali ꝓtestatione,
205 † quia ꝓtestatio cõtraria facto non releuat ꝓtestantem,vt ha-
betur in.l.pacta nouissima.C.de pac.et ꝑ Bart.in.l.si quis extra-
neus.s.de acquiren.heredi.⁊ ꝑ glo.in.c.olim.extra de censibus.et
habetur in.l.si cum plures.§.locator horrei.s.loca.et in.c.cũ.M.
Ferrariensis.de cõstitu.Et facit dictum Bal.in.l.nesennius.s.de
nego.gest.vbi dixit q̃ ꝓtestatio nihil operatur si ab ea receditur
ꝑ factum cõtrarium,quia facta derogant verbis.Sed ipe fideius-
sor post ꝓmissionem de non fideiubendo si fideiubet facit actum
cõtrarium ꝓmissioni:ergo merito videtur dicendum ꝙ valeat ta-
lis fideiussio.et ꝑ cõsequens q̃ talis fideiussor obliget̃.Sed istis
nõ obstantibus teneo primam opinio.s.q̃ non valeat talis fide-
iussio:⁊ non obstat illud q̃ ꝓtestatio cõtraria facto non releuat
ꝓtestantem,quia dico q̃ illud potest ꝓcedere in simplici ꝓtesta-
tione vel ꝓmissione.Sed secus in ꝓtestatione seu ꝓmissione fir-
mata iuramento,qꝛ ꝓtestans ab ea recedere non potest tacite nec
expresse,qꝛ tenetur ad obseruantiam iuramenti.iuxta ea que ha-
bẽtur in.c.cum cõtingat.de iureiurã.in.c.ꝙuis.de pac.in.vj.et in
d.c.licet mulieres.et in aut.sacramẽta puberũ.C.si aduer.vendi.⁊
in.l.si quis maior.C.de transac.cum si.de qua materia ꝓtestatiõis
latius locutus sum in consi.meo incipiẽ.salus omnium in te con-
fidentium omnipotens deus ⁊c.circa me.et vide de hac questione
et materia ꝑ Jaso.not.loquentem in.l.non solum.in.§.morte.in
206 xiiij.colũ.s.de ope.noui nuntia.¶ † Uigesimonono quero an
fideiussor possit obligari ad penam corporalẽ,in quo videtur di-
cendum q̃ non:quia licet homo sit dñs rerum ⁊ bonoꝝ suorum,
tamẽ non est dñs membroꝝ suorum,vt in.l.liber homo.s.ad leg.
aquil.Jdeo non potest se obligare ad penam corporalem.et hoc
tenet expresse glo.in.c.cum homo.xxiij.q̃.v.et voluit Bal.in.l.j.
in versi.secũdo reuoco in dubium.C.ne fil̃.ꝑ pa.vbi allegat dictaꝫ
glo.et voluit etiam Sali.in.l.si fi.fa.circa prin.C.ne fil.ꝑ pa.⁊ Bal.
in rubri.C.res inter alios acta.⁊ Joã.de ana.in.c.ij.in.vj.col.C.de
delictis pueroꝝ.⁊ Jas.in.l.j.in penulti.col.s.de in lit.iuran.Bal.
in consilio.cciiij.incipiẽ.duo famuli.in.j.volu.et Specu.in titu.de
accusa.in tertia parte.in.§.sequitur.in.vj.colũ.in fi ⁊ hoc etiam ꝑ
illam glo.firmauit Ange.in tracta.malefi.in verbo,ꝓ quibꝰ Ant.
fideiussit.in primo ver.de quo pulchre ꝑ do.Feli.in.c.contingit.
☞ le.j.quasi ꝑ totum.de senten.excõi. (De hac q̃one vide Alexan.
in.l.sepe cõstitutum.in.iiij.colũ.quasi ꝑ totum.ff.de re iudic.⁊ do.
207 Rochum curtiũ in.c.fi.in.lxxij.colũ.de consuetu.) † Et ꝓ hac
parte facit q̃ dicimus q̃ non est licitum homicidium in volente
occidi:immo talis occidens punitur ac si occidisset inuitum, vt
dixi in.l.j.in prin.in.j.col.j.de sica.vbi etiam dixi idem esse in ꝑcu-
tiente volentem quia punitur,q̃ est intelligendum de graui per-
cussione non de leui,vt dixit Bart.in.l.j.in.§.vsqꝫ adeo.j.de iniu.
et voluit Ange.et Pau.de castr.et do.Alexan.in.l.ꝙuis.s.de in
ius vocã.⁊ do.Feli.in.c.solite.in.ij.colũ.de maio.⁊ obe.pro quo est
108 text.in.c.contingit le.j.extra de senten.excõica.† Et facit etiam
nam nemo potest se submittere torture ⁊ dicere:dñe iudex,ego nõ
habeo indicia nec probationes aliquas contra istum quem accu-
saui de tali delicto,sed volo stare secuꝫ in tortura:⁊ taliter hoc sibi
probare,certe iudex non potest hoc facere.ita dixit do.Fran.bru.
in tracta.suo de indic.⁊ tortura.in.xvj.char.in.j.colũ.et ista retuli
in dicta.l.j.in princi.in.j.colũ.j.de sica.et in.l.pe.in.j.colũ.versi.da-
tur.et tertia lectura.j.de q̃onibus.Contrariam tamen partem te-
nuit Alberi.de rosa.in prima parte statu.q.lj.incipiẽ.et ex predi-
ctis potest oriri alia questio ⁊c.et inter cetera monetur ad hoc di-
cendum , vcꝫ quia quis potest se obligare ex facto alieno,vt in.l.
cum filius.§.j.s.de verbo.obligat̃.et in.l.nemo.j.de duobus reis.
Et ideo dicit q̃ si statuto cauetur in ciuitate ꝙ fractor pacis ca-
pite puniatur,prout est in ciuitate Parme.est etiã de iure vt.j.de
re iudic.l.fi.et in titu.de pace tenẽda.in vsi.feu.et ideo dicit:si duo
fecerunt pacem et ego fideiussi pro vno ꝙ pacem seruaret postea
ipse fregit pacem occidendo ipse certe decapitabitur nõ tam ex vi
pacti quã ex vi statuti:sed cum factũ illius representet factũ fide-
iussoris qui promisit q̃ seruaret pacem ipse fecisse videtur cũ lex
representet factum principalis factuꝫ fideiussoris:ideo fideiussor
punietur pena corporali.⁊ dicit q̃ ita tenuit Uber.de bobio.in.l.
si quis maior.C.de transact.ad q̃ alle.s.de verbo.obligat̃.l.mora
rei.et subdit q̃ sicut potest quis delinquendo se obligare ad penã
capitalem sic ⁊ ꝓmittendo,quia contractus ⁊ delicta parificãtur,
vt.s.de indi.l.omnẽ.⁊ in aut̃.vt omnes obe.iudi.§.et hoc conside
rantes.et non dicitur tam puniri ex facto alieno ꝙ̃ ex facto ꝓprio
representato ⁊ ꝑ eum ꝓmisso.pro quo etiaꝫ bene facit ꝺm eum:nã
si quis suscipiat et se obliget ad custodiam carceris et fraudulẽter
permittat fugere carceratos punietur capite,vt in.l.fi.j.de custo.
reoꝝ.et in.l.milites.et in.l.pe.eo.titu.de custo.reoꝝ.ex quo patet
q̃ ex conuentione sua obligatur ad penam capitalem.Subdit
postea Albe.vbi.s.ꝙ ista opinio est dura,licet forte de stricto iure
sit vera:attamẽ multi eam nõ apprabant ꝓpter.d.l.liber homo.et
etiam quia talis cõuentio est contra bonos mores:⁊ ideo dicit q̃
ita seruatur.s.ꝙ non valeat talis fideiussio.Ego aũt sequens hãc
partem q̃ talis fideiussio non valeat vltra Alber.et alios ad cor-
roborationem huius opinionis adducebam vnum,vcꝫ ꝙ nõ solũ
in criminalibus vbi agitur de pena corporali nõ potest quis fide-
209 iubere.† Sed etiam in criminalibus vbi agitur de pena corpo-
rali non potest prorogari iurisditio.ꝺm Bal.in.l.si quis ex cõsen-
su.in.ij.colũ.ver.reuoco igitur in dubium.C.de episc.audi.⁊ in.l.j.
in princi.versic.ex hoc infertur.C.vbi de cri.agi oportet.⁊ in.l.j.in
vlti.colũ.et ibi Bar.C.de iurisdi.oĩm iudi.⁊ in.l.j in.v.not.C.qui
ꝓ sua iurisdi.et per Bar.post glo.in.l.j.in.ij.colũ.ff.de iudi.et per
Bal.in addit̃.Specu.in titu.de cõpe.iudi.adi.versic.q̃ in crimi-
nali ⁊c.de quo etiam per Specu.in titu.de iurisdi.oĩm iudi.in.iij.
char.⁊ ꝑ Inno.in.c.de causis.in.j.colũ.de offi.delega.et per Alex.
in.l.j.s.de iudi.secus tamen est in ciuilibus:quia in illis põt pro-
rogari iurisditio,vt in.l.j.C.de iurisd omniũ iud.et in.d.l.fi.qui ex
consensu.C.de episco.audien.Item p̃dictam partem ⁊ opinionẽ
ꝙ non valeat fideiussio,vbi tractatur de pena corporali.firmauit
Bal.in titu.de pace cõstan.in.§.dãna.in fi.vbi alleg.glo.in.d.c.cũ
homo.xxiij.q.v.et Bart.in.l.iiij.j.de custo.reo.et ibi Alexan.qui
alios allegat tenentes hanc partem.et Ange.de are.in tracta.suo
malefi.in ver.pro quibus Anto.fideiussit.in.j.ver.et in eodeꝫ tra-
cta.in ver.dictum Sempronium in libris tercentum sentẽtialiter
210 cõdemnamus ⁊c.in vlti.versi.et ibi in additio.latius.† Et ex su-
pradictis deciditur questio illa,vcꝫ an reus criminis sit fideiusso-
ribus relaxandus:in quo fit distinctio a docto.hoc modo,vcꝫ aut
talis reus venit puniendus pena corporali ⁊ non potest relaxari
fideiussoribus:aut venit puniendus pena pecuniaria:⁊ tũc secus
per iura ⁊ rationes superius adductas.de qua q̃one habetur ꝑ.d.
Feli.in.c.p̃latorum.q̃ est.c.fi.de accusa.in pe.colũ.vbi no.loquit̃.
et habetur etiam ꝑ do.Bartho.cepo.in cõsi.suo.xxv.incip.cum ꝑ
ser Jacobum ⁊c.et ꝑ do.Feli.in.c.ex parte.le.j.in.xj.col.in princi.
de rescrip.et ꝑ Bal.in.d.cõsilio suo.cciiij.incip.duo famuli ⁊c.in.j.
volu.an aũt quando pena est arbitraria reus sit relaxandus fide-
iussoribus.vide Ang.de are.in tracta.maleficioꝝ.in ver.ꝓ quibus
Anto.fideiussit.in versi.scis etiaꝫ q̃ fideiussoribus.et ibi melius
211 in additio.† Et circa hanc materiam teneas etiam menti vnum,
vcꝫ ꝙ ille qui fideiussit ꝓ accusato de vulnere si ex vulnere sequat̃
mors non tenebitur ad penam homicidij.ꝺm Spec.in tit.de fide-
iusso.§.j.versi.sed pone egi ⁊c.cum ver.seq.de quo etiam per Bar.
et alios in.l.fideiussores magistratuum.j.in hoc tit.et per Bal.et
Ludo.roma.in.l.siue.s.qui satisda.cog.⁊ ꝑ Jaso.post alios in.l.j.
212 in vlti.colũ.s.de in lit.iur.† Scias etiam ⁊ menti teneas q̃ fide-
iussor in criminalibus datus et liberatus ꝑ sententiam absoluto-
riam latam ꝓ reo principali non põt obligari per statutuꝫ postea
conditum q̃ ꝓcessus reuideantur iterũ:nam licet postea princi-
palis cõdemnetur ꝑ reuisores,tamẽ vlterius non tenet̃ fideiussor
qui fuit antea ꝑ sententiam liberatus.ita no.dixit Bar.per illum
tex.in.l.fi.s.de pac.quam doctrinaꝫ refert ⁊ sequitur Ang.de are.
in tracta.maleficio.in verbo,ꝓ quibus Anto.fideiussit.in pe.col.
in ver.et menti habeas.pro qua do.Augu.de ari.ibi,in additio.
adducit dicta ꝑ Bal.i.l.pacta nouissima.in antepe.col.C.de pact.
213 et ꝑ eundem Bal.in.l.fi.in princi.C.ad macedo.¶ † Trigesimo
quero an fideiussor possit renouari inuito creditore, in quo vide-
retur dicendum q̃ sic,dũmodo debitor velit sibi dare alium fide-
iussorem eque idoneum:nam in tali casu mihi hoc esset creditori
cum sibi pariter esset cautum cum isto fideiussore subrogato sicut
cum primo:ex quo videtur q̃ ipse creditor ad hoc possit cogi,et
maxime si debitor promisit ipsi fideiussori sub pena eum liberare
ab obligatione ⁊ eximere a fideiussione:nam q̃ tibi non nocet et
alteri prodest,de facili est concedendum,vt in.l.ij.in princi.et ibi
Barto.et alij.s.solu.matri.sed hoc non noceret creditori et pro-
desset debitori,quia euitaret penam quam promisit fideiussori si
eum non liberaret a fideiussione,ergo videtur q̃ cogi possit acci-
pere alium fideiussorem loco primi.et pro hac parte videtur text.

expressus

expressus in.l.qui aũt.in.§.sed si quis.ff.de cõstitu.pe.vbi dicitur
qd si ego pmisi tibi dare certam psonam p fideiussore z nõ darem
illã sed aliam eque idoneam,sum liberatus.et ad idem facit text.
in.l.labeo.in.§.fi.ff.de arbi.z in.l.illud.§.pe.ff.qd me.cã.z in.l.siqs
domũ.in princi.ff.loca.z in.l.si cui.ff.de seruitu.z in.l.j.als.ij.§.pe.
ff.de reli.z sump.fune.z in.l.j.C.de ppositis agen.in rebus.lib.xij.
in quibus iuribus dicit qd obligatus dare certum quid liberatur
nõ dando illud sed eque idoneum. (Ad qd etiam facit glo.not.
in.c.oĩs qui.vij.q.j.et que dixit Lu.roma.in.l.si vero.in.§.de viro.
in.xix.fallen.ff.solu.matri.) Item ad pdicta etiam facit optime
qd voluit Ange.in.l.murilegulis.C.de murilegu.lib.xij.vbi dixit
q lz dñs nõ possit vẽdere feudũ inuito feudatario,vt voluit glo.
not.in.l.inuitus.ff.de fideicõ.liber.nec vassallus põt alienare feu-
dum inuito dño,vt in.c.imperialis.de phi.feu.alie.immo nec etiã
potest facere qd alius capiat fruct9 inuito dño,vt dixit tex.valde
not.in.l.fi.C.de rebus alie.nõ alie.lz cõtrarium dixerit Bal.in.l.j.
ff.qui.modis vsufru.amit.quem improbat do.Fran.de cre.in not.
214 suo.lxxxvj.incip.emphytheota zc.tamẽ dixit Ang.vbi.ff.q † si
vassallus vel emphytheota inuenit vnum qui velit facere illam et
pacta dño z cõducere rem pprie sicut ipse faciebat qd dñs cõpelli
tur illum accipere. (Qd dictũ etiã refert z sequitur do.An.corse.
in not.suo.in ver.feudũ.) Et facit etiam not.verbũ Jo.de imol.
in.c.j.in pe.colũ.extra de cõmo.vbi dixit qd si cõmodo tibi boues
meos z moriantur culpa tua:q si tu vis mihi dare boues eque bo
nos qd cogor accipere nec possum dicere,volo pretiũ.ad qd alle.
215 d.l.qui aũt.§.sed si quis.ff.de constitu.pecu.† Et facit etiam not.
et singu.verbũ Bal.in.l.in fundo.ff.de reivendi.vbi dixit qd etiaz
eo casu quo emphytheota fecit expressum pactum q in fine loca-
tionis posset tollere z eleuare oĩa melioramenta et sint sua:certe
si emphytheota in fine locationis vult ipsa melioramenta tollere
seu exportare qd dñs offerẽdo illud qd ab alio habiturus esset po
test emphytheotã phibere ne eleuet talia melioramenta qd dicit
esse not.qd dictum p no.refert z sequitur Jas.in.l.ij.in.ix.col.post
prin.C.de iure emphy.et sic ex istis oĩbus videtur dicẽdũ qd fide-
iussor datus possit renouari inuito creditore.Sed cõtrariũ tamẽ
est verius,q creditor non cogitur mutare debitorem,vt habetur
in.l.si mãdato meo.§.fi.ff.mandati.lz debitor cogatur nouũ susci-
pere creditorem,vt in.l.ij.in prin.ff.solu.mat.et in.l.idẽq.§.si cui.
ff.mandati.et ratio est fm docto.q creditor est agere z non cõue-
niri.Ita dixit Bal.in.l.si pater.C.de collat.vbi respondit ad iura
cõtraria z querit,postea quomodo succurretur debitori qui dedit
fideiussorez creditori z ei pmisit sub pena eũ releuare seu eximere
ab obligatione seu a fideiussione,in quo rñdet q illud qd nõ põt
fieri p moduz liberationis fiet per modũ cautionis.iuxta glo.d.l.
si pater.et ea q habẽtur in.d.l.si mandato meo.et dicit q hoc casu
cauendum erit fideiussori pignoribus sibi datis,vt.ff.de collatio.
bo.l.j.§.iubet.sed si fideiussor nolit in se onus custodie pignorum
tunc si inuenio fideiussores de eum conseruando indẽnem debeo
eos sibi dare:si aũt non inuenio fideiussores,tunc si non vult reci-
pere pignora videtur facere quo minus possit sibi caueri:et ideo
satis est mihi qui debeo,vt.l.debere.§.cautionis.j.de verb.signifi.
et not.ff.de ferijs.l.more.et de re iudi.l.in eo.§.nemo.z de condi.z
demon.l.iulianus.la.j.et subdit Bal.vbi.ff.idem esse in eo qui de-
dit fideiussorem rem pupilli saluam fore et pmisit eum extrahere
de obligatione:nam intelligitur eo modo quo fieri potest,vt.ff.de
conditio.z demonstra.l.quibus diebus.§.dñs.ita finaliter residet
Bald.in.d.l.si pater.C.de colla.et idem in hac questione firmant
ceteri scribentes ibi.et idez voluit Cy.et Bal.in.l.ij.C.de sen.que
sine cer.quãti.et in.l.qui aũt.§.sed et si quis.ff.de cõsti.pe.et Bal.
in cõsi.suo.cccclxviij.inci.consideranduz est qd fideiussor zc.in.vj.
vol.et Bal.in.l.si p ea.in.ix.q.et ibi Sali.in.vj.q.C.man.et Bal.
in.l.labeo.§.fi.p illum text.ff.de arbi.et Bal.sup statu.in ver.fide-
iussor.in scdo versi.et Alexan.in.l.facere posse.ff.solu.ma.z Alex.
in.d.l.si pater.C.de colla.vbi dicit qd Lu.roma.ibi dicit qd decisio
Bal.ibi pcedit etiam si interuenisset iuramentum debitoris qui
pmisisset fideiussori ipsum eximere ab obligatione seu a fideius-
sione:et allegat rationem dicens q difficultas excusat a piurio.c.
breuĩ.de iureiur.sicut excusat a mora.fm qd plene not.in.l.qd te.
ff.si cer.peta.de qua difficultate aliqua dixi in cõsi.meo.xlvj.incip.
in curia mercatorũ zc.in.ij.char.et in.c.significasti.le.ij.de homici.
216 ¶ † Trigesimoprimo qro an fideiussor possit agere contra prin
cipalem anteq soluat:in quo dicas qd nõ regulariter,vt est text.
formalis in.l.si p ea.et ibi p omnes scribentes.C.manda.et habet
in.c.fi.extra de fideius.Sed hoc limitat in aliquib9 casib9 in quib9
ipse fideiussor potest agere cõtra principalem anteq soluat vnus
est casus si principalis ceperit dilapidare bona sua:alius est si fue-
rit cõdemnatus ad soluenduz:alius casus est,si ita conuentũ fuit
inter eos.quos casus ponit tex.in.d.l.si pro ea.Et est etiam alius
casus fm glo.ibi,vcz si fideiussor diu stetisset in obligatione.text.
est not.ponens hos casus in.l.lucius titius.ff.manda.quos casus
etiam ponit glos.in.d.l.si pro ea.et in dicto.c.fi.extra de fideiusso.

et in dicta.l.lucius.que ponit aliuz casum,vcz si fideiussor obtulit
consignauit/et deposuit.et hoc pbat text.in.l.qui mutuam.in.§.
fideiussor.ff.manda.Sed tu etiaz vltra dictas glo.adde etiã alios
casus in quibus fideiussor potest agere cõtra principalem anteq
soluat:nam vnus est fideiussor de iudicio sisti,q põt agere anteq
soluat tex.est in.l.si mandato.in.§.si iudicio.ff.manda.item alius
est casus in fideiussore qui se obligauit p instrumentum guarenti-
giatum.fm Bar.in.l fideiussor p vẽditore.j.in hoc tit.de fideius.
et idem dixit Bal.in.d.l.si p ea.in.iiij.q.z Cy.et Bal.in.l.certum.
C.fami.hercis.et subdit ibi Bal.in.ij.col.q idem esset si foret obli
gatus per scripturam mercatorum q fm formam statuti haberet
executionem paratam.qd dictum affirmat Alex.in.d.l.fideiussor
p vẽditore.j.in hoc tit.vbi latius loquit in materia.Alius est etiã
casus in quo fideiussor põt agere cõtra principalez anteq soluat,
vcz qñ ipse fideiussor vult se absentare a loco in quo fideiussit ex
causa vtili vel necessaria:nã tunc põt agere cõtra principalem vt
eum liberet.ita not.dixit Spec.in tit.de iudicijs.in.§.j.in pe.col.
in ver.sed quid si fideiussor.quem sequunt cano.in.c.fi.de fideius.
et illud dictum p stupendo z vnico in mũdo refert et sequit Lud.
ro.in sing.suo.100.incip.quero a te zc.Item alius est etiaz casus
in quo fideiussor põt agere cõtra principalem anteq soluat,vcz si
interuenit inimicitia vel superuenit inter fideiussorem et debito-
rem,causa tamẽ debitoris:nã tali casu fideiussor poterit agere cõ
tra principalẽ debitorem,lz p eo nõ soluerit.ita dixit Joan.an.in
addi.Spec.in tit.de iudicijs.in.§.j.in pe.col.in addi.inci.hic not.
q cũ lex illa zc.ad qd allegat plura,de quibus ibi p eũ.et idẽ dixit
Lu.ro.in.d.l.facere posse.ff.so.ma.z in.l.iij.§.fi.ff.de adimen.lega.
Item alius est casus in quo põt fideiussor agere cõtra debitorem
anteq soluat,vcz qñ ipse fideiussor diu stetit in carcere p illo debi
to:nã tunc põt agere contra debitorem,q posset mori in carcere.
ita dixit Bal.in.c.ex rescripto.de iureiur.circa fi.Itẽ alius est etiã
casus in quo fideiussor põt agere cõtra debitorem anteq soluat,
vcz qñ fuit fideiussor cõtractus z nõ iudicij.fm Ang.post Bart.
in.l.j.ff.iudi.sol.et doct.in.d.l.lucius.ff.manda.Itẽ alius est casus
in quo fideiussor põt agere cõtra debitorem anteq soluat,vcz qñ
fideiussit sine mandato.p glo.in.l.sed videamus.ff.de nego.gest.
cõtrarium tamẽ tenet Bal.in.d.l.si p ea.in fi.nisi dñs ratũ habue-
rit fm eũ ibi.Itẽ alius est etiaz casus in quo fideiussor põt agere
cõtra principalẽ debitorez anteq soluat,vcz qñ euidenter appa-
ret qd fideiussor de pximo est cõdẽnandus.Ita dixit Bal.in.d.l.
si p ea.in.vj.q.C.mãda. quem refert z sequit Jas.in.l.diuortio.in
§.interdũ.in.v.col.ff.so.ma.vbi etiã adducit plura similia:et pmo
217 adducit † qd fructus de pximo recolligẽdi habent p recollectis.
fm glo.z Bar.in.d.§.interdũ.Item adducit etiam tex.in.l.pe.de
testamẽto militis,vbi pbatur qd potẽtia pxima actui habet pro
actu.Et ideo dicũt ibi docto.p illum tex.q illud qd de pximo est
fiendũ habet p facto.qd etiã dixit Bar.in.l.j.§.sed in eo.ff.ad syl.
218 † Adducit etiã:nam basilica de pximo cõsecranda habet p cõse
crata,et gaudet priuilegijs ecclesie.Abb.in.c.ecclesia.in.iij.not.p
illum tex.de immunita.eccle.Adducit etiã:nam qui de pximo est
cõdẽnandus p sentẽtiam habet p cõdemnato.tex.est no.fm eum
in.l.qui plene.in.§.diuus pius.ff.de manumissio.Adducit etiam
Ang.in.l.ex eo tpe.ff.de testa.mili.vbi habet qd pena statuti ĩpo-
sita offendenti scholarẽ matriculatuz hz locũ in illo scholari quẽ
rector iussit matriculari,lz nondũ sit descriptus in matricula.ita
refert z sequitur Alex.in.l.si id qd.in princ.in.j.col.in fi.ff.de iuris.
omniũ iu.Itẽ adducit etiam Sali.in.l.cũ te.in fi.C.de dona.ante
nup.vbi dixit qd p cõiuncta z copulata carnaliter a viro habetur
illa que de pximo copulanda est.Item dicit etiã qd ille qui de pxi
mo est bãniendus habetur p bãnito vt possit impune offendi.fm
Pau.de cast.in vna lectura in.l.iij.§.si seruus.ff.de acquiren.pos.
quis non bene firmet.et.d.Alexan.ibi hoc reprobat.Ita forma-
liter dicit Jas.in.d.l.diuortio.in.§.interdum.ff.solu.ma.in.v.col.
quibus optime addi possunt dicta p me in singu.meo.cvj.incipi.
219 qui de pximo est cingendus zc.et vltra ea q ibi dixi adduci † põt
p dicto Bal.in.d.l.si pro ea.in.vj.col.qd voluit multum not.Bal.
in.l.sed si is.ff.de in ius voc.vbi dixit qd licet vbi tractatur de pena
corporali imponenda non sit reus fideiussoribus relaxãdus:atta
men talis reus si est carceratus est relaxandus etiam sine fideiusso
ribus ante sentẽtiam quãdo apparet ipsum esse absoluendum,vt
puta quãdo est publicatus pcessus.allegat ad hoc tex.in.l.null9.
C.de exhi.reis.in versi.donec reperuerit zc.et idez dixit Bal.in.l.
si quis post accusationez.ff.de testa et in.d.l.nullus.p quo est etiã
bonus text.in.l.qui pene.§.j.ff.de manumissio.et hoc etiã firmat
Ludo.roma.in singu.suo.ccccxcij.incipien.accusatus de crimine
capitali zc.et dixi ego etiam in practica mea causarum criminaliũ
in.ccj.char.ante mediuz.et in singu.meo.cclxxxj.incip.lz reus zc.
vbi latius locutus sum circa hoc.ad qd etiam vide Jaso.ponentẽ
not.verbũ circa hanc materiam.in.l.qm.circa fi.C.de testa.z eñdẽ
in.l.non tm.C.de lega.et in aut.si qua mulier.in.vj.colũ.C.de sac.
sanc.eccles.et in.l.si is qui pro emptore.in.xx.colum.ff.de vsucap.

Et aduertas diligenter in quãtum glo. superius allegate in prin.
hui⁹ qõnis volũt qd̃ fideiussor possit agere cõtra debitorẽ anteq̃
soluat qñ ipse debitor incepit dilapidare bona sua ⁊c. qd̃ istud li-
mitaẽ et restringitur nisi post inceptam dilapidationẽ redeat ad
bonos mores: q2 hoc casu nõ poterit ꝯtra eũ agere fideiussor respe
ctu dicte dilapidationis. Ita dixit Bal. in d. l. si ꝑ ea. in viij. q. C.
220 manda. ꝑ quo dicto facit optime: † nam lz filia que peccauit in
corpus suum nõ debeat ali, nec dotari a patre, vt no. Spec. in tit.
qui fi. sint leg. §. pe. ver. quid si filia peccauit ⁊c. et Bal. in l. fi. C. de
do. ꝓmis. tamẽ si filia ꝑ penitẽtiam emẽdatur dz ali et dotari a pa-
tre. ẽm Spec. in d. §. pe. ver. quid si penitẽtiam egerit. et eũ sequũ-
tur cano. in c. quintauallis. de iureiu. et ibi. d. An. in iij. col. ⁊ Ab.
in ij. col. vbi allegat bonum tex. in c. ferrũ. ⁊ ibi glo. 50. dist. qd̃ di-
ctũ refert ⁊ sequiẽ Jas. in l. in arenã. in ij. col. in ver. ego sequor ⁊c.
C. de inoffic. testa. vbi etiam refert. d. Alexã. ꝑ hoc dicẽntẽ in l. j. in
xvj. colũ. ff. solu. ma. qd̃ filius si ingratitudinem cõmisit ꝑ quaz po-
terat a patre exheredari si penitẽtiaz viuo patre agat vel ante cõ-
ditum testamentum non poterit amplius exheredari. et adducit
etiam Bar. in l. iij. §. fi. ꝑ illum text. ff. de adimen. lega. vbi dicit qd̃
si pater exheredauit filium ex iusta causa ⁊ postea filius se reconci
liauit cuz patre. ꝙ tunc exheredatio videẽ adempta. ⁊ idem dixit
Jas. in l. ius aũt ciuile. in v. col. ff. de iusti. ⁊ iure. et ratio ꝑdictoruz
221 omniũ põt esse regula illa, vcz qd̃ † cessante causa cessat effectus,
vt habeẽ in l. adigere. in §. q̃uis. ff. de iure patro. ⁊ in c. cũ cessante
extra de appel. cũ si. et ꝑ hac fallẽtia, et ꝑ hac regula facit: nam lz
princeps ex causa possit auferre rem suã alicui, vt habeẽ in l. item
si verberatuz. ff. de rei vẽdi. cũ si. tamẽ si causa illa cessat dz talis res
sibi restitui. ẽm Innocẽ. in c. q2 pleriq3. de immu. eccle. et. d. An. et
Jo. de imol. in c. que in ecclesiarum. de cõsti. ⁊ facit. c. priscis. et ibi
Archi. ⁊ Gemi. lv. dist. vbi dicit qd̃ lex dispensatiua cessat cessante
222 causa dispensationis. † et facit not. cõsilium Lu. ro. cccciiij. inci.
in casu ꝓposite ⁊c. vbi ponit not. verbũ in materia. quem refert et
sequiẽ. d. Feli. in d. c. que in ecclesiarũ. in xj. col. in ver. scd̃a declara-
tio. de cõsti. vbi illud adducit et adducit etiã text. cũ glo. in verbo,
donec. in c. cũ tu. extra de vsur. vbi habetur qd̃ odiosa constitutio
edita contra vsurarios odio vsure cessat cessante vsura. et allegat
etiã tex. in l. fi. C. qui ad lib. ꝓue. nõ possunt. per quẽ dicit ibi Bal.
ꝙ si mulier priuaẽ patria ex forma statuti ꝓpter maritũ bannituz
ꝙ eo mortuo reuerti poterit ad patriam. et allegat etiam. l. j. C. de
nauti. feno. ꝑ quam dicit ibi Bal. qd̃ constitutio aliquid ꝑmittẽs
ꝓpter periculũ cessat eo cessante. Itẽ. d. Feli. vbi. ff. adducit Lud.
ro. in cõsi. suo. ccccxvij. inci. in ꝓposito ⁊c. vbi ꝑ plura iura cõsuluit
ꝙ si aliquis populus cogitur soluere censum superiori ꝓtegenti
terram eius, et illa terra demoliatur nõ cogitur amplius populus
soluere illum censuz. Itẽ adducit etiam Lu. ro. in cõsi. suo. cccclix.
inci. in ꝓposito. vbi cõsuluit qd̃ bñficium ciuilitatis cõcessum forẽ
sibus ꝓpter cõcordiam inter eos factam cessat si ꝑueniũt ad guer-
ram. que oĩa ad hoc refert. d. Feli. in d. c. que in ecclesiarũ. in xj. col.
223 † Sed vltra. d. Feli. adde tu aliqua alia in hac materia, et primo
adde: qd̃ lz qñ locator domus vult reaptare domũ locatam possit
illam auferre cõductori, vt in l. edẽ. C. loca. tamen refecta vel rea-
ptata domo põt ipse cõductor repetere ⁊ cõsequi dictam domuz.
Ita no. dixit Lu. ro. in singu. suo. ccxxxv. incip. tu habes ⁊c. ad qd̃
allegat glos. quam dicit singularem in l. si duo. in §. si inquilinus.
in ver. testari. ff. vti possi. quam ibi summe not. Bart. ẽm eum. et
idem dixit. d. Fran. de cre. in no. suo. lxxij. incip. tu scis ⁊c. Adduco
etiam Pau. de cast. in l. nec patronus. C. de ope. lib. vbi dixit qd̃ si
scriptor sit effectus rector studij lz sit liberatus a scribendo ꝓpter
dignitatẽ sibi obuentam, tamẽ finito dicto officio ⁊ dicta dignita-
te poterit cogi ad scribendũ ⁊ ad ꝑficiendũ obligationez scribẽdi.
224 allegat in arg. l. plane. ff. eo. de ope. lib. † Adduco etiã: nã pater
põt vendere filium ꝓpter necessitatẽ famis, vt. l. ij. et ibi doc. C. de
pri. qui fi. dist. et voluit glo. in c. si quis. extra de furtis. ⁊ in c. disci-
pulos. de cõsecra. dist. v. ⁊ Inno. in c. nõne. in prin. vlti. col. de pre-
sump. attamẽ talis sic vẽditus a patre põt agere cõtra patrẽ vt eũ
redimat si ꝑuenerit ad pinguiorez fortunã, et sic cessante pauper-
tate. ita dixit Bal. in c. ex rescripto. in fi. de iureiur. qd̃ dictũ refert
et sequiẽ. d. Feli. in c. cũ dilecta. in xxvij. col. in ver. fallit octauo. de
rescriptis. de quo etiã dixi in sing. meo. cj. inci. pater põt ⁊c. ⁊ in l.
225 etiam si redhibitus. in vlti. col. j. de qõni. † Itẽ adduco etiã Bal.
in l. pactum qd̃ dotali. in iiij. q. C. de colla. vbi dicit qd̃ si filia renũ-
tiat hereditati patris ꝓpter fratres ꝙ illis mortuis renuntiatio
illa sibi nõ nocet. qd̃ etiaz voluit Sali. ⁊ Pau. de cast. ibi. ⁊ Gemi.
in c. q̃uis. de pactis in vj. ⁊ Lu. ro. in l. qui supstitis. ff. de acquirẽ.
here. ⁊. d. Phili. deci. in cõsi. suo. xxxj. in j. col. vbi etiaz alia ad hoc
allegat. Adduco etiã Soci. in cõsi. liij. incipi. in presenti consulta-
tione ⁊c. in v. col. ver. preterea dico. vbi dixit qd̃ deficiẽtib⁹ ꝑsonis
ad quas dz deuenire res ꝓhibita alienari deficit ꝓhibitio aliena-
tionis. ad qd̃ allegat plura iura de quibus ibi ꝑ eũ tene mẽti ꝑdi-
cta q2 sunt not. ex quibus fortificaẽ doctrina Bal. in d. l. si ꝑ ea. in
viij. q. inq̃tũ dixit qd̃ lz fideiussor possit agere anteq̃ soluat cõtra
debitorem pricipalẽ qñ incepit dilapidare bona sua qd̃ hoc nõ hz
locũ qñ ipse debitor se retraxit a dilapidatione bonoꝝ, ⁊ reductus
est ad bonos mores: q2 tunc nõ poterit agi cõtra eũ, cum cesset cã
ꝓpter quã cõtra eũ agi poterat ⁊c. tene mẽti q2 forte alibi nõ repe
ries supra dicta simul cumulata ad istud ꝓpositũ. Modo vlteri⁹
inq̃tũ supra, in prin. huius qõnis dictũ est qd̃ fideiussor põt agere
cõtra debitorẽ ꝑncipalẽ anteq̃ soluat qñ ipse fideiussor diu stetit
in obligatione. Scias hoc nõ ꝓcedere in fideiussore euictionis: nã
lz diu steterit in fideiussione, tamẽ nõ diciẽ stetisse in obligatione:
q2 fuit obligatus sub cõditione si res euincereẽ et nõ pure: et ideo
nisi sequaẽ euictio non põt dici qd̃ diu steterit in obligatione: ⁊ id̃
agere nõ poterit cõtra ipsum debitorem principalẽ. ita not. dixit
Bal. in l. facere posse. ff. solu. ma. et ibi Alex. latius. et Bal. super
226 statu. in verbo, fideiussor. in ij. col. in j. ver. † Et tene menti etiaz
vnum casum circa pñtem materiã, vcz qd̃ ꝓcurator emens ꝑ dño
põt agere cõtra dñm anteq̃ soluat ⁊ petere qd̃ ipse dñs soluat rez
seu pretiũ rei quã ipse ꝑ eo emit de mãdato suo. ita dixit Lud. ro.
in d. l. facere posse. ff. solu. ma. et de supradicta qõne an et qñ fide-
iussor possit agere cõtra principalẽ anteq̃ soluat. vide doc. in d. l.
si ꝑ ea. C. manda. Spec. in titu. de iudicijs. in §. j doc. in d. l. facere
posse. Cy. ⁊ Bal. in l. certum. C. fami. hercis. doct. in l. fi. C. de vsur.
rei iudi. Bal. in l. ij. C. de sen. que sine cer. quãtita. canoni. in c. fi. de
fideius. Bar. Ang. ⁊ alios in l. j. ff. iudi. sol. Bal. ⁊ alios in l. si pr̃. C.
227 de colla. ¶ † Ulterius ⁊ sic. Trigesimoscd̃o q̃ro de alia no. qõne,
vcz an fideiussor nõ possidens imobilia dicaẽ idone⁹ adeo ꝙ iuste
possit a creditore recusari, ĩ quo dicas ꝙ sic ꝙ põt recusari tãq̃ nõ
idone⁹, vt habeẽ in l. ij. ⁊ in l. sciẽdũ. ff. q satis. cog. et voluit gl. in §.
suscepto. in auẽ. de exhi. reis. et habeẽ in l. si stipulat⁹ sit stichũ. ff.
de ver. obli. Et voluit Bal. in c. corã. in vl. col. de offi. dele. et Spe.
in tit. de satis. §. dicto. versi. sed si scholaris. et habeẽ ꝑ Alex. in ꝯsi.
suo. clx. incip. viso ꝓcessu. in v. volu. Quinimo nõ solũ requiritur
qd̃ possideat immobilia, sed etiã requiriẽ qd̃ possideat illa in loco
iudicũ vel cõtractus, vel vbi res agiẽ: aliter non diciẽ idoneus. ita
dixit glo. in d. §. suscepto. et volũt doc. in l. j. ꝑ illum text. ff. si quis
in ius voc. non ierit. et in l. si fideiussor. ff. qui satis. cog. et Pau. de
cast. in l. qui filius fa. ff. qui satis. cogã. vbi ponit not. cautelã circa
hãc materiã. et idem voluit Bar. in l. fi. C. de principi. agentib⁹ in
228 reb⁹. lib. xij. ⁊ Barba. in c. corã. in vlt. col. de offi. deleg. ¶ † Pre-
dicta tamẽ limita primo nisi principalis esset valde diues et ido-
neus: naz tunc sufficeret fideiussor qui nõ esset idoneus facultati-
bus. l. mulier. cũ glo. in verbo, prestitisse. C. de iure do. et hoc volũt
docto. cõmuniter in d. l. ij. in princi. ff. qui satis. cog. ꝑ quo Jas. ibi
adducit tex. in l. tam demẽtis. C. de epis. audi. ⁊ in l. si quis stipula
tus. §. fi. ff. de ver. obliga. et in l. j. §. si magistratus. et ibi Bal. ff. de
magi. conueniẽ. et ꝑ ista limitatione facit: nã qñ aliquis est mani-
feste idoneus facultatibus nõ tenetur satisdare qñ nulla est causa
suspitionis, etiã si dispositio legis vel statuti sit in cõtrarium. Ita
dicit Pau. de cast. in l. diuortio. in §. interdum. ff. solu. ma. ⁊ in l. j.
ff. qui satis. cog. Et ideo dixit Bar. in l. quicũq3. la. ij. C. de fun. pri.
lib. xj. ar. illius text. ꝙ si ex forma statuti aliquis tenetur satisdare
anteq̃ acceptet officium alicuius potestarie, ꝙ si ipse est idoneus
credetur ipsi soli cum generali hypotheca bonoꝝ suoruz. et hanc
partem tenuit etiã Bart. in l. priuate. C. de murilegu. lib. x. et Jo.
de pla. in d. l. quicũq3. et Lu. ro. in cõsi. suo. lxvij. inci. viso themate
prenarrato ⁊c. in iij. col. ⁊. d. Alexã. in cõsi. suo. xxxvij. incip. viso et
oportune discusso ⁊c. in vj. col. in ij. volu. et illã doctrinam Bart.
approbat Jas. in d. l. j. ff. qui satis. cog. vbi reprobat Alex. et alios
ibi cõtrarium tenentes. et ꝑ doctrina Bar. adducit plura iura de
quibus ibi ꝑ eum. et illã doctrinam etiã approbat Alexan. in d. l.
quicunq3. in suis apostillis ad Bart. vbi plura iura adducit ꝑ ea.
et. d. Feli. in c. ad hec. de sentẽ. excõi. et faciunt dicta ꝑ Bal. in auẽ.
229 hodie. C. de act. ⁊ obli. in prin. ¶ † Scd̃o limita predictã regulã
vcz ꝙ qui nõ possidet immobilia tenetur satisdare: istud fallit in
fideiussore dato a cõiuncta ꝑsona, q2 vz lz nõ possideat immobi-
lia, vt est tex. ⁊ ibi doc. in d. l. ij. §. pretor ait. ff. qui satis. cog. et in l. j.
et. ij. ff. in ius voc. eãt. et voluit Bart. in l. sciendum. in fi. princi. ff.
qui satis. cog. Et rationẽ allegant gl. ibi ⁊ doc. in d. l. j. ff. in ius vo.
eant. vcz q2 ius habet ꝑ cõstanti qd̃ principalis debitor suuz fide-
230 iussorem cõiunctum nõ desinet illaqueatum: q2 † nemo carnem
suaz odio hz, vt etiã inquit tex. in c. nõ estimemus. xiij. q. ij. et illa
glo. est not. ẽm Bal. et Moder. in d. l. j. ad statuta laicoꝝ disponẽ
tia cõtra cõsanguineos clericoꝝ vt sint nulla, sicut si clericos dispo
nerent. prout etiam tenet Bar. in l. j. in fi. ff. de his qui pene noĩe.
et in l. hi penes. C. de agri. et censi. lib. xj. Item etiam dicit et affir-
mat. d. Jas. in d. l. j. ff. in ius vocati eant. vbi etiam addit dicte glo.
et predictis. Bal. in l. j. C. de indicta vidui. tol. vbi dicit qd̃ paria
sunt cõmittere in aliquem vel in illo de sanguine suo: quia par est
231 metus in se ⁊ suis. † Addit etiam et dicit. ꝙ sicut infirmitas pro-
pria excusat citatuz si non cõparuit a cõtumacia. l. quesitum. ff. de
re iud. ⁊. c. teneor. eo. ti. Ita etiã excusat infirmitas suoꝝ. glo. dicit
fore no. in c. cõis. in verbo, suoꝝ. vbi etiã tex. xxiij. di. quã gl. refert
et sequitur

et sequitur Alex.in.d.l.quesitũ.Item addit etiã Jas.vbi.s̃.Bar.
in.l.de pupillo.§.si quis ipsi pretori.in.ix.q.s̃.de ope.no.nũ.quez
sequitur Bal.in.l.si quã.in fi.C.de ope.liber.vbi dixit qđ idẽ ope‑
rantur mine facte vel illate ꝑ iudicem cõsanguineis ꝓtestãtis vel
appellantis,qđ operanť si fiant ipsi ꝓtestanti vel appellãti.et alle
gat inter alia tex.in cle.j.de exces.prelato.qđ dictum etiã sequitur
Bal.in.d.l.interpositas.in.iiij.colũ.Item adducit etiam tex.in.c.
sciant cuncti.de elec.in.vj.vbi metus illatus cõsanguineis clerici
habetur ꝓ illato ipsi clerico.et refert Jas.vbi.s̃.ꝙ Lu.ro.in repe.
rub.s̃.de arbitris.in.xxiiij.col.in ver.quid aũt si cõpromissum ⁊c.
dixit ꝑ illum tex.qđ vulnerans cõsanguineum clerici eo qꝛ cleric⁹
aliquid molesti sibi fecit,est ita excõicatus sicut si vulnerasset ipm
clericũ.Item adducit etiã Jas.in.d.l.j.s̃.in ius vocati eant ⁊c.tex.
in.c.quicũqꝫ.in verbo,in bonis suis vel suoꝝ.de sentẽ.excõmu.in
vj.per quem tex.dicit Pet.de ancha.in.d.c.sciant cuncti.ꝙ si duo
inimici fecerunt pacem adinuicem et ꝓmiserunt se non offendere
sub certa pena ꝙ offendendo cõsanguineum incidunt in penam
sicut si offenderent eum qui fecit pacez.qđ dicit ipse Jas.esse tenẽ
dum cordi,quia frequẽter occurrit.Adducit preterea tex.in.l.lex
cornelia.et in.l.item apud labeonem.§.conuicium.ff.de iniur.per
232 † que iura dicit Bart.in.l.iij.in.§.si tutor inimicus.s̃.de suspect.
tuto.ꝙ iniuria facta consanguineo meo censetur facta mihi ipsi.
Item adducit etiaz Bal.in.l.j.C.si quacunqꝫ preditus po.vbi di‑
cit qđ offenso vno de sanguine intelliguntur offensi omnes qui
sunt eiusdem sanguinis.Ultimo adducit qđ sicut in sponsalibus
vel matrimonijs non potest imponi pena per contrahentes:et si
apponeretur non valeret,eo quia matrimonia debent libere con
trahi:et absqꝫ metu alicuius persone,vt in.c.gẽma.de spon.Idez
esset si pena promitteretur a patribus vel ascendentibus,vel etiã
collateralibus.ſm Cy.in.l.fi.C.de sponsa.et Ange.in.d.l.j.in ius
vocati eant ⁊c.et Barto.in.l.titia.in princi.in.j.qõne.s̃.de verbo.
obliga.et Joan.de imol.in.l.heres meus.§.fi.per illum text.s̃.de
conditio.et demonstra.et Ludo.roma.in.l.nolle.s̃.de acquiren.
heredi.qđ dicit Jas.esse not.quia tota die fit contrarium.Ita re‑
sidet Jas.in dicta.l.j.s̃.in ius voc.eant ⁊c.et sic cõcludit per ista qđ
fideiussor datus a coniuncto valet,licet non possideat immobilia
per illam rationem glo.ibi,et adductis per Jas.vbi.s̃.adde Bal.
in.l.raptores.in.ij.not.C.de epis.⁊ cleri.et in.l.vt vim.s̃.de iusti.et
iure.vbi dixit qđ si aliquis facit insultum cũ armis contra consan
guineum vel affinem meum licitum est mihi illũ insultantẽ ĩpune
occidere,de qua ego dixi in.l.j.in.xiiij.col.in ver.xxiiij.limita.j.de
233 sica.† et adde etiam qđ sicut nõ valet renuntiatio bñficij facta ꝑ
metum instantis periculi illatũ clerico,vt in.c.sup hoc.de renũtia
tione.ita nõ valet ꝑ metum periculi imminẽtis in ꝑsonã cõsangui
neoꝝ vel affinium ipsius clerici.ita dicunt dñi de Rota in decis.
liiij.inci.dubitatur an valeat.et in.c.in nouis.et faciunt alia plura
ad ꝓpositum adducta ꝑ Jaso.in.l.j.C.de indi.vidui.tol.in.j.et.ij.
col.modo his stãtibus dicebam qđ tex.et que ibi habẽtur in.d.l.j.
s̃.in ius vocati eant ⁊c.debent etiam habere locuz in amico,quia
234 † magna amicitia idem operatur qđ coniunctio sanguinis.ſm
glos.in.c.ij.in gl.pe.de testa.in.vj.et voluit Abb.in.c.requisisti.in
vlti.col.de testa.ꝑ glo.ibi,et per.d.glo.c.ij.de testa.in.vj.et voluit
Alexã.in.l.exigendi.in.ij.col.C.de ꝓcur.vbi etiam ad hoc allegat
Cy.et Salice.ibi,et.l.cũ allegas.C.de cast.pecu.militũ.lib.xij.vbi
amicitia equipollet affinitati.et.l.ij.in verbo,amici.s̃.qui pe.tut.
et dicit qđ ratio cõiunctionis facit qđ quis possit agere sine man‑
dato.l.ij.C.de cõsorti.eiusdẽ litis.quãto ergo magis ratio affectio
nis.ad qđ etiam allegat Guil.de cu.in.l.sed ⁊ he.s̃.de ꝓcu.et Bar.
in.l.nõ solum.in.§.qui alieno.s̃.de ꝓcur.et allegat not.ꝑ Spec.in
titu.de aduocato.in.§.obijcitur.ver.est etiaz quartus ordo.⁊ Jo.
an.in.c.fi.de postulãdo.et Cy.in.l.inuitus.C.de ꝓcur.attamẽ ipse
Alex.postea in.d.l.exigẽdi,tenet cõtrarium.s.qđ amicitia nõ ope
retur tantũ q̃tum cõsanguinitas.et ad hoc adducit plura iura,et
adducit etiã rationem dicẽs:qđ potẽtior est cõiunctio sanguinis
q̃ amicitie:nam faciliter tolliť seu soluitur amicitia.l.iij.in fi.s̃.de
adimẽ.leg.sed ius sanguinis nõ tolliť.l.ius agnationis.ff.de reg.
iur.et adducit.d.Alex.plures doc.tenẽtes hanc partẽ.sed.d.Jas.
in.d.l.exigẽdi,in hoc tenet primã partẽ.s.qđ cõiunctio sanguinis
et magna amicitia a pari ꝓcedant ꝑ iura primo loco alle.et rñdet
iuribus adductis ꝑ Alex.et dicit qđ nõ obstant iura alleg.per.d.
Alex.qꝛ loquuntur in simplici amico,nos aũt loquimur in amico
magne ⁊ stricte amicitie:et sic tenet ipse Jas.qđ cõiunctio sangui‑
nis et magna amicitia idem opereť:et idem firmat ipse in.l.nõ du
bium.C.de testa.in vlti.colũ.vbi dicit qđ licet ex testamẽto inutili
et nõ solẽni regulariter nõ debeantur legata nec fideicõmissa,nec
peti possint efficaciter:tamẽ fallit in casu singulari.l.in testamẽto.
s̃.de fideicõ.liber.qñ legatum vnuz vel plura relinquunť persone
valde dilecte testatori,quia illa affectio facit vt ex testamento nõ
solẽni quecũqꝫ legata debeanť,vt dicit glo.in.d.l.ex testamẽto.in
scđa solutione quã approbãt oẽs doc.in.l.eã quã.C.de fideicom.
vbi est glo.q̃ idẽ dicit.in verbo,tradiť ⁊c.in.x.fallentia.q̃ dicit qđ
est speciale in.d.l.in testamento,propter pietatem ⁊ affectionem.
235 † Et subdit Jas.in.d.l.nõ dubium.qđ ex glos.d.l.in testamento,
iuncta tex.est not.aliud singulare,vcz qđ cõiunctio sanguinis vel
licita affectio in ꝑsona valde dilecta testatori hꝫ vim clausule codi
cillaris,et tantũ operať ac si in testamento esset apposita clausula
codicillaris.quã glo.ad hoc not.et dicit alibi non reperiri in iure.
Bal.in.l.si iure.C.de testamẽ.manu.et etiaz restringit ad alia reli‑
236 cta pietatem cõcernentia.† Dicit postea Jas.vbi.s̃.ꝙ aliud sin‑
gulare notandũ est ex illa glo.iuncta tex.vcz qđ si testator fecisset
primũ testamẽtum in quo apposuisset clausulã derogatoriã pote
statis ⁊ voluntatis,qꝛ dixisset:et si cõtingat eũ facere testamẽtum
aliud,nõ vult illud valere nisi apponãtur in eo certa verba:pone
qđ faciat secundũ testamẽtum in quo instituat ꝑsonam valde dile
ctam dicit,qđ sicut affectio habet vim clausule codicillaris,ita hꝫ
vim renocationis clausule derogatorie in primo testamẽto con‑
tente.quã glo.ita singľr extendit Lo.ro.in cõsi.suo.clxxix.incipi.
amplissime doc.⁊c.in pe.col.et allegat Bal.in.d.l.si iure.C.de test.
manu.dicit Jas.esse valde sing.ad materiã.l.si quis.in princ.testa‑
mẽti.s̃.de leg.iij.et in.l.sancimus.C.de testa.ita residet Jas.in.d.l.
non dubium.C.de testa.et hanc partẽ affirmat Jas.in.d.l.exigẽdi.
in pe.colũ.C.de ꝓcur.vbi adducit Barba.in repe.l.cũ acutissimi.
in.xiiij.col.C.de fideicõ.vbi dicit qđ dispositio illius legis ⁊.l.cum
auus.s̃.de cõdi.et demon.l.gñaliter.in.§.cum aũt.C.de institu.et
substi.sub cõdi.fac.hꝫ locũ etiã in ꝑsona valde dilecta testatori:et
ideo dicit qđ si testator in testamẽto instituit heredẽ vnũ suũ ami
cum valde sibi dilectũ ⁊ eũ grauauit vt post mortez suã restitueret
talẽ hereditatẽ Titio,ꝙ si iste amicus ꝓcrearet filios tales filij ex‑
cluderent substitutum,et moueť pluribus iuribus:attamen Jas.
in.d.l.exigendi,nõ approbat illã doctrinam.itez hanc partem qđ
amicus magna amicitia ⁊ cõiunctus sanguine equipareť.firma‑
uit Barb.in cõsi.suo.lxxv.inci.sapienter.in.iiij.col.in.iiij.vol.vbi
inter alia allegat Senecã in episto.dicẽtẽ:ꝙ amicus est alter ego.
et idẽ ⁊ latius tenuit ipse Barb.ad hoc adducẽs plura iura in ꝯsi.
suo.xxij.incipi.clementissimum deum ⁊c.in.ij.colũ.in eo.iiij.volu.
Modo stante hac cõclusione qđ cõiunctus ⁊ amicus magna ami‑
citia equiparẽtur ⁊ a pari ꝓcedant,dico qđ sicut fideiussor qui est
cõiunctus est idoneus,lꝫ nõ possideat immobilia.ꝑ.d.l.j.s̃.in ius
vocati eant.ita erit in fideiussore amico:qꝛ ratio assignata per gl.
in.d.l.j.cõiuncto vcz qꝛ non ꝓ̃sumitur qđ debitor dimitteret illa‑
queatum illũ fideiussorem cõiunctuz:militat etiam in fideiussore
amico magna amicitia:immo dico qđ sepe et sepius hoĩes magis
existimãt verum amicũ magna amicitia quã cõiũctum,⁊ maxime
modernis tꝑibus:nã peiora ⁊ deteriora faciunt cõiuncti q̃ extra‑
nei:et q̃to magis sunt coniuncti tanto peiora faciunt me teste et
237 experientia rerũ magistra.¶ † Et ex supradictis oĩbus ego dico
vnum iudicio meo not.ꝑpetuo,vcz qđ non est dare casum in quo
fideiussor nõ possidens immobilia nõ sit idoneus,adeo qđ possit
refutari:nam aut datur talis nõ possidens immobilia a cõiuncto
pro fideiussore:et habeť pro idoneo et sufficienti fideiussore,vt in
d.l.j.s̃.in ius vocati eant.et ꝑ rationem ibi assignatam.per gl.aut
talis fideiussor non est cõiunctus:et similiter nõ poterit refutari,
maxime si tractatur de magna q̃titate:qꝛ talis fideiussor est ami‑
cus maxima amicitia illius ꝓ quo fideiubet,qđ clare apparet:qꝛ
postq̃ est extraneus si nõ esset amicus intrinsecus nõ se obligaret
ꝓ tam magna q̃titate:nã durum est inuenire fideiussorez ꝑ̃cipue
in magnis ⁊ arduis,vt dicit Bal.in.l.sancimus.in princ.C.de ver.
signifi.ad qđ allegat.l.ij.§.sed si dubitetur.s̃.de iudi.et.l.j.§.qđ si ꝑ
inopiam.s̃.de colla.bonoꝝ.et idem dixit Bald.in.l.fi.C.per quas
ꝑsonas nobis acqui.in fi.verbis.ergo se obligãdo cõstat eum esse
amicũ magna amicitia iunctum.et hoc plene ꝓbatur ex experien
tia et per argu.a solitis et a cõmuniter accidẽtibus,sed raro ĩmo
nunq̃ inueniũtur homines qui velint fideiubere ꝓ aliquo nisi ꝓ
amico maxime amicitie:et etiam hoc ab amicis fit cũ difficultate
qꝛ homines volunt potius seruire de omni re q̃ de fideiussione:
maxime qñ tractatur de magna q̃titate,ergo sequitur qđ semper
fideiussor magne q̃titatis erit idoneus,nec poterit recusari lꝫ nõ
possideat immobilia.Tene mẽti,qꝛ ista est cõsideratio mea noua
238 nõ audita nec cogitata ꝑ aliquẽ vsqꝫ ad hanc diem.¶ † Modo
redeundo ad principalẽ q̃stionem,vcz ꝙ qui non possidet immo
bilia non est idoneus fideiussor.limita tertio hanc regulã quãdo
fideiussor esset pauper quo ad facultates,sed tamẽ esset multum
fidelis/laudabilis/et probate vite,⁊ solitus satisfacere obligatio‑
nibus pro quibus intercedit:nam talis censetur idoneus fide‑
iussor.l.si quis stipulatus sit stichũ.§.fi.in fi.s̃.de verbo.obli.et ibi
Pau.de cast.ita dicit per illum text.et facit in simili.l.suspectum.
s̃.de suspe.tuto.et qđ not.Bal.in.l.legitimos.in.ij.et.iij.not.per
illum text.s̃.de legi.tuto.ita dixit Jas.in.d.l.ij.in prin.s̃.qui satis.
cog.et do.Feli.in.c.ad hec.extra de senten.excõmunic.vbi ad hoc
allegat glo.in.l.j.§.his aũt.in glo.ij.s̃.de ripa muniẽda.que dicit
239 qđ † virtus animi ꝓ satisdatione habetur.et aliquid adducit ꝓ
illa glo.quam dixit singularem ⁊ stupendã Barba.in.c.coram.in

ulti.col.extra de offi.deleg.ubi dicit Barb.ꝙ eā magnificat Bal. in.c.ij.de iudi.et illam glo.etiam dixit sing.Barb.in.c.cū.R.canonicus.de offi.deleg.ꝑ qua faciunt optime que ego late dixi in.l.j.§.ad qōnē.in.ij.r.iij.col.j.de qōnibus.et ꝙ dixi ultra oēs in repet. mea.l.fi.in.iij.char.C.de pbat.r in.d.l.j.§.fi.in.iiij.col.j.de qōnib⁹. sed istud dictum reprobat Alexā.in.d.l.ij.in prin.ff.qui satis.cog. quē sequitur Aret.r Jas.in.l.si quis stipulatus fit stichū.§.fi.ff.de verbo.obli.nā dicit qḋ si moreretur talis fideiussor qui erat inops sed fidelis psona certe heres suus nō esset talis,qꝛ sepe legali succedit illegalis r homo maius.l.gñaliter.in prin.ubi Bal.in.ij.no. C.de rebus credi.et sic non esset consultuz ei cui datus est talis fideiussor ꝑut esse debet,ut in.§.fi.instit.de replica.et lz Jas.in.d.l. ij.in prin.ff.qui satis.cog.nō teneat cum Alexan.ibi.et vere ratio Alexā.videt mihi optima r bene cōcludens r in cōtingētia facti credo qḋ obseruaretur ne creditor remaneret defraudatus adue-

240 niente morte talis fideiussoris.¶ † Quarto limitant predictā regulā docto.in.d.l.ij.in princi.ff.qui satis.cog.maxime Guido de Suza.ꝺm Jas.ibi,vcz qḋ fideiussor qui nō possidet immobilia nō sit idoneus,hoc est verum in fideiussore de iudi.sisti.secus aūt est in fideiussore cōtractus qui censetur idoneus ꝙuis nō sit facilis ad cōueniendū ꝑ.l.iij.ꝟ.in hoc tit.qui text.ꝺm Jaso.dz suppleri ꝑ illum,et ꝑ text.dicte.l.si quis stipulatus sit stichū.§.fi.ꝺm Jaso.et Alexā.in.d.l.ij.ff.qui satis.cogā.iste sunt limitationes quas dant

241 doct.ad dictam regulā.d.l.ij.† Tu aūt adde aliam vcz qḋ qui nō possidet immobilia nō est idoneus fideiussor,hoc tamen fallit in illo qui nō possidet immobilia sz possidet multa mobilia in loco ubi fideiubet que de facili exportari non possent,ut si teneret magnam apothecā seu mēsam ibi,vel si ibi haberet multa noīa debitorum,ut dicit Bar.r Ange.r alij in.d.l.sciendū.et Bar.r Jo.de imol.in.l.facere posse.ff.solu.matri.et voluit Alex.in cōsi.suo.clx.

242 inci.viso ꝓcessu inchoato rc.in.j.col.in.v.vol.¶ † Limita etiā predictaz regulam r dicas qḋ in causis/summarijs/et in aliȷs quibus potest ꝑueniri ad sentētiam diffinitiuam absqꝫ litis cōtestatione non requiritur satisdatio de iudicio sisti,dato qḋ reus non possideat immobilia.ita dixit Ang.in.l.iulianus.ff.qui satis.cog. qḋ dictum tamē reprobat Rapha.fulgo.r Jas.ibi.et.d.Alexan.r Jas.in.l.sciendū.eo.tit.in princi.r Jas.in rub.qui satis.cog.ubi ꝑ hoc allegat aliqua,de quibus ibi ꝑ eū.¶ Item limita etiā ꝑdictā regulam nō habere locū in illo qui nō possidet immobilia sed hz

243 iura debitor:nā talis nō dicit suspectus,qꝛ illud † qḋ est in iure seu in obligatione intelligitur esse in patrimonio.ita dixit Bald. in.l.facere posse.ff.solu.matri.item limita etiam ꝑdictam regulaz ꝺm Jas.in.d.l.sciendū.in eo qui fuit cōuentus ad aliquā rem,r dū ab eo peteretur qḋ satisdaret de iudicio sisti fuit contumax si illa res postea ꝑuenit ad man⁹ aduersarij,r iste ab eo petit satisdationem de iudicio sisti non cogit eam prestare,ꝙuis immobilia non possideat.allegat in arg.tex.in.l.qui bona.§.si quis.et hoc ibi no. Ang.r Lo.roma.ff.de dam.infec.et Lo.ro.in.d.l.sciendū.Limita etiam ꝑdictam regulā ꝺm Jas.in.d.l.sciendū.vcz qḋ nō possidens immobilia tenetur satisdare.fallit in eo qui iuste est carceratus:qꝛ si cōueniatur non cogitur satisdare de iudicio sisti,cum in eo esset timor fuge.allegat hoc voluisse Ange.ibi,in.j.col.de quo lati⁹ ibi

244 per Jas.in.ij.colū.¶ † Item limita etiā dictam regulā in fideiussore dato seu ordinato a testatore qui licet non sit sufficiens facultatibus non potest tamē recusari ꝺm Bal.in.l.j.in pe.col.C.de vsufruc.et in.l.sancimus.in ulti.col.C.de verb.signi.r in.l.indebitam.ff.de condi.indebi.Bal.in.l.si pro ea.in.j.col.C.man.r Alex. in.l.tribus.ff.de vsufruc.earum rerū que vsu cōsumuntur.et in.l.si fideiussor.in princi.ff.de leg.j.Et sic ex istis habes plures casus in quibus non possidens immobilia tamē reputatur idoneus r rele-

245 uatur a satisdando.¶ † Modo trigesimotertio quero:an ille ꝗ possidet immobilia semꝑ dicatur idoneus fideiussor,adeo qḋ nō possit recusari,in quo primo videretur qḋ diceretur idoneus:et ꝑ consequens non posset recusari.et hoc per.d.l.ij.in princip.et.d.l. sciendum.ff.qui satis.cog.et per.d.l.si quis stipulatus sit stichum. ff.de verbo.oblig.et per alia.ff.alleg.in princi.ꝓcedentis qōnis. Attamen dicas qḋ lz possidens immobilia regulariter reputetur idoneus,et ꝑ cōsequens non possit recusari ꝑ fideiussore:attamē

246 hoc fallit in aliquibus casibus.† primo eñ fallit ꝺm Jas.in.d.l. sciendū.in.j.colū.in satisdatione de ꝓsequenda lite quam prestat actor ꝺm formam aut.generaliter.C.de episco.r cler.quia eam tenetur prestare dato qḋ possideat immobilia.ita ꝺm eū tenet Bar. in.l.de die.§.quidam.in fi.ff.qui satis.cog.et idē tenet ibi Rapha. fulgo.et.d.Alexan.de qua limitatione latius per Jas.in.d.l.scien-

247 dum.¶ † Secundo limitat quādo quis petit reuocari tenutā alteri cōcessam ꝑpter suam cōtumaciam infra annū.iuxta.l.si qs emptionis.§.pe.C.de prescrip.xxx.an.Nam iste tenetur satisdare de iudicio sisti,licet possideat immobilia.ad qḋ allegat glos.no.in §.si vero etiam quidam iurent.in aut.de exhiben.reis.in fi.in verbo,fideiussorem.quam pro singu.allegat Bal.in dicta.l.sciendu3. in lectura antiqua.et idem tenet ꝺm eum Alberi.et Moder.ibi,

248 et alios quos ipse Jaso.refert.¶ † Tertio limitat in eo qui est absens r est citatus realiter vel verbaliter,et debet satisdare de se presentando,al's psonaliter debet duci iuxta titulu3.ff.in ius voc. eant.nam talis non releuat a satisdādo,ex eo qꝛ possideat immobilia.ita limitat Rapha.fulgo.sub dubio forte in.d.rub.ff.in ius

249 voca.eant.quem sequit.d.Alexan.in.d.l.sciendū.¶ † Quarto limitat in satisdatione de iudicato soluendo a qua non releuatur possidens immobilia.ꝺm Bart.in.d.l.sciendum.in.§.tutoris.et glo.ibi,in princi.illius legis.pro quo dicit qḋ facit etiam.l.minor.

250 §.fi.ff.de pcur.¶ † Quinto limitat dictam regulā in eo ꝗ possidet immobilia in loco ruinoso vel periculoso ꝑpter inundationē aquarum.ita not.limitat Barto.in.l.ij.in princi.in verbo,nec cogitur.in ult.col.per glo.ibi.ff.solu.matri.ꝑ quo etiam dicit facere qḋ not.Barto.in.d.l.si quis stipulatus sit stichum.§.fi.ff.de verb.

251 obli.cum alijs cōcor.ibi.et hic datis per Alexan.¶ † Sexto limitat quando quis possidet immobilia sed sunt sterilia vel inutilia. allegat ad hoc Guido.de Suza.in.d.l.sciendū.quem ibi refet r sequitur Alberi.de rosa.in.iij.colū.et facit ratio ꝺm eū,qꝛ tunc non cessat ratio suspitionis fuge.ad qḋ dicit tamen videndu3 esse tex. in.l.si fundus.in princi.et ibi glos.ff.de rebus eorum.r aut.itē pre-

252 dium.C.de sacrosan.eccle.¶ † Septimo fallit ꝺm eum in eo qui possidet immobilia vilissima,ut voluit ibi glo.pe.pro qua glos.et limitatione.d.Jas.ibi,in.d.l.sciēdu3.in.iij.r.iiij.col.adducit plura iura et plures singu.doctri.docto.ꝓbantia qḋ parum r nihil equiparatur,de qua materia ego etiam late locutus sum in singu.meo

253 cclxxvj.incipien.parum et nihil rc.¶ † Octauo fallit quādo qs possidet immobilia sed in alio territorio extra locum iudicij.alle. glo.in.l.fi.C.de prin.agentibus in rebus.lib.xij.de quo latius per

254 ipsum Jaso.in.d.l.sciendum.in.§.j.et ibi per alios.¶ † Nono limitat in eo qui possidet immobilia,sed sine titulo et cum mala fide.ꝺm Barto.ibi,in.ij.q.de quo etiam ibi per eum in penul.col.

255 ¶ † Decimo fallit ꝺm eum in causis criminalibus in quib⁹ etiā locuplex non excusatur a dandis fideiussoribus.ꝺm Bal.Lo.ro. et Moder.in.d.l.sciendum.in princi.per.l.j.et.l.si quis reum.ff.de

256 custo.reo.¶ † Undecimo fallit ꝺm eundem Jaso.ubi.ff.quādo quis possidet rem immobilem sup qua litigatur inter ipsas partes.allegat.l.de die.§.quidam.et.l.iulianus.ff.qui satisda.cogan.

257 ¶ † Duodecimo ꝺm eum fallit in causa naufragij.allegat.l.ne quid.§.ne dño.ff.de incendio rui.naufra.ita finaliter residet do. Jas.in.d.l.sciendum.circa limitationes dicte regule qḋ possidens immobilia dicitur idoneus fideiussor rc.sed tu ultra adducta per Jaso.in.d.l.sciendum.scias etiam qḋ possidens immobilia nō dicitur idoneus fideiussor quando talis possidens esset in loco fortissimo,vtputa in aliqua arce vel fortilicio.ita dixit glos.Barto. Ange.et Lo.roma.in.d.l.ij.in princi.ff.qui satis.cog.et ide3 dicas in homine cauilloso/litigioso/vel rixoso,ut sunt ꝓcuratores r notarij.ꝺm dictam glo.Bart.et alios in.d.l.ij.in princi.et ide3 dicūt predicti in illo qui est tutus aliquo priuilegio,ut scholaris vel clericus,de quo etiam habetur per Mod.in.l.si fideiussor.in prin.ff. qui satis.cogā.et per Specu.ip titu.de satisda.in.§.dicto.ver.sed pone qḋ scholaris rc.per docto.in.l.j.ff.si quis in ius voc.nō ierit. et ꝑ Specu.in tit.de compete.iudi.adi.§.j.ver.quid si pactu3.r in dictis locis ponunt doct.quid si talis habens priuilegiū fori vult illi renuntiare,an tunc dicatur idoneus vide ibi per eos.Et idem dicas esse in muliere milite r minore qui nō sunt idonei fideiussores licet possideant immobilia,ut est tex.in.l.de die.in.§.qui mu-

258 lierem.ff.qui satisd.cog.† Item scias etiam qḋ non est idoneus fideiussor ille qui est de alieno foro vel territorio.ita dicūt docto. maxime Alex.in.l.ij.ff.si quis in ius voc.non ierit.et in.l.qui proprio.§.neqꝫ femine.ff.de pcur.et voluit Bal.r alij post eum in.l.si fideiussor.in.§.si necessaria.ff.qui satisda.cog et Bar.in.l.ij.in ult. col.j.in hoc tit.et Bal.in.l.fi.C.per quas pso.nobis acqui.et istud intelligit esse verum et locum habere.d.Alexan.in.d.l.j.ff.si quis in ius voc.non ierit.in fideiussore de iudicio sisti:sed secus in alio de quo ibi latius per eum.item adde qḋ idem erit in illo qui possidet immobilia,sed illa tamē pignorauit vel obligauit ꝑ tāta ꝙtitate ꝙ inspecto eorum valore non superesset tm̄ qḋ creditor releuaretur.ita dixit Alexan.in.l.sciendū.in.§.possessor.ff.qui satis. cogā.alleg.text.in.l.qui habebat.in princip.de legat.iij.et Jaco. de arena.et Joan.de imol.in.l.j.§.per seruum corporaliter.ff.de acqui.pos.r ita dicit sentire Bar.in.d.§.possessor.r allegat etiā.l.

259 legata.§.fi.ff.de suppel.lega.† et idem dicas in illo qui nō potest cōueniri nisi cum difficultate:nam talis nō est idoneus fideiussor lz possideat immobilia.ꝺm Bal.in.l.fuia C.de fideius.et Spec.in

260 titu.de sat.tut.§.ij.in.ij.col.et † ideo dicit Bar.in.l.fi.in fi.prin. ff.qui satis.cog.et in.l.sciendū.in.§.possessor.eo.titu.ꝙ potentiores non sunt idonei fideiussores.quem refert r sequitur Jas.in.l. ij.in.viij.col.ff.solu.mat.ubi per hoc subdit qḋ ille qui dat potentiorem fideiussorem non dicit idonee fideiubere.ꝑ quibus etiam adducit Bal.post Guil.de cu.in.l.fi.ad fi.ff.de nego.gest.ubi dixerunt ꝙ quādo res mea est alienata in potentiorem quo ad me est

tanꝙ

tanq̄ perēpta vel ꝑscripta, pro quib⁹ etiā facit tex.in.l. qꝛ etiā.ff.
de aliena.iudi.mut.cā facta.vbi dicit tex.circa prin. qd potentio-
ribus pares esse nō possumus.qd etiā dixit tex.in.l. nā magistra-
tus.ff.de arbi.⁊ in.l.j.§.pe.ff.de aqua plu.arcē. Item persone que
nō possunt esse in iudicio non pn̄t esse fideiussores de iudicio sisti
lz possideant immobilia.l.ij.§.si quis.⁊ ibi Barto.⁊ doc.ff.qui sa-
tis.cog.⁊ in quātum dixi.ff.de homine rixoso qui non est idoneus
fideiussor, licet possideat immobilia vide plura not. dicta de isto
hoīe rixoso per Jas.in.l.ij.in.vij.colū.ff.solu.matri.⁊ in.§.item si
261 quis in.xvij.col.insti.de actio.† Et an possidēs immobilia sub-
iecta restitutioni dicatur idoneus dicas qd sic. ita dicunt doct.in
l.sciendū.§.si fundus.⁊ ibi Jas.in.ij.not.ff.qui satis.cog.vbi alios
allegat tenentes hanc partez. An autem si fideiussor est idoneus
si recusatur possit agere actione iniuriarum.vide Jas.in.l.si vero.
262 in.§.qui pro rei qualitate.in.j.col.ff.qui satis.cog. ¶ † Tricesi-
moquarto quero feci tecū contractū vēditionis, permutationis,
vel alterius generis, ⁊ promisi tibi dare fideiussorem de euictione
vel pro cautione tua, quo stāte vigore talis obligationis volo tibi
dare fideiussorem idoneum sed forensem, vtrum hoc possim ⁊ an
tu tenearis illum accipere, in quo videretur dicenduz qd sic: quia
postq̄ est diues ⁊ possidet immobilia dicitur idoneus: ⁊ sufficiēs:
vt habetur in.d.l.sciēdū.ff.qui satis.cog.⁊ dixi.ff.in proximis pre-
cedentibus questionibus. Attamen cōtrarium est verius. Nam
promittens dare fideiussorē intelligitur de ciuitate de qua est ille
cui promissus est fideiussor vel de loco vbi est celebratus contra-
ctus ⁊ non forensis, ⁊ de alia ciuitate, ita dixit Bart. ⁊ alij post eū
in.l.si fideiussor.in.§.si necessaria per illuz tex.ff.qui qui satis.cog.
pro quo facit ſm Alexan.tex.in.l. si cum dies.§. si arbi.ff.de arbi.
et subdit do.Alexan.in.d.§.si necessaria qd per hoc ipse al's dixit
in contingentia facti, nam Titius vendidit domum cuidam em-
ptori in ciuitate Bononie, ⁊ in tali contractu fuit actum qd pre-
tium vēditionis deberet cōuertere in emptionem prediorūz pro
cautione emptoris quo stante volebat dictus Titius emere pre-
dia in alieno territorio q̄ in Bononiēsi, dicit se dixisse qd nō po
terat attento qd conuentū fuerat qd dicta predia emerentur pro
cautione dicti emptoris domus in casu euictionis per illum tex.
et not.ibi per Bar.⁊ pro istis facit ſm Jas.in.d.§.si necessaria qd
voluit Bald.in.c.ex parte ade.in.iij.col.per glo.ibi extra de testi.
vbi dicit qd stante statuto qd quilibet possit accusare intelligitur
quilibet.s. de illo populo statuentium, non autem de populo ex-
traneo. Itē adducit etiā Bal.in.c.preterea.de testi.vbi dicit qd si
testis deponēs super fama dicit qd audiuit a maiori parte populi
probat q̄uis non dicat cuius populi, naz intelligitur de populo
illius ciuitatis de quo dicto latius loquitur Jas.in.d.§.si necessa
263 ria.† Ego autē argumentatiue vltra Jas. circa predicta, vcz qd
actus factus in loco in dubio intelligat de hoīb⁹ illius loci. addu
cebam Ange.in.l.si cum exceptione.§.in hac.ff.qd met.causa.vbi
dixit qd si reperit aliquis mortuus Bononie ⁊ nescitur an sit Bo
noniensis vel forensis qd postq̄ reperitur hic Bononie presumit
Bononiensis, ⁊ non forensis: qd dictum refert ⁊ sequitur do.Au-
gu.de ari.in addi.suis ad Ange.in tracta.malefi.in verbo hec est
quedam inquisitio in vlti.addi.⁊ in eo.tracta.in verbo de Bono-
nia in.ij.addi.⁊ do.Fely.in.c.quoniā.de offi.ordi.⁊ idē dixit Ang.
in.d.tract.in.d.verbo de Bononia.in ver.quid autem si dicta ver-
ba ⁊c.⁊ pro istis faciunt optime dicta per do.Alexan.in consi.suo
ciiij.incip.qd statutum loquens ⁊c.in vlti.col.in.j.parte consilioꝝ
vbi dixit qd quādo statuentes disponunt super moneta in dubio
talis dispositio intelligitur de moneta vsuali in loco vbi fit statu-
tum.allegat.c.maiores.de baptismo.⁊.c. ad audientiam. de deci-
mis.l.j.ff.si mes.fal.mo.dix.l.j.§.ne autem.C.de cadu.tol.pro qui-
bus etiā facit qd dixit Bal.in.l.fi.in fi.ver.pone in instrumēto.C.
si a non compet.iudi.⁊ Lud.ro.in cōsi.suo.cclx.incip.in proposito
casu ⁊c.in ver.ij.qꝛ inter ⁊c. et per Bald.in.c.j.in.ij.col.versi.nota
264 qd bona ⁊c.de pace tenenda, ⁊ facit etiā in ar.† Nā eleemosyne
distribuende pauperibus debēt distribui pauperibus illius ciui-
tatis vbi est ordinata distributio a lege statuto vel a testatore, ita
dixit Bar.per illum tex.in.l.ij.C.de anno.ciuili.li.xj. quem refert
et sequitur Barba.in.c.si proponente.in penul.col.de rescrip.vbi
alia etiā adducit in ꝓposito, ⁊ idem dixit Specu.in titu.de instru.
edic.in.§.nunc vero aliqua.in.xiiij.char.in versi.lxv.in fi. Et licet
predicta multum faciant pro doctrina Alex.in.d.§.si necessaria,
tn̄ Bald.intelligit ibi illum text. in ciue vel forense si sit idoneus,
quoniā forensis nō repellit si est idoneus, ⁊ facit ille tex.ibi in ver.
si in aliam eiusdē Prouincie ciuitatez.de quo vide Jas.satis late
ibi loquentem quem non refero breuitatis cā, ⁊ vide etiā Alexā.
⁊ alios in.d.l.sciēdum.in.§.possessor.ff.qui sat.cog. quero modo.
265 ¶ † Tricesimoquinto vtrum fideiussor repetens a debitore so-
lutū pro eo an ꝓbet solutionē per solam cōfessionez creditoris in
qua.q.reperio iura variare, ⁊ etiā reperio doc.varios.primo enim
glo.in.l.duob⁹ reis.in.§.j.ff.de iureiu.tenet qd per talē cōfessionē
non ꝓbet solutio, ⁊ per ꝯn̄s qd fideiussor nō possit repetere a de-
bitore illud qd dicit soluisse ꝓ eo quā glo.ibi summe not.Bar.⁊ eā
sequit. Itē hanc partē etiā tenet per illā glo. Bar.in.l.⁊ per iusiu-
ran.ff.de acceptilatio.in.§.antepe.⁊ in.l.cum filius.in fi.in prin.ff.
de verbo.obli.⁊ in.l.reos.in.v.q.ff.de duo.reis.⁊ cum.d.glo.⁊ cum
opi. Bar.transit Lud.ro.in.l.predia.ff.de acqui.pos. ⁊ Raf. fulg.
in.d.l.duobus.pro qua opi.facit qd dixit Spec.in ti.de teste.in.§.
j.in ver.sed pone egi. ⁊ facit etiā qd voluit Bar.in.l.ij.§.fi.ad fi.ff.
si cer.pet. vbi dixit qd si dn̄s ꝯstituit ꝓcuratorē ad recipiendū pe-
cuniā mutuo a Titio, si postea in instrumēto dicat qualiter ꝓcu-
rator fuit ꝯfessus habuisse ⁊ recepisse illā pecuniā mutuo dn̄s vir
tute talis instr̄i solum cōtinētis cōfessionē nō poterit cōueniri, ⁊
subdit Bar.in.d.l.duobus reis.ff.de iureiu.sub dubio tn̄ forte qd
si fideiussor qui hz instr̄m cōfessionis a creditore, nō tn̄ ꝑ hoc pōt
agere cōtra principalē nisi ꝓbet de vera numeratione qd dicit esse
mēti tenēdū. Cōtraria tn̄ opinio verior est ⁊ magis cōis.s. qd suffi
ciat talis ꝯfessio creditoris dicētis sibi satisfactū esse a fideiussore:
vt ipse fideiussor possit agere cōtra principalē, ⁊ hāc partē tenuit
Bar.met.sibi cōtrarius in cōsi.suo.clx.inci. Titius ꝓmisit Sem-
pronio eū indēnē ꝯseruare ⁊c.⁊ hoc ꝑ quatuor fundamēta de qui-
bus ibi ꝑ eū, ⁊ idē tenet Salv. Pau.de ca. Lud.ro. Alex.⁊ Jas.in
d.l.duobus reis.⁊ dicit ibi Pau.de cast.qd ꝓ ista parte cōsuluit in
ciuitate Florentie motus ex fundamētis Bar.in.d.suo cōsi.⁊ mo
tus etiā per illud qd voluit Bar. ī.l.assiduis.C.qui potio.in pig.
habeā.vbi dicit qd mulier que solū habet instr̄m ꝯfessionis dotis
pōt agere cōtra tertios possessores bonoꝝ sicut si instr̄m ꝯtineret
verā numerationē, q̄uis glos. ibi teneat cōtrariū, ⁊ pro hac parte
etiā cōsuluit al's Fran.tigrini vt refert Alex.⁊ Jas. ī.d.l.duob⁹.⁊
refert etiā Alex.ibi se ꝓ hac parte bis cōsuluisse ⁊ vnū ei⁹ cōsiliū ꝓ
hac parte est in.ij.volu.in cōsi.xxv.incip.viso instr̄o ꝯtractus cele
☞ brati ⁊c.vbi latius loquit. (aliud cōsi.est in.vj.volu.in cōsi.cxxiij.
incip.qm̄ abūde ⁊c.) Itē hāc partē etiā tenuit Jo. de imol. in.l.
vranius.j.in hoc titu. ⁊ Paul.de cast. in.l. qui debitorē per illum
tex.j.de noua.⁊ in cōsi.suo.cccxcvj.incip.queritur vtrum fideiusso
266 ri ⁊c.† Item pro hac parte facit ſm Alex.⁊ Jas.l.pecunie.C.de
solutio.per quā Bal.ibi tenet qd ꝑ cōfessionē ꝓbet vera numera-
tio, ex quo infert qd mulier hn̄s instr̄m cōfessionis dotis cōsequi
tur oīa priuilegia dotis sicut si esset vera dos eo qꝛ per cōfessionē
probat vera numeratio, ⁊ idē not.Bal.in.l.deo nobis.in.ij.colū.
C.de epis.⁊ cle.⁊ in.l.j.ad fi.C.qn̄ lice.ab emp.discedere, ⁊ respon-
dēt doc.in.d.l.duobus.⁊ doctores in.d.consilijs adducta in cōtra-
riū. Itē ꝙ paria sint ꝓbare de numeratione vel de cōfessione fir-
mauit etiā Bal.in.l.nō nudis.C. de ꝓba. ⁊ in.l.gn̄aliter.x.q.C.de
non nume.pecu.quē refert Alex.in.d.consil.suo.xxv.in.ij.vol. re-
maneo ergo cū predictis doc.qd satis est fideiussori repetēti solu-
tū a debitore probare solutionē per solā ꝯfessionē creditoris, ⁊ in
cōtrariū nulla efficax ratio adduci pōt si recte pōderet attēto ma
xime qd per illā cōfessionē tollit oīs actio creditori agēdi contra
debitorē: vt dicūt doc. in locis superius allegatis in quibus etiaz
267 latius loquunt ad quos me refero. ¶ † Tricesimosexto quero
an exceptio competens principali cōpetat fideiussori in quo di-
cas qd sic regulariter: vt probat in.l.ij.ff. que res pigno.obli. non
pos.⁊ in.l.constitutionibus.⁊ ibi Bal.C.de vsur.⁊ in.l.tam māda
tori.C.de nō nu.pecu.⁊ in.l.omnes.ff.de excep. qd intellige dūmo
do cohereāt rei nō persone: vt in dictis iuribus.⁊ in.l.ex persona.
268 j.in hoc ti.⁊ in.l.si stipulatus esses.eo tit.⁊.ff.de pac.l.fi.† Quin-
immo fideiussor potest excipere ex persona rei etiā ipso reo inui-
to ſm Bald.in.l.tam mandatori.in vlti.colū.C.de non nu.pecu.
per glo.ibi.⁊ in.l.si cui.eo.titu.⁊ in.l.si stipulatus esses.j. in hoc ti.
Item fideiussor excipit de non nume.pecu.licet debitor principa
lis cōpareat ⁊ debitū agnoscat cōfitēdo pecuniā fuisse sibi nume-
ratā ⁊ hoc si debitor est pauper, secus si est diues, ita dixit Bal.in
d.l.tā mādatori.in vlti.col.⁊ in.l.si cui.co.tit. Similiter fideiussor
pōt excipere qd cōtractus est vsurarius etiā si pr̄icipalis cōfiteat
cōtractū esse verū ⁊ nō vsurariū, ⁊ hoc si debitor est pauper, secus
si est diues vt dixit Bal.in predicta.l.tam mandatori. Et idem di
cas de exceptione compensationis ſm Bal. ibi ⁊ habetur in.l.ve
269 rum.ff.de cōpēsa.† Et scias etiā qd nō solū exceptio competens
reo principali cōpetit etiā fideiussori, vt dixi, sed etiam fideiussor
potest opponere exceptionē reo cōpetentē quā nō pōt opponere
ipse reus, ita not.dixit Bald.in.l.cū mulier.in.ix.col.versi.quero
de vna alia qōne quā disputauit Jac.de arena ⁊c.ff.solu.mat. Itē
scias etiam qd fideiussor filij familias iuuat bn̄ficio macedoniani.
l.si mulier contra senatus.§.fi.ff.ad velleia.l.sed si pater.§.non so-
lum.ff.ad macedo.⁊ ibi Bar.⁊ not.in.l.si filius pro muliere.ff.que
res pigno.ob.pos.⁊ habet ꝑ Bald.in.l.fi.C.ad macedo.vbi dicit
hoc esse veꝝ nisi pater ratū habeat mutuū factū filiofa.qꝛ tūc recō
ciliat mutuū.d.l.fi.etiā ad preiudiciū fideiussoris cui erat quesita
270 exceptio macedoniani vt ibi.† Item adde etiā qd fideiussor mu
lieris fideiubentis pro alio iuuatur beneficio velleiani.d.l.si mu-
lier contra senatus.§.fi.ff.ad velleia.l.mulierem.⁊ ibi Bal.C.eodē
titu.⁊ voluit Bal.in.l.j.C.eo.tit.vbi dicit hoc esse verum etiam si

fideiussor intercessit etiã nõ rogatus. Itẽ hoc est verum etiã in eo
qui fideiussit mandato mulieris. l. si vxor. C. ad velleia. vbi dixit
Bal. qð fideiussor mulieris põt opponere exceptionem velleiani
271 etiam post sentẽtiã sicut posset ipsa mulier. † Scias etiam qð fi-
deiussor excõicati potest opponere exceptionem cõpensationis
de credito principalis sui ꝑm Abb. ⁊ alios in. c. cuz inter. extra de
excep. An autem fideiussor gaudeat beneficio statuti conceden-
tis moratoriam principali. vide Bald. post Cy. in. l. quotiens. C.
de preci. impe. offe. vbi facit quandam distinctionẽ quã vide, ad qð
etiam vide Barto. in. l. cum filius. §. stipulatio. ff. de verbo. oblig.
Item teneas etiã menti qð si fideiussor cõdemnatus in executio-
ne sententie opponat qð sibi debent cedi actiones contra debi-
torem principalem iuxta. l. si fideiussores. §. j. ff. in hoc titu. et petit
sibi exhiberi instrumentum debiti principalis qð hoc debet fieri:
quia debet ostendere se esse creditorem, ita dixit Bald. in. l. si no-
men. ff. de heredi. vel actio. ven. quem refert ⁊ sequitur Alexan. in
l. sciendum. in. ij. col. ff. de verbo. obliga. Et idem voluit Alexan.
in. l. si dubitet. ff. in hoc titu. Et Pau. de cast. in. l. si mandato meo.
eo tit. ⁊ Bal. in aut. presente. C. eo. de fideius. Itẽ habet fideiussor
pro beneficio cedẽdarũ nedum exceptionem qñ cõuenitur vt di-
xi: sed etiam habet officiũ iudicis qð ipse potest implorare: vt ha
betur per Barto. ⁊ Alexan. in. l. si contendat. ff. in hoc titu. Quod
est verũ etiam si statutum prohibeat omnem defensionẽ ꝑm Bal.
in aut. presente. C. de fideiusso. quem refert ⁊ sequitur. Ludo. ro-
ma. in consi. suo. cccclxxij. incip. in eo quod queritur ⁊c. in. j. col. vl-
terius scias qð non solum in supradictis casibus ⁊ similibus põt
fideiussor opponere exceptiones. Sed etiaz ipse fideiussor potest
excipere. Etiam si promisisset libere soluere sine aliqua exceptio-
272 ne. † Et ideo si fideiussor intercedit pro aliquo ⁊ promittit libe-
re soluere sine aliqua exceptione, per hoc tamen non intelligitur
renuntiasse beneficio de fideiussoribus quin prius debeat excuti
principalis debitor ꝙ fideiussor cum istud veniat ex natura con-
tractus. l. quero. §. inter locatorem. ff. loca. ⁊ illa verba sine aliqua
exceptione intelliguntur de friuola solum. c. ex parte. el. ij. de officio
delega. ita dixit Lud. roma. in cõsil. suo. ccxj. incipiẽ. allegationes
doc. in. ij. col. Quod dictum refert ⁊ sequitur Jas. in. l. j. in. ij. colũ. C.
de sacro sanc. eccle. ⁊ idem dixit Barto. in. l. j. C. de conueniendis
fis. debit. lib. x. per text. in. l. si ita stipulatus fuero. §. possum. ff. de
verbo. oblig. ⁊ hoc idem voluit ibi Jas. ⁊ vide etiã Bald. in. l. j. in
prin. C. de reuo. his que in frau. alie. sunt. Barto. in. l. j. C. de decu-
rio. lib. x. ⁊ in. l. põt. ff. in hoc tit. Bal. in. l. eum qui. ff. si certũ peta. ⁊
vide Bar. in. l. pater dotem. in prin. ff. de dote prelega. Bald. in. l.
si pro ea. in. xj. q. C. man. Bald. in. l. si mater. C. ad velleia. Ange. in
aut. vt sponsa. largi. in. §. ⁊ super hoc. Barto. in consi. incip. Spe
ctabiles dñi ⁊c. et in. l. quero. ff. loca. et in. l. iij. in princi. ff. de duo.
reis. Ange. de are. in. l. si quis ab alio. §. j. ff. de re iudi. Bald. in. l. j.
C. de senten. que sine cer. quanti. Bart. in. l. si quis pro eo. §. fi. ff. in
hoc titu. Bald. in rub. C. de verbo. signi. ⁊ in. l. cum tibi. C. de euic.
et Barto. in. l. vnde queritur. ff. cõmo. Bal. in. l. si heres. ver. mõ ego
quero. C. de his que in frau. cre. ⁊ vide Alex. in apostil. ad Barto.
in. d. l. j. C. de conueniendis fis. debitoribus. ⁊ vide etiã Jas. in. d. l.
si ita stipulatus fuero. §. possum. in fi. ff. de verbo. oblig. vbi etiam
ad hoc allegat Salice. in. l. j. in vlti. col. C. qð cũ eo. et in. l. j. C. de fi-
deiusso. tut. ⁊ in. l. j. C. si ma. indẽnita. promis. et vide etiam Jas.
in. fi. in prin. ff. si cer. peta. ⁊ vide etiã que dixi in sing. meo. cccxxxij.
incip. Credo te scire ⁊c. ⁊ pro predictis etiã faciunt dicta per Bal.
super statu. in litera. o. in verbo. omne. in. j. ver. circa me. Et faciũt
etiã dicta per Soci. in consi. suo. cxxiij. incip. circa presentẽ. in. iiij.
volu. ⁊ dicta per Jas. in. §. fuerat. in. xix. col. insti. de actio. ⁊ que di
273 xi in sing. meo. cxciij. incip. Bastardus ⁊c. ¶ † Ulterius scias qð
alique sunt exceptiones que cõpetunt principali, que tamen nõ
cõpetũt fideiussori: vna est exceptio que cõpetit principali quan-
doq;: vt nõ teneatur vltra quã facere possit. Nam talis exceptio nõ
competit fideiussori, ita volunt docto. maxime moderni. in. l. tam
mandatori. C. de non nume. pecu. ⁊ in. l. ⁊ si fideiussor. ff. de re iudi.
274 † Item similiter fideiussor non gaudet beneficio inhibitorie fa-
cte iudici seculari per iudicẽ ecclesiasticũ ne cognoscat de cõtractu
vsurario. Ita dixit Bal. in. l. j. in fi. C. de diuer. rescrip. ⁊ habetur in. l.
creditor. in prin. ff. mandati. quam doctrinam Bal. refert ⁊ sequi-
tur domi. Fran. de are. in consil. suo. xxxiij. incip. consultatio pre-
missa ⁊c. in. j. col. vbi dixit qð si reus principalis dixit instrumẽtuz
vsurariũ coram iudice ecclesiastico suo noĩe ⁊ noĩe fideiussoris: et
postea facta fuit inhibitio ꝑ iudicẽ ecclesiasticũ ne ꝓcederet ad ca
pturã dicti rei, qð ista inhibitoria nõ ꝓdest fideiussori aliquo mõ.
Et dicit etiã do. Frã. in. d. cõsi. qð pẽdẽtia litis cõtra vnũ ex correis
debẽdi tã in cã pricipali quã appellationis nõ impedit qn possit
agi cõtra aliũ. allegat tex. in. d. l. creditor. in prin. ff. mãda. Et Bar.
hoc tenẽtẽ. in. l. duobus. in. §. vbi duo. ff. de duo. reis. in. ij. colũ. Pro
quo dicit bene facere tex. in l. fi. C. de fideiusso. ⁊ qð not. Bart. in. l.
ex duobus. ff. de duobus reis. in. iij. q. principali. ⁊ subdit etiã ipse
do. Fran. in dicto cõsi. idẽ esse ecõtrario qñ fideiussor ipse dixisset
instrumẽtũ vsurariũ qð tunc nõ impeditur creditor agere pendẽte
illo iudicio contra reũ per dictam. l. creditor. in prin. ad qð allegat
Bal. in. d. l. tam mandatori. in vlti. col. C. de nõ nume. pecu. quod
tñ ipse hoc intelligit cũ limitatione Bal. ibi vcz nisi correus com
pareret corã iudice ecclesiastico: ⁊ vellet pro suo interesse adhere-
re liti quod facere posset iuxta no. in. l. si perlusorio. §. quotiẽs. ff.
de appel. ⁊ in. l. si suspecta. in prin. vbi per glo. ⁊ Ange. ff. de inoffi-
275 cioso testamẽ. ⁊ in. c. cum super. de re iudica. † Subdit postea do.
Fran. vbi. s. qð circa predicta dubiũ facit quedã doctrina Cy. re-
lata ibi a Bal. in. l. quotiens. C. de preci. impera. offeren. vbi dixit
qð lz dilatio cõcessa reo nõ extendatur ad fideiussorẽ: qñ conceditur
persone ⁊ nõ cause tñ reus ex persona sua poterit defendere fide-
iussorẽ per. l. idem qð. §. generaliter. ⁊. §. pe. ff. mãda. ergo etiã vi-
detur qð ex persona sui principalis poterit fideiussor defendi prece
dente iudicio vsurario. Attamen approbat primã opi. nam dicit
qð Cy. ⁊ Bald. loquuntur in exceptione dilatoria respiciẽte ipsam
obligationẽ lz personalẽ vñ stat regula quã ponit Bart. in. l. j. C.
vbi in rẽ actio. ⁊ in. l. ꝓcurator ad exhibẽdũ. §. j. ff. rẽ ratã ha. ⁊ in. l.
exceptionẽ. ff. in hoc ti. vcz qð exceptionẽ respiciẽtẽ ipsam obliga
tionẽ põt opponere reus principalis ex persona sua ad defensio-
nem fideiussoris: sed exceptio litis pendẽtie dicitur exceptio decli-
natoria que non respicit merita cause sed modum ꝓcedendi sicut
exceptio fori: vt dicit Barto. in. l. j. in fi. ff. de condi. inde. ergo po-
test ad defensionẽ in fauorẽ fideiussoris vel correi allegari: vt ꝓbatur
in. d. l. j. C. vbi in rẽ actio. ⁊ in. l. venditor. cũ materia sua. ff. de iudi.
ita residet do. Frã. de are. in. d. suo consil. que oĩa sunt notãda ad
cõprobationẽ doctrine Bald. in. d. l. j. C. de diuersis rescriptis que
276 vere notabilis est in hac materia. ¶ † Scias vlterius quod pa-
ctum liberatoriũ factũ principali debitori prodest fideiussori ꝑm
Alex. ⁊ alios in. l. duobus. in. §. j. ff. de iureiur. de quo etiã ꝑ Bart.
et alios distinguẽtes in. l. nisi. ⁊ in. l. fideiussores. ff. de pac. itẽ etiaz
scias qð ille q mihi ꝓmittit pro alio me mãdante habet cõtra me
exceptionẽ doli, ita dixit Bar. in. l. si debitor. la. ij. ff. de solu. itẽ ille
qui sine cã fideiubet pro alio hz exceptionẽ doli ꝑm Specu. in tit.
de feudis. in. §. ij. in versi. iiij. et adde qð fideiussor cõparens tanꝙ
ꝓcurator pricipalis gaudet priuilegijs ⁊ exceptionibus quibus
principalis, ita dixit Bar. in. l. ⁊ si fideiussor. ff. de re iudi. ⁊ de prin
cipali qõne hic tacta, vcz an exceptio cõpetẽs principali cõpetat
fideiussori, vide etiã Ange. de are. in. §. in oĩbus. in. ij. col. insti. de
fideiusso. vbi satis ample examinat hãc qõnẽ circa quã nolo vnuz
277 omittere, vcz † qð exceptio dr initi eqtati ꝑm Abb. in. c. cũ inter.
in. j. col. in notabilibus. extra de excep. ⁊ alle. rõnẽ vcz: qr exceptio.
ff. de exceptio. ⁊ idẽ dixit Bar. in. l. q equitate. ff. de doli exceptio.
per illum tex. ⁊ in. l. j. ff. de vaca. mune. ⁊ idem dixit Fede de se. in cõ
sil. suo. xc. incip. casus talis est: in. ij. col. ver. dixi ⁊ dico ⁊c. ⁊ Cardi.
in rubri. extra de exceptio. ⁊ ibi do. Fely. in fi. ij. col. vbi ex hoc di-
278 cit qð vbi equitas nõ suadet nõ datur exceptio. † Et ideo ex istis
ego dicebã vnũ qð non memini me vidisse dictũ ab alio in hac ma
teria, vcz qð si in aliquo casu cõcurrit equitas lz tũc in tali casu ali
qua exceptio cõpetat pricipali que de iure nõ cõpetat fideiussori:
tñ tali casu poterit fideiussor implorare officiũ iudicis ad illã ob-
tinendã, ⁊ debebit sibi cõcedi nõ obstãte ꝓhibitione iuris: qr qui
nõ potest opponere exceptionẽ, potest tñ implorare officiũ iudi-
cis. l. plane. ⁊ ibi Bar. ⁊ alij: ⁊. l. fi. ⁊ ibi Bart. ff. de peti. heredi. l. iiij.
§. nouissime. ⁊ ibi Barto. ff. nau. caupo. stabu. ita dixit Jas. in. l. j.
in. vij. col. versi. nunquid autẽ. ff. de iuris. om. iudi. quam conclusio
nem ipse firmat ex multis. Et primo ex eo quod vult Barto. in. l.
j. §. et parui. ff. qð vi aut clam: vbi dixit qð si statutũ ꝓhibet oppo-
ni contra instrumentũ exceptionẽ pacti vel aliam similem compe
tentez de iure cõmuni potest tamẽ implorare officiũ iudicis: ⁊ idẽ
dixit Bar. ꝑm eum in dictis locis, ⁊ do. Anto. ⁊ Abb. in. c. itẽ cum
quis. de resti. spol. et Pet. de ancha. in cle. j. de sequestra. posses. et
fruc. ⁊ dicit qð licet Bal. in vlti. col. C. de conditio. indebi. ⁊ in. l. si
non sortem. §. j. ff. eo. de conditio. indebi. et Salice. in. l. ita nobis.
pudor. C. de adulte. teneant contrarium, sed eos concordat. Joã.
279 de imol. ⁊ Ang. de are. in. l. fi. ff. a quibus appella. nõ licet, † addu
cit etiam ad predicta quod voluit Ange. in. d. l. plane. vbi dicit qð
si ex forma statuti in causa criminali nullus debet admitti ad ali-
quam exceptionem nisi personaliter cõpareat: sicut est statutum
Perusij ⁊ cõmuniter vbiq; poterit tali casu implorari officium iu
dicis vt ipse iudex ex officio capiat informationes qð inquisitus
est clericus vel qð ille occisus erat bannitus, ⁊ ex forma statuti po
terat impune occidi. Et dicit ibi Ange. qð ipse ista practica vsus
est infinitis vicibus, ⁊ idem Ange. in. l. fi. fa. in. §. veterani post Ri
char. malũ. ibi. ff. de procur. et in. l. reos. C. de accus. ⁊ dicit Jas. vbi
s. qð ad idem facit qð voluit Ange. in. l. quos prohibet post Jac.
but. ff. de postu. vbi dixit qð ille qui ex forma statuti non admittitur
ad excipiendum nisi satisdet, potest tamen implorare officiũ iudi
cis cum officium iudicis ⁊ exceptio differant realiter ⁊ essentiali-
ter ꝑm eum. Et idem dicit Albe. de rosa. post Jaco. butri. in. d. l. fi.
de peti. heredi. vbi dicit qð stante statuto qð in causa capitali non
admittatur

admittat aliquis pcurator ad aliquã exceptionẽ vel declinatoriã opponẽdã. Sʒ principalis debeat psonal͛r cõparere tũc si pcurator cõparet nõ dʒ opponere exceptionẽ nec declinatoriã. Sed dʒ implorare officiũ iudicis: vt ibi plene p eũ. Adducit etiã Jas. ad idem qđ voluit Specu. ꝛ Joan. an. in ti. de instru. edic. in. §. fi. ver. sed quid si debitor. vbi dixerunt qđ si pars renuntiauit pductioni testiũ vel instrꝫ cũ iuramẽto quo casu vʒ. c. si vero. de iureiur. tñ debet pcurare testes recipi ex officio iudicis, ꝛ eos sequit͛ Jmol. in. c. ij. de pba. ꝛ Lappus in. c. q̄uis de pactis. in. vj. ꝛ Alex. in aut.
280 iubem᷒. ꝛ ibi Jas. C. de iudi. ¶ † Ad predicta etiã adducit. Nã si alicui est preclusa via excipiẽdi, puta q: lapsus est terminus statutus a iudice vel a lege, vel iam est lata sñia põt implorari officiũ iudicis vt se informet de tali exceptione. Et ideo aduocat᷒ in hoc dʒ esse bñ caut᷒. Jta dicũt Ange. Fulgo. ꝛ reliqui moderni in. l. nã ꝛ postea in. §. si damnet͛. ad fi. ꜱ. de iureiur. ꝛ Angel. in. l. fi. in. ij. col. ꜱ. de peti. heredi. vbi dicit qđ istud est tenendũ fixum menti: ꝛ qđ nunq̄ exeat de memoria. Et idẽ dicit Bald. in. l. domum. in. ij. col. C. de reivendi. ꝛ Abb. in. c. inter monasteriuʒ. de re iudica. Et subdit Jas. in. d. l. j. in. viij. col. ꜱ. de iur. om. iu. qđ Angel. in. d. §. si dãnet͛ videt͛ restrĩgere istud mirabiliter: vt pcedat qñ apparet ex actis talẽ exceptionẽ cõpetere, ꝛ idem videt͛ tenere Abb. vbi. ꜱ. tñ dicit ipse Jas. qđ qñ ex actis apparet etiã si nõ opponat͛ a parte: nec imploret͛ officiũ iudicis, tñ iudex tenet͛ supplere ꝫm do. Ant. in. c. ab excõicato. in. iij. col. de rescrip. qđ summe exclamat Alexã.
281 in. d. §. si dãnet͛. in vlt. col. vbi dicit se plenius dixisse. ¶ † Adducit etiã ad pdicta Bal. in. l. si ex cautione. in. ix. q. C. de nõ nu. pec. vbi dixit qđ si exceptio nõ nu. pecu. vel nõ numerate dotis nõ põt ampli᷒ opponi, puta pp͛ter lapsum tp̄is tñ offiñ iudicis in illius exceptionis deficiẽtis põt implorari. Et idẽ tenet scõm euʒ in. l. in ꝯtractib᷒. in prin. in. ij. not. C. de nõ nu. pecu. ꝛ Bal. in. l. illicitas. in prin. p illũ tex. ꜱ. de officio pñ. ꝛ dicit pdicta esse põderãda ad id de quo dubitauit Bal. in. l. in cause. la. j. in prin. ꜱ. de mino. post glo. ibi veʒ qđ si ex forma statuti ꝯtra instr̃m publicũ nulla põt opponi exceptio an possit peti restitutio in integrũ a minore ꝯ tale instr̃m arguit ad partes demũ inclinat qđ nõ, tñ dicit qđ nõ est sine magna dubitatione. Sed ipse Jas. dicit qđ ipse putat indubitãter ꝯ͛riũ per ea q̃ ibi pxime dixit cũ in integrũ restitu
282 tio veniat officio iudicis: vñ † exclusa quacũq; exceptiõe ex forma statuti nõ tñ intelligit͛ exclusum officiũ iudicis, ꝛ multo min᷒ in minore, p id qđ vult glo. singularis in. l. postq̄ liti. in glo. fi. C. de pac. q̃ dixit qđ in gñali exclusione nunq̄ intelligit͛ excludi beneficium restitutionis in integrũ cõpetẽs minori. Pro quo facit glo. not. in. l. j. in glo. pe. C. si de momẽ. po. fue. app. q̃ voluit qđ in casibus i quib᷒ nõ admittit͛ appellatio. Potest tñ minor implorare restitutionẽ in integrũ aduersus talẽ sñiam. ꝛ facit glos. in. l. ꝛ si sine. §. fi. ꜱ. de mino. Dicit postea Jas. vbi. ꜱ. aduertendũ esse circa predicta: q: differentia est. An cõpetat exceptio an vero officiũ in
283 dicis. Nã vbi exceptio pponit͛ nõ remouet͛ pp͛ter pſumptã calũniã. c. lʒ cãm. de pba. † Sed qñ officiũ iudicis misericorditer imploratur põt ex presumpta calũnia p iudicẽ denegari. l. si qs libertatẽ. §. plane. ꜱ. de peti. heredi. Jta dicit qđ Bald. declarat in. d. l. in cõtractib᷒. in prin. in. ij. not. ita ad literã dicit Jas. in. d. l. j. in. viij. col. ꜱ. de iu. om. iu. ex quib᷒ mot᷒ sum ad dicendũ qđ qñ aliqua exceptio cõpetit principali q̃ nõ cõpetit fideiussori, tñ q: exceptio dicit͛ defensio: vt dixi, poterit ipse fideiussor implorare officiuʒ iudicis ad cõsequẽdã dictã exceptionẽ: ꝛ vltra adducta per Jas. vbi ꜱ. optime faciũt que ego al's dixi in. l. j. in. §. fi. in. xiij. col. j. de qõni. vbi plura adduxi in materia equitatis. ꝛ faciunt etiã q̃ dixi in. l. si quis ne qđ. in. xxv. col. in ver. reperio etiã aliũ esse casum ꝛc. eo. ti. et que dixi in practica mea causarũ criminaliuʒ in. xvij. char. circa me. ꝛ in. xxix. post me. ꝛ in. 100. post me. ꝛ vide do. Fely. in rub. extra de exceptio. ꝛ ibi Barba. ꝛ Barba. in. c. ex parte. el. ij. in vl. col. extra de officio delega. ꝛ eundẽ in rub. de excep. in clemẽ. Et Jas. in. l. vbi pactũ. in v. col. in prin. C. de transac. Tene mẽti predicta: q: sunt multũ not. ꝛ multũ quotidiana. Et anteq̄ veniã ad sequẽtem qõnẽ. Scias vnũ qđ qñ petit͛ executio instrumẽti cõtra fideiussorẽ nõ opʒ ostẽdere instr̃m debiti principalis dũmodo fiat de eo mẽtio in instr̃o fideiussoris. Nec audit͛ ipse fideiussor opponẽs talem exceptionẽ, ita dixit Bal. ꝛ Ange. per glo. ibi in. l. sciẽdũ. ꜱ. de verb. obli. quos refert ꝛ sequit͛ Alex. ibi in. ij. col. ꝛ dicit qđ non obstat qđ habet͛ in aut. si qs i aliquo. C. de edẽ. vbi videt͛ pbari qđ etiã si fiat mẽtio de instr̃o debiti pricipalis debeat illud pduci: q: illud est verũ inter alias psonas: sed inter eas de quarũ volũtate fuit factum instr̃m fideiussionis sufficit illud pducere, q: facit fidem inter eos de oĩbus ibi enumeratis de quo ibi latius per euʒ.
284 ¶ † Tricesimoseptimo. Quero vtrũ securitas data principali prosit fideiussori, in quo dicas qđ non. Nam pactum personale ad alium nõ extendit͛ q̄ ad personã cui factum est, ꝛ non ad eius fideiussorem queadmodum nec ad heredem: vt ꜱ. de pactis. l. idem in duobus. §. personale. ergo eodẽ modo securitas data reo principali ꝛ eius persone nõ debet extẽdi ad fideiussorẽ. Jtẽ etiã pro hac parte facit. Nam fideiussor ꝛ heres parificant͛ quãtum ad vires personalis bñficij extendendas: sed beneficiũ personale ꝛ maxime de non petendo ad tẽpus nõ trãsmittit͛ ad heredem: vt in. l. nõ solum. in. §. tale. ꜱ. de libe. leg. ergo nec ad fideiussorẽ pertinere debebit. Preterea illud beneficiũ qđ nõ dat͛ heredibus. nec etiaʒ datur fideiussoribus: vt habet͛ in. l. ꝛ si fideiussor. in princ. ꝛ in. §. si maritus. ꜱ. de re iudi ꝛ in. l. sciendum. eo. tit. Sed beneficiũ personale non extendit͛ ad heredes: vt habet͛ in. d. l. idẽ in duobb᷒. ergo tale beneficium non extẽdet͛ ad fideiussorem ꝛ facit. l. etatem. et. l. forma. in. §. q̄q̄. j. de censi. ꝛ. j. de regu. iur. l. in omnibus. ꝛ. l. priuilegia. in quibus dicit͛ qđ sicut bñficia personalia non pertinent ad heredem: vt dixi, ita nõ debent ad fideiussorem extendi. Preterea facit nam exceptio personalis pertinens ad personam principalis nõ cõpetit fideiussori. vt. ꜱ. de excep. l. exceptiones que persone ꝛ. C. de fideius. in. l. j. ꝛ arg. l. in cause. in prin. ꜱ. de mino. ꝛ hãc partem per has rationes ꝛ iura tenuit Dy. in consil. suo. xj. incip. Questio talis est qđ benogius ꝛc. Et idẽ tenet Ange. de are. in. §. in oĩbus. in. ij. col in prin. instituta. de fideiussoribus: vbi allegat que habent͛ per doc. in. l. cũ fi. fa. ꜱ. de verb. obli. ꝛ idẽ videt͛ tenere do. Fran. de are. in cõsi. suo. xxxiij. incip. cõsultatio. in. j. col. ꝛ hanc partẽ etiã tenet Bart. in. d. l. cũ fi. fa. §. si stipulatus sum. in fi. ꜱ. de ver. obli. ꝛ facit pro hac parte. l. vbicũq; j. in hoc tit. ꝛ est bon᷒ tex. in. l. verũ. in prin. ꜱ. pro socio in ꝯtrariũ tñ facit tex. in. l. fi. C. de vsuris rei iudi. in. §. fi. ꝛ tex. in. l. tam mandatori. C. de non nu. pecu. et tex. in. l. si is qui fideiussorem. ꜱ. si quis cautio. in quibus iuribus dicitur qđ priuilegium seu exceptio competens principali cõpetit eius fideiussori. ad idẽ facit. l. a sñia. j. de appel. vbi dicit͛ qđ ita põt appellare fideiussor a sñia lata cõtra pricipalẽ sicut ipse principalis. ꝛ facit. l. §. de libe. lega. ꝛ. l. oẽs. ꜱ. de excep. Quapropter docto. in locis primo allegatis. ꝛ Cy. ꝛ aliũ in. l. quotiẽs. C. de preci. impera. offe. faciunt longam distinctionem circa hanc questionem, ꝛ iudicio meo distĩctio sua magis cõtinet obscuritatem q̄ declarationem. Bal. aũt in. d. l. tam mãdatori dicit qđ alique sunt exceptiones separabiles a persona rei ꝛ ille non prosunt fideiussori. Alique vero sunt exceptiones separabiles a psona rei ꝛ ille cõpetunt etiam fideiussori. ꝛ Bal. ibi ponit exemplũ de inseparabilibus, et etiã de separabilibus a persona rei de quo ibi latius per eum. Mihi aũt magis placet opi. tenentiũ qđ exceptio seu priuilegium cõpetẽs reo, cõpetat etiam fideiussori ꝛ hoc ex pluribus, primo per illã generalẽ regulam. l. oẽs. ꜱ. de exceptioni. ꝛ per iura pro hac parte supra allegata. Jtẽ pro dicta opi. facit optime. Naʒ fideiussor dicit͛ quid accessorium reo principali: vt de se ptʒ. et est
285 tex. isti. de fideiusso. in. §. fideiussores. † ꝛ accessoriũ sequit͛ naturam sui principalis: vt in regula accessorium. de regu. iur. in. vj. cũ multis si. ergo debet fideiussori competere illud qđ cõpetit principali. Preterea videmus qđ accessorium venit in concessione antecedẽtis. l. iiij. §. qui habet. ꜱ. de serui. rusti. predio. ꝛ ibi Alex. ꝛ voluit Bal. in. l. q̄uis. C. de fideicõ. ergo cõcessum antecedenti intelligit͛ esse cõcessum accessorio, ꝛ sic fideiussori. Preterea clar est qđ fideiussor non põt in plus obligari q̄ principalis. l. grece. §. illud. j. in hoc titu. §. fideiussores. instit. de fideius. ꝛ. l. si vltra. C. eo. Sed si diceremus qđ exceptio seu priuilegiũ cõcessum reo nõ extẽderetur ad fideiussorẽ videret͛ qđ fideiussor esset in plus obligatus q̄ principalis, ꝛ sic cõtra illa iura. Jtẽ vltra premissa pro hac parte facit optime. Nã negari nõ põt qđ debitor principalis ꝛ fideiussor eius nõ cõcurrãt vterq; ipsorꝫ pro eodẽ debito in obligatione: ꝛ hoc ptʒ euidẽter ad sensum. Quo stante dico qđ exceptio seu priuilegiũ cõcessum principali extendit͛ ad fideiussorẽ etiaʒ si dicte exceptionis seu priuilegij esset incapax fideiussor aliqua ra
286 tione vel causa. † Nã qñ simul in aliqua re cõcurrit inhabilis cũ habili. Jpse inhabilis sustentat͛ per habilem, ꝛ gaudet bñficio seu priuilegio habili cõcesso, ita dixit text. not. in. l. si cõem. ꜱ. queadmodũ seruitutes amit. ꝛ in. l. si is qui duos. ꝛ ibi Bar. ꜱ. de libe. leg. ꝛ pbat͛ etiã ex tex. no. in. c. p tuas. extra de arbi. vbi qualitas duorꝫ laicorum per se inhabiliũ habilitat͛ pp͛ter adiunctionẽ vnius clerici. Et facit etiã tex. not. i. l. j. §. si vir. in verbo cõmitta familia. ꜱ. ad sil. ꝛ voluit Abb. in. c. ad audiẽtiam. extra de prescrip. vbi dixit quod cõtra priuatum habentẽ rẽ cõmunem cũ ecclesia Romana
287 currit solum prescriptio centenaria, † et facit singulare dictum Bal. ꝛ Ange. ibi post eum in. l. si quis ex argentarijs. §. j. ꜱ. de edẽ. vbi dixit qđ testis valde dignus, ꝛ testis infamis infamia facti plene probant. Quia integra fides vnius supplet defectuʒ alterius: et idem dixit Bald. in. l. j. in. iij. col. C. de testa. ꝛ Saly. in. l. in bone fidei. in. xv. colũ. C. de rebus cre. ꝛ Ludo. roma. in consil. suo. cccxc. incip. in casu ꝛc. in fi. pro quo facit quod dixit Ange. in consil. suo primo: vbi dixit qđ pater est idoneus testis pro filio: quãdo dictũ suũ cõcordat cũ dicto aliorũ, qñ integra fides vnius supplet defectus alterius. Et idem etiã dixit Paul. de cast. in consil. suo. xciij. incip. Non sequendo ꝛc. in fi. ꝛ in consi. cxl. incip. ad bene examinãdum. in prin. ꝛ Ludo. roma. in consi. suo. cccclxxxvj. incipien. in casu ꝛc. ꝛ do. Alexã. in cõsi. suo. lvj. incip. viso pcessu in vlti. col. in. ij.

volu.⁊ in ɔsi.xxliij.inci.aladuersis his.⁊ in.vij.col.in.ij.volu.⁊ idē videt velle ipse Alex.in ɔsi.suo.ccxxj.inci.visa facti narratione in v.col.⁊ hāc partē tenet etiā Barba.in.c.testimoniū.in.v.char.in
288 ij.col.in sua repe.extra de testi. ¶ † Pro quib⁹ etiā facit qd singulariter voluit Bal.in.l.imperator.la.j.§.de sta.ho.in.iiij.colū. ver.nota etiā qd vilis persona vbi dixit qd si duo notarij essent simul rogati de vno ɔtractu:⁊ vnus ipsoꝝ esset priuatus officio tabellionat⁹ alter vero esset notarius autēticus qd nihilominꝰ valeret tale instrm̄ ꝑpter illū notariū autenticum. Qd dictū refert ⁊ sequit Barba.in repe.rub.extra de fide instru.in vlt.col.vbi dicit etiam hoc voluisse Bal.in.d.l. si quis ex argentarijs.§.cogent.qd etiā voluit Pe.de ancha.in ɔsi.suo.ccxliij.incip.prius de viribus. Pro quib⁹ etiā faciūt dicta ꝑ Saly.in.l.j.C.de his q sibi ascrib.in testa. vbi infert ex verbis suis qd lʒ in cā propria quis non possit esse notarius,⁊ tale instrm̄ nō faciat fidem, si tn̄ testes appositi in instrō illo dicūt ⁊ affirmāt totum illud qd dicit illud instrm̄ qd tale instrumētū sustētabit qd est no.⁊ faciūt no. verba Bald.in.c.j. an remo.debe.testes in vsi.feudoꝝ vbi singulariter loquit. Item pro illo dicto Bal.in.d.l.imperator vltra superius dicta.facit sm̄ Barba.in.d.repet.rub.de fide instru.qd no.Bal.in.l. prescriptione.C.si cōtra ius vel vtili.publi. Et facit etiā scd̄m eum qd voluit Bal.in.c.j.quibus mo.feu.amittat in.iiij.colū.vbi dixit qd si duo fratres habent feudū a dn̄o ⁊ vnus ipsoꝝ viriliter defendit dn̄m in bello,alter vero frater aufugit quod cōtumacia seu improbitas istius fugientis sustentat seu tolerat propter vtilitatem alterius fratris,⁊ sic non perdent feudū.pro quo ipse allegat tex.sm̄ Dy.
289 ⁊ Bar.in.d.l.si is qui duos.ʃ.de libe. legata. ¶ † Et adduci etiā pōt glo.no.in.l.fi.C.de mune.⁊ hono.nō conti.lib.x.que dixit qd socius oīm bonoꝝ hʒ excusationē a muneribus ꝑpter personaʒ socij,⁊ facit qd voluit Abb.in.c.fina.de iure patro. vbi dixit qd si laicus ⁊ clericus sunt patroni vnius bn̄ficij qd tūc legatus de latere non poterit illud beneficium cōferre. Dato qd si esset solus clericus patronus posset illud cōferre qd etiā dicit tenuisse Fede.de senis in ɔsi.suo.lxiij. Et faciat etiā qd voluit Bar.in.l. si emācipa. C.de colla.et qd voluit Ludo.ro.in.l.arbitro.ʃ. qui satis.cog. vbi dixit qd lʒ ab arbitro iuris appellet:vt voluit Bar.in.l.cū speciali.C.de iudi.⁊ in.j.consti.C.⁊ not.in.l. si quis maior.C.de transac. tn̄ si cum tali arbitro iuris iudicat alter qui non sit arbiter iuris nō appellabit,pro quib⁹ oībus faciūt dicta per Alexā.in cōsi.suo cccclxix.in.vj.col.qd incip.viso puncto ⁊c.vbi etiā alia plura circa
290 hāc materiā adducit. ¶ † Et facit qd voluit Jaco.but.in.l.etiā. ʃ.de ꝓba. vbi dixit qd extraneus testis valde dign⁹ cū dicto mr̄is plene ꝓbāt etatē filij,qd etiā videt ibi velle glo. ⁊ faciūt etiā dicta per Bal.in ɔsi.suo.cclxxij.incip.quedā mulier ⁊c.in fi.prime colū. in.iij.vol. Pro quib⁹ etiā faciūt dicta ꝑ Barba.in cōsi.suo. lxxxij. incip.viso puncto formato in.j.char.in.iij.vol.⁊ faciunt optime q̄ al's ego dixi in repe.mea.l.fi.C.de ꝓba.in.v.⁊.vj.char.⁊ que dixi in singu.meo.clxxx.incip.plura ⁊ plura.vbi oīno videas. Et faciunt etiā optime dicta ꝑ do.Fely.vltra oēs in.c.placuit.in.iiij.⁊.v.col. de prescrip.⁊ in.c.tua nos.circa fi.de symo.⁊ in.c.multoruʒ.⁊ in.c. iudei.el.ij.de iudeis.⁊ in.c.tertio loco.in fi.extra de ꝓba.⁊ sic ex supradictis satis ptʒ qd si aliquid cōcedit vni extendit ad socium lʒ inhabilis sit:⁊ incapax de iure ꝑpter personā socij. Ita ergo mihi videt dicēdū qd securitas exceptio vel saluus ɔduct⁹ cōcessus reo principali ꝓsit etiā fideiussori eius socio in illa obligatione. Nec hn̄t obstare iura primo loco allegata dicētia qd priuilegia personalia nō egrediunt personā. Or rn̄deo hoc semper nō esse verū:qꝛ immo priuilegia etiā mere personalia sepe extendunt ad sociū:vt clare ptʒ in dictis iuribus ⁊ doctrinis.ʃ.allegatis.⁊ etiā in illis ad que me retuli,⁊ ideo remaneo in hac opi.qd securitas data princi
291 pali debitori ꝓdest etiā fideiussori. ¶ † Tricesimo octauo. Quero an fideiussor possit in plus obligari q̄ obligatus sit principalis,⁊ si se obligat in plus an valeat obligatio,in quo dicas qd non regulariter:vt est tex.in.l.grece.in.§.illud.ʃ.in hoc tit.et in.§.fideiussores.insti.eo.⁊ in.l.si vltra.C.eo.⁊ vbiqʒ per docto.⁊ habet in.l. sicut.ʃ.in hoc tit.⁊ habet ꝑ Alex.in.l.j.in.§.si stipulāti.in.j. col.ʃ. de verbo.obli.hanc tn̄ regulam limita ⁊ intellige eam esse veram. quo ad factum principale. Secus aūt quo ad accessoria:vt ad vsuras:⁊ quo ad penā, nam pōt fideiussor ad hoc obligari vltra q̄ sit obligatus principalis. Ita dixit glo.sing.in.d.l.sicut.ʃ. in hoc tit. ⁊ ibi Ang.⁊ Imo.quā gl.ad hoc refert ⁊ sequit Alex.in.d.l.grece. §.illud.⁊ in.l.hi qui.ʃ.eo.in duabus apost.⁊ illam glo.etiā refert ⁊ sequit Bald.in.l.si pro ea.in.v.q.C.manda. et Ange.de are.in.§. fideiussores.in.iij.col.insti.de fideiusso.⁊ Ang.in.l.ei qui.ʃ.in hoc titu.⁊ Jas.in.l.ij.§.fi.in.ij.col.ʃ.qui satis.cog.⁊ idem etiam Bart. in.l.cētū capue.in.ij.col.ʃ.de eo qd certo loco.⁊ Paul.de ca.in.d. l.ij.§.fi.ʃ.qui satis.cog.⁊ Bal.in.l.si testō.§.fi.ʃ.in hoc titu. Limita etiā hanc regulā: vt nō valeat obligatio fideiussoris in plus q̄ principalis hoc est verū nisi fideiussor apponat iuramētum in tali fideiussione:qꝛ tunc valet obligatio,si nō tanq̄ fideiussoria saltem vt ipse fideiussor habeat pro principali,ita dixit Bar.in.l.si quis

pro eo.in prin.in pe.col.ʃ.eo. Qd dictum refert ⁊ sequit Ange.de are.in.§.fideiussores.in fi.insti.de fideius.⁊ Corse.in repe.rub.extra de iureiuran.in.xxxv.priuilegio iuramenti.⁊ idem dixit Ang. et Jo.de imol.tacito Bar.in.l.hi qui.ʃ.eo.ti. Et voluit Ludo.ro. in.l.j.§.si quis ita.ʃ.de verbo.oblig.⁊ cano.in.c. cum cōtingat.de iureiur. Et Alexā.in cōsi.suo.ccclxxvj.incip.in cā executionis ⁊c.
292 in vlti.col.in fi. ¶ † Item scias qd lʒ fideiussor nō possit in plus obligari q̄ principalis,tn̄ pōt obligari pro illo qui est prohibitus obligari per statutum. Ita dixit Alex.in.l.marcellus.ʃ.in hoc tit. Et dicit qd hoc voluit Bald.in.l.j.ʃ.in hoc titu. Et Cy.in.l.decretam.C.qd cum eo.sed erat quia nulla est lex.C.qd cum eo.nec.ff. eo.tit.que incipiat decretum.⁊ idem dixit Bal.in reperto.suo in ver.fideiussor.in.iij.col.in ver.an fideiussor intercedens ⁊c. Item fideiussor pōt obligari sub maiori pena q̄ principalis sm̄ Bald. in.l.qui crimen.in.ix.q.C.qui accus.non pos.quem refert ⁊ sequitur Alex.in.l.si quis reū.ʃ.de custo.reo.vbi dicit qd pro hoc videt ibi casus.pro quo facit glo.in.d.l.sicut.ʃ.eo.et que superius dixi.
293 ¶ † Item fideiussor pōt se obligare sub guarentigia licet principalis non sit obligatus eodem modo sub guarentigia. Ita dixit Bar.in.l.hi qui in.iij.col.in ver.quero pone ⁊c.ʃ.in hoc tit.de qua materia vide etiā Alex.i.d.l.hi qui.⁊ in.l.fideiussor.ʃ.eo. vbi dicit qd fideiussor taliter obligatus potest petere a principali qd eū liberet ab obligatione anteq̄ cōueniat qd est not.in practica. Iteʒ scias etiā qd fideiussor pupilli qui cōpromittit sine tutoris autoritate tenet ad penam ad quam pupillus non tenet. Ita not. dixit Specu.in titu.de cōpe.iudi.adit.in.§.j.in.xvij.colū.ver. sed pone
294 clericus.allegat in ar.l.si pupillus.ʃ.de arbi. ¶ † Scias postremo circa hāc materiā qd lʒ fideiussor regulariter nō possit in plus obligari q̄ sit principalis obligatus: vt in dictis iurib⁹ superius allegatis tn̄ pōt efficacius obligari. Ita probat in.l.si pupillus.ʃ. de ver.obli.⁊ habet in.l.si vltra.⁊ ibi Bal.C.eo.de fideius. ⁊ in.d.l. grece.§.illud.ʃ.eo.⁊ scias etiam qd lʒ regulariter:vt dixi fideiussor nō possit obligari in plus q̄ pricipalis,pōt tn̄ obligari ad estimationē dāni vel interesse. tex.est no.in.l.stipulatus.in.§.opus.ʃ.in hoc ti.⁊ in.l.iā tn̄.§.in hac stipulatione.ʃ.iudi.solui.ita dixit Bal. in reperto.suo in verbo fideiussor.in.§.col.in pe.ver.de quo etiā ꝑ Bar.in.l.si ita fideiussorē.ʃ.in hoc tit.⁊ per doc.in.l.ij.ʃ.si cer. pet.
295 ⁊ in.d.l.is qui.ʃ.in hoc tit. ¶ † Tricesimo nono. Quero an fideiussor possit petere a principali vt eum eximat ab obligatione fideiussoria:in quo dicendum videtur quod nō per regulam illam que habet qd que ab initio sunt voluntatis ex postfacto sunt necessitatis.l.sicut.C.de act.⁊ obli.⁊ in.l.ij.C.qn̄ lice.ab emp. disce.cum si. hoc tn̄ fallit in pluribus casib⁹ in quibus fideiussor pōt petere se eximi ab obligatione. Quos casus sub diuersis terminis posui satis late.ʃ.in.q.xxxj.vbi quesiui an fideiussor possit agere contra principalē anteq̄ soluat ⁊c. Nam in illis casibus in quibus potest agere ɔtra principalē anteq̄ soluat in illis pōt petere se eximi ab obligatione,⁊ ideo vt nō cōterā tēpus in vanū ⁊ ne replicē idē per idē refero me ad ea que dixi ibi. Et vide Lud.ro.in sing.suo.100. incip.quero a te ⁊c.⁊ Jo.an.in addi.Specu.in ti.de iudi.in.§.j.in pe.col.in addi.incip.hic nota q̄ cū lex illa ⁊c.vbi dicūt qd fideiussor si vult ire ad studiū pōt cogere creditorē ad subrogādū alium fideiussorē in locū suū:qd multū no.Ludo.ro. in.d.suo singulari.
296 ¶ † Quadragesimo. Quero an ille qui tenet dare fideiussorem dando pignora liberet:in quo videt dicendū qd sic etiā inuito creditore,ita tenet glo.in.l.j.⁊ ibi doc.ʃ.qui satis.cog.⁊ glo.in.l.pretorie.la.iij.ʃ.de preto.stipula.⁊ glo.in auť.de exhiben.reis.in.§.suscepto.⁊ ita tenet Bar.⁊ cōiter alij in.d.l.j.⁊ idē tenet Jo. and. in addi.Specu.in tit.de pigno.super rubri.⁊ Cy.Bal.⁊ alij in.l.j.C. de procura.⁊ Joan.and.in addi.Specu.in tit. de satisda.§.dicto.
297 circa prin.⁊ ꝑ hac parte facit ratio,vcʒ qꝛ † meli⁹ est pignori incūbere q̄ in personā agere.l.plus cautionis.ʃ.de reg.iur.⁊.§.furti. insti.de obliga.que ex delicto nascunt,⁊ voluit Bar.in.l.in eo.§.j. ʃ.de regu.iur.⁊ facit tex.in.c.vt pridē.xxiij.q.vlti.in contrariuʒ tn̄ allegatur tex.in auť.offeratur.⁊ ibi glo.C.de lit.contes.quod etiā tenuit Jaco.but.Saly.⁊ Flo.in.d.l.j.C.de procur.⁊ Fulgo.⁊ Lu.roma.⁊ Alex.in.d.l.j.ʃ.qui satis.cog.⁊ mouent:qꝛ si aliquis ꝓmisisset dare fideiussorem expresse non posset tunc inuito creditore dare pignora:qꝛ aliud pro alio inuito creditore dari non pōt etiā si melior cōditio afferat:vt in.§. preterea. insti.de acti. ⁊ in.l. si.ʃ. de vsu ⁊ habita.⁊ pro hoc facit etiā ratio. Nam labor ⁊ periculum imminet in custodiēdis pignoribus, ⁊ si pignora deteriorarī vel
298 deuastent. † Creditor qui ea habuit penes se tenet illa emendare.l.quemadmodum.§.pe.ʃ.ad.l.acqui.per quem tex.dicunt do-
299 cto.qd † iudeus tenet ad emendationē dāni dati in pignoribus a tineis vel alio modo.qd etiā voluit Flo.de sancto Pe.i.d.l.quēadmodū.in.d.§.pe.⁊ do.Abb.in cōsi.suo.lxxxij.incip.illud de iure queriť ⁊c.in.ij.volu.⁊ Jas.in.l.j.in.iiij.colū.ʃ. qui satis.cogan. ⁊ Bald.in.l.que fortuitis.in.viij.col.C.de pig.act.vbi dicit qd fenerator qui res pignoratas minus diligenter excussit a tineis est in leui culpa, ⁊ per cōsequēs tenet per regulam.l.si vt certo.§.nunc videndum.

videndum.§.cõmodati.⁊ addit Jas.in.d.l.j.in.iiij.col.§.qui satis.
cog.circa hãc materiã tex.in.l.quesitum.⁊ ibi Bar.§.de distra. pi-
gno.vbi dicit qd illa lex est multũ not.ad hoc,vcȝ qñ creditor ven
didit pignus ex conuentione partium vel ex concessione.l.vel sta
tuti qd tunc si non potest cõsequi pretiuȝ ab emptore: qꝛ aufugit
nihilominus debitor remanet sibi obligatus.Jtẽ circa predictaȝ
qõnẽ dicit Jas.vbi.§.qd qñ quis pmisisset seu teneret simpliciter
satisdare posset tunc dare fideiussores vel pignora per glos.ibi in
d.l.j.⁊ de supradicta qõne:vcȝ.An ille qui tenet satisdare per da-
tionem pignorũ liberet.vide Alexã.in d.l.pretore.la.iij.j.de pre-
to.stipu.vbi cõcordat iura que sunt cõtraria in.d.qstione vt.§.vi-
dimus,⁊ ibi etiã ponit post Bar. qñ quis promisit cauere simpli-
citer ad quid teneat,⁊ similiter qñ promisit idonee cauere ad quid
300 teneat,tũc vide ibi. ¶ †Sed dubitari potest quid in illo qui in
instrumẽto pmittit alicui,puta Titio facere eũ securũ. An tunc
teneatur sibi dare fideiussorem vel pignora,⁊ non sufficiat si velit
cauere ⁊ se obligare per instrumẽtum , in quo dicas qd nõ sufficit
velle se obligare per instrumẽtũ fm doc.in.l.j.§.qui satis. cog. vbi
dixit Alberi.de rosa.qd si in instrumento pars pmittit facere ali-
quem securũ ad cõsiliũ sapientis qd sapiẽs nõ potest ordinare.de
nuda pmissione.Sed debet facere qd dent fideiussores vel pigno
ra.Pro quo est tex.in.l.pretor ait.in.§.deinde.in ver.hoc interdi
ctum.§.de oper.noui nun.⁊ facit.l.si titius.in fi.§.ad trebel.Con-
trarium tñ tenent doc.in.d.l.j.§.qui satis.cog.vbi dicũt qd ille qui
promittit aliquem facere securum tenet solum per stipulationem
promittere nõ aũt dare fideiussores nec pignora. Ad qd Jas. ibi
in.iij col.allegat tex.in.l.j.§.cões.⁊ ibi Bar.in fi.§.de preto.stipu-
la.⁊ glos.in.l.si mandato titij.§.fi.§. mandati.⁊ Specu. in titu.de
emp.⁊ ven.§.j.in ver.Sed si in instrumẽto. ⁊ Bal.in.l. sancimus.
C.de verbo.signi.⁊ in.l. executorem.in.v.col.C.de execu.rei iudi.
Hanc tñ cõclusionẽ limitat ipse Jas. vbi.§.tribus modis, primo
nisi quis antea se obligasset per instrumẽtũ,⁊ postea promitteret
facere securũ: qꝛ tunc ista secunda pmissio si intelligeret de nuda
cautione verbali esset superflua.l.qui bis idem.§.de verbo.oblig.
et nihil operaret cõtra.l.si qñ.§.de lega.j.⁊ ideo tunc intelligeret
mediantibus fideiussoribus vel pignoribus fm Ange. Paul.de
cast.⁊ Alex.ibidẽ.⁊ Ludo.ro.in.d §.deinde.⁊ dicit qd ita sunt in-
telligẽda iura allegata in oppositũ. Scdo limitat nisi promisisset
plene vel idonee facere securum: qꝛ tũc nõ sufficeret velle cauere,
et se obligare per instrumẽtũ fm glo.in.d.l. si mandato titij. in.§.
fi.⁊ Albe.⁊ alios in.d.l.j.§.qui satis.cog.⁊ Barto. in.l.pretorie.la
vlti.circa fi.j.de preto.stipu.de quo per ipsuȝ Jas. in.d.l. sancim9.
Tertio limitat qñ promittens esset forensis , ita qd verisimiliter
posset suspicari de eius fuga fm Pau.de cast.⁊ Alex.ibi qui alle
gant glo. in.§.suscepto.in aut.de exhib.reis. Jta dicit Jas. in d.
l.j.§.qui satis.cog.⁊ ibi etiã refert Alber.de rosa.ibi dicentẽ qd in
d.q.cõsiderãdũ est in qua materia pferant illa verba secur facere.
301 †Nã verba in dubio debent intelligi scdm naturã actus suo quo
interponunt ⁊ debẽt impropriari, et large ⁊ improprie accipi, vt
intelligant fm naturã actus.l.si vno.in prin.§.loca.l.insulã.et ibi
doc.§.de prescrip.verbis.l.si olei.C.loca.vbi glo. Bart.⁊ alij.c.in-
telligentia.de verb.signi.vñ scdm eũ si hec verba pferant in preto
rijs stipulationibus: qꝛ ille regulariter solam nudam cautionem
requirunt verba securum facere intelligerent de nuda cautione.
Si aũt essemus iu stipulationibus iudicialibus que requirunt fi-
deiussores vel pignora.vt habet in.l.j.j.de preto.stipu.et insti. de
diuisione stipu.in prin.secus esset. Si aũt sumus in cõtractibus
tunc:aut sumus in tali cõtractu de cuius ntura est qd veniat pre-
statio fideiussor vel pignor, vt in cõtractu emptionis qñ euictio
imminet in limine cõtract9:vt in.l. post cõtractũ.C. de euictio. et
tũc illa verba eo mõ intelligent,als aũt regulariter in ꝯtractibus
illa verba intelligerent de nuda cautione seu obligatione p instru
mẽtũ cũ illa limitatiõe quã dixi.§. vcȝ nisi oĩno ante debitor esset
per instrumentũ obligatus.Jta dixit Albe.de rosa.in d.l.j.§.qui
satis.cog.relatus a Jas.ibidem in.iij.col.Ego aũt circa illã primã
limitationem datã a docto.ibi vcȝ qd pmittẽs facere securum te-
netur solum per stipulationẽ pmittere non aũt dare fideiussores
vel pignora qd est verũ nisi antea se obligasset per instrumentũ ⁊
postea pmitteret facere securũ:qꝛ tũc nõ intelligit de nuda cautio
ne,als ista scda pmissio nihil operaret per.l.qui bis idẽ.§.de verb.
302 obli.⁊ sic esset cõtra.l.si qñ.cũ si.§.de leg.j. ¶ †Addo qd pro hac
limitatione facit optime.Nam statutũ cõtinens id qd ius cõmu-
ne debet operari aliquid vltra ius cõmune ne frustra emanauerit
tale statutũ gl.est no.in aut.de exhib.reis.i.§.qꝛ vero quã ibi sum
me.not.Ange.ad hoc qd lȝ victus nõ debeat cõdẽnari in expẽsis
qñ habuit iustam causam litigandi vt habet in.l. qui solidum.§.
etiam.§.de lega.ij.⁊ in.l.eum quem temere.§.de iudi.⁊ in.l. prope
randum.§.sin autẽ.C. de iudi.⁊ in.c. finẽ litibus.de dolo ⁊ contu.
cum si.tñ hoc fallit nisi extet statutum in locũ vbi litigat qd vict9
victori cõdẽnetur in expensis : qꝛ isto casu etiã si habuerit iustam
causam litigandi tñ cõdẽnabitur in expensis vt statutum aliquid
operet vltra ius cõe.⁊ illam glo.etiam refert ⁊ sequit Alex. in ꝯsi.
suo.cclviij.incip.viso processu in fi.⁊ in consi.clxxxiii.inci.viso pun
cto in fi.verbis.in.v.volu.⁊ do. Fran.de cre.in no. suo.cxx. incip.
habens iustam causam.⁊ Ange.in.l.non solum.§.de rei ven.Pro
qua glo.faciunt optime dicta per Alex.in.l.j.C.de thesaura.lib.x.
303 in suis apostillis ad Bar. ¶ †Jtem pro dicta limitatione facit
etiam quod voluit do. An.in.c.j.in.iij.col.extra de rescrip. vbi di-
xit qd ille cui cõcessum est per rescriptũ seu priuilegium qd possit
appellare qd ad hoc vt tale rescriptuȝ seu priuilegiũ aliquid ope
retur vltra ius cõmune qd poterit tertio appellare quod est singu
lariter notãdũ,qꝛ als si nihil operaret vltra ius cõmune diceretur
ius cõe non statutũ:vt dixit Bald. in.l.iij.in fi.§. de lega j. de quo
etiã per Ange.⁊ Jmol.in l.stipulatio.ver.nisi.§.de ver.obli.⁊ per
Bar.in.l.j.§.ad.l.fal.⁊ per do. Alexã.in.d.l.j.C.de thesau.lib.x.in
suis apostil.ad Bar.⁊ per glo.in.c.j.de consti.in.vj.⁊ per Bart.in
304 l.iiij.§.pretor ait.i.iij.col.§.de dã.infec. ¶ †Et facit etiã ad pre-
dicta qd voluit Bal.in.l.ij.in vlti.colũ.C.quomodo ⁊ qñ iud.vbi
dixit qd si statutũ dicit quem debere ter citari qd operatur: vt nõ
sufficiat vnica citatio pro omnibus vt aliquid addat iuri cõmu-
ni.Et idem dixit Bal.in.c.pe.de milite vas.qui con.est.⁊ in.l. non
sunt liberi.§.de statu homi.quem refert ⁊ sequitur domi.Fely.in
rubri.extra de prescrip.in.ij.col.vbi videas,⁊ faciũt etiam que ego
dixi in.l.patre vel marito in.vj.⁊.vij.col.j.de questionibus. Jtem
vltra predicta pro dicta limitatione facit.Nam lȝ ad hoc,vt quis
cadat in penam non faciendo requiratur monitio : vt dixi late in
l.vnius.in §.cogniturum.in.j.colũ.j.de questionibus.tñ qñ quis
promittit vel obligatus est ad aliquid faciendum ex particulari
obligatione,⁊ etiã statutũ arctat eum ad illud faciendum tunc vt
statutum aliquid operet tenetur illud facere sine monitione, als
cadit in penam. Jta dixit Fede.de senis in consi.suo.ciiij.incip.qd
non fecit residentiam.quem sequitur do An.⁊ Abb.in.c. quoniã
frequẽter.in.§.porro.extra vt lit non contest in.vj.col.⁊ Soci. in
consi.suo.cxxxiij.incip profecto ⁊c.tene menti predicta ad corro-
305 borationẽ dicte limitationis. ¶ †Vlterius circa materiã huius
principalis qõnis põt etiã queri,an ille qui dat pignora vel fide-
iussorem dicatur satisfacere obligationi de quo vide Jas.in.l.j.in
primo not.§.qui satis.cogan.⁊ do.Fely.in.c.ad hec.de sen.excom.
Jtẽ vide etiã Bal.in l.sancimus.in.j.col.C de verbo.signi. vbi po
306 nit appellatiõe cautionis de qua intelligat.dic vt ibi. ¶ †Que-
ri etiam potest in hac materia si debitor dedit pignora creditori
nũc aũt vult dare fideiussorẽ ⁊ repetere pignora an possit hoc fa-
cere inuito creditore,in quo dicas qd non. Jta dixit glo no.in.§.
suspecto in glos.magna circa medium in aut.de exhibendis reis.
307 ¶ †Quero modo vlterius ⁊ sic quadragesimo primo. An filius-
familias possit esse fideiussor,ĩ quo dicas qd sic si est legitime eta-
tis:vt in.l.nulla.⁊ in.l.si ex alio.C. quod cum eo. ⁊ maxime pro pa
tre.vt in.l.fi.fa.⁊ ibi Bal.C.de fideiussoribus.⁊ in.l.ij.§.⁊ filius.§.
qui satis.cog.Et idẽ dicas esse pro extraneo cũ in omnibus tanꝙ
paterfamilias obligetur.vt in.l.fi.fa.§.de actio. ⁊ obli. ⁊ in.l. tam
ex contractibus.§. de iudicijs . et in l. si dubitetur.§.fi.fa.j.in hoc
titu.⁊ idem est etiã econtra:qꝛ pater potest fideiubere pro filio:et
dñs pro seruo.vt in.l.si mãdator.C.qd cum eo.Sed contra predi-
cta videtur facere tex.in.l.ij.§ j.§.qui satis.cog . vbi dicitur qd ille
qui nõ potest agere non potest fideiubere,⁊ si fideiubet fideiussio
est nulla. Sed fi.fa nõ potest agere in iudicio sine cõsensu patris:
vt in.l.cum non solum.§.necessitate.C.de bo.que libe ergo filius-
fa.non poterit esse fideiussor.Dicas qd.d.l.ij.§.qui satis.cog.non
loquitur in fi.fa.sed loquitur solum in seruo:vt ibi dicit glo.peni-
tus est exclusus a limine iudicij,non autem in fi.fa. qui in aliqui-
bus potest esse in iudicio:vt ponũt doc.in.d.§.necessitate.⁊ in.l.si
fi.fa.§.de verbo.obli.Jtem cõtra iura dicentia qd fi. fa.potest esse
fideiussor pro patre.vt in.d.l.fi.fa.C.eo.⁊ in.d.l. si dubitet.§.fi. fa.
j.eo.⁊ in.d.l.ij.§.⁊ filius.§.qui satis. cog. facit nã obligatio princi-
palis ⁊ accessoria non potest concurrere in eadem persona. vt in
308 l.generaliter.j.eo.†Sed pater ⁊ filius cẽsent vna ⁊ eadem perso
na:vt in.l.fi.C.de impu.⁊ alijs substitutio. et.c. contradicimus.§.
hac autoritate.xxxv.q.iij.ergo filius nõ poterit esse fideiussor pro
patre.Sed dicas quod illa regula qd pater ⁊ filius censeãtur vna
et eadem persona est vera quo ad quid non autem quo ad omnia.
ita dixit Barto.in.d.l.si dubitetur.§.fi.fa.de qua regula qd pater
⁊ filius censeãtur vna ⁊ eadem persona plura not.ponit do. Fely.
in.c.afferte.extra de presumptioni.in ver. not.ij. ⁊c. ibi date ⁊c. et
Bald.in.c.j.in fi.princ.quibus modis feu.cõsti. potest, ⁊ dixi ego
in.l.inauditum.in.j.col.j.ad leg. cor. de sica.⁊ de hac questione an
fi.fa.possit esse fideiussor.vide Dy.in consi.suo.xxxiij.incip. que-
stio talis est quidaȝ nomine. ⁊c.vbi etiã ipse dicit qd qñ filiusfa
milias publice agit,⁊ cõtrahit tanꝙ paterfamilias qd tunc tanꝙ
paterfamilias dȝ obligari.allegat.l.iij.§. ad macedo. ⁊ allegat ra-
tionem dicens qd cõis opinio veritati equipollet: vt in.l. barba-
rius Philippus.§.de officio pretoris.⁊ de suppe.leg.l.iij. ⁊.l.j.C.
de test.⁊.l.si arbiter.C.de sentẽ.qd est not.in materia ista:⁊ etiã ad

materiã dicte.l.cum non solum.§.necessitate.C. de bo. que liber.
309 ¶ †Quadragesimosecundo. Quero an clericus possit esse fide-
iussor, in quo rñdeo qd clericus nõ dz esse fideiussor: vt dicit text.
in.c.te quidẽ.xj.q.j.⁊ in.c.j.extra de fideiusso.⁊ habet in.c. non sa-
tis.lxxxvj.dist.⁊ in.l.curiales.C.loca.attñ si clericus pro aliquo fi-
deiubet, vz fideiussio. text.est in.c.peruenit.⁊ in.c.constitutus.ex-
310 tra de fideiusso.⁊ ibi doc. ¶ †Pro quo facit regula illa que dicit
qd multa de iure fieri non debent que tñ facta tenent vt habet in
l.j.ff.de ferijs.⁊ in.l.j.§.biduum.j.qñ app.sit.⁊ in.l.relegatoruz. in
§.ad tps.ff.de interdictis ⁊ relegatis.⁊ in.l.si pupillor.in.§. si pre
tor.ff.de rebus eoruz. Pro qua regula facit tex.in.l.fi.C.de anna.
excep. vbi ptz qd lz libellus gñalis possit respui seu reijci tñ si ad
illũ respõdeat tenet responsio ad iudiciuz super illo fundatũ. qd
etiã voluit Inno.in.c.fi.de libe.oblat.⁊ facit tex. in.c.j. de accusa.
in.vj.vbi dr qd lz parti cõpetat exceptio cõtra inquisitionẽ cõtra
ipsum formatã tñ si illa pretermissa rñdet tali inquisitioni facit
sibi preiudicium.pro quo faciunt dicta per Inno.in.c.qualiter et
qñ.el.ij.de accus.⁊ faciunt dicta per Abb.in cõsi.suo.cxviij.incip.
in causa seu controuersia in.ij.colũ.in.ij. volu. vbi dixit qd lz quis
nõ teneatur respõdere positionibus ex aliqua causa tñ si talibus
positionibus respondet sibi preiudicat.⁊ ibi adducit plura iura ⁊
doctrinas de quibus ibi per eum. Ita in proposito dico quod li-
cet clericus non debeat fideiubere, tamen si fideiubet valet et te-
net eius fideiussio. ¶ Sed modo operepretium est querere circa
311 hanc materiam clerici de alia questione videlicet. †Pone aliquis
laicus fideiussit pro clerico an talis fideiussor possit conueniri co-
ram iudice laico, in quo Specula.in titu.de compe.iudi.adi.dicit
videri dicẽdum quod sic. Nam dantur fideiussores: vt melius cau
tum sit creditoribus.vt.ff.qui satis.cog.l.j.⁊.ij. hinc est quod si pu
pillus sine tutoris autoritate compromittit et fideiussorem pre-
stiterit, peti potest pena a fideiussore ad quam al's pupillus non
teneretur nisi fideiussorez prestitisset.argu.ff.de arbi.l.si pupillus.
Preterea dicit quod iste creditor securus fuit personam fideius-
soris et non clerici cum quo non erat alias contracturus. vt in.c.
si tutor vel curator.inter.l.si creditor. Item dicit quod hoc est per-
sonale priuilegium: vnde personam non egreditur. C. de excusa.
mu.l.sordidorum. Sed argu.contra quia exceptio que competit
principali competit fideiussori. Item non intelligitur obligatus
in duriorem causam ꝙ principalis.l.grece.in.§.si quis.j.in hoc ti
tu.et contra.l.datus est.vnde videtur quo nõ valeat.x.dist.videt.
C.de legi.l.nõ dubium. Sed prius dictum verius est quoniã per-
sonales exceptiones ad alios non trãsferuntur: vt.ff.de exceptio-
ni.l.exceptiones primo respõso.reales vero sic, vt ibi. Ita forma-
liter dixit Specu.in.d.titu.de compe. iudi. aditio.in.§.j.in. xvij.
col.in ver.sed pone clericus ⁊c. Et idem tenet ibi Bald. in addi.
vbi etiam subdit quod si clericus fideiubet pro laico tunc senten-
tia iudicis secularis non mittetur executioni contra clericum fi-
deiussorem. Et dicit quod lex fi.C. de vsur. rei iudi. intelligitur
quando reus et fideiussor sunt eiusdez fori, vel quando fideiussor
potest prorogare iurisditionez: sed hoc nõ potest facere clericus:
vt ibi per Specu.ergo talis sententia non poterit mitti executio
ni contra clericum fideiussorem: et de supradicta questione: vide
Bald.in rubri.C.de priuilegio dotis in fine.et Ludo.roma.in sin
gulari suo.944.incipien.nunquid fideiussor clerici.et docto.in.l.
si reus.j.iudi.sol.et in.l.sed et si restituatur.ff.de iudi.et refert Lu-
do.roma.in.d.suo singulari se consuluisse in.d.questione. Et vide
que dixi supra in illa questione. An exceptio que competit princi
pali competat fideiussori, vbi plura sunt que faciunt ad hanc ma
312 teriam que non refero breuitatis causa. ¶ †Quadragesimoter-
tio. Quero an fideiussor gratis liberat⁹ a creditore repetat a prin
cipali, in quo dico distinguenduz esse hoc modo videlicet. Aut fi
deiussor fuit liberatus simpliciter a creditore: aut fuit liberatus:
quia extraneus soluit pro fideiussore et hoc ei donauit. Primo
casu est distinguendum. Nam si creditor liberauit gratis fideiusso
rem, tunc aut eum liberauit remunerationis gratia, et tunc fide-
iussor potest repetere a principali: aut eum liberauit per simpli-
cem donationem, et tunc non repetit, secundo casu quando ali-
quis extraneus soluit pro fideiussore: et hoc ei donauit: tunc simi
liter fideiussor nõ potest repetere. ita omnia probantur in.l.si ve
ro nõ remunerandi.in princi.et in.§.marcellus.ff.mandati.et ibi
docto.assignant rationem harum decisionum multum ponderã-
tes factum remunerationis gratia quod factum non est nec dici-
tur proprie donatio cum iam precedat tacita obligatio saltem ad
antidora.iuxta ea que habentur in.l.sed si lege. in.§. consuluit.ff.
de pet. here.⁊ talis actus remuneratorius est quãdoqz magne im
portantie ⁊ effectus: vt dicunt docto.in.d.§.cõsuluit. de quo actu
remuneratorio multa ponit Jas.in.l.ex hoc iur.in.xij. col.cũ.iiij.
col.ibi sequenti.ff.de iusti.⁊ iure.vbi ponit multa singularia dicta
in tali materia que omnino vide. De qua materia vide etiã eun-
dẽ Jas.in.l.si pater puelle.C.de inofficio.testa.post Cy.ibi et vide
Cepo.in cautela sua. cxiij. incip.donatio.⁊ Jas.in.l. si stipulatus
fuerim.in.§.cum stipulamur.in.ij.col.ff.de verbo.obliga.et domi.
Philip.decium in consi.suo.clxxiiij.incip.diligenter in.ij.colũ. et
Ludo.roma.in consi.suo.cccx.incip.in causa ⁊c.⁊ Alex. in cõsi.lv.
incip.consideratis verbis in j.volu.⁊ in eodem vol.in consi.cj. in-
cip.visis instrumentis ⁊c.in.vij.col.⁊ Oldra.in consi.cxxvj.incip.
quidam episcopus.⁊ Pe.de ancha.in consi.suo.ccxlviij.incip.du
bium facit ⁊c.⁊ Soci.in consi.xcv.incip.circa primam ⁊c.in.j.col.
et in consi.lxvj.incipien.frustra ⁊c.in.ij.colum.⁊ Jas.in.l.petens.
in.vij.colum.versi.iij.nota.C.de pactis.⁊ que ego dixi in singula-
ri meo.50.incipiente donatio ⁊c. circa predictam questionem an
fideiussor gratis liberatus a creditore repetat a principali. Adde
in simili: et in argumẽ.quod voluit glo.in.l.eleganter in.§.qui re-
probos in prima glo.post mediuz.ff.de pignora.actio.⁊ dicta per
Jas. in.§.actionum.in.xvj. colum. in versicu. iuxta supradictam
materiã ⁊c.insti.de actio.⁊ vide glo.not.in.l.cũ quidã.C.de fruct.
et lit.expen.de qua dixi in.l.patre vel marito in.xij.colũ.j.de que-
stio.⁊ vide etiã Pau.de cast.in.l.stipulatus.j.in hoc titu.vbi dixit
313 qd† si aliqs aduocatus agitauit causam propriam ⁊ pro ipso alle
gauit ⁊ obtinuit qd non potest in condẽnatione expensarum pe-
tere salarium aduocati postꝙ aduocatũ non habuit nisi seipsum.
pro quo facit scdm eũ.l.habitatores.ff.loca. subdit tñ qd si ꝑpter
hoc ipse perdidit lucrum alterius aduocationis qd poterit illud
petere tanꝙ interesse. Ad qd allegat Spec.in titu.de expensis in
§.postremo.versi.quid si actor.⁊ ver.seq.de quo etiã dixi in.d.l.pa
tre vel marito in.xij.col.de qõni.⁊ cum ista.q.xliij.fraternizat alia
questio vcz an liberato principali sit liberatus fideiussor ⁊ ecõtra,
de qua vide Jo.de imol.in consi.suo.xij.inci.viso quodam ⁊c.ante
fi.⁊ Far.in.l.adulter.§.j.ff.de adulte.⁊ in.l.aduersus.ff.de arbi.et
in.l.qui iurasse.§.a fideiussore.ff.de iureiuran. et in.l. fi.§.fina. eo.
ti.⁊ Pau.de ca.in.l.si cum testamento.§.fi.ff. de excep.rei iudica.
314 ¶ †Quadragesimoquarto quero quid importet fideiussio indẽ
nitatis, ⁊ ad quid sit obligatus talis fideiussor, ĩ quo primo scias
qd ille qui promittit aliquem conseruare indẽnem qui dicitur fi-
deiussor indẽnitatis talis non potest conueniri anteꝙ principa-
lis etiã si renũtiat beneficio de fideiussoribus ſm Barto. in.l.j.C.
de cõueniẽdis fisci debito.li.x.et in.l.quero.ff.loca.et ibi Rapha.
fulg.⁊ Bal.in.l.j.C.de reuo.his que in frau.alie.sunt.⁊ Sali.in.l.
j.in vlti.colũ.C.qd cum eo.et in.l.j.de fideiusso.tuto. et in.l. j.C. si
mater indẽ.ꝑmissa, ⁊ sic habes differẽtiã inter simplicẽ fideiussorẽ
et fideiussorẽ indẽnitatis. Nam primus potest renuntiare benefi-
cio fideiussorum, ⁊ tunc poterit conueniri ante principalem. Se-
cundus autẽ dato qd renuntiauerit tñ nõ poterit cõueniri anteꝙ
principalis. Itẽ alia est etiam differentia inter eos, nam simplex
fideiussor debet opponere de beneficio excussionis ante litẽ cõte.
al's lite contest.non poterit amplius opponere dictã exceptionẽ
excussionis: qr illa est exceptio dilatoria, ita dixit Cy. Bal.⁊ Sali.
in.l.exceptionem.C.de ꝓba.⁊ Sali.in.l.ij.C.cõi diuidun.⁊ in aut.
hoc si debitor in pe.q.C.de pig.⁊ Paul. de cast.in.l.x.ff.de verbo.
obliga.⁊ est de mente Barto. in.l.iij.ff.de excep.non autẽ sic est in
fideiussore indẽnitatis: qr talis fideiussor poterit opponere talez
exceptionem post lit.contest.qr istud est ex natura ꝓmissionis seu
conuentionis, ita dixit Bald.in.c.ex rescripto.de iureiur.istud tñ
qd fideiussor indẽnitatis non possit conueniri anteꝙ principalis
limita nisi talis fideiussor in tali fideiussione apposuisset iuramẽ-
tum: qr tũc posset cõueniri nõ excusso principali. ita dixit Bal. in
d.c.ex rescripto.quem refert ⁊ sequitur Alex.in cõsi.suo.cccl x.in-
cip.in cã excussionis mote cõtra Bartholomeũ ⁊c.in vlti.colũ. lz
ipse Alex.reprehẽdat illud dictũ Bald.in.l. si ego.in.vij.colũ.ff.si
cer.pe.de quo latius per Jas.ibi in.ij.col.vbi predicta in hac ma-
teria fideiussoris indẽnitatis adducit aliqua singularia addendo
vt ibi per eum, de quo etiã vide eundem Jas.in.l.si stipulatus.§.
possum ante fi.ff.de verb.obli.⁊ Bal in.l.si pro ea.in.xij.q.C. man
da.⁊ in.l.ij.circa me.de sentẽ.que sine cer.ꝙ.⁊ in rub.C. de verb. si-
gni.in.vij.q.⁊ do.Fran.de are.in.l.si quis ab alio.§.fi.ff.de re iudi.
et Alex.in.l.modestinus.j.de solutio.scias etiã in hac materia qd
315 promissio indẽnitatis operatur alium effectũ. †Nam facit valere
illud quod al's non valeret, nam mulier non potest fideiubere pro
alio vt in toto ti.ff.⁊.C.ad velleya.⁊ etiã habet in titu.mandati.si
tñ mulieri promittitur indẽnitas non cum simplici promissione.
sed cũ traditione pecunie valet talis eius fideiussio. ita dixit tex.
singu.in.l.si mulieri dederim.ff.ad velleya. quem tex.ad hoc dixit
aureũ Ang.in.l.j.§.fi.ff.de pigno.⁊ idem per illum tex.dixit Bal.
in.l.j.in prin.C.ad velleya.⁊ domi. Alexan.in.l.j.C.de conueni.fis.
debit.li.x.in apostil.ad Bart.item etiam scias quod fideiussionis
natura est qd seruet indẽnis fideiussor etiam si hoc nõ sit sibi pro-
missum expresse: qr hoc inest tacite ſm Bald. in.l. constitutioni-
bus.C.de vsuris.ad qd allegat tex.quem dicit sing.in.c.peruenit.
extra de fideiusso.scias etiã qd ille qui promittit indẽnitatẽ mo-
ta lite cõtra eũ cui ꝓmisit cogitur suscipere iudiciuz in se.ita dicit
Bar.in.l.pater.in prin.ff.de dote prelega.qd dicit non esse alibi.⁊
316 idem dixit Alexã.in.l.quero.in prin.ff.locati. †⁊ adde etiã in hac

materia

materia indennitatis Bar.in.l.ſi quis vxori in.§.ſi fugitiuum.ĩ.
de furtis.vbi dixit qḋ ille qui dederit aliquid vel promiſerit iudici
vt ferat ſniam pro eo qḋ talis incidit in penam falſi.vt.ĩ.ad.l.cor.
de fal.l.j.§.ij.attamẽ dicit Bar.qḋ iſtud dꝫ intelligi qñ promittit
iudici aliquid per qḋ ſibi aliquid acquiritur:ſed ſi promittatur ſi-
bi tm̃ defenſio de conſeruando eum indennem tunc non incidit
in crimẽ falſi.ad quod allegat illũ tex.⁊ dicit qḋ ita debet intelligi
317 l.j.⁊.ij.ſ.de calũniatoribus.†Itẽ ſcias qḋ ſi aliquis mandat deli-
ctum committi⁊ promittit mandatario de conſeruãdo eum indẽ
nem qḋ talis promiſſio non valet⁊ ipſe promittẽs non obligatur,
ita dixit Bart.in.l.ſi a reo in.§.illud qḋ vulgo.ĩ.in hoc tit.⁊ ideo
dicit hoc eſſe not.pro ſindicis cõitatum qui ad petitionẽ aliquo-
rum potentiũ non denuntiant maleficia ⁊ recipiũt promiſſiones
de indẽnitate qḋ tales promiſſiones non valent:⁊ ſic in aliis deli-
ctis cõmittendis dicendum eſt vt habetur per Nico.de neapo.in
l.j.§.nunc tractandum.ſ.de tute.⁊ rationi.diſtra.⁊ per gl.not.in
l.qm̃ multa.C.ad.l.iul.de vi pub.in ver.ſupplicium:⁊ per Inno.
in.c.ſicut el.ij.de iureiur.et per Car.in cle.ij.in.iij.q.de re iudi.⁊ ꝑ
Bal.in marga.in verbo opem vbi admonet preſtantes opẽ bello
iniuſto:q: non poſſunt petere expenſas nec damna licet eis fuerit
facta promiſſio indẽnitatis.de quo etiaꝫ ꝑ Bal.in.l.obſeruare in
§.proficiſci in.ix.q.ſ.de offi.procon.⁊ ſi permittatur indennitas
iudici ſi ferat talẽ ſniam tali modo an valeat talis promiſſio.⁊ alia
in hac materia.vide per.d.Paridem de puteo in ſuo tracta.ſindi
ca.in.xxxiiij.char.in.ij.col.ver.an ſi tempore ⁊c.⁊ vide que dixi.ſ.
318 proxime.¶†Quadrageſimoquinto quero pone aliquis fideiu-
bet pro aliquo ſine expreſſione alicuius cauſe an talis fideiuſſio
valeat,in quo vr̃ dicendũ qḋ nõ q: promiſſio ſine cauſa eſt inuali-
da:⁊ ſimiliter obligatio ſine cã eſt inualida ⁊ eſt text.in.c.ſi cautio
de fi.inſtru.⁊ in.l.cũ de indebito in.§.fi.ſ.de ꝓba.⁊ voluit glo.in.l.
inſtrumẽto.C.de proba.⁊ in.l.generaliter.C.de nõ nu.pec.⁊ Bar.
in.l.nuda.C.de donatione.⁊ Sali.in.l.j.C.de edendo.⁊ Specu.in
ti.de confeſ.in.ij.parte.§.nũc videndum ver.ſꝫ q̃ eſt ratio ⁊c.⁊ ibi
Ioã.and.⁊ voluit Cy.⁊ Bald.in.l.generaliter.C.de non nu.pe.⁊
Bar.in.l.ſcripturas ad fi.C.qui potio.in pig.hab.⁊ Bal.in rub.
C.de fi.inſtru.in.xvij.col.in ver.ſed quero ſi in libro ⁊c.⁊ in.l.fi.C.ſi
certum peta.⁊ Bal.in rub.C.de confeſ.⁊ Alex.in conſi.ſuo.iij.in-
cip.in cauſa ⁊ lite ⁊c.in.ij.col.in.ij.vol.⁊ ibi in cõſi.xiij.incip.ex his
que in themate in.ij.col.⁊ ibi in conſi.iiij.incip.circa primuꝫ in.ij.
col.⁊ in eo.volu.in conſi.lxxxij.incip.in cauſa ⁊ lite in vlti.colũ.et
idem Alex.in.l.a titio vbi no.loquitur.ſ.de verb.oblig.⁊ in con-
ſi.clviij.incip.circa primũ in.j.col.in.ij.vol.de quo etiã per Bald.
in addi.Spe.in ti.de inſtru.edi.in.iiij.col.in ver.inſtrumentũ ha-
bet ⁊c.vbi no.loquitur.⁊ per Lud.ro.in conſi.ſuo.ccxcij.incip.pro
habenda ⁊c.in fi.⁊ in conſi.ccclxxiij.inci.in caſu propoſito.⁊ Bal.
in addi.Spe.in ti.de appel.in.vj.col.de quo etiã per Alex.in con
ſi.ſuo.clxxxj.incip.lectis ⁊ ponderatis ⁊c.vbi ſubdit qḋ nedũ re-
quiritur ſeu debet eſſe cauſa in obligatione:ſꝫ etiã requiritur qḋ
ſit apta certa ⁊ intelligibilis q: paria ſunt qḋ cauſa nõ ſit expreſſa
vel expreſſa ⁊ nõ apte ⁊ incertitudinarie ac intelligibiliter.ita ſm
eum patet ex not.per Bar.in.l.quicquid aſtringende.ſ.de verb.
obli.in.iij.col.per illum tex.ſm vnam lectu.⁊ voluit Spec.in tit.
de inſtru.edi.§.oſtenſo.ver.quid ſi abbreuiatura ⁊c.per nota.in.l.
ij.in.§.circa.ſ.de doli excep.⁊ not.Bal.ĩ.l.generaliter ĩ.iiij.q.C.de
319 non nu.pe.vbi dicit qḋ cauſa debet eſſe potens ⁊ coherens.†Et
facit ad ſupradicta quod voluit Bald.in.l.j.§.illud autem circa
fi.C.de lati.liber.tol.vbi dixit qḋ pactum de non petendo non va
let ſine cauſa.et faciunt q̃ vltra omnes dixi in.l.j.in.§.preterea in
xj.col.cum.iiij.colũ.ibi ſequenti.ĩ.de queſtionibus ex quibus vi-
detur dicendum qḋ fideiuſſio facta ſine expreſſione alicuius cau-
ſe nõ valeat.Attamẽ in hac.q.puto diſtinguendũ eſſe hoc modo
vcꝫ qḋ aut talis fideiuſſio eſt facta extra iudiciũ aut eſt facta in iu
dicio.primo caſu non valet qñ eſt facta extra iudicium per iura.ſ.
allegata.Secundo vero caſu qñ eſt facta in iudicio licet nulla ſit
expreſſa cã tm̃,valet ⁊ tenet.ita dixit Spe.in ti.de dolo ⁊ contu.in
§.fi.in antepe.col.⁊ Bal.ibi in addi.in pe.addi.vbi dicit qḋ in fi-
deiuſſore cõtractus vel iudicij nõ requirit expreſſio cauſe.⁊ idem
dixit ipſe Bal.in.l.qui crimen in.iiij.col.poſt prin.in verſi.ad idẽ:
q: in iudiciis.C.q accu.nõ poſſunt⁊ lꝫ ipſi nõ dicãt dicas tu qḋ ra-
tio eſt calor iudicij q calor plura operat vt dixi ſatis late in repet.
320 rub.C.de proba.in.xix.col.in verſi.intellige etiã ⁊c.vbi†dixi qḋ
cõfeſſio ſine cauſa facta in iudicio plene probat ſm gl.fi.in.l.j.§.fi.
ſ.de interrogat.act.quam ad hoc refert ⁊ ſequitur Alex.in conſi.
ſuo.xiij.incip.ex his que in themate.in.iiij.colũ.et in.l.pacta poſt
prin.ſ.de pac.⁊.d.Feli.in.c.qm̃ cõtra falſam in.vij.col.extra de ꝓ-
batio.⁊ in.c.j.in.j.col.in fi.de pac.⁊ Ang.in.l.ſi vnus in.§.pactus
in.ij.col.ſ.de pac.⁊ illam gl.etiam refert ⁊ ſequitur Barb.in repe
ti.rubri.de fi.inſtr.in.iij.char.⁊ in.ij.col.pro qua dicit eſſe caſum
vbi hoc voluit Bal.in.l.ſicut.C.de repu.heredi.⁊ illam glo.etiam
refert ⁊ ſequitur Ludo.ro.in conſi.ſuo.ccxc.incip.in caſu ⁊c.circa
fi.de qua glo.latius dixi pro ea etiam plura addendo que hic non
refero breuitatis cã in.d.repeti.mea rubri.C.de proba.in.xix.col
321 vbi videas:†⁊ ſcias etiã qḋ ſi fideiuſſio ſine cã ſit facta extra iudi-
ciũ lꝫ vt dixi nõ valeat:tm̃ ſi in ea ſit appoſitũ iuramentũ valet⁊ te
net.probat ex dictis ꝑ Lud.ro.in conſi.ſuo.ccclxxiij.incip.in caſu
propoſito ⁊c.circa mediuꝫ.verſi.ceterũ aduertendum ⁊c.vbi dicit
qḋ licet confeſſio ſeu obligatio ſine cã nõ valeat tm̃ hoc fallit niſi
ſup ea ſit appoſitũ iuramentũ:q: tũc plene valet.⁊ idẽ dixit.d.Io.
baptiſta de ſancto Seuerino in repe.l.admonendi in.vij.char.in
prin.iij.col.ſ.de iureiur.vbi ad hoc allegat Bal.in duobus locis
queꝫ vide,de quo dixi etiã in.l.j.§.preterea in.xij.col.ĩ.de queſtio
322 ni.¶†Quadrageſimoſexto quero an fideiuſſor negans ſe fide-
iuſſiſſe ſi conuincitur de mendacio ſibi preiudicet in quo mihi vr̃
dicendum qḋ ſic ex pluribus primo per tex.in.l.ſed hoc ita.§.j.ſ.
de re iudi.vbi dr̃ qḋ negans ſe ſocium petit beneficium ne conue-
niatur niſi in quantuꝫ facere põt qḋ cõpetit ſocio:vt in.l.ſunt qui
ſ.eo.de re iudi.ad qḋ etiã eſt text.in.l.ſi vnus in.§.fi.ſ.pro ſocio.
Et facit ſcḋo pro hac parte tex.in.l.ſed ſi ex parte.§.interdum.ſ.
qḋ cum eo.vbi punit filiuſfa.qui negauit ſe filiũ fa.⁊ mẽtiendo di-
323 xit ſe patrem familias.†Tertio facit tex.in.l.hereditatum in.§.
fi.ſ.ad.l.fal.vbi dr̃ qḋ heres negans rem hereditariam ſi cõuinca-
tur perdit falcidiam ⁊ illũ tex.pro ſingulari allegat Bal.in reper.
ſuo in verbo negatiua vbi dicit qḋ negans ſimilis eſt ſubtrahenti
per illũ tex.⁊ idem dixit Bal.in.c.dudũ el.ij.in.iiij.col.de elect.de
quibus etiã per Iaſ.inſti.de actio.in.§.item ſi quis in fraudeꝫ in
324 xix.col.†Et ex iſtis puto dicẽdũ qḋ fideiuſſor negãs ſe fideiuſſiſ-
ſe ſi cõuincit de mẽdacio ſibi p̃iudicet:in quo aũt ſibi p̃iudicat di-
cas qḋ ꝑdit bñficiũ excuſſionis ⁊ bñficiũ cedendar.ita dixit Bal.
in aut.cõtra q propriã in.iij.col.C.de non nu.pe.vbi allegat bonũ
tex.in.l.ſi dubitet in.§.ita demũ.ĩ.in hoc ti.vbi hoc etiã tꝫ Ange.
⁊ Alex.⁊ voluit Iaſ.in.l.j.in pe.col.C.de tranſa.⁊ Bar.in.l.etiam
§.j.ſ.ſolu.ma.⁊ pro hac opi.qḋ cõuictus de mendacio puniatur.
325 ¶†Poſſunt aliqua adduci:⁊ primo tex.valde no.ĩ.l.fi.ſ.de rei
ven.vbi dr̃ qḋ ſi qs in veritate poſſidet aliquã rem ⁊ cõtra eũ aga-
tur rei vendica.ad illam rem ſi ipſe negat illam poſſidere ⁊ cõuin-
catur de mendacio q: actor ꝓbat ipſum illã poſſidere tunc dꝫ ta-
lis poſſeſſio incontinenti ab eo auferri ⁊ in actorem trãſferri etiã
nihil de ſuo iure probãte, de quo tex.late loquit Abb.in.c.pe.in
vj.col.de iuramẽto calũ.⁊ Ang.de are.in.§.omniũ inſti.de actio.
vbi dicit idẽ eſſe ſi actum eſſet cõtra aliquẽ q diceret ſe tenere rem
pro Titio nominãdo Titiũ in iudicio vt haberet bñficiũ.l.iij.C.
vbi in rem actio cum ille Titius non eſſet dñs nec pro eo poſſide
ret ſed poſſidebat pro ſe:tunc ſi conuincatur de mendacio dꝫ pri-
uari poſſeſſione:⁊ illa eſt in aduerſariũ transferenda.⁊ ita dicit te
nere Spec.in titu.de.j.⁊.ij.decreto in.§.reſtat in verſi.quid ſi no-
minans ⁊c.⁊ Bal.in.d.l.fi.de rei vẽ.ad qḋ etiã vide Bart.⁊ Bald.
idem tenentes in.d.l.iij.C.vbi in rẽ actio.⁊ Bald.in.l.vnica.C.de
his qui pene no.⁊ in rub.extra de eo qui mittitur in poſſeſſioneꝫ
rei ſeruande cauſa circa fi.⁊ Innoc.in.c.qm̃ frequenter in.§.qḋ ſi
ſuper extra vt lite non conte.⁊ ibi.d.Ant.in.ij.col.de quo tex.d.l.
fi.ſ.de rei vendi.vide etiã Lu.ro.late loquentem in conſi.ſuo.lxx.
qḋ incipit viſis themate in.ij.⁊.iij.col.⁊ Abba.in conſi.xvij.incip.
in queſtiõe ottonelli:⁊ per illũ tex.d.l.fi.dixit ibi Ang.in.j.col.qḋ
ſi emphitheota negat rem eſſe emphitheoticã ⁊ cõuincat de men
dacio qḋ priuat iure ſuo emphitheotico.⁊ allegat Inno.ita tene
326 re in.c.ceterũ in fi.de iudi.⁊ idem videt eſſe†in vaſallo negante
feuduꝫ q: ſi conuincatur de mendacio priuatur iure feudi.tex.eſt
not.in.c.vaſallus.el.j.ſi de feu.fue.contro.inter dñm ⁊ agnat.⁊ idẽ
etiam dicas in creditore negante rem ſibi eſſe pignoratam q: per
talem negationem videt renuntiare ius pignoris ſm Ange.in.l.
titius in.§.titius ſeio.ſ.quibus modis pig.vel hipotheca.ſol.de
quo etiã dixi in aut.item poſſeſſor.C.qui potio.in pig.hab.facit
327 etiã†nã maritus negãs ſe maritũ perdit bñficia cõpetẽtia mari-
tis ſm Bar.in.l.etiã in.§.j.ſ.ſolu.mat.quem refert ⁊ ſequit Iaſ.
in.l.j.in pe.col.C.de tranſac.⁊ dicit Barto.in.d.l.etiã idem eſſe in
liberto qui negat ſe libertum:facit etiã ad predicta.Nam qñ dñs
negat ſeruum dantem damnũ eſſe ſuum perdit beneficium dandi
ſeruum pro noxa ſi conuincat de mẽdacio.l.ſi ſeruus depoſitus.§.
ſi negauerit.ſ.de noxalibus:⁊ voluit Iaſo.in.l.j.§.j.ſ.ſi ex noxali
328 cã agatur circa principiũ.⁊ Bal.in.l.j.in.ix.col.C.de fur.†Item
pro predictis faciũt etiã q̃ dixit Bal.in repertorio ſuo ĩ verbo ne
gatoria in.iij.verſi.vbi dicit qḋ imponitur ſilentiũ negãti ſniam
eſſe latam pro ſe ad inſtantiam forte appellantis qui petit ipſam
exhiberi:q: nõ hꝫ copiam.nã tali neganti dictã ſniam pro ſe eſſe
latã imponit ſilentiũ vt ammodo illa non vtatur.ita ſingulariter
ſm eũ dixit Inno.in.c.S.perpetuus extra de fi.inſtr.in prin.ar.l.
pe.ſ.de interroga.act.qḋ dictum non eſt alibi ſm Bald in.d.ſuo
repertorio vbi ſubdit idẽ eſſe in quolibet inſtrumẽto qḋ facit pro
aliquo ⁊ illud debeat exhibere ſi negat ſe exhibere velle q: negat
illud habere interdicitur ſibi omne cõmodum qḋ ex eo percipere
poſſit.allegat tex.quem dicit forte not.ad hoc in.l.j.ſ.de his q̃ in
teſta.delentur.⁊ allegat etiã que habent in.c.cõſtitutus de appel.

⁊ illud dictū Inno.in.d.c.§.perpetuus refert etiā ⁊ seqtur Bal.
in addi.Specu.in tit.de excep.in.iij.col.in prin.vbi idem dicit in
329 sentētia ⁊ in scriptura priuata.¶†Itē faciūt etiā ad predicta q̄
dixit Bal.in.l.j.in peñ.col.in versi.secūdus casus.C.de furtis.vbi
dixit ꝙ si aliquis dixit in iudicio se ꝑdidisse instrumentū,⁊ postea
vult illud ꝓducere ad probandū nō poterit.allegat text.in.l.fi.C.
330 de fi.instru.Itē facit etiā nā†qui negat ꝯtractū perdit beneficiū
331 cōtractus ꝓm Bal.in.l.j.in.ix.col.in fi.C.de fur.¶†Ad ꝑdicta fa
cit etiā nam negans positionē aduersarij non potest postea ex illa
iuuare.ita dixit Archi.in.c.j.de cōsecra.eccle.vel alta.lib.vj.quez
refert ⁊ seqtur quidā Moder.d.Vitalis de cābanis in suo tracta.
clausularū in clausula incipit clausula,qđ nō sit melior cōditio ⁊c.
in vlti.col.⁊ voluit Bar.in.l.naturaliter.in.§.nihil cōe.in.v.colū.
š.de acq.pos.⁊ Io.and.in.c.j.de cōfes.in.vj.in nouella.⁊ Cano.in
c.cū venerabilis.de excep.⁊ Spec.in tit.de positio.in.§.viij.in ver.
j.⁊ Bar.in.l.nō vtiq̄z.ad fi.š.de excep.⁊ in.l.post legatū.in prin.in
v.col.š.de his quib.vt indig.⁊ Pe.de anch.in cōsi.xix.incip.viso
332 processu ⁊c.†⁊ facit etiā nā cōtradicens libello aduersarij non po
test postea se fundare super ipso libello.ꝓm Bald.in.l.cum precū.
C.de libera.causa.⁊ ibi Saly.⁊ Bald.in.l.si magnā.C.qui accusa.
nō pos.do.Ant.in.c.cū olim.de cēsi.⁊ voluit Soci.in cōsil.suo.xlj.
incip.anteq̄ ⁊c.in vlti.col.⁊ Iaso.in repe.l.admonēdi.in.lij.colū.
333 š.de iureiurā.†⁊ dixit Old.in cōsi.suo.j.circa med.qđ quis nō po
test se iuuare ex articulo quē negauit,ad quod alleg.Inno.in.d.c.
cū olim.de cēsi.⁊ dixit Bal.in.l.vnica.in fi.C.de cōfes.quod negās
accidētia cause nō potest postea ex illis se fundare,⁊ eū refert ⁊ se-
quitur Iaso.in dicta repe.l.admonēdi.in.lij.col.vbi etiā subdit ꝙ
qui nō acceptat expresse verba aduersarij nō potest se ex eis iuua
re,allegat ad hoc Bal.in.l.iij.in.ij.no.per illū tex.C.de repu.here
334 di.qđ dicit esse no.⁊ pro predictis etiā facit.†Nā non dicitur scri
ptū pro eo qui venit cōtra scriptū,ita dixit Inno.in.c.mandatū.
de rescrip.quē refert ⁊ sequitur Bal.⁊ Saly.in.l.cū proponas.C.
de pact.quos refert ⁊ sequitur Barb.in consil.suo incip.sapiēter
scribitur primo Regū,⁊ facit etiā nam ille qui venit contra statu
tum nō potest amplius se fundare ex statuto.tex.est cū glo.in.c.cō
stitutus.de rescrip.in versi.mentionē,⁊ idē dixit glo.in.c.pro illo-
rū.in versi.recepisse.de preben.⁊ ibi.d.Ant.in fi.peñ.col.⁊ proba-
tur in.c.cū accessissent.in fi.de consti.⁊ ibi dixit Bald.in.iij.colū.ꝙ
illi qui veniunt contra statutum nō possunt illud pro se allegare,
subdens ꝙ statutū intelligitur reuocatū per actū cōtrariū statuē-
tiū,⁊ dixit.d.Ab.in.d.c.ꝓ illorū.de prebē.in.iij.col.ꝙ si collegiali
ter illi q fecerūt statutū ⁊ illud rūpere possunt cōtraueniunt dire-
cte immediate tollit̄ cōstitutio,saltē vt illā allegare nō possint in
335 preiudiciū alterius.arg.illius tex.⁊.d.c.cuz accessissent.†Et dixit
d.An.in.c.pastoralis.in.ix.col.de causa posses.⁊ ꝓprie.⁊ per actū
cōtrariū perditur priuilegiū,⁊ pro predictis faciūt optime dicta
per Abb.in cōsil.suo.lxj.inci.videt̄ primo qđ dictus Perusin⁹ ⁊c.
in.ij.col.iij.vol.⁊ per do.Nico.millū in suo reperto.in litera.S.in
xiiij.col.in pe.versi.⁊ q̄ habētur in.c.recolētes.iuncta glo.de statu
mona.⁊ voluit Bal.in.l.qui publicis.C.de his qui spon.mu.susce
pe.⁊ Ange.in.l.eos.C.de aqueduc.lib.x.⁊ Io.de imol.in.c.officij.
in.xij.col.de testa.in versi.vlterius q̄ritur,⁊ facit qđ dixit Oldr.in
consi.suo.cj.incip.qr in cuiuslibet iudicij ⁊c.in.ij.colū.⁊ Saly.post
Cyū.in.l.volūtarie.C.de excu.tu.⁊ in.l.ij.C.de iure aureorum an-
nulorū.⁊ do.Fely.in.d.c.cum accessissent.in.xiiij.colū.de consti.⁊
facit etiā nā quādo pars que cōuenitur ex cōtractu negauit ꝯtra
ctū esse factū,si postea cōuincatur de veritate cōtractus in odium
ipsius negātis presumitur solēnitas extrinseca īteruenisse in ipso
cōtractu que al's nō presumeret̄,ita dixit Bald.in.c.ij.circa fi.qđ
testes sint necess.qđ dictū refert ⁊ sequit̄ aliqua addēdo Iaso.in.l.
sciendū.in.ix.col.versi.vj.limita.ff.de verb.obli.⁊ sic ex omnib⁹ su-
pradictis satis patet ꝙ fideiussor negās se fideiussisse si conuincit̄
336 de mendacio punietur pena de qua.š.dixi.¶†Que cōclusio po
test tamē limitari aliquibus modis.Et primo potest limitari nisi
talis fideiussor contestando litē generaliter negasset narrata ꝓut
narrātur ⁊c.nā licet postea probetur qđ sit fideiussor,tamē nō pu
niretur aliqua pena,secus autē si specialiter negasset fideiussionē
per eum factā.ita not.dixit Bar.in.l.si dubitetur.in.§.ita demuz.
j.in hoc titu.quod dictū refert ⁊ approbat do.Ias.in.§.omniū.in
xix.colū.insti.de actio.dicens hoc dictū esse perpetuo no.qr vtilis-
simū est in practica vt cōuentus nunq̄ neget specialiter sed gene-
raliter neget narrata prout narrātur in libello esse vera, et refert
Io.de imol.in.d.§.ita demū dicere se de hoc dicto,al's fuisse bene
lucratū,quod dictū etiā refert ⁊ sequitur ipse Io.de imol.in.l.sed
hoc ita.š.de re iudi.de quo dixi in sing.meo.ccxlij.inci.text.habes
337 valde not.⁊c.¶†Limita secundo nisi ipsum fideiussorem peni-
teat negasse ante litē contesta.⁊ anteq̄ probatū sit contrariū,ita
dixit tex.⁊ ibi docto.in.l.electio.in.§.pe.š.de noxalibus.⁊ voluit
Ang.⁊ Imo.in.l.sed hoc ita.š.de re iudi.⁊ Ang.in.d.§.ita demū.
⁊ habet̄ etiā in.l.de etate.§.fi.⁊ ibi Bal.š.de interroga.actio.⁊ vo
luit Alexā.in.d.§.ita demū.vbi latius loquitur in hac materia.de
quo etiā per Alex.in.d.l.j.in.§.si qs simpliciter.in fin.š.de verbo.
338 obliga.¶†Limita tertio quādo libell⁹ porrect⁹ cōtra fideiusso-
rē esset inept⁹:qr tūc licet neget se fideiussisse,tñ nō punit̄ aliqua
pena,ita multū singu.dixit Bal.in repeti.l.edita actio.in peñ.co-
lū.C.de edēdo.quod dictū pro valde no.refert ⁊ sequitur.d.Alex.
in.d.l.fin.š.de rei vendi.⁊ in.l.etiā.§.licet in dotalibus.in vlti.col.
š.solu.mat.vbi ponit supradictas limitatiōes,⁊ illud dictū Bal.
etiā refert ⁊ sequitur Iaso.in.§.omniū.in.xix.colū insti.de actio.
¶Quarto limita tu vltra oēs ⁊ dicas ꝙ fideiussor negans se fide-
iussisse si cōuincatur de mendacio punitur pena qua.š.dixi.fallit
nisi ab ipso fideiussore petatur plus debito per creditorē,vtputa
si fideiussor fideiusserat pro cētum ⁊ iam soluerat quinquaginta ⁊
tamē creditor petebat ab eo dicta centū,nam isto casu si fideiussor
negat se fideiussisse licet cōuincatur de mēdacio,tamē nō punitur
339 aliqua pena qm̄†licitum est negare totū propter partē plus peti
tam.ita dixit glo.in.c.ij.de cōfes.in.vj.⁊ glo.in.c.presentiū.in ver-
bo sigillatim.de testi.in.vj.⁊ voluit Spec.in tit.de positioni.in.§.
vij.in versi.xj.⁊c.⁊ Bald.in addi.Spe.in.d.tit.de positionibus.in
iij.col.versi.pono qđ percussisti ⁊c.⁊ Bal.in.l.ea que.in.ix.q.C.de
condi.indebi.⁊ voluit Saly.in.l.j.in vlti.q.C.de plus peti.⁊ idem
Saly.in.l.ij.§.qđ obseruari.in vlti.col.C.de iuramē.calum.⁊ in.l.
ꝓperandū.§.sin autē alterutra.C.de iudicijs,⁊ ista videt̄ cōis opi.
licet Bar.vt refert Saly.tenuerit cōtrariū in aliquib⁹ locis,quez
refert Saly.in dictis locis,de quo etiā ꝑ Ang.de are.in.§.hec au-
tē omnia.insti.de pena temere liti in.ij.col.⁊ allegāt ad hoc doct.
etiā que habentur in.l.si is qui ducenta.§.vtrū.š.de rebus dubijs
340 tene mēti predicta,†⁊ circa illud quod dixi ꝙ negans positionē
nō potest postea se ex illa fundare.Adde qđ licet istud sit verū qđ
nō possit se ex illa fundare tamē bene poterit se fundare ex dictis
testiū receptorū sup positiōe negata,ita singulariter dixit Ange.
in consi.suo.clij.incip.in q̄stione vertente inter dñm Micheletū.
quod dictū pro not.refert ⁊ seqtur Alex.in consi.clxxxiij.incipiē.
viso puncto.in.j.col.in fin.in.v.volu.⁊ dixit Pe.de anch.in consi.
suo.ccix.incip.iudex ⁊c.in vlti.col.quod licet negās positionē nō
possit se fundare ex ea,qđ si probetur ꝓbatio prodest negāti,alle
gat ea de qbus ibi per eū,itē adde etiaz circa illud qđ dixi ꝙ si ne-
gans eū peniteat ⁊ cōfiteatur nō cadit in penam:dicas hoc esse ve
rum ad euitandū penā,secus autē puto esse ad lucrum acquiren-
341 dum,†⁊ ideo si statuto cauetur ꝙ confitenti crimen media pars
remittatur hoc casu nō remittetur dicta medietas pene reo q pri
mo negatur delictū ⁊ postea illud cōfessus est,ita singulariter di-
xit Bal.in.c.dudū.le.ij.de elect.in.iiij.col.⁊ dicit ꝙ ratio est qr qs
facilius cōsequitur veniā q̄ premiū,quia venia penitenti premiū
soli merēti datur,⁊ dicit quod mētiri q̄nq̄z est species furti,ad qđ
allegat.l.hereditatū.§.fi.š.ad.l.falci.⁊ idē voluit ipse Bald.super
statutis.in verbo beneficiū.in.iij.versi.⁊ idē voluit Bald.in.l.j.in
peñ.colū.C.de furtis.quē refert et sequitur Iaso.in.l.diuortio.§.
quod in anno.in.iij.col.š.sol.matri.de quo etiā per Pau.de cast.
in.l.cōtra negantē.C.ad.l.aquil.⁊ Bar.in.l.eū qui.in prin.in.ij.co
lū.š.de iureiurā.⁊ Bald.in.c.j.§.porro.in peñ.col.que fuit prima
causa benefi.amittē.in vsi.feud.de quo etiā per Iaso.in.§.ex male
ficijs.in.viij.col.institu.de actio.⁊ in.§.item si quis in fraudem.in
xix.col.eo.tit.⁊ facit optime pro istis text.in.l.traiectitie.in.§.de
342 illo.š.de actio.⁊ obliga.¶†Teneas etiā menti circa hanc mate
riam quod vbicunq̄z statutū imponeret penam ipso iure pro ma-
leficio tunc non remitteretur medietas pene confitenti maleficiū
etiam si extaret statutum quod confitenti delictū remittatur me-
dietas pene,ita dixit Bart.in.l.id quod.§.j.š.de peculio legato,
quem refert ⁊ approbat Bald.in.l.ea que.in versic.ij.quero.C.de
condi.indebi.⁊ idem voluit Barto.in.l.qui ob rem.š.de cōditio.
indebi.quod est summe notandum.pro quo faciunt dicta per do.
Alexan.in consil.suo.lvij.incipien.perspectis.in vlti.colū.in fin.
in.ij.volu.⁊ faciunt optime dicta per Bald.in.c.j.in.§.insuper.in
vlti.colum.de prohi.alie.feud.per Fed.vbi dixit ꝙ heres domini
non potest obijcere vassallo feloniam commissam contra dominū
si dominus in vita eum non opposuit,quod tamē limitat ipse nō
procedere in felonia propter quam vassallus ipso iure esset priua
tus feudo:quia tunc vassallus non iuuaretur ex taciturnitate do
mini in vita sua,nam poterit tunc talis felonia obijci per heredē
343 domini non obstante eius taciturnitate,†⁊ allegat rationem di
cens,ꝙ ratio est quia iniuria trahens secum executionem transit
in heredem.vt no.ff.quod quisq̄z iur.l.iij.§.quod ait pretor,quod
dictum refert ⁊ sequitur Pau.de cast.in.l.omnimodo.in vlti.col.
C.de inofficio.testa.⁊ Abb.in.c.fin.in vlti.colū.extra de donatio.
344 †⁊ facit quod dicitur ꝙ vbi executio fit a lege ipso iure non po-
test mora purgari.l.si is cui.⁊ ibi Bart.š.de lega.ij.d.l.traiectitie.
§.de illo.š.de actio.⁊ obligatio.voluit Barto.⁊ alij in.l.insulam.
š.de verbo.obliga.Bald.in.l.⁊ si post tres.š.si quis cautio.et do.
Philip.decius in consi.suo.cxl.in.iij.colū.⁊ ista sufficiant quo ad
345 presentem questionē.¶†Quadragesimoseptimo quero claruz
est in iure quod iudex recipiēs fideiussores minus idoneos tenet̄
parti

parti ad intereſſe.l.fin.⁊ ibi per docto.C.de magiſtra.cōueni.Sed an ſit dare aliquod remediū propter quod iudex nō teneatur parti ad intereſſe etiā ſi receperit fideiuſſorem minus idoneū, in quo dicas ꝙ ſic.Nam debet facere ꝙ approbator fideiuſſorū qui eſt in ciuitate vt cōmuniter deputātur per ciuitates,primo approbet illū fideiuſſorē pro idoneo ⁊ ſufficienti anteꝙ eū acceptet ipſe iudex,⁊ tali caſu nō tenebitur in aliquo ipſe iudex,ſed tenebitur tātum dictus approbator.tex.eſt ad hoc no.in.l.cū oſtēdimus.in fi.ſ.de fideiuſ.tuto.⁊ facit text.in.l.j.in.§.ſciendum.ſ.de magiſtra.conueni.⁊ hanc partē firmat do.Alex.in.l.ſi vero.in.§.qui pro rei qualitate.in.ij.colū.ſ.qui ſatiſda.cog.⁊ Ange.de are.in tractatu ſuo maleficio.in verbo pro quibus Antonius fideiuſſit.in penul.col.in primo verſi.⁊ ad intellectū.d.l.cū oſtendimus.§.fi.vide Jo.and.in regula qui tacet.de regu.iur.in.vj.Cyn.in.l.inuitus.C.de procurato.d.Anto.⁊ Abb.in.c.nonne.de preſumpt.Ludo.ro.in l.dotis.in.xxv.col.ſ.ſolu.mat.⁊ Bald.in.l.ij.in.§.volūtate.eo.tit.⁊ docto.in.l.ſciendum.ſ.de verbo.oblig.⁊ Barto.in.l.fin.ſ.de preto.ſtipula.in penul.colū.⁊ in.l.j.§.j.ſ.a quibus appel.non licet.et in.l.cum quis decedens.in prin.ſ.de lega.iij.⁊ Bald.in.l.tale pactum.in.§.qui prouocauit.in.vij.colum.ſ.de pactis.⁊ in.c.j.§.fin.ſi de inueſti.inter dominum ⁊ vaſſal.lis oria.⁊ in.l.ſtatutis.in fi.C.de ſenten.ex peri.reci.et in.l.ſiue apud acta.C.de tranſactioni.in j.colū.⁊ Bald.in.l.filius.in.§.inuitus.ſ.de procura.⁊ Car.in cle.j.de procura.⁊ docto.in.l.j.C.de decurio.lib.xj.⁊ ſcribē.in.l.j.ſ.de verbo.oblig.⁊ vide etiam ad intellectum.d.l.cum oſtendimus.§.fin.vltra docto.ſ.allegatos do.Lanfrancuz briſſienſem in tracta.de arbitris.in.ij.char.in.iiij.col.in fi.Bald.in.l.vnica.in peñ.colū.in fi.C.de confeſſis.d.Ant.in.c.ſi cautio.in.vj.colū.in verſi.⁊ ideo non exigitur.de fi.inſtru.Card.in cle.j.in.iiij.col.de procura.Bal.in.l.fin.circa mediū.C.de fide inſtru.Salyce.in.l.contractus.in.j.colū.C.de fide inſtru.Jo.de imol.in cle.j.de procu.⁊ do.Fely.in.c.fraternitatis.in.v.col.de teſti.⁊ vide que ego dixi in.l.cōtrahitur.

246 ſ.de pignorib⁹ quaſi per totū.¶ †Quadrageſimooctauo quero Titius fuit fideiuſſor Sempronij apud fiſcum in aliqua cauſa pro aliqua ſumma vel quātitate quo ſtante bona ipſius Sempronij fuerunt per ſentētiam publicata,vtrum per talem publicationem bonorum ipſe Titius fideiuſſor ſit liberatus,in quo reperio Raphae.cuma.hanc.q.habuiſſe in facto ⁊ ſuper ea conſuluiſſe in conſil.ſuo.xxxij.incipi.inculpatus ⁊c.vbi dicit primo videri dicēdum ꝙ non ſit liberatus quia licet principalis liberetur,tamē fideiuſſor remanet obligatus,vt habetur in.l.j.C.de fideiuſſo.et in l.vbicunꝙ.ſ.eod.ſm vnum intellectum,ſed dicit poſtea ꝙ cōtrarium eſt verius,videlicet quod ſi publicantur bona principalis in fiſcum ꝙ fideiuſſor eſt liberatus,ad quod allegat Dyn.⁊ Bart.in l.j.ſ.de iure fiſci.et notata per gloſ.in.l.j.⁊ in.l.ſi vacantia.C.de bo.vacan.lib.x.Item allegat plures rationes ad hoc ⁊ inter alia allegat rationē q2 actio nō poſſet cedi.vt habetur in.l.heres.in.§.qꝺ ſi ſtipulator.⁊.l.vranius.ſ.eo.titu.vbi hoc videtur expreſſum.itez allegat etiā.l.in fraudē.§.ſi principalis.ſ.de iur.fiſ.de quo etiaz latius per ipſum Raph.cuma.in.d.conſi.ſuo.xxxij.vbi etiā ſubdit ꝙ hanc partem.ſ.ꝙ tali caſu ſit liberatus fideiuſſor tenuit Nic.de mattha.in.l.j.C.de fideiuſſo.⁊ dicit ibi ꝙ eſt bona glo.ad hoc ⁊ dixit ꝙ hanc partem etiā firmauit Nic.de mattha.⁊ Bart.in.l.ſi vero.in prin.ſ.qui ſatiſd.cog.ſed ego vltra Rapha.in.d.cōſi.in ſimi

347 li adducebā not.⁊ ſingulare verbū,†nam ſi ego procurator tuus ſatiſdedi de iudicio ſiſti ⁊ de iudicato ſoluēdo pro te quē defendebam.iuxta.l.j.C.de ſatiſdando,⁊ de ea que habētur in.l.non ſolū.in.§.qui alieno.ſ.de procura.⁊ in.l.j.C.eo.⁊ poſtea tu efficiaris nō ſoluendo vt quia bona tua iam incepta ſunt poſſideri per creditores tuos qꝺ iſta eſt iuſta cauſa recuſandi defenſionem tuā ⁊ vlterius non litigandi pro te:quia ſi ego condemnarer pro te et ſoluerem nō poſſem poſtea a te recuperare,ideo non teneor vlterius ꝓ te litigare nec cōtra me cōmittitur ſtipulatio ob rē nō defenſam,ita ſingulariter ⁊ egregie dixit Paul.de caſt.in.l.mutus.in.§.qui non cogitur.per illū tex.ſ.de procu.quod eſt no ad multa de quo ego dixi in ſingu.meo.ccxxiij.incip.que de nouo emergunt ⁊c.et pro iſtis facit etiā in ſimili,nam ſi quis fuerit ſpoliatus bonis ſuis propter guerram,tunc nō debet poſſe poſtea inſolidum condēnari creditorib⁹ ſuis,ita dixit Jo.fab.inſtitu.de acti.in.§.eū quoꝙ.quod licitū ſm eū ibi eſt equum ⁊ pium,⁊ eū ſequitur Joā.de platea ibi,de quo latius dixi in ſingu.meo.ccxlj.incipi.nō debet addi ⁊c.pro quo facit dictū Bal.in.c.j.in fi.verbis in tit.an agna.vel fili.⁊ facit optime qꝺ voluit Bal.in.l.ij.C.de vectigalibus.vbi dixit ꝙ ſi quis portabat frumentū contra deuetum et ſic debebat illud perdere ⁊ in itinere obuiauit piratis ⁊ derobauerunt eum,qꝺ tūc nō tenebitur fiſco ad eſtimationē frumenti quod dic eſſe nota.di

348 gnū.¶ †Quadrageſimonono quero an ſentētia lata cōtra principalē noceat fideiuſſori non citato in quo iura ⁊ docto.videntur varij,⁊ qꝺ talis ſentētia nō noceat fideiuſſori nō citato eſt text.in l.a ſentētia.ſ.de appel.⁊ pro hac parte eſt glo.in.l.cum miles.ſ.ex quib.cauſis maio.quā glo.ad hoc no.Bart.in.l.decem.ſ.de verb.oblig.vbi ipſe dicit ꝙ hanc partē tenuit Jaco.de are.arg.l.ij.C.ſi ꝓpter publi.pen.⁊.l.magis puto.§.ne paſſim.ſ.de rebus eo.poſtea dicit ꝙ Jaco.but.tenet ꝙ talis ſentētia valeat non citato fideiuſſore ⁊ mouetur dicēs ꝙ valet ſentētia qua ꝓnuntiatur teſtamētum eſſe inofficioſum legatarijs nō citatis vt in.l.papinianus.in §.ſi ex cauſa.ſ.de inoffi.teſta.cōcludit poſtea Bar.in.d.l.decez.ſe putare qꝺ ſufficiat generalis citatio per tubam.ſ.quicūꝙ vult defendere talem cōpareat corā tali,tali die ⁊ hora.arg.aut.ſi oēs.C.ſi ſe ab heredi.abſti.⁊.l.ſi eo tpe.C.de diſtrac.pig.vbi bonus text.⁊ qꝺ talis ſentētia valeat ⁊ poſſit exequi cōtra fideiuſſorē ipſo fideiuſſore nō citato tenuit glo.in.l.fi.C.de vſu.rei iudi.⁊ idem tenuit Jaco.de are.in.l.ſi quis pro eo.in.§.ſi nūmos.ſ.in hoc tit.et hanc partē videtur tenere Bald.in.l.is apud quem.in vlt.col.C.de edēdo.vbi dicit ꝙ ex proceſſu inquiſitionis probatur damnū vel intereſſe partis que nō interfuit proceſſui:q2 hoc venit incidēter.vt ff.de fur.l.interdū.§.qui furē.⁊ ideo dicit ꝙ latro qui cōfitetur ſuper inquiſitione ex eadem cōfeſſione poteſt damnari ad intereſſe partis ſine alio proceſſu.ſm Inno.in.c.cū oportet.de accu.itē dicit ꝙ ex quo inquiſitio eſt ꝑmiſſa debet prodeſſe ei cuius intereſt.arg.l.poſthumus.§.ſi quis ex his.ſ.de inoffic.teſta.de quo latius

349 per eum vbi.ſ.†itē hanc partē etiam tenuit Ang.in.l.in cognitione.in fi.ſ.ad ſilleia.vbi dicit ꝙ ſentētia lata cōtra vnum quē negotiū principaliter tangit preiudicat in quandā conſequētiā neceſſariā ei quē negotium tāgit acceſſorie etiā nō citato nec requiſito ad ꝓceſſum,⁊ ideo dicit ꝙ ſnīa lata cōtra principalē nocet fideiuſſoribus ⁊ mandatoribus etiā nō citatis nec requiſitis,⁊ mouetur ad hoc per gloſ.ibi.Bal.aūt in.l.j.in.iiij.col.C.de conue.fiſc.debit.lib.x.tenet eodē modo qꝺ nō reqratur citatio fideiuſſoris ꝑ iura ⁊ rationes ꝑ eū alleg.Bart.aūt in.l.j.ſ.iudicatū ſol.latius loquēs circa hanc.q.poſt multa adducta ad partem venit ad hāc cōcluſionem,vcz quod aut loquimur in fideiuſſore iudicij aut loquimur in fideiuſſore cōtractus,primo caſu ſnīa lata cōtra principalē nocet fideiuſſori eo nō citato.Secundo aūt caſu.ſ.in fideiuſſore cōtractus ſecus,ad q̄ adducit plura iura ⁊ ratiōes,⁊ idē tenet Ange.in.d.l.j.de qua.q.vide etiam Bar.in.d.l.a ſnīa.ſ.de appellatio.⁊ Specu.in tit.de execu.ſentē.in.§.ſequitur.in ver.ſed nunqd ſentētia.⁊ Jo.and.in.c.j.de iniurijs ⁊ dam.dato.in.vj.⁊ Cy.in.l.vlti.C.de vſu.rei iudi.Guil.de cug.in.l.ij.in fi.ſ.qui ſatiſ.cog.⁊ ꝑ Joā.de imo.in.d.l.decē.ſ.de verb.obli.⁊ ꝑ Alex.in.l.cum filius.in.ij.co

350 lū.ſ.eo.de verb.obli.¶ †Quinquageſimo quero Titius conuētus in iudicio dedit fideiuſſorem de iudicio ſiſti vel de iudicato ſoluendo vel aliter,⁊ pro alia re ⁊ cauſa dedit fideiuſſorem ſolēniter quo facto reperitur iudiciū eſſe nullū,vtruz tali caſu fideiuſſor ſit obligatus,in quo mihi videtur dicēdum ꝙ non ſit obligat⁹,⁊ hoc per text.not.in.l.ij.§.j.ſ.qui ſatiſd.cog.vbi videtur tex.expreſſus de hoc.⁊ ibi docto.not.quod vbi non tenet iudiciū ibi,non tenet ſatiſdatio iudicialis,⁊ dicit ibi Paul.de caſt.quē refert ⁊ ſequitur ibi Jaſo.in prin.qꝺ fideiuſſor de iudicio ſiſti poteſt dicere de nullitate proceſſus ex quo nō obligatur quādo proceſſus eſt null⁹,qꝺ dicit Jaſo.fore notandum propter.l.ſancimus.C.de fideiuſſo.⁊.l.ob ſnīam.in prin.ſ.de ap.itē pro hac parte quod fideiuſſio ſit nulla quādo iudiciū in quo data eſt,eſt nullū facit optime illa regula

351 vulgata,vcz quod†acceſſoriū ſequitur naturaz ſui principalis vt in regula acceſſoriū.de regu.iur.in.vj.⁊ in.l.fina.C.de nō nu.pecu.⁊ in.l.fin.ſ.de conſti.pecu.⁊ corruēte principali corruit acceſſoriū.l.cum principalis.ſ.de regu.iur.§.libertis.inſtitu.de pupil.ſubſti.

352 habetur in.l.non dubium.C.de legi.⁊ pro iſtis facit optime†naz data inualiditate contractus corruit etiā conſtitutum ſeu precarium in eo appoſitū.ita dixit Bal.in.l.ex teſtamēto.C.de fideicō.⁊ Bal.in.c.j.§.ſi quis.in vlti.colū.de feu.dato in vicē.l.commiſſo.⁊ eſt de mēte Barto.in.l.quod meo.in prin.ſ.de acqui.poſſ.⁊ voluit Bal.in rubri.extra de ꝑſcrip.in.iij col.⁊ Bal.in.l.non dubiū.in.ix.col.verſi.ſimiliter dico ⁊c.C.de legi.⁊ Ludo.roma.in repeti.l.ſi vero.in.§.de viro.ſ.ſolu.matri.in.xxxiij.fallē.⁊ Alex.in conſil.lxxxij.incip.perſpectis his.in.v.col.in.ij.volu.⁊ in conſi.cccv.inci.lecto ⁊ diſcuſſo.in.vij.col.in fi.⁊ Ludo.ro.in conſi.ſuo.xlij.inci.viſis que egregie.circa prin.⁊ in conſi.ccxlvj.incipiē.clariſſime aſſeſſor ⁊c.poſt prin.⁊ voluit do.Bartho.cepo.in cōſil.ſuo.iiij.inci.viſa querela.in.ij.colū.⁊ Barba.in cōſil ſuo.xxij.incip.viſo puncto.in.v.col.in.iiij.volu.ꝓ quibus facit optime qꝺ dixit Bal.in.l.abſentis.in.v.col.C.ſi cer.peta.vbi dixit ꝙ ſi nō valet cōtractus principalis nō valet etiā preceptum guarētigie vel confeſſio in eo appoſitum quod dicit probari in.d.l fin.ſ.de conſtitu.pecu.⁊ idē dicit idē Bald in.l.in cōtractibus.in fi.principij.C.de non nume.pecu.quod etiā voluit.d.Alexā in.d.ſuo conſil.cccv.⁊ facit quod voluit Bal.in addi.Spec.in tit.de cōfeſ.in addi.incip.qñꝙ ꝓceſſis ⁊c.vbi dicit ꝙ quādo proceſſus nō tenet ratione incōpetētie non valet etiā cōfeſſio in eo facta.⁊ pro iſtis etiā facit.Nā ſi principale eſt nullū ſimiliter clauſule renuntiationis in eo appoſite ſunt nulle.ita dixit Cy.in aut.ſi qua mulier.C.ad velleia.quem refert ⁊ ſequitur Bald.in.l.ſi quis in conſcribēdo.C.de pact.in penul.colū.

in fi.item reprobato aliquo reprobatur quicquid venit in eius cõ
comitãtiam vel vigorẽ siue sit lucrosum siue penale,ita dixit Bal.
in.l.pactũ.circa princi.C.de colla.quem refert ⁊ sequitur do.Bar
353 tho.cepo.in.d.consi.suo.iiij.†⁊ facit qđ voluit Ludo.ro.in consil.
suo.ccxciij.incip.presupposito ⁊c.vbi dixit ꝙ corruente instrumẽ
to corruit iuramentũ in eo appositũ,⁊ facit glo.not.in.l.si patro
nus.in verbo fauiana.§.si quid in frau.patro.⁊ faciunt pro predi
ctis dicta per Pe.de ancha.in consi.suo.lxxiiij.incip.viso diligen
ter.ante fi.⁊ dicta per Bald.in.l.siue a me.in fi.C.ad velleia.et per
Lud.ro.in cõsi.suo.cxv.incip.viso cõpromisso.in ver.his ergo pre
missis ⁊c.⁊ p Bar.in.l.nemo potest.in.iij.col.§.de lega.j.⁊ per Lu
do.ro.in cõsi.ccccxlix.incip.inquiritur cõtra Jacobũ ⁊c.in fi.et in
consi.cccxxx.incip.circa primũ.in fi.prime col.⁊ per Bal.in.l.eos.
in.j.not.C.de vsuris.⁊ per Ludo.ro.in consi.suo.cccxxx.in.iiij.col.
354 vbi dicit ꝙ †accessoriũ sequitur naturam sui principalis etiam si
accessorium sit digniusprincipali ⁊ facit glo.in.c.j.in glo.magna.
de lit.cõtest.in.vj.que dicit ꝙ si preceptum est nullum non obstat
exceptio rei iudicate ad impediendum litis ingressum,quod etiã
firmat ibi Jo.and.in nouella.⁊ voluit do.Alexã.in dicto consilio
cclxxxvj.incipi.viso processu.in.ij.colũ.⁊ faciunt ad predicta que
ego dixi in consil.meo.xxj.incipiente.impone dñe sermonem ori
meo ⁊c.in vlti.char.⁊ in consil.meo.xxv.incipiẽ.confundẽtur om
nes⁊c.in peñ.char.¶ Item ad predictorum confirmationẽ facit.
355 †Nã quãdo citatio est inualida vel nulla omnia postea inde secu
ta sunt nulla ⁊ inualida.ita dixit glo.in.l.si accusatoribus.in glos.
fin.C.de accusa.quã glo.refert ⁊ sequitur Bal.in.c.si clericus.in.j.
colũ.de pace tenenda.⁊ in.l.cũ fratrem.in vlti.colũ.C.de his qui
bus vt indig.⁊ in consil.suo.clxxiij.incipi.presupposito.in.iij.vol.
⁊ faciunt dicta per eundem Bald.in auc.si omnes.C.si se ab here
di.absti.in vl.col.vbi dicit ꝙ quãdo vitiũ est in citatiõe nũꝙ tenet
processus in preiudicio absentiũ,⁊ idẽ dixit ipse in.l.testamenta.
in.iij.col.C.de testa.⁊ faciunt dicta per eũdem Bald.in margarita
sua.in verbo citatio.in.j.versi.⁊ facit etiam sing.dictũ Bal.in ad
ditio.Spec.in tit.de inquisitiõe in.j.versi.vbi dixit ꝙ si non valet
denũtiatio maleficij,nõ valet etiã inqsitio ꝑpter eã formata,qđ di
cit esse summe not.⁊ facit etiã nã sicut nõ valet cõfessio torti,legi
timis indicijs nõ ꝑcedẽtibus etiã si ipse tortus in ea ꝑseueret vt la
te habeẗ,⁊ ibi dixi in.l.peñ.j.de qstionibus,ita nec etiã valet ipso
iure,quicquid postea seqtur.ita dixit do.Paris de puteo,in suo
tractatu sindica.in.cij.char.in.iij.col.in versi.an cõfessio torti,alle
gat ad hoc plura iura de qbus ibi per eũ.de quo dixi in.d.l.peñ.j.
de qstionibus.in.v.col.in ver.vlterius amplia ⁊c.⁊ facit etiã nota
bile verbũ eiusdẽ Bal.in.l.si filius.§.de interroga.actio.vbi dixit
ꝙ accusat⁹ a bãnito q ex forma statuti nõ debet audiri licet patia
tur labi terminũ bãni,tñ nõ habebiẗ pro cõfesso,ex forma statuti
volẽtis qđ cõtumax habeaẗ pro cõfesso,qđ dictũ refert ⁊ sequitur
Catal.in tracta.sindi.in versi.cccxc.incip.adde ꝙ accusatus ab ali
quo,⁊ faciũt q dixi in practica mea causarũ criminaliũ.in.lxxviij.
char.⁊ in repeti.mea.l.de vnoquoqꝫ.in.x.char.ver.modo vltra su
356 pradictas limitatiões ⁊c.§.de re iudi.¶ †Quinquagesimoprimo.
Quero vtrũ fideiussio nudo pacto facta vestiatur coherentia con
tract⁹ in quo reperio Bal.tenuisse qđ nõ in.l.ex placito.in vlti.co
lũ.in versi.xvij.qro.C.de rerũ pmu.vbi ad hoc alleg.text.in.l.v.in
§.satis acceptio.§.de ver.obli.⁊ ꝓ hac parte facit etiã nã fideius
sor nõ obligatur ex pacto nudo,etiã de iure canonico ẽm Bal.in
c.j.in peñ.col.versi.pactũ nudũ.extra de pacẗ.⁊ facit ratio qꝛ fide
iussor nõ pt obligari nisi interueniat stipulatio.d.l.v.§.satis ac
ceptio.§.de verbo.obliga.⁊.l.blãditus.C.de fideius.nisi fideiussor
interueniat apud acta.per.l.cũ ostẽdimus.§.fi.§.de fideius.tuto.
sed cõtra predicta facit,nã si in tali nuda fideiussione interpositũ
esset iuramẽtũ,certe talis fideiussio valeret cũ iuramẽtũ regulari
ter validet actũ inualiduꝫ vt possent poni plura ⁊ plura exẽpla q
357 omitto breuitatis causa,⁊ hoc patet etiã in pacto nudo.†Nam li
cet ex pacto nudo nõ oriaẗ actio,vt habeẗ in.l.iurisgẽtiũ.in.§.sed
cũ nulla.⁊ in.§.⁊ gñaliter.§.de pacẗ.in.l.elegãter.in.§.seruus pa
ctiõis.§.de dolo.⁊ in.l.legẽ.⁊ in.l.petẽs.C.de pac.tñ si in pacto nu
do interuenit iuramentũ ex eo oriẗ actio.ẽm Matthe.in not.suo
xxxv.incip no.nouã regulã.vbi ad hoc alleg.l.si quis maior.C.de
trãsacẗ.⁊ eũ refert ⁊ sequiẗ.d.Fely.in.c.j.in.ij.col.extra de pacẗ.er
go idẽ dicendũ est in nuda fideiussiõe etiã si in ea nõ sit appositũ
358 iuramẽtũ.†Quia inter simplicẽ loquelã ⁊ iuramẽtũ deus non fa
cit differentiam,vt est expressum in.c.iuramenti.xxij.q.v.⁊ habe
tur in.c.quicũqꝫ suffragio.xij.q.ij.⁊ voluit glo.in.c.j.de pacẗ.⁊ pro
hac parte ⁊ opi.facit qđ voluit Bald.in.c.si pro debilitate.in.iiij.
col.de offic.delega.vbi dixit ꝙ bona fides requiritur in his q plu
rimũ negotiãtur ⁊ in illis nõ differt pactũ nudũ a stipulatiõe.alle
gat.l.j.§.de cõstitu.pecu.vnde cãpsores qui tenẽt mensam autori
tate publica.nõ habẽt beneficiũ excussionis,ẽm eũ quod reputat
359 no.Alexan.in.l.iurisgentium.in.§.igitur nuda.§.de pacẗ.†⁊ fa
cit glo.in.l.quintus.§.mãda.que dicit ꝙ verecundia est alicui re
cusare quod promisit pacto nudo,⁊ idẽ dixit Saly.in.l.placuit.C.
de iudi.vnde dixit Barto.in.d.l.quintus.quod in curia mercato
rũ vbi potest decidi negotiũ bona equitate nõ potest opponi ista
exceptio nõ interuenit stipulatio,sed fuit pactũ nudũ,⁊ faciũt di
cta per Bart.in.l.fideiussor.§.quedã.§.manda.⁊ in.l.si fideiussor.
in fin.j.in hoc titu.⁊ per Alexand.in apostillis in.d.l.quintus.
360 ¶ †Itẽ etiã ad predicta facit,naꝫ cõtrahens spõsalia per verba
de futuro,etiã sine iuramẽto,tenetur illa seruare ⁊ nõ potest veni
re cõtra fidẽ prestitam,ita dixit Abb.in.c.ex literis.le.ij.in.iij.not.
extra de sponsa.⁊ est tex.in.c.j.extra de sponsa duorũ,⁊ ibi Abb.
in.ij.nota.⁊ est text.in.c.sicut ex literis.⁊ ibi Abb.post Innocẽ.in
iij.nota.de quo latius per do.Fely.in.c.j.in peñ.col.de pac.Item
pro istis etiam facit text.nota.in.c.qualiter.in verbo ꝑmittũtur.
eo.tit.de pacẗ.⁊ facit etiã tex.in.l.fi.C.ad velle.vbi dicitur ꝙ fide
iussor nudo pacto obligatur,quẽ text.dixit singu.Ludo.ro.in re
peti.auẗ.similiter.in.vj.col.versi.quartũ.C.ad leg.falci.quẽ refert
⁊ sequitur do.Fely.in.d.c.j.de pacẗ.in vlt.colũ.⁊ facit optime tex.
not.in.c.indicante.extra de testa.vbi habetur quod aliquis obli
gatur nudis verbis licet non interueniat stipulatio,quem tex.ad
361 hoc alleg.glo.in.c.quicũqꝫ suffragio.xij.q.ij.†⁊ facit etiam glo.in
d.c.indicante.que dixit ꝙ legatum factum nudis verbis valet,ad
quod allegat text.in.l.fin.C.de fideicõ.attamen supradictis non
obstantibus credo primã opi.fore veriorem.s.quod nuda fideius
sio non valeat,⁊ non vestiatur coherentia cõtractus,⁊ hoc per il
lam rationem quod in fideiussione requiritur stipulatio.vt in.d.
l.v.in.d.§.satis acceptio.⁊ in.d.l.blãditos.⁊ in.l.sciendũ.cum glo.
§.de verbo.obliga.⁊ nõ obstat tex.in.d.l.fin.C.ad velleia.⁊ in.d.c.
indicante.⁊ in.d.l.fi.C.de fideicõ.quia dico ꝙ illi sunt casus specia
les fauore pie cause,nec obst.illud quod inter simplicẽ loquelam
⁊ iuramẽtũ deus nõ facit differentiã,de quo latius per Domi.de
sancto Gemi.in.c.fi.in peñ.col.de iureiuran.in.vj.qꝛ dico ꝙ illud
habet locũ quo ad deũ,⁊ in foro poli,secus in foro fori,vt volunt
docto.in.d.c.j.de pacẗ.⁊ de hac presenti questione an valeat fide
iussio facta nudo pacto,⁊ an illa vestiatur coherẽtia cõtractus vi
362 de Jaso.in.d.l.v.in.d.§.satis acceptio.§.de verb.obli.¶ †Quin
quagesimosecũdo.Quero an fideiussor cõuentus pro executione
sentẽtie late cõtra principalẽ possit petere executionẽ cõtra ipsuꝫ
principalẽ sine alia sentẽtia vel ꝑcessu facto inter ipsum fideiusso
rem,⁊ principalem,in quo reperio Bald.ponentẽ hãc questionẽ
in.l.fin.C.de vsu.rei iudi.in.ij.col.vbi primo dicit videri dicenduꝫ
ꝙ sic:qꝛ ꝑpter cõiunctionẽ cause est idẽ iudex q tulit sñiam princi
palis ⁊ fideiussoris.alleg.l.minor.§.de euictio.in prin.⁊.C.de sen
ten.l.cũ eorũ.⁊.C.vbi cause fisca.l.cũ vendẽti,sed postea ipse Bal.
vbi.§.distinguit hoc mõ,vcꝫ qꝛ aut loqmur in fideiussore iudicij,
aut in fideiussore cõtractus,si in fideiussore iudicij ⁊ tũc fideiussor
potest petere executionẽ cõtra principalẽ sine alia sentẽtia,secus
aũt dicit esse in fideiussore cõtractus quia tũc non est iudiciuꝫ cõe
inter eos,vnde tũc nec hinc,nec inde proceditur executiue,⁊ que
rit postea etiã ibi ipse Bal.quid autẽ in quasi fideiussore id est in
patre,vtrũ filio ciuiliter condẽnato fiat executio cõtra patrẽ,⁊ di
cit ꝙ glo.dicit ꝙ sic:qꝛ ex ipso iudicio obligatur dũtamen fili⁹ fue
rit in iudicio patre cõsentiente,⁊ hoc quo ad executionẽ fiendaꝫ
cõtra patrem in peculio profectitio,⁊ in vsufructu aduentitio:nã
talis vsusfructus redigitur ad instar peculij profectitij,ista est gl.
singularis que non est alibi ẽm eũ in.l.si condẽnatus.§.de noxali.
quã dicit esse perpetuo no.⁊ mẽti tenendã,ita residet Bald.circa
predicta in.d.l.cũ antiquitas.in.ij.col.versi.quero vtrũ.C.de vsu.
363 rei iud.¶ †Quinquagesimotertio.Quero an fideiussor soluens
pro principali habeat executionẽ paratam cõtra euꝫ,in quo repe
rio Bar.formantẽ hãc questionẽ in.l.fin.in fi.C.de vsu.rei iudi.et
ibi dicit ꝙ fideiussor iudicatũ solui qui exactus est pro dño habet
executionẽ paratam cõtra dñm,nec habet necesse cõtra eũ dare li
bellũ in actione mãdati nec cõtra eũ procedere ordinarie,⁊ hoc ꝑ
tex.ibi.in verbo statim ⁊c.⁊ idẽ tenet ipse Bart.in.l.ij.§.fin.§.qui
satisda.cog.⁊ latius in.l.j.in.j.col.j.iudica.sol.⁊ dicit ꝙ hoc etiã te
net Specu.in tit.de execu.sentẽ.in.§.sequitur.versi.sed nunquid
sententia,⁊ Jo.and.in.c.j.de iniur.in.vj.⁊ Cyn.in.d.l.fi.C.de vsu.
rei iudi.⁊ Guil.de cug.in.l.ij.in fin.§.q satisda.cog.sed secus dicit
Bar.in.d.l.j.esse in fideiussore cõtract⁹.⁊ hoc.l.grece.in.§.si a de
bitore.§.de pigno.⁊ in.l.a sñia.in prin.j.de appel.⁊ per.l.presenti.
§.aduertẽtes.C.de his q ad eccle.confugiũt.⁊ hanc partẽ etiã te
nuit Ange.in.l.si cũ pecuniã.C.de priuileg.fisci.⁊ adde hic Bald.
in.l.cũ eorũ.circa princi.C.de senten.vbi dixit ꝙ si fideiussor capiẗ
ꝓ debito qđ potest per eundẽ iudicẽ facere capi reũ principalẽ in
cidenter licet talis nõ esset suus iudex,quod tñ dicit esse veruꝫ in
fideiussore iudicij,sed secus dicit esse in fideiussore cõtractus:quia
nulla.l.hoc dicit,de quo lati⁹ per eũ ibi,qđ est not.in hac materia.
☞ (Vide do.Flo.in.l.si plures eiusdẽ.ff.de noxali.) ¶ †Quinqua
364 gesimoquarto.Quero an fideiussor cõuentus a creditore possit
soluere de bonis principalis,in quo dicas ꝙ sic qñ ipse fideiussor
est pauper et non potest soluere de suo,et ne forte marcidetur in
carcere,ita dixit Barto.per illum text.in.l.si procuratorem.in.§.
ignorãtes.

ignorantes.in prin.§.mandati:vbi ad hoc allegat optimum text. in auth.qua in prouincia.C.vbi de cri.agi.oportet.& allegat etiam glo.in.l.venditor.ff.de iudi.& auth.si captiui.C.de epis.& cle.& idem tenet Ang.in auth.vt oēs obe.iudi.in prin.in.iiij.colū.& Barto.in dicta auth.qua in prouincia:& ibi Bal.in fi.& in.d.auth.si captiui.et idē etiā tenet Bal.in.c.si q testiū.in fi.extra de testi.& idē etiā dixit Ang.loquēs in fideiussore.in.l.plautius.ff.de procu.quē refert et sequitur Alex.idē firmās in.d l.si procuratorē.§.ignorātes:et idem etiā voluit Bal.in suo reperto.in verbo fideiussor.in.ij.colū.in.ij.ver.& sic est cōis oīm docto.cōclusio in hac questiōe qd si fideiussor est pauper:qd attēta eius impotētia soluendi poterit soluere de bonis principalis qd maxime credo procedere in fideiussore de iudicio sisti & de iudicato soluēdo:& hoc p ea q̄ dixi.ff.in.q. proxima precedēti:& in questione ibi antecedēte q̄ videas:& adde etiā dicta p Jaco.de are.& p Bart.in.l.eandem.ff.de verbo.oblig.que refert etiā ipse Bar.in.d.§.ignorantes qd qn̄ sunt plures heredes qui tenentur ad eandem speciē q2 neuter solutione partis liberatur pōt vnus soluere partē alterius:& sic etiā fideiussor posset mittere te in possessionē rei principalis quā soluere tenebatur:& hoc per illud tex.qd dicit esse menti tenēdum.Qn̄ aūt fideiussor pro principali est carceratus an possit petere vt ipse principalis faciat eū relaxare a carceribus vel possit petere dāna & interesse:vel aliud ab ipso possit petere vide Bal.in.l.fi.in fi.C.de vsur.rei iudi.& in.l.q̄cq̄.C.
365 de sen.q̄ sine cer.quanti.in qbus locis hoc examinat. ¶ †Quinquagesimoquinto.quero pone statutū imponit penā pecuniariā pro vulnere & etiā pro homicidio:vtputa ponit penā centum pro vulnere:& p homicidio ponit penā mille:modo Titi⁹ fuit vulneratus a Seio:& fuit inqsit⁹ de dicto vulnere q tūc dedit fideiussorē p pena dicti vulneris:quo stāte sequitur mors dicti Titij vulnerati: vtrum dictus fideiussor teneatur nedū pro pena vulneris:sed etiam pro pena mortis & sic ad mille:in quo Spec.in ti.de fideius.in.§.j. in ver.sed pone.R.vulneratus &c.dicit videri dicēdū qd nō teneatur nisi ad penā vulneris:nā ipse fideiussor fideiussit p vulnere:& sic p re certa vū pro alia nō tenetur.l.centū capue.ff.de eo qd certo loco.&.ff.q satis.cog.l.ij.§.fi.dicit postea qd in cōtrariū facit qd teneatur si ex illo vulnere mortuus sit:eo q2 occisus vr q est letaliter
366 ter vulneratus:q2 q̄ incontinēti fiūt videntur inesse.l.lecta.ff.si cer.peta.& argu.extra de elect.c.officij.&.ff.de test.mili.l.pe.& facit ad hoc ſm eum.l.si qs p eo.§.ij.j.in hoc ti.&.C.quorum lega.l.fi.& extra de cle.pcus.c.ij.tū secus dicit esse si vulnus non fuit mortale: q2 tūc fideiussor non teneretur nisi ad penam vulneris licet esset sequuta mors.allegat.l.qui occidit.§.fin.ff.ad.l.aquil.& hāc partem tenuit per dicta iura Cy.in.l.fideiussores magistratum.j.in hoc titu.sed do.Flo.de sancto Petro in.l.ait lex.in.j.col.ff.ad.l.aquil. dicit qd talis fideiussor non tenetur nisi ad penam vulneris eo q2 morte sequuta pēdente processu vulneris processus ille extinguitur & de occiso postea queri debet.allegat.l.illud in eodem titu.& ideo dicit qd extinguitur etiam obligatio de iudicio sisti & de iudicato soluēdo:& in.l.grece in.§.& post litē.j.in hoc tit.iuncta.l.cū querebatur.&.l.cū apud.ff.iudi.sol.& dicit:qd hec videtur sibi vera conclusio licet docto.circa hanc questionē variauerint:& idez etiā tenuit ipse Flo.in.l.si vulnerato.in.j.col.eo.ti.ff.ad.l.aquil.idē etiā tenet Barto.in.d.l.fideiussores magistratū.j.in hoc titu.& idem tenet Bal.in.l.ij.in.§.siue in duplum.ff.q satisda.cog.& idē tenet Jaso. in.l.ij.in.§.fi.in fi.ff.qui satisda.cog.sed Bal.in additio.Specu.in titu.de fideiusso.tenet indistincte qd talis fideiussor nō teneatur nisi ad penā vulneris:& hoc per illā ratione q̄ primus processus annullatur mutato titulo criminis.& nō est eadem forma agendi: & idem tenet ipse Bal.in suo repertorio in verbo fideiussor.in.ij. col.in.j.versi.& ista opi.Bald.& Flo.& sequacium verior videtur:&
367 equior:eo quia fideiussor solum fideiussit pro vulnere:† & actus agentiū non operantur vltra intentionē eorum.vt in.l.non oīs.ff.si cer.peta.cū si.& hanc questionē etiā tetigi remissiue.ff.in.q.xxix. ante fi.de quo etiā per Jas.in.l.j.in vlti.col.ff.de in lit.iurā.an aūt pax facta de vulnere extendatur ad mortē morte sequuta:vide que dixi in practica mea causa criminalium in.cj.char.in fi.& in char. cxcv.circa mediū in qbus locis etiam posui alia plura in materia
368 vulnerati qn̄ sequitur mors,videas ibi satis late. ¶ †Quinquagesimosexto.Quero plures fuerūt inqsiti de aliquo delicto de quo venit imponenda pena pecuniaria an tali casu vnus possit fideiubere pro alio:in quo dicas qd sic dūmodo aliter sint idonei facultatibus:ita dixit Bar.in.l.romanus.ff.de tuto.&cu.da.ab his: vbi dicit qd plures accusati vel inquisiti vel simul cū armis inuēti possunt inuicē fideiubere:& idē voluit ibi Bal.& idem tenuit idem Bal.in.l.oēs.la.ij.C.de epis.& cle.& idē voluit Ang.& Jo.de imol. in.l.reos.in prin.j.de duob.reis:& Ang.de are.in tracta.malefi.in verbo pro qbus Anto.fideiussit in ver.quero an vnus &c.& ibi in addi.vbi do.Augu.de ari.limitat predicta ſm qd.ff.dixi:vez predicta esse vera:& locum habere dummodo dicti fideiubentes sint idonei facultatibus al's non:alle.glo.ad hoc in.§.suscepto.i auth.
369 de exhi.reis:qd etiā dixit Bal.in.d.l.romanus. ¶ †An autē qn̄ plures sunt inquisiti pro aliquo delicto:an vnus possit testificare pro alio dicas qd aut contra eos proceditur ciuiliter de crimine aut criminaliter:si proceditur ciuiliter & tūc vnus pōt testificare p alio: sed secus est qn̄ proceditur criminaliter:q2 tūc vnus non pōt esse testis pro alio:ita dixit do.Fran.de aret.in consi.suo.lxj. incip.in cā illorū &c.in fi.pe.col.vbi ad hoc.alle.Specu.in ti.de teste.in.§.j.in versi.qd si quatuor hoīes &c.& tex.in.c.qm̄.de testi.& ibi Abba.de quo etiā habetur per Ange.in.l.fi.j.de sicarijs:& inquantū do.Frā. de are.in dicto consi.dicit qd in criminalibus tales inquisiti non possunt testificari vnus pro alio:dico istud posse limitari & restringi nisi aliter crimen per alios probari non posset q2 tunc possent deponere vnus pro alio:nam qn̄ crimē aliter probari non potest tunc indistincte socius criminis admittitur in testem:ita multum singu.dixit do.Fran.de are.in dicto consi.suo.lxj.incip.in cā illorum in vltimis verbis,ad qd allegat tex.in.c.fi.de testi.cog.et do. Anto.& alios in.c.qm̄ de testi.& Bald.in.l.qm̄ per illum tex.C.de
370 testi.vbi videas. ¶ †Quinquagesimoseptimo.Quero Titius mutuauit mille Seio:cui Titio ipse dedit p dictis mille plures fideiussores:attamen dicta mille tota & integra peruenerunt solū ad manus vnius ex dictis fideiussoribus:modo dictus Seius de preterito non restituit dicta mille Titio creditori adeo qd est sibi necesse exigere fideiussores:quero an possit pariter cōtra omnes fideiussores agere pro dictis mille:an cōtra vnū vel duos tantum: in quo mihi vr dicendū qd solum debeat primo agere cōtra illum ad cuius manus peruenerūt tota illa mille:& non cōtra alios.& ad hoc dicendū moueor a simili p tex.no.in.l.actione.in.§.si communis pecunia.ff.pro socio vbi tex.dicit qd si cōis pecunia sit penes aliquem sociorum vt q2 fecerūt eū camerariū vel bursariū aut depositariū:qd prius agendum est cum illo q̄ cum alijs socijs:& sic licet actio pro socio sit personalis tū sequitur sociū camerariū vel depositariū insolidum qd ſm Rapha.fulgo.ibi procedit ſm quādam equitatē q̄ versari debet in iudicijs bonefidei:& hoc refert & sequitur Soci.in consi.suo.xxiiij.incip.visis &c. in.vj.col.ita vr mihi argu. predictorum dici posse in questione ista qd licet oēs fideiussores pariter sint obligati in casu nostro attamē postq̄ cōstat qd tota pecunia peruenit ad manus illius:primo ipse erit cōueniēdus & discutiendus:& facit optime qd voluit Guil.de cu.in.l.sed iulianus in §.idē ait.si duos.ff.ad macedo.vbi dixit per illum tex qd si plures rei debendi cōstituantur:attamē si in rei veritate ad vnum peruenit pecunia qd tūc alij loco fideiussorū habentur:& ille habetur p principali obligato:& illi gaudebunt bñficio fideiussorū p glo.in auth.de fideius.in.§.j.in gl.in verbo fideiussorē:& idē voluit Bart.in quodā consi.suo incip.Titius promisit mihi &c.vbi dicit qd ille prius est cōueniēdus ad quē peruenerūt pecunie:& illo nō reperto soluēdo postea deuenitur ad alios correos q nō habuerūt pecuniam.& idem dicit Bar.in.l.in duobus.§.j.in ver.septimo quero &c.ff.de duo.reis:& alleg.in simili bonum text.in.l.vnde queritur.in prin.ff. cōmo.& idē dixit Ludo.ro.in cōsi.suo.xxiiij.incip.visis.ff.cōsultis &c.in prin.vbi alle.Guil.de cu.vbi.ff.& Barto.in dicto suo cōsi.de
371 quo latius ibi per eum:† & facit ad predicta simile qd dicimus de tutore q gessit:qui prius est cōueniendus q̄ ille q non gessit vt habetur in.l.ij.in.§.fi.ff.de curatore bonis dando:& faciunt etiam dicta per Jaco.butri.in.d.l.vnde queritur.vbi dixit qd ille est prius cōueniendus ad quem peruenit pecunia:& idem tenet Ange.ibi et faciunt dicta per Bal.in.l.cum in plures in.§.vestimenta.ff.locati:vbi dixit qd si ad vnū de duobus correis tota pecunia peruenit qd tunc potest actor cogi:vt contra eum agat:ad quem peruenit pecunia periculo & expēsis correi:vt ibi & in.d.l.vnde queritur qd dicit esse menti tenendū:q2 licet in instrumētis cōiter renūtietur beneficio de duobus reis tū illis legibus cōiter nō renuntiatur:& facit tex.in.l.diuus seuerus.in ver.prout quisq̄ gessit tutelā &c.& in.l.tutores.§.j.in verbo nihil gessit:& in.§.curatores.in ver.negotia gesserūt.ff.de administra.tuto.& facit text.in.l.actione.in ver.nemo tenetur nisi qui in tutelam &c.& in.l.j.§.de rationibus.in ver.gesserunt.ff.de tute.& rationibus distrahēdis:& faciunt optime dicta per Barba.vbi supradicta approbat in cōsi.suo.xij.inci. illud &c.in.vij.&.viij.colū.in.iiij.volu.& dicta per Soci.in cōsil.suo xxvij.incip.visis &c.in pe.colū.in.iiij.volu.& Paul.de castr.in.l.iij. in.§.j.ff.de duo.re.tene menti predicta quia illa sepe contingunt in facto. (Et vide.ff.eo.in.xij.colum.in ver.vlterius anteq̄ &c.)
372 ¶ †Quinquagesimoctauo.Quero pone qd eram tibi debitor in centū:pro quo debito:dedi tibi fideiussorē quo stāte aduenīete tpe solutionis obtuli tibi debitum:& deposui & cōsignaui:& sic videtur sublata obligatio:vtrū fideiussor poterit postea cōueniri si reaccipio pecuniā.in quo vr dicendū qd nō q2 res semel extincta: amplius non potest reuiuiscere.l.q res.in.§.areā.j.de solutio.cum multis simi.ibi in glo.allega.& qd nō possit vlterius cōueniri fideiussor tenuit Specu.in titu.de fideiusso.in.§.j.in verbo:quid si obtuli:& allegat rationem dicens hoc pcedere q2 vlterius principalis nō est debitor:ex prima actiōe vel ex prima obligatiōe ergo ad qd alleg.l.acceptam.C.de vsur.sed dubito de hac decisione ex

p'urib⁹:⁊ primo v'illud qd dixit ipse Spec. in dicto tit. de fideius.
in. d. §. j. in pe. col. in ver. pone cũ deberes mihi. x. ⁊c. vbi dicit qd si
debebas mihi. x. ⁊ dedisti mihi fideiussorem:⁊ obligasti bona tua
post hoc fuit mihi datus fundus insolutũ a iudice q fundus est a
me euictus:⁊ tu nõ es soluendo nũquid habebo regressum ad fi-
deiussorem ⁊ dicit videri dicendũ qd non:q: extincta est obliga-
tio principalis per datione insolutum vt. ff. de pigno. actio. l. ele-
ganter:⁊ in. d. l. cum res in. d. §. areã ⁊. C. de euictio. in. l. si prediũ.
Dicit tñ postea qd attamen vr̃ qd restituat̃ vtilis cõtra fideiusso-
rem: vt. j. de iure fisci. l. titius:⁊. ff. ad trebellia. l. debitor. ⁊. j. de so-
lutio. l. si creditor:⁊. d. l. qui res. in prin. Secundo dubito de predi-
cta decisione Specu. propter aliud: vcz quia non dicitur venisse
373 qui non stetit ⁊ † non dicitur factum qd non durat factum. l. itẽ.
§. qd si actor. ff. qd cuiusq; vniuersi. noĩe. l. si p parte. §. versum. ff.
de in rem verso. cum multis simi. ibi in glos. allegatis: et est etiam
tex. quem ibi ponderat Joan. de imo. in. l. iij. in. §. si quis ita. ff. de
heredi. institu. ⁊ voluit Soci. in consi. suo. xcj. incip. visa diligẽter.
in. ij. col. vbi aliqua ad hoc allegat:⁊ ideo si carceratus qui aufugit
reuertatur ad carceres, non dicitur aufugisse ſm Bal. in. l. j. in. iij.
col. C. de edili. actio. ⁊ in. l. j. in. v. col. C. de seruis fugi. Pro quibus
faciunt dicta per Soci. in consi. cxvij. incip. visa ⁊c. in. ij. colũ. ⁊ per
Paul. de castr. in. l. aristo. in. §. labeo. ff. de donatio. ⁊ per Soci. in
consi. suo. cxxxiij incip. profecto ⁊c. in. iij. colum. in versi. iij. et vlti-
374 mo ⁊c. ¶ Et facit etiam pro istis. † Nam si ex forma statuti ban-
nitus non potest habitare in ciuitate al's possit ibi capi ⁊ decapi-
tari non habet locum in bannito transeunte ⁊ comedente in ho-
spitio ⁊ postea recedente: nam tunc non dicitur venisse quia non
stetit: ita dixit do. Nellus in tracta. bannitorum in prima parte se
cundi temporis. q. lviij. ⁊ Pet. de anch. in consi. suo. lxxiiij. incip.
375 viso diligenter ante fi. ⁊ facit. † Nam statutum dicens qd aliquis
non possit conducere sal vel bladum ad ciuitatem sub certa pena
non habet locum in conducente bladum vel sal ad ciuitatem: vt
illud alibi transferat. ita colligitur ex his que dicunt Jaco. de are.
⁊ Cy. in. l. si quis post hac per illum tex. cum glo. C. de edifi. priua.
⁊ Joan. andr. in additio. Specu. in titu. de constitu. §. j. in addi-
tio. incip. Guido de suza. ⁊c. ⁊ Barto. ⁊ Ange. in. l. cetera. in. §. sed
⁊ si quis. ff. de lega. j. ⁊ Pet. de ancha. ⁊ Joan. de imo. in. c. j. de cle-
ri. non residen. de quo latius per Alexan. in consil. suo. ccccxxxiij.
incip. visa inquisitione. in. j. colũ. de quo etiam per Pau. de castr.
in. d. l. cetera. in. d. §. sed ⁊ si quis. ⁊ ad predicta facit optime qd di-
xit Ludo. roma. in consil. suo. cccccx. incip. quo ad primum. in. ix.
colum. in versi. ij. quia licet ⁊c. ⁊ Bald. in repertorio. in verbo ban
nitus. in ver. quid si bannitus capiatur: et per Soci. in consi. suo
376 lxxvj. incip. visa in. iiij. col. in prin. ¶ † Et faciũt dicta per Bar.
in. l. sicut in. §. superuacuum. in. iij. colũ. in versi. redeo ad ordinem
⁊c. ff. quibus modis pign. vel hypo. solua. vbi dicit qd si iudex fa-
cit preceptum alicui qd disgombret ⁊ exeat possessionẽ alicuius
domus quo facto ille exit et disgombrat illam domum. Postea
reingreditur dictam domum: an dicatur venisse contra dictũ pre-
ceptum: et dicit qd sic quia non videtur exiuisse ex quo reingres-
sus est: quia illud preceptum intelligitur de exitu perpetuo: alle-
gat iura de quibus ibi per eum. Item facit etiam qd voluit Bal.
in. l. si quis ita. C. de pactis inter empto. ⁊ vendi. vbi dixit qd si te-
stator reliquit centum ecclesie vt ex illis sibi emat fundum eccle-
sia emit dictum fundum: postea vult illum vendere an possit: et
determinat qd non quia videntur data illa centum ad emendum
fundum vt fundus sit perpetuo in seruitium seu beneficium ec-
clesie: allegat. l. titio centum. ff. de conditio. ⁊ demonstratio. et fa-
ciunt etiam dicta per Ange. in. l. si quis ita. ff. de conditio. institu.
377 ¶ † Et faciunt dicta per do. Feli. in. c. ex parte decani. in. iiij. col.
de rescrip. vbi dixit qd si schedula citationis affigat̃ ostio ⁊ statim
leuatur tunc non dicitur citatio competenter facta: ⁊ per Abba.
in consi. liij. incip. instrumentum in vlti. col. in. iiij. volu. ⁊ per do.
Philip. decium in consi. suo. clxxvij. inci. qd. ff. ex quibus omnib⁹
378 redditur dubia decisio Spec. in dicta. q. quare cogita. ¶ † Quin
quagesimonono. Quero pone creditor elapso termino solutiõis
fiende fecit capi: et carcerare fideiussorem quo stante petit etiam
tenutam bonorum suorum. An sit audiendus, in quo dicas qd sic
ſm Barto. in. l. consentaneum. in vlti. colũ. C. quomodo ⁊ quan-
do iudex. ⁊ Bald. in. l. ignorare. C. de restitu. mili. ⁊ voluit Pet. de
ancha. in. c. j. de eo qui mit. in pos. rei seruan. causa: et allegant ra-
tionem predicti docto. ⁊ dicunt qd ratio est quia ista duo tendũt
379 ad eundẽ effectum ⁊ vnum non est contrarium alteri. ¶ † Pro
quo facit dictum Bald. in. c. dilectus in. ij. col. de appel. vbi dixit
qd carcer non soluit debitum: sed bursa. qd etiam dixit ibi Card.
Alexan. in. ij. col. ⁊ illam doctrinam Barto. in. d. l. consentaneum
⁊ aliorum. ff. allegatorum refert ⁊ sequitur Alexan. in consi. suo
cccclxxvij. incip. in cã strazarolorũ in pe. col. sed tu vltra euz dicas
qd idẽ tenuit Archi. in rub. de eo q mit. in pos. rei seruã. cã. in. vj.
⁊ Bal. in. l. j. §. fi. in fi. pe. col. ff. si quis ius dicen. non obtempe. vbi
pro hoc dicit esse tex. in. c. qm̃ frequenter. §. fi. vt lit. non contesta.

⁊ idẽ tenet Pau. de ca. in. l. qui legati per illũ text. C. vt in posses.
legatorũ:⁊ ibi allegat plura iura ad hoc ⁊ reprobat tenentes con-
trarium:⁊ idẽ tenet ipse Pau. de cast. in. l. iiij. in. §. ait pretor circa
fi. ⁊ ibi in. §. sequen. ff. de re iudica. vbi allegat Bart. in. d. l. consen-
taneum. Idem etiam tenet ipse Pau. de cast. in. l. si stichum. in. §.
idem celsus. ff. de nouatio. ⁊ idem voluit Abb. in. c. prout in vlti.
colũ. de dolo ⁊ contuma. ⁊ Ange. in. l. qui restituere. in vlti. col. ff.
de rei vendi. ⁊ in. l. aduersus. C. de actio. ⁊ obligatio. ⁊ do. Alexan.
in. l. iiij. in. §. si ex conuentione. ff. de re iudi. et Cardi. Alexan. in
c. dilectus. in. ij. colum. de appella. in ver. nota ex text. ibi propter
380 quod ⁊c. ¶ † Itẽ ad predicta facit quod not. dixit Bal. in. c. con
tingit. in. vj. col. de dolo ⁊ contuma. vbi dicit qd captura rei nõ li-
berat fideiussorem. Sed dicit qd immo vterq; potest capi pro eo-
dem debito. ad quod. allegat. l. heres a debitore. §. qd si seruus. et
ibi Barto. j. in hoc titu. ⁊ allegat etiam rationem dicens qd licet
deuentum sit ad capturam non tamen est satisfactum. Idem di-
cit econtra videlicet si primo est captus fideiussor qd potest etiam
capi reus principalis: nec iuuatur reus si fideiussor appellat a ca-
ptura vt in. l. creditor. ff. mandati. in prin. vbi glo. nota. de quo la-
tius per eum vbi. ff. ⁊ vide Ange. in. l. nemo carcerem. in. ij. colum.
C. de exac. tribu. lib. xj. vbi dicit circa hanc materiam qd vno con-
textu non potest peti tenuta ⁊ carceratio sed potest peti vnũ post
aliud. De qua materia latius loquutus sum in practica mea cau-
sarum criminalium in char. ccix. ⁊ in char. ccx. ⁊ etiam de hac eadẽ
materia loquutus sum in singulari meo. cccxcviij. incip. dixi tibi
al's ⁊c. ⁊ in. l. vnius facinoris in. §. custodie. in pen. colũ. j. de que-
381 stionibus vbi videas. ¶ † Sexagesimo et vltimo. Quero an et
quãdo fideiussor possit esse testis pro reo principali in quo Spe.
in titu. de teste. in. §. j. in versi. quid de fideiussore ⁊c. dicit qd aut de
bitor principalis est soluendo et tunc admittitur cum tũc nõ pos-
sit ipse fideiussor pati damnum: aut non est soluendo: ⁊ tũc secus:
et subdit ibi Joan. and. hoc esse verum etiam quando fideiussor
renũtiasset beneficio de fideiussoribus. De quo ibi latius per eũ:
et idem videtur tenere Barto. in. l. si cui legetur. §. fi. ff. de lega. j.
vbi se remittit ad Specu. vbi. ff. ⁊ ista videtur communis opi. de
qua questione vide etiam per Ange. in. l. ab executore. in. §. j. j. de
appellatio. per Ange. ⁊ Imol. in. l. fideiussor. §. fi. ff. de lega. j. per
Joan. de imo. in. l. a sententia. j. de appellatio. in prin. per Barto.
in. l. si quis ita. ff. de rebus dub. per do. Feli. in. c. insuper in vlti. co-
lum. de testibus. per omnes in. l. dictantibus. C. de testamen. per
Alexan. in consi. suo. lxxviij. incip. in causa et lite ⁊c. in. ij. col. in. j.
volu. in quibus locis docto. ponunt plura exempla vt est in lega-
tario et fideicommissario qui possunt testificare pro testamento,
quia eorum principaliter non interest ⁊ in proxeneta: ⁊ similibus.
382 † An autem fideiussor possit testificari pro confideiussore: et di-
cit Jas. in. d. l. dictãtibus in finalibus verbis qd sic q possunt testi
ficari vnus pro alio: ad quod allegat Cyn. Bald. et Ange. ibi. et
Barto. in. l. si quis ita per illum text. ff. de rebus dubijs et Bald.
in. l. fi. §. j. in. ij. colum. C. de executio. rei iudi. cum limitatione. de
qua ibi per eum: ⁊ in materia ista vide Jaso. latius loquentem in
l. si cui legetur in. §. si titio. in fi. ff. de lega. j. vbi inter alia adducit
Jaco. butri. ⁊ Ange. in. l. non solum. in. §. queritur per illum text.
383 ff. de procurato. † vbi dicunt qd licet creditoris intersit debitorẽ
suum habere locupletem: tamen in causa debitoris potest credi-
tor ferre testimonium: quod dictum ſm eum refert et sequitur
Alexan. in dicto consi. suo. lxxviij. incip. in causa ⁊ lite vertẽte in-
ter Bartholomeũ in. j. volu. in. ij. col. ad qd alia plura allegat ipse
Jas. in. d. §. si a titio: in vlti. colũ. quem vide: ⁊ per ista est expedita
presens questio et presens repetitio mea in qua pollicitus sum
examinare sexaginta questiones in materia fideiussorũ: ⁊ satisfeci
pollicitis. Fateor tamen ingenue: qd alie plures ⁊ plures questio-
nes ponuntur in hac materia fideiussorum a doctoribus in diuer
sis locis sed supradicte questiones per me examinate mihi vise
fuerũt principaliores ⁊ vtiliores alijs ⁊ magis practicabiles. Ideo
illas examinare curaui pro paruitate ingenij mei ad laudem ⁊ glo
riã omnipotentis Dei ⁊ beate ac gloriose virginis Marie: necnõ
beate Catherine aduocate mee totiusq; celestis curie. ¶ Habes
itaq; lector charissime finem presentis mee repetitiõis ⁊ opusculi
mei nouiter fabricati: in cuius cõpositione, fabricatiõe ⁊ ordina-
tione pluries vt credere dignũ est insudaui: laboraui ⁊ inuigilaui.
Quorũ omniũ laborũ presentis operis: ⁊ aliorũ operũ meorum iam
partim impressorum non me penitet. sed immo immenso gaudio
plurimum delector. Sed heu heu vehementi dolore premor cru-
ciorq; qd predicta opera mea: ⁊ aliqua etiam aliquorum proborũ
virorũ peruenerint in lucem hac labe temporuz in quo omnis est
sublata ⁊ nulla regnat nec viget iustitia: non vndiq; tñ: sed in ali-
quibus partibus, ciuitatibus ⁊ locis Italie, sz immo ipsa iustitia
penitus eradicata extirpata lacerata mortua ⁊ sepulta iacet, nec
vlterius semen eius reperitur: ⁊ ideo modernis temporibus non
opus est legibus iuribus nec eruditis viris: qm̃ solum viget pro
ratione voluntas, libitum profecto ac ceca volũtas subrogata est
in locum

in locum iuris ⁊ rationis ⁊ vere non fallor multi sunt ius dicentes
seu tenentes locum iurisdicentium. quibus nimium licet libitum
⁊ apud eos quod placet licet: ⁊ cum iura eis allegantur ⁊ ostēdun-
tur obaudiunt. ⁊ de directo solum ex ceruice sua sententias con-
tra ius iustitiam equitatem: ⁊ bonos mores audacter proferunt:
quibus merito dici posset: ius ⁊ iura negant hoīes ⁊ numina fal-
lunt: nec ionis imperium nec flegetunta timent: sed qđ deterius
grauius ⁊ crudelius est: nedum predicta in ciuilibus causis com-
mittūtur: sed etiam in criminalibus ⁊ in illis in quibus tractatur
de vita hominis ⁊ de preiudicio irreparabili: nā hoīes morti tra-
dunt indebite ⁊ iniuste nulla lege ciuili vel municipali nulloqꝫ iu-
ris ordine seruato. Sed velo leuato prout eorum cerebro et cece
voluntati videtur et placet noctis tempore eos morti tradunt:
quorū sanguis profecto incessanter petit iustitiā ⁊ vindictā a su-
peris contra tales iniquos iniustos ⁊ scelestissimos iudices: ⁊ con
tra eorum superiores eos tolerantes: ⁊ si pur aliqui euadunt vi-
tam eorum bursa non euadit: qꝛ ab eis exuisceratur et excoriatur
ac etiam flobotomatur vsqꝫ ad sincopim inclusiue: ⁊ hoc vero ve-
rius est: quare cum vlterius non sit locus legibus iuribus statutis
nec iustitie quiescite iuris latores patres fratres et filij: quiescite
iterum a cōtinuo studio. Parcite laboribus sudoribus ⁊ vigilijs:
nulla apud vos sit reuolutio chartarū: ⁊ postꝙ sic placet superio-
ribus pereat doctrina, banniatur in totum scientia canonica ⁊ ci-
uilis, odio prosequantur mores ⁊ bene viuendi norme. Impresso
res librorum iurium ⁊ bonarum artium a solita impressione desi-
stant, laboriosi parentes vlterius minime mittant: sed magis re-
uocent eorum filios a studijs nec patiantur eos aliquam capesce-
re canonicam vel ciuilem scientiam quoniam frustra expectatur
384 illud cuius euentus nihil operatur. † homini profecto nil dete-
rius ꝙ tempus in vanum consumere. Multi hercle iudices hac
etate reperiuntur qui non solum iniustitiā assidue administrant:
sed tali perpetrato scelere gaudent: letanturqꝫ et coram populo
gloriantur ⁊ magis sitiunt humanum sanguinem ꝙ vinū malua-
ticum: qui merito carnifices appellandi sunt: ⁊ profecto vbi talia
385 vigent minime ibi habitandum est: † quoniam remota iustitia
nihil aliud sunt regna quam magna latrocinia: fm beatum Au-
gustinum in tertio de ciuitate dei: ⁊ not. Joan. andr. in prohemio
decretalium: de quo etiam per Bald. in. c. j. que fuit prima causa
benefi. amit. ⁊ voluit do. Lau. Cal. in consi. suo. lj. incipit licet his
⁊c. in. ij. col. ⁊ Diogenes dicere solitus traditur qua in ciuitate le-
ges non valent in ea pernoctandū sapientis non est: ⁊ dixit Ari-
stoteles in. iij. politi. sine iustitia impossibile esse habitare ciuita-
tem: ⁊ sicut sol mūdo lucem ac cunctis rebus vitam prestare solet
sic populorum iustitia gaudium esse fertur. Quare cum in totum
remota ⁊ extincta sit modernis temporibus iustitia. Non putent
vlterius iuris latores ex doctrina et labore suo vitam ducere nec
ex ea ditari: ⁊ opes acquirere: immo insequendo scientiam: ne-
dum nihil superlucrabuntur. Sed eorum patrimonia et acqui-
sita perdent: ⁊ peruenient nedum ad paupertatem: sed etiam ad
inopiam ⁊ fame peribunt: ⁊ erunt deterioris conditionis omni-
bus alijs artificibus. nam cerdones, barbitōsores, araminatores,
⁊ similes vilissimi ⁊ abiecti communiter ex eorum labore ⁊ artifi-
cio vitam ducunt: ⁊ ex sudore suo vescuntur pane suo: vt experien
tia rerum magistra docet. Doctores autem ⁊ iurium professores
fame pereunt ⁊ ad nullum pretium iamiam reducti sunt: et ideo
merito in totum abradi ⁊ deleri potest tex. in aut. de heredi. ⁊ fal.
in. §. fi. qui dicit qđ legalis sapientia non permittit hominem in
paupertate viuere: nec in anxietate mori: quia istis temporibus
text. ille mentitur vt oculata fide dignoscitur et predicta cogno-
scens expertus verissima cogor mutare propositum ⁊ contra mo-
rem meum quoscunqꝫ prudentes retrahere a studio a vigilijs ⁊ la
boribus tanꝙ in vanum laborantes et cribro aquam hauriētes:
sed vita seu tēpus quod superest expendamus ⁊ conteramus cir-
ca vtiliora: ne senectus ⁊ inopia simul finaliter nos reperiat infe-
licissimos: ⁊ hec omnia patienter toleremus: postꝙ placet supe-
ris: vt omnia degenerent ⁊ in preceps vadant ⁊ retrocedant: qđ
vere patienter hec et maiora tolerabimus: si ante oculos sen-
tentiam illam diui Hieronymi habebimus que dicit qđ facile
contemnit omnia qui cogitat se moriturum ⁊c. Laus deo ac bea-
tissime virginis Marie: necnon beato Francisco et beate Cathe-
rine totiqꝫ celesti curie.

Explicit repetitio mei Hippolyti de Marsilijs. J. V. D. rubrice. ff. de fideiussorib9 in hoc almo patrie mee Bononie studio. Die. 7. Februarij. Anno. 1520.

Hoc eme lector opus tibi qđ Marsilia proles
  Edidit: vt trepidis formula sit vadibus.
Hoc bonus accepit grato pro munere Rango.
  Rango militie pieridumqꝫ furor.
Rango: cui magnus leo se concessit habendum.
  Ille leo inꝙ hominum splendor: ⁊ ille deum.
Sed licet hoc habeas tibi tu tamen vsqꝫ caueto.
  Nulla etenim toto iam viget orbe fides.
Crimen at hoc nostrum est: nobis vbi tantus habendi.
  Creuit opus ⁊ lucri tam sceleratus amor.
Hippolyto duce tutus eris: ne parce crumene.
  Et tibi (qđ parui est) hoc eme lector opus.

Lugduni per Dionysium de Harsy Chalcographum diligentissimū mense Mayo. 1532.

SANCTA
SALVE
FACIES
Simon Uincentius.

colorchecker CLASSIC

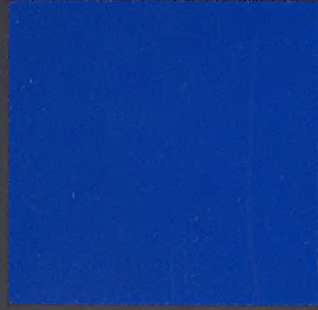

calibrite

mm